

Ξ. 250

ΑΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

Ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαίδευσως,

ΥΠΟ

Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ,

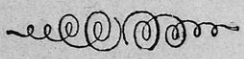
Τελειοφάντου τοῦ Πανεπιστημίου καὶ νῦν σχολάρχου Θεσσαλονίκης.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Βεβελτιωμένη καὶ ἐπνευξημένη.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ
9993

30 MAI 1958

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

Τόποις τῆς ΠΡΟΟΔΟΥ.

1880.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ
Ξ
250

Πᾶν ἀντίτυπον, μὴ φέρον τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως, θεω-
ρεῖται κλοπιμαῖον.

250

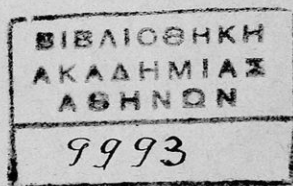
Τοῖς φίλοις συναδέλφοις.

Ἐξαντληθείσης ἤδη τῆς δευτέρας ἐκδόσεως, ἐκδίδωμι τὸ δεύτερον τὸ ταπεινόν μου τοῦτο πόνημα μετὰ πολλῶν βελτιώσεων καὶ προσθηκῶν. Πέπεισμαι δέ, ὅτι οἱ κύριοι συνάδελφοι, πρὸς οὓς μυρίας χάριτας ὀφείλω, θέλουσι δεχθῇ καὶ τὴν δευτέραν ταύτην ἔκδοσιν μετὰ τῆς αὐτῆς εὐμενείας, μεθ' ἧς καὶ τὴν πρώτην, ἅτε δὴ βεβελτιωμένην καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω ἐπηρεημένην.

Ἐπειδὴ δὲ ἐτυποῦτο ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλακός, ἐφ' ἧς καὶ τὸ μέγαλον συντακτικόν, πολλὰ παραπομπὰ παραπέμπουσιν εἰς τὸ μέγαλον συντακτικόν, τὴν δὲ διόρθωσιν αὐτῶν βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ διορθώσει τῶν παροραμάτων.

Ἐγγραφον ἐν Θήβαις τῇ 4 Ἰανουαρίου 1880.

Ο ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Ὅρισμοί.

§ 1. Συντακτικὸν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, ὅπερ διδάσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς γίνεται ἡ σύνταξις· σύνταξις δὲ ἡ κατὰ κανόνας ὀρθὴ ἐπιπλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς ἀπαρτισμὸν τελείου λόγου· λόγος δὲ ἡ πρὸς ἄλλους ἐκφρασίς τῶν ἡμετέρων διανοημάτων ἢ βουλημάτων ἢ αἰσθημάτων.

§ 2. Ὁ λόγος δυνατόν νά ᾖ ἢ μέγας ἢ μικρός· ὁ μικρότατος δὲ πάντων καλεῖται πρότασις· πρότασις δὲ λέγεται ἡ ἐκφρασίς μιᾶς μόνης κρίσεως τοῦ νοῦ ἡμῶν καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς (διὰ τοῦ οὐ)· οἶον, ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ὁ θεός οὐκ ἐστι θνητός. Τῶν προτάσεων τούτων ἡ μὲν πρώτη καλεῖται καταφατική, ἡ δὲ δευτέρα ἀποφατική.

Σημ. Ὁ λόγος διαιρεῖται εἰς παραγράφους, ἡ δὲ παράγραφος εἰς περιόδους, ἡ δὲ περίοδος εἰς κῶλα, τὰ δὲ κῶλα εἰς κόμματα, τὰ δὲ κόμματα εἰς προτάσεις· δυνατόν δὲ ὁ λόγος νά ἔχῃ μίαν μόνην παράγραφον ἢ μίαν περίοδον ἢ ἓν κῶλον ἢ ἓν κόμμα ἢ μίαν πρότασιν. Πάντα δὲ ταῦτα συνδέονται μετ' ἀλλήλων διὰ τῶν συνδέσμων ἢ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων.

§ 3. Αἱ προτάσεις εἶναι δύο εἰδῶν, ἀπλᾷ καὶ σύνθετοι.

Α'. Ἀπλῇ πρότασις.

§ 4. Ἀπλῇ πρότασις λέγεται ἐκείνη, ἥτις ἐκφράζει ἀπλῶς ἓν μόνον διανόημα ἢ βούλημα ἢ αἴσθημα· τὰ ἀπαραίτητα δὲ συστατικὰ μέρη τῆς ἀπλῆς προτάσεως εἶναι τρία, ὑποκείμενον, κατηγορούμενον καὶ συνδετικόν. Καὶ ὑποκείμενον μὲν λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ὑπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ νοῦ ἡμῶν· κατηγορούμενον δὲ ἡ ιδιότης ἢ ἡ ποιότης, ἥτις κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου· συνδετικόν δὲ τὸ ρῆμα εἶμι, ὅπερ συνδέει τὸ ὑποκείμενον μετὰ τοῦ κατηγορουμένου· οἶον, ὁ θεός ἐστι δίκαιος.

§ 5. Τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικόν συνθέσταις συγχωνεύονται εἰς ἓν ρῆμα, ὅπερ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται κατηγορηματικόν· οἶον, τὸ ρῶδον ἐστὶν εὐώδες = τὸ ρῶδον εὐωδιάζει, ὁ θεός οὐκ ἐστι θνητός.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

τὸς=ὁ θεὸς οὐ θρίσκει. "Οθεν πᾶν σχεδὸν κατηγορηματικὸν ῥῆμα δύναται νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ συνδετικόν, καὶ εἰς τὸ σύστοιχον αὐτοῦ ἐπιθετον ἢ μετοχὴν· οἷον, τὸ δένδρον θάλλει=τὸ δένδρον ἐστὶ θάλλον ἢ θαλερόν. Οὕτω καί, ἔστι θεός=ὁ θεὸς ἐστὶν ὢν.

§ 6. "Οσαι μὲν προτάσεις ἔχουσι τὸ κατηγορούμενον χωριστὸν τοῦ συνδετικοῦ καλοῦνται ἀνεπτυγμέναι, ὅσαι δὲ ἔχουσιν αὐτὸ συγκεχω-
νευμένον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ καλοῦνται συνεπτυγμέναι.

Σημ. α. Ἡ ἀνεπτυγμένη πρότασις δὲν εἶναι πάντοτε ἀκριβῶς ἰσοδύναμος τῇ συνεπτυγ-
μένῃ· πολλὰ δὲ μάλιστα δὲν ἐπιδέχονται σύμπτυξιν, ἥγουν τό, ἐγὼ εἰμι πατήρ, δὲν γί-
νεται, ἐγὼ πατρῶζω· καὶ τούναντιον πολλὰ συνεπτυγμέναι δὲν ἐπιδέχονται ἀνάλυσιν.

§ 7. Πολλὰκις ἐλλείπει ἐν τῶν συστατικῶν μερῶν τῆς προτά-
σεως.

α. Τὸ ὑποκείμενον.

1) "Οταν τὸ ῥῆμα εἶνε α' ἢ β' προσώπου καὶ δὲν ἀπαιτῆται ἔμ-
φασις ἢ ἀντιδιαστολή· διότι τότε ἐννοοῦνται ἐκ τῆς προσωπικῆς κα-
ταλήξεως αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι (ἐγὼ, σύ, ἡμεῖς, ὑμεῖς)· οἷον,
λέγω, λέγεις, λέγομεν, λέγετε.

2) "Οταν τὸ ῥῆμα λαμβάνηται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω· οἷον, ἐστεφάνω-
σαν Θεμιστοκλέα· ἠρίστευσε γὰρ (ὁ Θεμιστοκλῆς).

3) "Οταν τὸ ῥῆμα σημάινῃ ἴδιον ἔργον (ἐπιτήδευμα) ἢ φυσικὴν
ιδιότητα (ἐνέργειαν) τοῦ ὑποκειμένου· οἷον, σαλπίζει, σημαίνει (ὁ
σαλπικτής), κηρύσσει (ὁ κήρυξ), ἱερουργεῖ (ὁ ἱερεὺς), φασί, λέγουσιν
(οἱ ἄνθρωποι), ὕει, βρέχει, ρίψει, βροτᾷ, ἀστράπτει (ὁ θεός).

4) "Οταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε γενικὸν καὶ ἀρίστον καὶ ἐννοῆται ἢ
ἀόριστος ἀντωνυμία τις· οἷον, ἥδὲ τὸ οἶεσθαι τεύξεσθαι ὧρ ἐφίεται (τίς).

β'. Τὸ ῥῆμα.

1) "Οταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω παλινδρο-
μικῶς· οἷον τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν ἀγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοι· ἐγὼ
μὲν μελετῶ, σὺ δὲ οὐ· μέτρον δ' αὐτῷ οὐχ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν.

2) "Οταν εὐκόλως ἐξωθεν ἐννοῆται· οἷον, Ἐ.Ι.Ιη· ἐγὼ (εἰμι), σὺ δ'
αἴτιος (εἶ), τὸ μέλλω ἀσαφές (ἐστὶ)· πόθεν, ὦ Μενέξενε; (ἦκεις).

γ'. Τὸ κατηγορούμενον.

Τὸ κατηγορούμενον παραλείπεται μόνον, ὅταν παραλαμβάνηται
ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἷον· ἐγὼ μὲν ἔτοιμος εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (ἔτοιμος).

§ 8. Καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον ἢ τὸ κατηγορού-

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

μενον καὶ τὸ συνδετικὸν δύνανται ὁμοῦ νὰ ἐλλείπωσιν, ὅταν παρα-
λαμβάνωνται ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἷον· ἔστι δίκαιος ὁ θεός; ἔστι (δίκαιος
ὁ θεός). Ἐπὶ δὲ εὐχῶν, καταρῶν, ἀπαγορεύσεων καὶ τῶν τοιούτων δυν-
ατὸν νὰ ἐλλείπῃ καὶ ὁλόκληρος πρότασις· οἷον· Ὁ πρὸς θεῶν [ἐγὼ ἐκά-
τεύω], εἰς κόρακας (σὺ ἀπιθι), μὴ δράσῃς (σὺ θρα).

Περὶ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου.

§. 9. Ὑποκείμενον μὲν γίνονται τὰ οὐσιαστικὰ ἢ αἰ προσωπικαὶ
ἀντωνυμίαι, κατηγορούμενον δὲ τὰ ἐπίθετα· οἷον, ὁ θεός ἐστι δίκαιος,
ἐγὼ εἰμι θνητός, σὺ εἶ ἀκακός.

§. 10. Καὶ ἐπίθετον καὶ μετοχὴ καὶ ἐπιθετικὴ ἀντωνυμία καὶ
πᾶν μέρος λόγου δύναται νὰ γείνῃ ὑποκείμενον, ὅταν διὰ τοῦ ἄρθρου
λάβῃ οὐσιαστικοῦ σημασίαν, καὶ τούναντίον κατηγορούμενον δύναται
νὰ γείνῃ καὶ οὐσιαστικόν καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου, ὅταν λάβῃ ἐπι-
θέτου σημασίαν· οἷον· ὁ δειλός ἐστι προδότης τῆς πατρίδος, σοφός ἐ-
στι τὸ σαφές, οὐδαμοῦ τὰ μὴ ὄντα ὄντα ἐστίν, τοῦτο ἐστίν ἐκεῖνο, ἡ
περὶ ἐστὶ διούλιλος, τὸ χθές οὐκ ἐστὶ σήμερον, κλπ.

Σημ. Ἐκ δύο οὐσιαστικῶν ἡ ἐπιθέτων τὸ ἔναρθρον εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἷον, θεὸς ἦν.
Ὁ Ἔρως, σοφὸν τὸ σαφές. Ὅταν ὅμως ὑπάρχῃ δεικτικὴ ἀντωνυμία καὶ ἔναρθρον οὐ-
σιαστικὸν ἡ ἐπίθετον, ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἷον, οὗτός ἐστιν ὁ σοφός.

§. 11. Ἐπὶ δὲ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὁλόκληρος πρότασις δύναται
νὰ γείνῃ ὑποκείμενον ἢ κατηγορούμενον· οἷον, τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστα-
σθαι ἐστὶ, τὸ γινῶθαι σαυτὸν ἐστίν ἂν τὰ πράγματα ἴδῃς τὰ σαυτοῦ.

§. 12. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πτώσιν· οἷον, ὁ
θεός ἐστι δίκαιος, ἐγὼ γράφω. 1.

Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§. 13. Τὸ κατηγορούμενον, ὅταν μὲν εἶνε ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς
τὸ ὑποκείμενον κατὰ τρία, κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· οἷον, ὁ
θεός ἐστι δίκαιος, ἡ πόλις ἐστὶ μικρά, τὸ ῥόδον ἐστίν εὐώδες.

Σημ. Τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον, ὅταν σημαίνῃ γενικόν τι καὶ ἀόριστον, δὲν συμ-
φωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν, ἀλλὰ τίθεται πάντοτε κατ' οὐδέτερον.
ἐνικὸν γένος, οἰουδήποτε γένους καὶ ἀριθμοῦ καὶ ἂν εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἷον ποῖ πρὸν
(χρῆμα) ὁ συκοφάντης, δεινὸν ἡ ἀγνοία, οἱ παῖδες ἀνιερὸν, αἱ μετα-
βολαὶ λυπρὸν.

§. 14. Ὅταν δὲ εἶνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ ἀναγκαίως μὲν μόνον
κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν· οἷον, ὁ καρ-

1 Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρέμφατου ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικὴν (§430).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

πρός ἐστι σῦκα, τὰ πρόβατα ἐστὶ πλοῦτος, ὁ Παρνασσός ἐστιν ὄρος, ἡ Κέρκυρά ἐστι νῆσος.

Σημ. Τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ διαίρεσως, κτήσεως, καταγωγῆς, ἰδιότητος καὶ πᾶν ταιούτων τίθεται κατὰ γενικὴν (ἐλλειπτικὴν)· οἷον, ὁ θάνατός ἐστι τῶν μεγίστων κακῶν (ἐν) οἷς Κυθήριοι ἦσαν τῶν περιοίκων (τινές), ἡ πόλις οὐκ ἐστὶν ἐνὸς ἀνδρός (κτῆμα), Ἀἴσωπος ἰαδμόνος ἐγένετο (δοῦλος), Ἀλέξανδρος ἦν Φιλίππου (υἱός), Νιόβη ἦν Ταντάλου (θυγάτηρ), δις ἐξαμαρτεῖν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ (ἴδιον), ἀφροσύνης ἐστὶ τὸ πρᾶττειν πρός τοῦ κρῖναι (ἔργον), Μιλτιάδης οἰκίας μεγάλης ἦν, Ξενοφῶν πόλεως μεγίστης ἦν (πόλις), τῶν μεγάλων δῆμων ἐστὶ (δημόται) κλπ.

Συμφωνία τοῦ ρήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 15. Τὸ ρῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ δύο, κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμὸν· οἷον, ἐγὼ μὲν γράφω, σὺ δὲ ἡσυχάζεις, ὁ δὲ διδάσκαλος διδάσκει ἡμεῖς μὲν λέγομεν, ὑμεῖς δὲ γράφετε, οὗτοι δὲ ἀκούουσιν. Ἐξαίρεσις κατ' ἀριθμὸν.

1) Τὰ πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα ἄττικῶς συντάσσονται συνήθως μετὰ ἐνικοῦ ρήματος ('Αττικὴ σύνταξις)· οἷον, τὰ ζῶα τρέχει, τὰ παῖδια παίζει, τὰ πράγματα ἐστὶ καλά.

2) Τὰ ἐνικὰ περιληπτικὰ καὶ περιεκτικὰ ὀνόματα συντάσσονται πολλάκις μετὰ πληθυντικοῦ ρήματος (σχῆμα κατὰ σύνεσιν ἢ κατὰ τὸ νοούμενον)· οἷον, ὁ δῆμος ἐψηφίσαντο, ἔγρασαν, ἡ π.λ.θὺς, τὸ στρατόπεδον ἀνεγώρουν, αὐτοὺς ἡ πόλις δημοσίᾳ ἔθαψαν. 1

§ 16. Ἐν τῷ κατηγορούμενῳ εἶνε οὐσιαστικὸν καὶ κατ' ἀριθμὸν διάφορον τοῦ ὑποκειμένου, τὸ ρῆμα συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ὅταν εἶνε τὸ πλησιέστερον ἢ τὸ ἐπικρατέστερον· οἷον, οὗτοι (οἱ σοφισταί) φανερόν ἐστι λῶβη καὶ διαφθορὰ τῶν συγγιγνομένων (Πλάτ.)· οἱ ἀντιλέγοντες ἔχλος καὶ βασκανία κατεφάνετο.

Β'. Σύνθετος πρότασις.

§ 17. Σύνθετος καλεῖται ἡ πρότασις, ὅταν ἔχη δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενα, ἢ καὶ ἀμφότερα· οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί, Σωκράτης ἦν σοφὸς καὶ ἠθικός, Σωκράτης καὶ Πλάτων ἦσαν σοφοὶ καὶ ἠθικοί. Ἐπὶ δὲ σύνθετος εἶνε ἡ πρότασις καὶ ὅταν ἔχη πλείονα ἀντικείμενα ἢ ρήματα· οἷον, ἀγα-

1 Περιληπτικὰ μὲν ὀνόματα λέγονται ὅσα ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνουσι πολλά· οἷον, λαός, δῆμος, στρατός, πλῆθος, ἔχλος· περιεκτικὰ δὲ ὅσα σημαίνουσι τόπον περιέχοντα πολλὰ πρόσωπα· οἷον, πόλις, θέατρον, στρατόπεδον, ἐκκλησία κλπ.

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

πῶ Σωκράτην καὶ Πλάτωνα, διαλέγομαι καὶ περιπατῶ. λέγομαι δὲ αἱ προτάσεις αὗται σύνθετοι, διότι ἐκφράζουσι συνεπυγμένως πλείονα διανοήματα ἢ βουλευματα ἢ αἰσθήματα.

§ 18. Ἐπὶ τῆς συνθέτου προτάσεως παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς.

Α'. Ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου.

§ 19. Ὅταν μὲν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἔμφυχα, τότε, ἔαν μὲν εἶνε ὁμοιογενῆ, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὸ γένος αὐτῶν πληθυντικῶς· οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἡρώων σοφοί, ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ καὶ ἡ ἀδελφὴ ἦσαν ἀγαθαί. Ἐάν δὲ ἑτερογενῆ, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος πληθυντικῶς· εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν ἀρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ καὶ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου· οἷον, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον ἀγαθοί εἰσι, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον ἀγαθαί εἰσι.

§ 20. Ὅταν δὲ τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἄψυχα, τότε, εἴτε ὁμοιογενῆ εἶνε εἴτε ἑτερογενῆ, τὸ κοινὸν κατηγορούμενον τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς· οἷον, φθόρος καὶ ἔρως ἐναντία ἐστὶ, ταραχαὶ καὶ στάσεις ὀλέθρια, λίθοι καὶ πύρροι καὶ ξύλα καὶ κέρατοι ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρησιμὰ ἐστίν.

Σημ. Σπανίως τὸ κατηγορούμενον τῶν ὁμοιογενῶν ἀψύχων ὑποκειμένων τίθεται κατὰ τὸ γένος αὐτῶν· οἷον, φθόρος καὶ ἔρως δεινοί. Ἐνίοτε δὲ τίθεται καὶ κατὰ τὸ προσεχέστερον· οἷον, νόμος καὶ φόβος ἰκανὸς ἐρώτα κωλύειν.

Β'. Ἐπὶ τοῦ ρήματος.

§ 21. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, τὸ ρῆμα τίθεται εἰς ἐνικὸν μὲν ἀριθμὸν, ὅταν προτάσῃται ἢ ἐπιτάσσῃται ἐνὶ μόνον τῶν ὑποκειμένων· οἷον, ἐστρατήγει τῶν ῥῶν Ἀριστεὺς καὶ Καλλιμαχίδης καὶ Τιμάνωρ (Θουκ.), Ἀἰσὸς ἀντεδίδασκε καὶ Σιμωνίδης· ἀλλὰ καὶ «Πυριφλεγέθων τε ρέουσι Κωκυτός τε» (Ὀμηρ.). Εἰς πληθυντικὸν δὲ, ὅταν ἐπιτάσσῃται· οἷον, Κίμων καὶ Ξάνθιππος καὶ Μυρωνίδης φέρονται.

Σημ. Πολλάκις ὁμοίαι προτάσονται πληθυντικῶς καὶ ἐπιτάσσονται (σπανιώτερ.) ἐνικῶς· οἷον, ἔρχονται Ἀρακός τε καὶ Ναυβάτης καὶ Ἀντισθένης, Ἀἴγυπιος καὶ Κύπρος ἀφίστηεν (Ισοκρ.).

§ 22. Τὸ ρῆμα τίθεται καὶ κατὰ τὸ προσεχέστερον ἢ ἐπικρατέστερον· οἷον, οἱ παῖδες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει (Ξεν.), ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον (Ξεν.).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

Γ'. Ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ῥήματος.

§ 23. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε διαφόρων προσώπων, τὸ ῥῆμα τίθεται

1) κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον πληθυντικῶς· εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν πρῶτον τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ τρίτου· οἷον· *ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ὁ Σωκράτης γράφομεν, σὺ καὶ ὁ Σωκράτης γράφετε*.

2) κατὰ τὸ προσεχέστερον οἷον· *οἶδα σαφῶς καὶ ἐγὼ καὶ σὺ, σὺ τε Ἑλλήν· εἰ καὶ ἡμεῖς*. Ἀλλὰ καὶ ἀήμεῖς καὶ Σπάρτιος καὶ Στρατοκλῆς παρεσκευάζοντο ἅπαντες» (Ἰσαίος).

§ 24. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἢ δύο ἐνικοῦ, τότε καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς δυϊκὸν μὲν ἀριθμὸν, ἔκν ἐκότερον τῶν ὑποκειμένων ἐνεργῇ ἰδιαιτέρως· εἰς πληθυντικὸν δὲ, ἔκν ἀμφοτέρω συνάμα ἐνεργῶσιν· οἷον, *ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγου ἐστὸν, τῷ ἄνδρι ἐγενέσθη ἀκολάστῳ, τῷ ἀδελφῷ ἀπαιδα ἐτελευτήσάτην, Ἀγάθων καὶ Σωκράτης λοιποὶ, ροιὰ καὶ μηρῶν περὶ κάλλους ἥριζον, ἀδελφῶ δύο ἦσαν καλοὶ*.

Περὶ ἀντικειμένου τῆς προτάσεως.

§ 25. Ἀντικείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· ὅθεν τίθεται μόνον εἰς τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα (§ 74) κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων· οἷον, *σκάπτω τὴν γῆν, διακοτῶ τῷ θεῷ, ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων*.

§ 26. Ἀντικείμενον γίνονται κυρίως τὰ οὐσιαστικά, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου δύναται νὰ γείνη ἀντικείμενον, ἔτι δὲ καὶ ἀπαρέμικτον καὶ ὁλόκληρος πρότασις· οἷον, *διδάσκω σὲ καὶ αὐτὸν, ἀγαπῶ τὸ φιλοσοφεῖν, οὗδ' ὅτι καλῶς λέγεις*.

Περὶ προσδιορισμῶν τῆς προτάσεως.

§ 27. Προσδιορισμὸς λέγεται πᾶσα λέξις τιθεμένη εἰς τινὰ τῶν ὄρων τῆς προτάσεως, ἵνα ἐκφράσῃ ἰδιότητα ἢ ποιότητα, ἢ σχέσιν ἢ περίστασιν τινὰ αὐτοῦ.

§ 28. Οἱ προσδιορισμοὶ γίνονται ἢ διὰ πτωτικοῦ τινος ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου, ἢ δι' ἐπιρρήματος. Ὅθεν οἱ προσδιορισμοὶ λέγονται ὀνομαστικοὶ μὲν, ὅσοι γίνονται δι' ὀνόματος ἢ δι' ἄλλης λέξεως ὀνομαστικῶς ἐκλαμβανομένης· οἷον, *Ἀλέξανδρος ἦν υἱὸς Φιλίππου, ὁ υἱὸς ἐστὶν ὅμοιος τῷ πατρὶ, Δημοσθένης ἦν δεινὸς τὴν ρητορικῇ, ὁ ἐπιμελής μαθητὴς προκόπτει, ἡ ἐπιμελουμένη μαθήτρια εὐδοκίμει, Περικλῆς ὁ πάντων κλπ.* Ἐπιρρηματικοὶ δὲ, ὅσοι γίνονται δι' ἐπιρρήματος ἢ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου καὶ ἐπιρρηματικῇ ἔννοιαν ἔχουσας· οἷον, *καλῶς λέγεις, σήμερον ἀφίκετο, χθὲς εἶπε, ταύτη τῇ ἡμέρᾳ* (=σήμερον) ἀφίκετο τὸ πλοῖον, μένει ἐν Ἀθήναις (=Ἀθήνησιν).

§ 29. Οἱ μὲν ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ ὑποδιαίρουνται εἰς ὀνομαστικούς καὶ ὡς ὀνομαστικούς. Καὶ ὀνομαστικοὶ μὲν λέγονται, ὅσοι γίνονται δι' ὀνομάτων, οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων, ὡς ὀνομαστικοὶ δέ, ὅσοι γίνονται δι' ἄρθρου, μετοχῆς, ἐπιθετικῆς ἀντωνυμίας καὶ πάσης ἄλλης λέξεως ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανομένης.

Σημ. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς διαφέρει τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ μὲν προσδιορισμὸς ἐκφράζει ἰδιότητα προεγνωσμένην καὶ θεωρουμένην ὡς προσὸν τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ δὲ κατηγορούμενον ἐκφράζει ἰδιότητα, μὴ προεγνωσμένην, ἀλλὰ πρῶτον ἢ ἀποδομένην εἰς τὸ οὐσιαστικόν.

§ 30. Οἱ δὲ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ ὑποδιαίρουνται εἰς ἐπιρρηματικούς καὶ ὡς ἐπιρρηματικούς, καὶ ἐπιρρηματικοὶ μὲν λέγονται, ὅσοι γίνονται δι' ἐπιρρήματος, ὡς ἐπιρρηματικοὶ δέ, ὅσοι γίνονται διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου· οἷον, *ὀρθῶς λέγεις, ζῶ ἐν ἡσυχίᾳ* = ἡσυχῶς, κλπ.

§ 31. Οἱ μὲν ὀνομαστικοὶ καὶ ὡς ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται εἰς τὰ οὐσιαστικά, εἴτε ὑποκείμενα εἶνε ταῦτα, εἴτε κατηγορούμενα, εἴτε ἀντικείμενα· οἷον, *ὁ νέος μαθητὴς ἀναγινώσκει τὸν θεῖον Πλάτωνα, οὗτός ἐστι Θεοκλιδῆς ὁ Ἀθηναῖος ὁ συγγράψας τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ πάλοι ἄνθρωποι ἦσαν ἀγροῦχοι, κτλ.* Οἱ δὲ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ τίθενται εἰς τὰ ῥήματα καὶ εἰς τὰ ἐπίθετα· οἷον, *ὀρθῶς λέγεις, γράφει περὶ ἀρετῆς, ἄλῃ ἐπιμελής, κλπ.*

§ 32. Οἱ ὀνομαστικοὶ καὶ ὡς ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται ἐπὶ μὲν ταύτοπροσωπίας ὁμοιοπτῶτως τῷ προσδιοριζομένῳ, ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας ἑτεροπτῶτως κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων καὶ ὁμοιοπτῶτως μὲν τίθενται τὰ ἐπίθετα, αἱ μετοχαί, τὰ ἄρθρα καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι· οἷον, *ὁ σοφὸς Σωκράτης, ὁ ἀναγινώσκων μαθητῆς, ὁ ἐμὸς πατήρ, κλπ.* Ἑτεροπτῶτως δὲ τὰ οὐσιαστικά, αἱ προσωπικαί, αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι· οἷον, *οἰκία Περικλέους, ὁ υἱὸς ὁμοῖος τῷ πατρί, Ἀνδρὸς τὸ γένος, ἡ βίβλος μου, ὁ παυτοῦ πατὴρ, ἡ ἀλλήλων βοήθεια.*

Α'. Σύνταξις τῶν ὁμοιοπτῶτων προσδιορισμῶν.

§ 33. Τὸ ἐπίθετον, ἡ μετοχή, τὸ ἄρθρον καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντω-

γυμναίαι, τιθέμενα μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ταῦτοπροσώπως, συμφωνοῦσαι πρὸς αὐτὰ, ὡς τὸ κατηγορούμενον πρὸς τὸ ὑποκείμενον, κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν, οἷον, ὁ σοφὸς Σωκράτης, ἡ σοφὴ Ἀσπασία, τὸ σοφὸν μειράκιον· ὁ γράφων μαθητὴς, ἡ γράφουσα μαθήτρια, τὸ γράφον μειράκιον· ὁ ἐμὸς πατήρ, ἡ ἐμὴ μήτηρ, τὸ ἐμὸν τέκνον.

§ 34. Καὶ ἐνταῦθα, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἢ ἐπιθετικόν τι ἀποδίδωται εἰς πολλὰ οὐσιαστικά, συμβαίνουσιν αὐταὶ ἐκείναι αἱ ποικιλίαι, ἃς παρατηρήσαμεν καὶ ἐν τῇ συμφωνίᾳ τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς συνθέτου προτάσεως· οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Κρίτων καθήμενοι διαλέγονται, ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἐσιῶσαι διαλέγονται, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον ἐστηκότες διαλέγονται, ἀετὸς καὶ ἀλώπηξ φιλιωθέντες, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον καθήμεναι διαλέγονται (§ 19)· ἀλλὰ καὶ «τέκνα καὶ γυναῖκες φρουρούμενα» (Ξενφ.), σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη ἀγαθὰ ὄντα διακτείνω, ροῦς καὶ αἰσθησις ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντα, ἄλθοι καὶ πλίνθοι καὶ κέρατοι καὶ ξύλα αἰχμητικῶς ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστι (§ 20), Κῦρος καὶ ἡ περσικὴ βασιλεῖα Κροῖσσον καθελοῦσα ἐπεστράτευσεν (Θουκ.), ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ δῶκον εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον (Ξενφ.).

§ 35. Τὰ ἐπίθετα, αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ μάλιστα αἱ μετοχαί, ὅταν ἀποδίδωνται εἰς περιληπτικὰ ἢ περιεκτικὰ ὀνόματα, ἐπιφέρονται οὐχὶ κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐννοουμένου· οἷον, ἐξεπλάγη πᾶς ὁ δῆμος ἀκούσαντες, τὸ πλῆθος συρληθέντες, ὁ ὄχλος ἀκούσαντες, ἡ βουλὴ ἡσυχίαν εἶχερ οὐκ ἀγροοῦντες, ἐπὶ τὴν πόλιν ἔπλεον ἐν ταραχῇ ὄντας.

§ 36. Τὸ ἄρσενικὸν ἄρθρον τοῦ δυνικοῦ ἀριθμοῦ μάλιστα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ πτώσει τίθεται πάντοτε σχεδὸν μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ· οἷον, τῷ ἡμέρᾳ, τῷ τέχνῳ, κλπ. ἀντὶ τὰς ἡμέρας, τὰ τέχνα κτλ.

§ 57. "Ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν εἴνε πληθ. ἀριθμοῦ καὶ ἡ ιδιότης ἢ ἡ ποιότης τοῦ ἐπιθέτου δὲν ἀποδίδωται εἰς πάντα τὰ οὐσιαστικά, εἰς ἃ τὸ ἐπίθετον ἀποδίδεται, ἀλλ' εἰς τινα μόνον, τότε τὸ μὲν ἐπίθετον τίθεται κλ' ἢν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ λόγου, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν τρέπεται εἰς γενικὴν πληθυντικὴν ἑναρθρον, διαίρετικὴν κληρομένην· οἷον, οἱ σοφοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἐπιμελεῖς τῶν μαθητῶν, τὰ ἄλογα τῶν ζώων· καλεῖται δὲ τοῦτο διαίρεσις· διαίρεσις δὲ λέγεται, ὅταν ἐξ ὅλου τινὸς λαμβάνωμεν μέρος τι.

Σημ. "Ὅθεν, ἂν ἡ ιδιότης ἢ ἡ ποιότης εἴνε γενικὴ, δὲν δύναται νὰ γείνη διαίρεσις· διὸ δὲν δύναμιν νὰ εἰπωμεν· οἱ θνητοὶ τῶν ἀνθρώπων· διότι πάντες οἱ ἀνθρωποὶ εἰσι θνητοί. "Ῥ- τι δὲ ὅταν τὸ ἐπίθετον εἴνε τὸ πᾶς· οἷον, πάντες οἱ ἀνθρώποι καὶ οὐχὶ πάντες τῶν ἀνθρώπων.

§ 38. Οἱ δὲ Ἀττικοὶ τὸ μὲν ἐνικὸν ἐπιθέτον ἔτρεπον εἰς οὐδέτερον γένος κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς συντάξεως τοῦ λόγου πτώσιν, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν μετέβαλλον εἰς γενικὴν ἐνικὴν ἑναρθρον οἶον, τὸ πολὺ τοῦ στρατοῦ, τὸ ἰωνικὸν τῆς στολῆς, τὸ πιστὸν τῆς πολιτείας, κλπ., ἀντὶ ὃ πολλὸς στρατός, ἡ ἰωνικὴ στολή, ἡ πιστὴ πολιτεία. Οὕτω καὶ εἰς τοῦτο (τοσοῦτο) κακίας, ἀναιδέας, ἀσεβείας ἦλθεν. Ἐνίοτε δὲ ἐφύλαττον καὶ τὸ γένος τοῦ ἐπιθέτου ἀμετάβλητον οἶον, ὃ ἡμῖς τοῦ στρατοῦ, τὸν πλείστον τοῦ βίου, τῆς γῆς ἡ ἀρίστη.

Ἐπεξήγησις καὶ παράθεσις.

§ 39. α. Ἐπεξήγησις λέγεται, ὅταν οὐσιαστικὸν τι προστίθεται ἀσυνδέτως εἰς ἕτερον οὐσιαστικὸν ἢ οὐδέτερον ἐπιθέτον ἢ ἄντωνυμίαν (συνήθως δεικτικὴν) ἢ καὶ ἀριθμητικόν, ἵνα διασαφῇ αὐτό οἶον, τοῦτο ψεῦδος καλεῖται, ἡ ἄγροια· δύο θεοὺς κομίζω, Πειθὼ καὶ Βία (Πατρ.).

§ 40. Ἐπεξήγησις γίνεται καὶ δι' ἀπαρεμφάτου οἶον, τοῦτ' αὐτὸ χρῆζω, πάντας Ἀργεῖους μαθεῖν· ἐκεῖνο κάλλιον, ἰσότητα τιμᾶν. Ἐτι δὲ καὶ δι' ὀλοκλήρου λόγου ἀσυνδέτως ἢ συνδεδεμένως διὰ τοῦ ὅτι, ὥς, γάρ, ὅταν μάλιστα προηγῇται τὸ τοῦτο, αὐτὸ τοῦτο, τεκμήριον, σημεῖον, κεφάλαιον, τὸ μέγιστον, τὸ ἐλάχιστον, κλπ. οἶον, αὐτὸ τοῦτο, τοῖς φίλοις ἐν τοῖς καιροῖς χρὴ βοηθεῖν· τεκμήριον δέ, χρήματα γάρ πλείστα ὑπὲρ φιλοτιμίας οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἀνήλωσαν· καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι καὶ τοῖς πονηροτάτοις μέτεστι—καὶ τὸ μέγιστόν ἐστι τοῦτο ὅτι. . . .

§ 41. β. Παράθεσις λέγεται, ὅταν οὐσιαστικὸν τι (μετὰ ἢ ἄνευ ἐπιθέτου) ἢ οὐδέτερον ἐπιθέτον ἢ ἄντωνυμία παρατίθεται ἀσυνδέτως εἰς τὴν πρότασιν, ἵνα προσδιορίσῃ αὐτὴν ἀναφορικῶς ἢ τελικῶς ἢ καὶ τροπικῶς οἶον, ἡ ἡμετέρα πόλις, κοινὴ καταγωγὴ τῶν Ἑλλήνων (=ἥτις ἐστὶ κοινὴ καταγωγὴ), οὐκέτι περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀγωνίζονται· Ἑλένην κτάνωμεν, Μενελάω λύπην· πικράν· ἤλασεν εἰς Τάρσοῦς, πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα· οἱ πρόγονοι ἡμῶν, τὸ μέγιστον, ἔσωσαν ἀπὸ βαρβάρων τοὺς Ἑλληνας· γεφύρας ζευγύνων, διάβασιν τῷ στρατῷ· τὸ λεγόμενον, κατόπιν ἑορτῆς ἤκομεν (=κατὰ τὴν παροιμίαν).

Β'. Σύνταξις τῶν ἑτεροπτῶτων προσδιορισμῶν.

§ 42. Οἱ ἑτεροπτῶτοι προσδιορισμοὶ τίθενται εἰς τὰ οὐσιαστικὰ ἢ ἐπιθέτα ὀνόματα κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων συμφώνως πρὸς

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

τὴν σημασίαν αὐτῶν· διὸ λέγεται, ὅτι τὰ ὀνόματα, ἑτεροπροσώπως λεγόμενα, συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

Α'. Ὀνόματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 43. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἶνε οὐσιαστικὰ ἢ ἐπίθετα.

α) Ὀνόματα οὐσιαστικὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 44. Μετὰ γενικῆς συντάσσεται πᾶν οὐσιαστικόν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι ἕτερόν τι ἔχει σχέσιν τινὰ πρὸς αὐτό· αἱ δὲ σχέσεις, καθ' ἃς τὸ οὐσιαστικόν συντάσσεται μετὰ γενικῆς, εἰσὶ πολ-
λὰ καὶ ποικίλαι· αἱ δὲ κυριώτεραί εἰσιν αἱ ἑξῆς :

1) Ἡ τῆς κτήσεως· οἶον, ἀγρὸς Περικλέους (γεν. κτητορολογική), κτήτωρ ἀγροῦ (γενικὴ κτηματολογική).

2) Ἡ τοῦ ἄρχοντος καὶ ἀρχομένου· οἶον, βασιλεὺς Ἑλλήνων, δεσπότης πόλεως, ποιμὴν προβάτων, ὑπηρέτης βασιλέως, οἰκέτης δεσπότη, κλπ.

3) Ἡ τῆς καταγωγῆς (γενεαλογίας)· οἶον, πατὴρ τέκνων, τέκνα πατρός.

4) Ἡ τῆς ὕλης· οἶον, ἀνδρίας χαλκοῦ, στέφανος χρυσοῦ.

5) Ἡ τῆς ἀξίας καὶ τιμῆματος· οἶον, βιβλίον πέντε δραχμῶν, ἔππος ταλάντου.

6) Ἡ τοῦ μέτρου· οἶον, ὁδὸς πεντεκαίδεκα σταδίων, ποταμὸς πλέθρου.

7) Ἡ τῆς διαίρέσεως· οἶον, ἀνὴρ τοῦ δήμου, τεμάχιον γῆς.

8) Ἡ τῆς αἰτίας· οἶον, γραφὴ κλοπῆς, τρόπαιον νίκης.

9) Ἡ τοῦ περιέχοντος καὶ περιεχομένου· οἶον, λιμὴν πλοίων, πλοῖα λιμένος.

10) Ἡ τῆς ιδιότητος τοῦ πάθους· οἶον, λευκότης χιόνος, χλωότης Ἀγρησιλάου.

11) Ἡ τῆς διαθέσεως (ρηματικῆς)· οἶον, φόβος τῶν πολεμίων.

Σημ. Ἡ γενικὴ τῆς διαθέσεως δυνατόν νὰ σημαίνῃ ἐνέργειαν ἢ πάθος, ἤγουν, ἂ ἀπὸ τοῦ πατρός, δυνατόν νὰ σημαίνῃ ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ πατὴρ πρὸς τὰ τέκνα, ἢ ἀγάπην, ἣν τὰ τέκνα ἔχουσι πρὸς τὸν πατέρα=ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα, ἢ ὁ πατὴρ ἀγαπᾶται ὑπὸ τῶν τέκνων· διὸ οἱ μὲν παλαιοὶ γραμματικοὶ ἐκάλεον τὴν μὲν σημαίνουσαν ἐνέργειαν, ἐνεργητικὴν, τὴν δὲ πάθος, παθητικὴν· οἱ δὲ νέοι τὴν μὲν ἐνεργητικὴν καλοῦσιν ἐξ ὑποκειμένου ἢ ὑποκειμενικὴν· τὴν δὲ παθητικὴν ἐξ ἀντικειμένου ἢ ἀντικειμενικὴν· διότι, τρεπομένου τοῦ ρηματικοῦ οὐσιαστικοῦ εἰς ῥῆμα ἐνεργητικόν, ἢ μὲν ἐνεργητικὴ γενικὴ γίνεται ὑποκειμενικὴ αὐτοῦ, ἢ δὲ παθητικὴ ἀντικειμενικὴ· οἶον, νίκη τῶν Ἑλλήνων=ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες· οἱ Ἕλληνες τρωπὴν τῶν πολεμίων ἐποίησαν=οἱ Ἕλληνες ἔτρεψαν τοὺς πολεμίους. Ἐνίοτε δὲ τίθενται ὁμοῦ εἰς τὰ αὐτὰ οὐσιαστικὸν ἀμφότεραι

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΕΥΣ.

ὑὑται αἱ γενικαί· οἶον, ἡ Πέλοπος Πελοπονήσου κατὰ ληψιν = ὁ Π. κατέλαβε τὴν Πελοπόννησον.

δ'. Ἐπίθετα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 45. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπίθετα εἶνε ἐξαιρέτως τὰ ἐξῆς.

1) Τὰ οἰκειότητος καὶ ἀλλοτριότητος· οἶον, ἴδιος, οἰκεῖος Σωκράτους, ἀλλότριος, ξένος τοῦ πράγματος.

2) Τὰ ἀρχικὰ καὶ ὑπαρχικὰ· οἶον, κύριος τῶν Ἑλλήνων, δοῦλος δεσπότου.

3) Τὰ μεθεξέως, κατοχῆς καὶ κράτους σημαντικὰ καὶ τὰ τοῦτοις ἐναντία· οἶον, μέτοχος σοφίας, κάτοχος παιδείας, ἐγκρατὴς ἡδονῶν, ἀμέτοχος ἀδικίας, ἀκρατὴς ἡδονῶν, κτλ.

4) Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως· οἶον, φιλὴ πλήρης ὕδατος, ταμείον κενὸν χρημάτων.

Σημ. Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δοτικῆς ὀργανικῆς· οἶον, μιγάσιν Ἑλλήσι πλήρεις πόλεις.

5) Τὰ στερησεως καὶ ἐνδείας· οἶον, ὀρφανὸς γονέων, ἔρημος συμμάχων, ἄπαις ἀρρένων, κεφαλὴ ψιλὴ τριχῶν.

6) Τὰ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας· οἶον, φειδωλὸς χρημάτων, ἀφειδὴς ἐαυτοῦ.

7) Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· οἶον, ἐπιτυχὴς τῶν καλῶν, ἀτυχὴς τῶν κακῶν.

8) Τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας· οἶον, ἐμπειρὸς ἢ ἀπειρὸς διδασκαλίας.

9) Τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας καὶ ὀλιγωρίας· οἶον, ἐπιμελὴς ἢ ἀμελὴς τῶν μαθημάτων, ὀλίγωρος φίλων.

10) Τὰ μνήμης καὶ λήθης· οἶον, μνήμων φόρτου, ἐπιλήσμων εὐεργεσιῶν.

11) Τὰ τιμῆς καὶ ἀξίας· οἶον, αἵματός ἐστιν ὦνία ἢ ἀρετὴ, ἀξίος πολλοῦ.

12) Τὰ διαίρεσεως (χωρισμοῦ) καὶ ἐκλογῆς· οἶον, πολλοὶ τῶν διδασκάλων, μόνου τῶν πολιτῶν, εἰς τῶν πολλῶν, τίς τῶν μαθητῶν, φυγὰς πόλεως.

13) Τὰ εἰς ἰκὸς κτητικὰ· οἶον, νοῦς μὲν ἀρχικὸς τοῦ λόγου, λόγος δὲ ὑπηρετικὸς τοῦ νοῦ.

14) Τὰ ὑπεροχικὰ· οἶον, ὑπέροχος, ἔξοχος τῶν ἄλλων, κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων.

Σημ. Ὑπεροχικὰ λέγονται ὅσα ἐπίθετα θετικὰ ὄντα ἔχουσιν ἔννοιαν παραθετικῶν.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

15) Τὰ τακτικὰ καὶ ἀναλογικὰ ἀριθμητικὰ· οἷον, πρῶτος, δευ-
τερος, τρίτος τῶν μαθητῶν· ὁ ἀριθμὸς δεκα ἔστι διπλάσιος τοῦ πέντε.

16) Τὰ διαφορικὰ· οἷον, ἕτερον τὸ ὕδωρ τῆς γῆς, αὐτός ὁ λόγος
ἄλλος, ἡ διάφορος τοῦ προειρημένου.

Σημ. Τὰ διαφορικὰ συντάσσονται καὶ ὁμοιοπῶτως, μεσολαβούντος τοῦ ἤ· οἷον, ἄλλος
οὗτος ὁ λόγος ἢ ὁ πρότερον εἰρημένος. Ἐνὶ δὲ καὶ μετὰ αἰτιατικῆς σὺν τῇ π α ρ ᾶ ἕτερον
τὸ ὕδωρ παρὰ τὴν γῆν.

17) Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ συντάσσονται μετὰ γενικῆς·
ἀλλὰ τὰ μὲν συγκριτικὰ καὶ μετὰ ἐνικῆς καὶ πληθυντικῆς γενικῆς,
τὰ δὲ ὑπερθετικὰ μετὰ πληθυντικῆς μόνον· οἷον, ὁ πατήρ ἐστι μεί-
ζων τοῦ υἱοῦ, Θεμιστοκλῆς συνετώτερος τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἀνδρῶν
δ' ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης.

Σημ. α. Τὰ συγκριτικὰ συντάσσονται καὶ ὁμοιοπῶτως τῷ συγκρινόμενῳ, μεσολαβούν-
τος τοῦ ἤ· οἷον, Σωκράτης σοφώτερος ἢ Πλάτων, ὠμίησα ἀνδράσι κρείττοσιν ἢ ὑμῖν, σὺ
μᾶλλον ἐπ' ἀνδρα στρατεύεσθαι πολὺ ἀμείνονας ἢ Σκύθας, ἤκουσα οὐτόσδε δεινότερου ἢ
Λυσίου.

Σημ. β. Μετὰ τὸν ἢ ἐπιφέρεται ἐνίοτε αἰτιατικὴ μετὰ τῆς κατὰ, πρὸ τῆς οὐκ αἰ-
θεταὶ ἐνίοτε καὶ τὸ ὥς, ὅταν εἴναι ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ἀναλογία ἢ τὸ παρὰ τὴν φύσιν ἢ τὴν
δύναμιν· οἷον, ὅπλα πλείω ἢ κατὰ νεκρούς ἐλήφθη (Θουκ.)=πλείω ἀναλόγως τῶν νεκρῶν,
εἶδον νεκρὸν μείζω ἢ (ὥς) κατ' ἀνθρωπον=παρ' ὅσον δύναται νὰ εἴναι νεκρὸς ἀνθρώπου. Ἐ-
τι δὲ μετὰ τὸν ἢ ἐπιφέρεται ἀπαρίμφοτον ἀνευ ἢ μετὰ τοῦ ὥστε (ὥς), ὅταν εἴναι ἀνάγκη
νὰ ἐκφρασθῇ τὸ παρ' ὅσον δύναται (τὸ ὑπὲρ δύναμιν) ἢ τὸ παρ' ὅσον ἀπαιτεῖται· οἷον, τὸ
γὰρ νόσημα μείζον ἢ φέρειν· νεώτεροί εἰσιν, ἢ ὥστε εἰδέναι οἷων πατέρων ἐστέρνηται (Λυσ.)
ἀμαθέστεροι γὰρ εἰσιν ἢ ὥς ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατᾶσθαι (Πλάτ.).

Σημ. γ. Τὸ ποσὺν ἢ τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς τῆς συγκρίσεως φέρεται πάντοτε σχεδὸν
κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον· οἷον, Περσέως Ἡρακλῆς ἦν τέσσαρσι γενεαῖς νεώτερος, κλπ. (§ 178).

Β'. Ὀνόματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 46. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ
πλείστον ἐπιθετὰ· τὰ κυριώτερα δὲ τούτων εἰσὶ τὰ ἐξῆς :

1) Τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικὰ (τὰ σημαίνοντα φιλι-
κὴν ἢ ἐχθρικὴν πρὸς τινα διχθεσιν)· οἷον, φίλος, εὖνους, εὐμενής, ὠφέ-
λιμος, γείτων· τινί· πολέμιος, ἐχθρός, δυσμενής, χαλεπός, βλαβερός,
κακόνους, ἐπίβουλος, ἐναντίος, πολέμιός τινι κλπ.

2) Τὰ ἰσότητος, ταυτότητος, ὁμοιότητος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία·
οἷον, ἴσος ἢ ἄνισος τῷ ἀδελφῷ, ὅμοιος ἢ ἀνόμοιος τῷ πατρί, τὰ ἐρ-
γα οὐ ταῦτά τοις λόγοις ἐπεδείξατο.

3) Τὰ ἀρμόζοντος ἢ τοῦ πρόποντος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἷον,
ἄρμόδιος ἢ ἀναρμόδιος τῷ θεῷ, ἡ σιγὴ πρεπωδιστάτῃ γυναιξί, μέθῃ
φύλαξιν ἀπρεπιστατή ἐστίν.

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

4) Τὰ προσεγγίσεως ἢ μίξεως καὶ ἀμίξεως· οἶον, πλησία τῷ νυμφίῳ, ἀμικτος φίλοις.

5) Τὰ ὑποταγῆς, εὐπειθείας καὶ ἀπειθείας· οἶον, ὑπήκοος τῷ πατρί, εὐπειθὴς ἢ ἀπειθὴς τῷ πατρί.

6) Τὰ εἰς τοὺς ρηματικὰ· οἶον, γνωστὰ μοι ποιεῖς, μισητὸς τοῖς Ἕλλησι Φίλιππος, ρητὰ μοι ταῦτα.

7) Τινὰ τῶν παραγομένων ἀπὸ ρημάτων μετὰ δοτικῆς συντασσόμενων· οἶον, ἡ τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσις, ὁ τοῖς νόμοις βροθήσῃ, δοτὴρ, ἀκόλουθός τινα.

8) Τὰ σύνθετα ἀπὸ τῆς σὺν, ὁμοῦ, ἴσος, ὁμοῖος καὶ τῶν τοιούτων οἶον, σύμφωνοι οἱ λόγοι τοῖς ἔργοις, ὁμόφωνος, ἰσοδύναμος, ὁμοιοσχημὸν τινί.

§ 47. Πολλὰ ὀνόματα, μεταβάλλοντα σημασίαν, μεταβάλλουσι καὶ σύνταξιν· διότι ἡ σύνταξις βαίνει κατὰ τὴν σημασίαν τῶν συντασσόμενων· οἶον, φίλος μοι (περιποιητικῶς), καὶ φίλος μου (κτητικῶς), ἐναντιός, πολέμιός τινα καὶ τινος.

Γ'. Ὀνόματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§ 48. Μετ' αἰτιατικῆς συντάσσονται τὰ ἐπιθετα καὶ τὰ ἐπιθετικὰ καὶ οὐσιαστικὰ, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ κατὰ τι, ἥτοι ὅσκις ἡ ιδιότης ἢ ἡ ποιότης αὐτῶν δὲν ἀποδίδεται εἰς τὸ ὅλον τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἀλλὰ εἰς τι μέρος αὐτοῦ· οἶον, ταχύς τοὺς πόδας, λευκὸς τὰς τρίχας, Ἀνδρὸς τὸ γένος, Σῦρος τὴν πατρίδα, Σωκράτης τοῦ νομα. Καὶ μετὰ τῆς κατὰ· οἶον, ξανθὸς κατὰ τὴν κόμην.

§ 49. Τὸ κατὰ τι φέρεται καὶ διὰ δοτικῆς, ὅταν μάλιστα ἡ ποιότης ἀποδίδεται εἰς τὸ ὅλον ἢ φέρεται δι' ἀφαιρεμένου οὐσιαστικοῦ· οἶον, ἀμαχοὶ πλήθει καὶ πλούτῳ, οὔτε ποσὶ ταχύς, οὔτε χερσὶν ἰσχυρός, Θάψακος ὀνόματι, μέγας τῇ βουλῇ, τῇ συνέσει κλπ.

Σημ. Ἡ μὲν αἰτιατικὴ ἐκφράζει κυρίως τὸ κατὰ τι, ἡ δὲ δοτικὴ καὶ τὸ δυναμικὸν μέσον.

§ 50. Τὸ κατὰ τι φέρεται καὶ δι' ἀπαρεμφράτου· οἶον, δεινὸς λέγειν, ἐπιτήδειος πράττειν.

Σύνταξις τῶν ρημάτων.

§ 51. Τὰ ρήματα διαίρουσιν ὡς πρὸς τὸ κατηγορούμενον μὲν εἰς συνδετικὰ καὶ κατηγορηματικὰ (§ 5), ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον δὲ εἰς προσωπικὰ καὶ ἀπρόσωπα.

α. Συνδετικὸν μὲν εἶνε τὸ εἰρή (§ 4), κατηγορηματικὰ δὲ πάντα τὰ λοιπὰ.

β'. Προσωπικὰ μὲν λέγοντα ὅσα δέχονται ὑποκείμενον πρόσωπον

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

καὶ σχηματίζονται καὶ κατὰ τὰ τρία πρόσωπα· οἷον, γράφω, γράφεις, γράφει. Ἀπρόσωπα δέ, ὅσα δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον καὶ σχηματίζονται μόνον κατὰ τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον· διὸ τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα λέγονται καὶ τριτοπρόσωπα· ὡς δεῖ, χρή, προσήκει κλπ.

Α'. Σύνταξις τοῦ εἰμί.

§ 52. Τὸ εἰμί εἶνε ἢ συνδετικὸν ἢ ὑπαρκτικόν· καὶ τὸ μὲν συνδετικὸν σημαίνει τὴν σύνδεσιν τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ κατηγορουμένου (§ 3)· διὸ ἀπαιτεῖ καὶ ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον· οἷον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος. Τὸ δὲ ὑπαρκτικὸν σημαίνει ἀπλῶς τὴν ὑπαρξιν τοῦ ὑποκειμένου· διὸ ἀπαιτεῖ μόνον ὑποκείμενον καὶ ἀποτελεῖ συνεπτυγμένην πρότασιν· οἷον, ἐστὶ θεός = ὁ θεός ἐστὶν ὧν (§ 4).

Σημ. Τὸ εἰμί, ὅταν μὲν εἶνε συνδετικόν, καὶ παραλείπεται καὶ ἐγκλίνεται, ὅταν δὲ εἶνε ὑπαρκτικόν, οὔτε παραλείπεται οὔτε ἐγκλίνεται καὶ τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς παροξύνεται ἀντὶ νὰ ὀξύνηται.

§ 53. Τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ ὑπάρχει τὸ ὑποκείμενον, τίθεται κατὰ δοτικὴν ἄνευ ἢ μετὰ τινος προσδιορισμοῦ· οἷον, ἐστὶ μοι βιβλία, ἐστὶ μοι πλέοντι τρίτῃ ἡμέρᾳ.

§ 54. Κατηγορούμενον δέχονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα· τοιαῦτα δὲ εἰσι μάλιστα τὰ ἐξῆς· γίνεσθαι, ὑπάρχειν, πέλειν, κυρεῖν, τυγχάνειν, πεφυκέναι, καθίστασθαι, φαίνεσθαι, ἀκούειν (= ὀνομάζεσθαι) καὶ τὰ παθητικὰ κλητικὰ, προχειριστικὰ, δοξαστικὰ, λεκτικὰ, μεταποιητικὰ, ὁράσεως σημαντικὰ, καὶ τινὰ τῶν οὐδετέρων καὶ τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων· οἷον, οἱ γέροντες παλὶμπαιδες γίνονται, ὁ ἄνθρωπος φύσει ἀγαθὸς ὑπάρχει, ἀθλία πέφυκα, ἐγὼ καλοῦμαι ἢ ὀνομάζομαι Σωκράτης, Μιλιτιάδης ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός (§ 99), οἱ ἄνθρωποι κόλακες καὶ τοῖς θεοῖς ἐχθροὶ ἀκούουσι (Δημ.), ὁρᾶται σύννους, ζῶ ἡσυχος, ὁ ποταμὸς ρεῖ μέγας, ἔρχομαι ταχύς κλπ.

Β'. Σύνταξις τῶν κατηγορηματικῶν ῥημάτων.

§ 55. Τὰ κατηγορηματικὰ ῥήματα, οἷαςδήποτε φωνῆς καὶ ἂν εἶνε, διακροῦνται ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν εἰς τέσσαρας τάξεις, εἰς ἐνεργητικὰ, παθητικὰ, οὐδέτερα καὶ μέσα· εἰς δὲ τὰ μέσα ὑπάγονται καὶ τὰ ἀποθετικὰ.

α. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων.

§ 56. Ἐνεργητικὰ ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ· εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, μεταβατικὰ καὶ ἀμεταβάτα·

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

καὶ μεταθετικὰ μὲν λέγονται, ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου, ἐξερχόμενη ἐξ αὐτοῦ, μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπερ λέγεται ἀντικείμενον (§ 24)· οἷον, τύπτω τὸν παῖδα, ἐργάζομαι τὴν γῆν, ὑπηρετῶ τῷ θεῷ, μάχομαι τοῖς πολεμοῖς, θίγω ἢ ἄπομαι τοῦ ἔργου. Ἀμετέθετα δὲ ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου δὲν μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἀλλὰ μένει ἐν αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ· οἷον, βυθίζω, τρέχω, ἔρχομαι, βαίνω κλπ.

4. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν μεταθετικῶν ρημάτων.

§ 57. Τὰ ἐνεργητικὰ μεταθετικὰ ρήματα, ἐπειδὴ σημαίνουσιν ἐνέργειαν μεταβαίνουσαν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἶνε τὰ κυρίως δεχόμενα ἀντικείμενον· ἀπικιτοῦσι δὲ αὐτὸ κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων (§ 24)· διὸ λέγεται, ὅτι τὰ ρήματα ἑτεροπροσώπως λεγόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

Σημ. Ἡ καθωμιλημένη πάντα σχεδὸν τὰ ρήματα συντάσσει μετ' αἰτιατικῆς.

Ρήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 58. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ρήματα εἶνε τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ αἰσθητικὰ (ἀκουστικὰ, ὀσφραντικὰ, γευστικὰ, ἅπτικὰ), πλὴν τῶν ὁράσεως σημαντικῶν 1 οἷον, αἰσθάνομαι, ἀκούω, ἀκροῶμαι, 2 ὄσφραλλομαι, ὄζω, πνέω, ἅπτομαι, ψάύω, θίγω τιρὸς, γεύομαι πόρων. 3

2) Τὰ ἐφετικὰ καὶ ὀρεκτικὰ· οἷον, ἐπιθυμῶ, ἐρῶ, ἐφίλομαι, ὀρέγομαι παιδείας, πεινῶ, διψῶ ἐλευθερίας. 4

3) Τὰ φροντίδος, ἐπιμελείας καὶ τὰ τούτοις ἐναντία (ἀμελείας, ὀλιγωρίας)· οἷον, φροντίζω, κηδομαι, ἐπιμελοῦμαι, ἀμελῶ τῶν μαθημάτων, ὀλιγορῶ τῶν φίλων.

4 Τὰ ὁράσεως σημαντικὰ συντάσσονται αἰτιατικῇ, διότι σημαίνουν κυρίως σωματικὴν ἐνέργειαν (§ 62, 1).

2 Τὸ ἀκούω, ἀκροῶμαι καὶ αἰσθάνομαι συντάσσονται γενικῇ μὲν (μάλιστα προσώπου) ἐπὶ ἀμέσου ἀντιλήψεως· ἀκούω Σωκράτους διαλεγομένου, ἀκροῶμαι σου, αἰσθάνομαι ψύχους. Αἰτιατικῇ δὲ (μάλιστα πράγματος) ἐπὶ ἐμμέσου ἀντιλήψεως (ὅταν δηλ. εἶνε γνωστικὰ)· ἀκούω τοῦ λόγου—ἐννοῶ, ἱσχύμαχον ἥκουον καλὸν κάγαθον ὀνομαζόμενον (Ξενοφ.), εἴ-
τινος αἰσθοῖτο δεόμενον τὸν πάπον (Ξενοφ.).

3 Τὸ ἐσθίω καὶ πίνω συντάσσονται γενικῇ μὲν, ὅταν σημαίνηται μέρος τοῦ ὅλου· ἐσθίω κρεῶν, πίνω ὕδατος. Αἰτιατικῇ δὲ, ὅταν σημαίνηται τὸ ὅλον ἢ τὸ συνήθως γινόμενον· οἷον πίνω οἶνον (§ 792 σημ.).

4 Τὸ ἁγαπῶ, φιλῶ, ποθῶ καὶ θέλω αἰτιατικῇ συντάσσονται, ὡς προαίρεσιν σημαίνοντα.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

- 4) Τὸ μνήμης καὶ λήθης· οἷον, μέμνημαι, μνημονεύω, ἐπιλανθάνομαι τοῦ φίλου.
 - 5) Τὸ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· οἷον, τυγχάνω, στοχάζομαι, ἀποτυγχάνω, ἀμαρτάνω τοῦ σκοποῦ 1.
 - 6) Τὸ στερούσεως καὶ ἐνδεείας καὶ τὰ τούτοις ἐναντία (πλησμονῆς)· οἷον, στεροῦμαι, δέομαι, πέρομαι, εὐπορῶ, χρήζω ἐλευθερίας, γέμω ἐλπίδων, πλουτῶ χρημάτων.
 - 7) Τὸ χωρισμοῦ, ἀποχῆς καὶ ἀπομακρύνσεως· οἷον, ἡ νῆσος διέλκει τῆς Ἠλείρου, ὁ λόγος ἀπέχει τοῦ πράγματος.
 - 8) Τὸ ἀπολύσεως καὶ μεθέξεως· οἷον, ἀπολαύω, μετέχω, κληρονομῶ τῆς πατρικῆς οὐσίας.
 - 9) Τὸ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας· οἷον, φειδομαι ἢ ἀφειδῶ ἐμαυτοῦ.
 - 10) Τὸ ἀρχικῆ καὶ κράτους σημαντικῆ· οἷον, ἀρχω, βασιλεύω, ἡγεμονεύω, στρατηγῶ, ναυαρχῶ, κρατῶ τινος. 2
 - 11) Τὸ διαφορικῆ· οἷον, ὁ ἀνὴρ διαφέρει τῆς γυναικός.
 - 12) Τὸ ἐνάρξεως, λήξεως καὶ παύσεως· οἷον, ἀρχομαι, λήγω τῶν πόνων, παύω τοῦ λόγου. 3
 - 13) Τὸ ὑπεροχικῆ καὶ τὰ παρὰ τὸν ὄρον ἐκ τῶν παραθετικῶν· οἷον, ὑπερέχω, ἐξέχω, πλεονεκτῶ, ἐλαττοῦμαι, ἡττῶμαι, πρωτεύω πόνων, περιγίγνομαι (= νικῶ) τινος.
- Σημ. Γενικὴ διαιρετικὴ συντάσσεται καὶ πᾶν σχεδὸν ῥῆμα, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μέρος τοῦ ἀντικειμένου· οἷον, ἀφίπσι τῶν αἰχμαλώτων (τινάς), τῆς γῆς ἔτεμνον, λαβὼν τῶν κρεῶν.

§ 59. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἀπὸ προθέσεων (ἐκ, ἀπὸ, πρὸ, κατὰ, ὑπὲρ) δυνάμει ἢ τῶν προθέσεων ἢ τῆς ἐννοίας τῆς προερχομένης ἐκ τῆς συνθέσεως· οἷον, ἐκβαίνει τῆς ιδέας, ἡ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας, μή μου κατείπης, ἀφίστανται φρενῶν, καταφρονοῦσι τῶν ἐπιόντων, ὑπερορᾷ τῶν καθεστώτων νόμων.

1 Τὸ τυγχάνω, συνθετόμενον μετὰ τῶν προθέσεων ἐν, σύν, περὶ καὶ μάλιστα τῆς ἐπὶ, δοτικῆ συντάσσεται, τὸ δὲ ἀμαρτάνω, ἀντὶ μὲν τοῦ ἀποτυγχάνω ἢ στεροῦμαι, γενικῆ συντάσσεται, ἀμαρτάνω τοῦ σκοποῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ πταίω ἢ πλημμελῶ, σφάλω, δοτικῆ ἢ αἰτιατικῆ μετὰ τῆς εἰς· ἀμαρτάνω τῷ θεῷ ἢ εἰς τὸν θεόν.

2 Τὸ ἀρχω παρὰ τοῖς περὶ τοῦ ἐξουσιάζω, δὲ γενικῆ συντάσσεται· ἀρχω γαστροῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ ποιῶ ἀρχήν, οὐ μόνον γενικῆ, ἀλλὰ καὶ αἰτιατικῆ· ἀρχω μάχης καὶ ἀρχω ὕμνον. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀρχόντων τῶν Ἀθηναίων, δοτικῆ· ἀρχεῖ Ἀθηναίους· ἐπὶ δὲ καὶ μετοχῆ· ἀρχω πονῶν. Τὸ δὲ κρατῶ, ἀντὶ μὲν τοῦ διὰ βίας ἐξουσιάζω, γενικῆ συντάσσεται· κρατῶ τῶν Ἑλλήνων, γαστροῦ, θυμοῦ κλπ. ἀντὶ δὲ τοῦ νικῶ ἢ βαστάζω, αἰτιατικῆ· κρατῶ τοὺς πολεμίους, τόξα χερσὶ κρατεῖ.

3 Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετοχῇ ἢ ἀπαρμυγμένῳ· ἀρχομαι πονεῖν ἢ πονῶν.

Ρήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 60. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ρήματά εἰσι τὰ ἑξῆς:

1) Τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικὰ ἤτοι τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν πρὸς τινὰ διέθεσιν· οἶον, βοηθῶ, ἀλξέω, ἐπικουρῶ, ὑπουργῶ, ὑπηρετῶ, διακονῶ, δουλεύω, χαρίζομαι, ἀκολουθῶ, ἔπομαι, πολεμῶ, διαφωνῶ, μάχομαι, παλαίω. 1 σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ χρῶμαι· οἶον, *χρῶ τοῖς βελτίστοις, Πλάτων Σωκράτει διδασκάλῳ ἐχρήσατο.*

2) Τὰ ἐπιμιξίας καὶ πλησιάσεως σημαντικὰ· οἶον, ὀμιλῶ, πλησιάζω, πελάζω *τινί.* 2

3) Τὰ ἐπαρκείας καὶ ἀρεσκείας· οἶον, τὰ παρόντα ἀρκεῖ μοι ταῦτ' ἀρέσκει μοι.

4) Τὰ πίστεως καὶ ἀπιστίας· πιστεύω τοῖς ἀγαθοῖς, ἀπιστῶ, δυσπιστῶ τοῖς πονηροῖς. 3

5) Τὰ ὑπακοῆς, εὐπειθείας καὶ ἀπειθείας· οἶον, πείθομαι, πειθαρχῶ, ὑπακούω, ἀπειθῶ τοῖς ἀρχουσιν.

7) Τὰ ἀρμόζοντος, ὁμοιώσεως καὶ πρέποντος· οἶον, ἡ διοίκησις ἀρμόττει ἀμφοτέροις, θνητὰ θνητοῖς πρέπει, ἡ ψυχὴ ἔοικε τῷ θεῷ.

§ 61. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ρήματα σύνθετα ἀπὸ τῶν προθέσεων σὺν, ἐν, ἐπὶ (περί, παρὰ, ἀντί, πρὸς) δυνάμει ἢ τῶν προθέσεων ἢ τῆς ἐννοίας τῆς προερχομένης ἐκ τῆς συνθέσεως· οἶον, οἱ λόγοι οὐ συμφωνοῦσι τοῖς πράγμασιν, ἐμμένειν τοῖς ὁμοῖς, ἐπιτιμᾶν, παρίστασθαι, ἀντέχειν, προσκόπτειν τινί.

Ρήματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§ 62. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ρήματα εἶνε τὰ κυρίως μεταβατικὰ, ἤτοι τὰ σημαίνοντα, ὅτι τοῦ ὑποκειμένου ἡ ἐνέργεια μεταβαίνουσα εἰς τὸ ἀντικείμενον ἐπιφέρει εἰς αὐτὸ ἀλλοίωσιν τινα σωματικὴν ἢ ἠθικὴν· τὰ τοιαῦτα δὲ εἶνε πολυειδῆ· τὰ δὲ κυριώτερα αὐτῶν εἰσι τὰ ἑξῆς:

1) Τὰ σωματικῆς ἐνεργείας· οἶον, σκάπτω, θερίζω, τύπτω, γράφω, ράπτω, διδάσκω, θηρῶ, ρικῶ, φεύγω, θύω, σφάζω, κύπτω κλπ.

1 Τὸ τιμωρῶ καὶ ἀμύνω ἀντὶ μὲν τοῦ βοηθῶ (ὑπερασπίζομαι) δοτικῇ συντάσσονται· ἀντὶ δὲ τοῦ κολάζω ἢ τοῦ ἐκδικεῖν αἰτιατικῇ· τὸ δὲ μέσον τιμωροῦμαι καὶ ἀμύνομαι πάντοτε σχεδὸν αἰτιατικῇ.

2 Τὸ πλησιάζω συντάσσεται ἐνίοτε καὶ αἰτιατικῇ· ἔτι δὲ αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ· πλησιάζω σοι τὴν δῆδα.

3 Ταῦτα συντάσσονται ἐνίοτε καὶ αἰτιατικῇ μετὰ ἡ ἄνευ τῆς· εἰς· πιστεύω ταῦτα καὶ πιστεύω εἰς ἕνα θεόν (=δέχομαι δογματικῶς καὶ ὁμολογῶ).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

- 2) Τὰ νοεῖς ἐνεργείας (γνωστικῆς)· οἷον, νοῶ, κρίνω, γιγνώσκω, ἐπίσταμαι, οἶδα, συνιῆμι τι κλπ.
- 3) Τὰ ἡθικῆς ἐνεργείας (ὠφελείας ἢ βλάβης)· οἷον, τιμῶ, ἐπαίνῶ, ἐγκωμιάζω, μεγαλύνω, ὠφελῶ, εὐεργετῶ, ἀδικῶ, βλάπτω, ὑβρίζω τε-
ρά κλπ.
- 4) Τοῦ ψυχικοῦ παθήματος· οἷον, αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι, θαρρῶ, φοβοῦμαι, ὀλοφύρομαι, οἰκτείρω, θρηγῶ, ἐλεῶ τινα κλπ.
- 5) Τὰ προαιρετικῆς· οἷον, ἐθέλω, φιλῶ, ἀγαπῶ, ποθῶ τὸν ἄνδρα κλπ.
- 6) Τὰ ἐκτετευχῆς, προκλητικῆς (ἐρεθιστικῆς) καὶ προτρεπτικῆς· οἷον, παρακαλῶ, ἐκτεεύω, ἐρεθίζω, παροργίζω, προτρέπω, παρορμῶ, παρο-
ξύνω κλπ. 1
- 7) Τὰ σημαίνοντα οἰανδήποτε προσπᾶθειαν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς
τι· οἷον, ἀγαγᾶζω, πείθω, ἐξετάζω, ἐρευνῶ, καρτερῶ, φθάνω, λαμβά-
νω, κτῶμαι κλπ. 2

§ 63. Πᾶν σχεδὸν ῥῆμα συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς συστοίχου ἢ συνωνύμου ὀνόματος συνήθως μετὰ προσδιορισμοῦ τινος, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ εἰδικευθῇ ἡ γενικὴ ἔννοια τοῦ ῥήματος· οἷον, ἡ πόλις κοι-
νὸν πόλεμον πολεμεῖ, φυλάττω θυλακὰς, ἄρ' ἢ ἀρχὰς, ἔω βίον ἥδι-
στον. Ἡ σύνταξις αὕτη καλεῖται κατὰ σύστοιχον ἢ κατὰ τὸ συνώ-
νυμον.

Σημ. Τὸ σύστοιχον οὐσιαστικὸν πολλάκις παραλείπεται, καὶ τίθεται μόνον ὁ ἐπιθετικὸς αὐτοῦ προσδιορισμός, ὅστις τότε μεταβάλλεται εἰς οὐδέτερον γένος συνήθως πληθυντικόν· οἷον, δέομί σου τὰ δίκαια=δικαίαις δεήσεις· ταῦτά λυποῦμαι καὶ ταῦτά χαίρω=τάς αὐ-
τάς λύπας λυποῦμαι καὶ τὰς αὐτάς χαρὰς χαίρω.

Ῥήματα συντασσόμενα μετὰ δύο πτώσεων,

§ 64. Πολλὰ τῶν μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενων ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων ἔπικιτοῦσι καὶ δεύτερον ἀντικείμενον, καὶ ἐ-
πομένως συντάσσονται μετὰ δύο πληγίων πτώσεων, ἢ μετ' αἰτιατι-
κῆς καὶ γενικῆς, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς, ἢ μετὰ δύο αἰτια-
τικῶν, ἢ μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς.

1. Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου, ἔτι δὲ καὶ προθετοπτώτως.

2. Τὸ ἔχω ἀντὶ μὲν τοῦ κέντημαί αἰτιατικῇ συντάσσεται· ἔχω βιβλία, ἀντὶ δὲ τοῦ δίδω-
μαι ἐπιρρήματι μετὰ ἢ ἀνευ γενικῆς ὀνόματος· ἀδυνάτως ἔχω, καὶ καλῶς τοῦ σώματος ἔχω· ἀντὶ δὲ τοῦ δύναμαι ἀπαρεμφάτω· ἔχω εἰπεῖν, τὸ δὲ μέσον ἔχομαι ἀντὶ τοῦ ἔπιτομαί
γενικῇ· ἔχομαι τοῦ δένδρου· ὡσαύτως μετ' ἐπιρρήματος ἀνευ ἢ μετὰ γενικῆς οὐσιαστικοῦ
συντάσσεται καὶ τὸ ἦκω καὶ κείμαι· εὖ ἦκω φρενῶν, Κέρκυρα καλῶς παράπλου κείται.

Ρήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 65. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα ρήματά εἰσι τὰ ἑξῆς :

1) Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικὰ· οἶον, πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος, κενῶ τὸ ταμεῖον χρημάτων. Εἰς ταῦτα δὲ ὑπάγονται καὶ τὰ γευστικὰ· οἶον, δούλους ἔγευσε τιμῆς, τῶν λόγων ὑμᾶς Λυσίας εἰστία.

2) Τὰ λύσεως καὶ ἀπαλλοτρίωσιν· οἶον, λύω τὸν ἵππον τῶν δεσμῶν, ἀπαλλάττω σε τοῦ πόνου, ἐλευθερῶ σε τοῦ δεινοῦ. 1

3) Τὰ παύσεως, κωλύσεως, ἀποδιώξεως καὶ ἀποχωρισμοῦ· οἶον παύω σε τῆς ὑπηρεσίας, κωλύω σε τοῦ ἔργου, ἀποδιώκω, ἀπείργω, ἀποκλείω σε τῆς πόλεως, ἀφορίζω τὰ πρόβατα τῶν ἐριφίων, χωρίζω αὐτὸν κριθῆς. 2

4) Τὰ ἀφαιρέσεως, ἀποστερήσεως καὶ ἀλλοτριώσεως· οἶον, ἀφαιρῶ σου τὴν βίβλον, ἀλλοτριῶ τὴν πόλιν σωμάτων, ἐστέρησαν αὐτὸν τῆς πατρίδος, ὁ πόλεμος ἀνδρῶν τὰς πόλεις ἐρημοῖ. 3

5) Τὰ σημαίνοντα τὸ μέρος, ἐξ οὗ κρατοῦμεν ἢ ἀφίνομέν τι· οἶον, τὸν ἵππον τῶν ὧτων κρατῶ, κρεμννυμί τινα τοῦ ποδός, ἄγω τινὰ τῆς χειρός, ἄφες τὴν παιδα τῆς χειρός. 4

6) Τὰ ἀνταλλάγματος, τιμήματος, πωλήσεως, ἀγορᾶς καὶ μισθοῦ· οἶον, μηδενὸς ἀντάλλαττε τὴν φιλοτιμίαν, πωλῶ ἢ τιμῶ τὴν βίβλον δραχμῆς, ἀγοράζω ἢ ὠνοῦμαι ἵππον πέντε μνῶν, οἱ τύραννοι μισθοῦ, φύλακας ἔχουσι, πόσου διδάσκεις ; πέντε μνῶν. 5

7) Τὰ μνημονευτικὰ· οἶον, ἀναμνηνίσκω σε τῶν λόγων.

8) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ μνησθῆναι ἢ ἀκούειν τι παρὰ τινος·

1 Τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε τὴν ἐκ ἢ ἀπὸ· λύω τὸν ἵππον ἐκ τῶν δεσμῶν, Πausanias ἠλευθέρωσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων.

2 Καὶ τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει τὴν ἐκ ἢ ἀπὸ· πατήρ υἱὸν ἐξ οἰκίας ἐξελαύνει, ἀφορίζω τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων.

3 Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν· οἶον, ἡμᾶς ἀποστερεῖ τὸν μισθόν (Ξεν.), τὴν θεάν τοις στεφάνους σεσυλῆκασι. Τὰ δ' ἀφαιρῶ τετραχῶς συντάσσεται· ἀφαιρῶ σου τὰ χρήματα, ἀφαιρῶ σε τῶν χρημάτων, ἀφαιρῶ σοι τὰ χρήματα καὶ ἀφαιρῶ σε τὰ χρήματα.

4 Τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἐκ ἢ ἀπὸ· κρεμννυμί τινα ἐκ τοῦ ποδός· ἐκρέμασαν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐλπίδων (Αἰσχ.).

5 Ἡ γενικὴ τούτων προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἀντί· ἀντί ἀρετῆς ἀξίω τιμᾶσθαι, πωλῶ τὴν βίβλον ἀντί δραχμῆς. Τὸ δὲ ἀξίω ἀντί μὴν τοῦ κρίνω ἀξίον αἰτιατικῶ καὶ γενικῶ συντάσσεται· ἀξίω σε τιμῆς, ἀντί δὲ τοῦ παρακαλῶ, ἀπαρεμφάτω· ἀξίω σε ἀπεῖσαι μόνον.

οἶον, μᾶθε μου καὶ τὰδε, βραχέα σου πυνθάνομαι, ταῦτα Καλυψοῦς ἤκουσα. 1

§ 66. Μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων (πρὸ, κατὰ, ἐκ, ἀπὸ) δυνάμει τῶν προθέσεων· οἶον, προβάλλω τῶν ὀδόντων τὴν γλῶσσαν, ταῦτα κατεῖπέ μου, ἐκβάλλω σε τῆς ἀπάτης, ἀποκλίνω σε τῆς ὁδοῦ.

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 67. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἐξῆς.

1) Τὰ δόσεως, προσφορᾶς καὶ ὀφειλῆς σημαντικὰ· οἶον, δίδωμι, δωροῦμαι, (προσ)φέρω, ἄγω, κομίζω, ἐπιτρέπω, καταλείπω, παρέχω, ὀφείλω σοι ταῦτα.

2) Τὰ προσεγγίσεως καὶ παραθέσεως ἢ παραβολῆς· οἶον, πλησιάζω, πελάζω, προσεγγίζω, συνάπτω, παρατίθημι, παραβάλλω τινὶ τι.

3) Τὰ ὁμοιώσεως, ἐξισώσεως καὶ προσαρμύσεως· οἶον, ὁμοιῶ, εἰκάζω, ἐξισῶ, ἀρμυζω τινὶ τι.

4) Τὰ μίξεως· οἶον, μίγνυμι, κερύννυμι οἶνον ὕδατι.

5) Τὰ πέμψεως· οἶον, πέμπω, ἐπιστέλλω τινί. 2

6) Τὰ ἀφηγηματικὰ, δηλωτικὰ, ἀγγελτικὰ, παραινετικὰ καὶ ἐπιτακτικὰ· οἶον, λέγω, φημί, δηλῶ, φαίνω, δείκνυμι, (παρ) ἀγγέλλω, κοινοποιῶ, παραινῶ, συμβουλεύω, ἐπιτάττω σοι ταῦτα. 3

7) Τὰ σημαίνοντα τὸ ποιεῖν ἢ πράττειν τι εἰς τινα· οἶον, ποιῶ, ἐργάζομαι, κατασκευάζω, πράττω σοι ταῦτα.

Ῥήματα μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα.

§ 68. Τὰ μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἐξῆς.

1) Τὰ παιδείας καὶ διδασκαλίας σημαντικὰ· οἶον, σύ με ταῦτα ἐπαιδεύεις, διδάσκω σε τὴν γραμματικὴν.

2) Τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως· οἶον, ἐνδύω ἢ ἐκδύω σε χιτῶνα.

1 Τούτων ἡ μὲν γενικὴ σημαίνει πρόσωπον, καὶ πολλάκις προσλαμβάνει καὶ τὴν παρὰ ἢ ἀπὸ· ἡ δὲ αἰτιατικὴ τὸ πρᾶγμα· πρὶ ἡμῶν ταῦτα μὲνθάνει· ταῦτα πυνθάνονται παρὰ Περσῶν ἀφ' ἀπάντων ἠκούσαν γνώμην.

2 Ἡ δοτικὴ τούτων μεταβάλλεται πολλάκις εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς πρός· πέμπω σοι ταῦτα καὶ πέμπω πρὸς σέ ταῦτα.

3 Καὶ ταῦτα μεταβάλλουσι πολλάκις τὴν δοτικὴν τοῦ προσώπου εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς πρός (ἢ εἰς)· λέγω σοι ταῦτα καὶ λέγω πρὸς σέ ταῦτα. "Ἐτι δὲ συντάσσονται καὶ ἀπαρεμὰ πρῶτῳ ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς· οἶον, λέγω σοὶ σιωπᾶν.

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

- 3) Τὰ αἰτητικὰ οἶον, αἰτῶ σε χορήματα. 1
- 4) Τὰ μεταποιητικὰ, ἤτοι τὰ σημαίνοντα ἀλλαγὴν καταστάσεως οἶον, ὁ θεὸς τοὺς μικροὺς μεγάλους ποιεῖ, τοὺς δὲ μεγάλους μικροὺς, τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα ; 2
- 5) Τὰ προχειριστικὰ (ἀναγορευτικὰ) καὶ ἐλεγκτικὰ οἶον, προχειρίζω, ἐκλέγω, αἰροῦμαι, ἀποφαίνω, ἀποδείκνυμι Θεμιστοκλέα στρατηγόν, ἐλέγχω τινὰ ψεύστην.
- 6) Τὰ κλητικὰ οἶον, καλῶ, ὀνομάζω, προσκαλεῖσθαι, λέγω σε ἀγαθόν.
- 7) Τὰ δοξαστικὰ οἶον, ἡγοῦμαι, οἶμαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω σε ἀγαθόν. 3
- 8) Τὰ διαιρετικὰ οἶον, τὰς ἀρχάς δέκα μέρη διείλετο. 4
- 9) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ λέγειν τι κατὰ ἢ περὶ τίνος οἶον, πᾶς τις τὸ γυναικεῖον φύλον κακὰ πόλλ' ἀγορεύει, εἰ χρὴ δεσπότης εἰπεῖν τότε (Εὐρ.).

Ρήματα μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 69. Τὰ μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα ρήματα εἶνε ἐκ τῶν μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενων· διότι ταῦτα ἐπὶ διαίρεσέως καὶ ἐπὶ τινων ἄλλων ἐλλειπτικῶν φράσεων μεταβάλλουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς γενικὴν, εἰς δὲ τὰ ἐξῆς :

1) Τὰ μεταδοτικὰ οἶον, μεταδίδωμί σοι τοῦ ἔμχουτοῦ πλούτου (μέρος, ἢ τί).

2) Τὰ παραχωρητικὰ καὶ ὑποχωρητικὰ οἶον, παραχωρῶ σοι τῆς πολιτείας, ὑπέκω σοι τῆς ὁδοῦ, ὑποχωρῶ σοι τῆς ἀρχῆς.

3) Τὰ κοινωνικὰ οἶον, κοινωνῶ σοι τῆς δόξης.

§ 70. Ἐκ τῶν δύο ἀντικειμένων τὸ μὲν λέγεται ἄμεσον ἢ προσεχές, τὸ δὲ ἔμμεσον ἢ πόρρω. Καὶ ἄμεσον μὲν εἶνε ἡ αἰτιατικὴ, ἔμμε-

1 Τούτων ἡ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου μεταβάλλεται πολλῆκις εἰς γενικὴν μετὰ τῆς παρὰ αἰτῶ παρὰ σοῦ χρήματα.

2 Τὸ ποιῶ τριῶς συντάσσεται, αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ, ὅταν σημαίνῃ τὸ ποιῶ τι εἰς τινα· διπλῇ αἰτιατικῇ, ὅταν σημαίνῃ ἀλλαγὴν καταστάσεως, ἀπαρμάρτω, ὅταν σημαίνῃ τὸ φέρω τινὰ εἰς θέσιν (κατάστασιν) ἢ ἀνάγκην νὰ ἐνεργήσῃ ἢ νὰ πάθῃ τι· οἶον, ποιῶ σοι ταῦτα, ποιῶ σε σοφόν, ποιῶ σε λέγοντα.

3 Εἰς τὰ δοξαστικὰ καὶ λεκτικὰ ρήματα προστίθεται καὶ τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι καὶ τότε ἡ μὲν αἰτιατικὴ εἶνε ὑποκειμένον αὐτοῦ, ἡ δὲ ἄλλη κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· οἶον, ἡγοῦμαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω, λέγω σε ἀγαθόν εἶναι, σοφιστὴν ὀνομάζουσιν εἶναι τὸν ἄνδρα (Πλάτ.).

4 Εἰς τὴν αἰτιατικὴν τούτων τὴν σημαίνουσιν τὰ διαιρούμενα μέρη προστίθεται πολλᾶκις καὶ ἡ εἰς· εἰς ὅκτω μέρη διελών τὸ πᾶν πλῆθος (Πλάτ.).

τον δὲ ἡ γενικὴ ἢ ἡ δοτικὴ οἶον, λύω τὸν ἵππον (ἄμσ.). τῶν δεσμῶν (ἔμμσ.), δίδωμί σοι (ἔμμσ.) χρήματα (ἄμσ.). Ἐκ τῶν δύο δὲ αἰτιατικῶν ἄμμεσον μὲν εἶνε ἡ σημαίνουσα τὴν κυριωτέραν ἰδέαν, ἥτις συνήθως εἶνε ἡ αἰτιατική του προσώπου, ἔμμεσον δὲ ἡ σημαίνουσα τὴν δευτερεύουσαν, ἥτις εἶνε συνήθως ἡ σημαίνουσα τὸ πρᾶγμα οἶον, διδάσκω σε (ἄμσ.) τὰ γραμματικά (ἔμμσ.). Ἐκ δὲ τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς ἄμμεσον μὲν εἶνε ἡ γενικὴ, ἔμμεσον δὲ ἡ δοτικὴ οἶον, μεταδίδωμί σοι (ἔμμσ.) τοῦ ἑαυτοῦ πλούτου (ἄμσ.).

Σημ. Τὰ εἰς ω ἡ μι ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ρήματα σχηματίζονται καὶ εἰς μαι παθητικῶς οἶον, τύπτω καὶ τύπτομαι· γράφω καὶ γράφομαι· δίδωμι καὶ δίδομαι κλπ.

2. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων ρημάτων.

§ 71. Τὰ ἐνεργητικὰ ἀμετάβητα ρήματα λήγουσιν εἰς ω ἢ εἰς μαι. Ἐπειδὴ δὲ σημαίνουσιν ἐνέργειαν μὴ μεταβαίνουσαν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ὡς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη τοιούτων οἶον, ἄδω, καθαρίζω καὶ ἄδω, καθαρίζω καλῶς ἐν χορῷ, βαίνω καὶ βαίνω ἐπὶ τὸν ἵππον, βαίνω ταχέως, πορεύομαι εἰς τὴν πόλιν, τρέχω ἐπὶ τὴν ἀγοράν.

§ 72. Ἀλλὰ τὰ κινήσεως σημαντικὰ καὶ μέλιστα ἐν συνθέσει δέχονται ἐνίοτε καὶ ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν οἶον, πορεύομαι μακρὰν ὁδόν, τειχέων ἐντὸς οὐ βαίνω πόδα (Εὐριπ.), ἐλκύνω τὸν ἵππον, τρέχω τὸ στέδιον, διέβητν τὸν ποταμὸν, παραβαίνειν τοὺς νόμους, διήλθον ἢ περιήλθον τὴν πόλιν.

β'. Σύνταξις τῶν οὐδετέρων ρημάτων.

§ 73. Οὐδέτερα ρήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς ω ἢ μαι, καὶ οὔτε ἐνέργειαν οὔτε πᾶθος σημαίνουσιν, ἀλλ' ἀπλῶς κητέστασιν τοῦ ὑποκειμένου· διὸ ταῦτα δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ὡς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη τοιούτων οἶον, ζῶ καὶ ζῶ κοσμίως, ζῶμεν ἐν ταῖς πόλεσι, κέθημαι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσυχῶς.

§ 74. Πολλὰ ὅμως τούτων, μεταβατικῶς ἐκλαμβάνόμενα, δέχονται καὶ ἀντικείμενον κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν οἶον, γέμομεν ἐλπίδων, πλουτῶ χρημάτων, ἡ ψυχὴ τῷ θεῷ ἔοικεν, Ἡὼ διὰν μέμονα (= περιέμεινα).

Σημ. Τὰ εἰς ω οὐδέτερα δὲν σχηματίζονται εἰς μαι παθητικῶς διὸ τὸ ζῶ, ὑγαίρω, χαίρω δὲν λέγονται καὶ ζῶμαι, ὑγαίρομαι, χαίρομαι.

γ' Σύνταξις τῶν παθητικῶν ρημάτων.

§ 75. Παθητικά ρήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς μαι ἢ εἰς ω καὶ σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει σωματικῶς ἢ ἠθικῶς ὑφ' ἑτέρου προσώπου ἢ πράγματος· διὸ ἐκτὸς τοῦ ὑποκειμένου, ὅπερ εἶνε κοινὸν εἰς πάντα τὰ ρήματα, ἀπαιτοῦσι καὶ τὸ ποιητικὸν αἶτιον, ἥτοι τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ φέρει τὸ πάθος· οἶον, ὁ Ἔκτωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, θνήσκει ὑπὸ γυναικὸς, ταῦτα εἰρη-
ταί μοι.

§ 76. Τὸ ποιητικὸν αἶτιον φέρεται 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων ὑπὸ, (πρὸς, παρὰ, ἐκ καὶ ἀπὸ) οἶον, Φαῖδρος διδάσκεται ὑπὸ Σωκράτους, πρὸς ἀνδρὸς ἡ γυνὴ ἀδικεῖται, παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, ἐκ θεοῦ δέδοται ταῦτα 2) διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου καὶ ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄλλων περιστάσεων, μέλιστα δέ, ὅταν τὸ μὲν ὑποκείμενον εἶνε ἄψυχον, τὸ δὲ ρῆμα χρόνου παρκακισμένου· ὥς, ταῦτα εἰρη-
μοι, πεποίηται μοι ἡ γέφυρα.

§ 77. Τὰ εἰς ω παθητικὰ ρήματα πολλάκις σημαίνουσι πάθος ἄφ' ἑαυτοῦ προερχόμενον καὶ οὐχὶ ὑφ' ἑτέρου, διὸ καὶ αὐτοπαθῆ λέγονται τὰ τοιαῦτα ρήματα καὶ φέρονται ἄνευ ποιητικοῦ αἰτίου· οἶον, γάσχω, νοσῶ, ἀλγῶ, φθίνω, φρίττω κλπ. Πολλὰ δὲ τούτων ἐκφέρουσι τὸ ποιητικὸν αἶτιον δι' αἰτιατικῆς εἰς τόπον ἀντικειμένου ὑπὸ τὸ εἶδος τῶν μεταβατικῶν· οἶον, δέδοικα τὸν νόμον (Πлт.), τὸ σὺν φρίσσῃ στόμα (Σοφοκλ.). 1

§ 78. Τὰ εἰς μαι παθητικὰ ρήματα γίνονται ἐκ τῶν εἰς ω ἢ μαι ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν τῶν ἐχόντων ἀντικείμενον· διὸ συντάσσονται ὥς αὐτὰ μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι ὑποκείμενον ἔχουσι τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐνεργητικῶν, καὶ ποιητικὸν αἶτιον τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν. Ὅθεν ἡ ἐνεργητικὴ σύνταξις τρέπεται εἰς παθητικὴν, ἐὰν τρέψωμεν τὸ μὲν ἐνεργητικὸν ρῆμα εἰς παθητικόν, τὸ δὲ ἀντικείμενον αὐτοῦ εἰς ὀνομαστικὴν, τὸ δὲ ὑποκείμενον εἰς γενικὴν ἐμπρόθετον ἢ δοτικὴν ἀπρόθετον (§ 96), τὰ δὲ λοιπὰ ἀφῆσθαμεν, ὅπως ἔχουσιν· οἶον, ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει ἐν Τροίᾳ ἀπηνῶς τὸν Ἔκτορα βέλει=ὁ Ἔκτωρ ἀποκτείνεται ἐν Τροίᾳ ἀπηνῶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως βέλει, ἐγὼ πεποίηκα τὴν γέφυραν ἐκ τῶν ἰδίων=ἡ γέφυρα πεποίηται μοι ἐκ τῶν ἰδίων κλπ.

§ 79. Ἐὰν δὲ τὸ ἐνεργητικὸν ρῆμα ἔχη δύο ἀντικείμενα, τρέπε-

1 Ἐνταῦθα αἱ αἰτιατικαὶ νόμον καὶ στόμα σημαίνουσι τὸ ποιοῦν τὸ πάθος καὶ οὐχὶ τὸ πάσχον· τοιαῦτα δὲ ρήματα εἶνε τὰ φόβου, θρήνου, πένθους καὶ φυγῆς σημαντικὰ.

ται εἰς ὀνομαστικὴν τὸ ἄμεσον, τὸ δὲ ἔμμεσον μένει ἀμετάβλητον· οἷον, ἐγὼ πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος = ἡ φιάλη πληροῦται ὑπ' ἐμοῦ ὕδατος, ὁ δῆμος δίδωσι τῷ Σωκράτει χρήματα = χρήματα δίδονται τῷ Σωκράτει ὑπὸ τοῦ δήμου, Σωκράτης ἐδίδαξε Φαῖδρον τὴν φιλοσοφίαν. = Φαῖδρος ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ Σωκράτους τὴν φιλοσοφίαν. 1

§ 80. Τὰ κλητικὰ, προχειριστικὰ, δοξαστικὰ, λεκτικὰ, γνωστικὰ, δηλωτικὰ, μεταποιητικὰ καὶ ὁράσεως σημαντικὰ τρέπουσι καὶ τὰς δύο αἰτιατικὰς εἰς ὀνομαστικὰς, ὧν ἡ μὲν τοῦ ἁμέσου ἀντικειμένου γίνεται ὑποκείμενον, ἡ δὲ τοῦ ἐμμέσου κατηγορούμενον· οἷον, ἐγὼ καλῶ ἡ ὀνομάζω τὸν Θεμιστοκλέα σωτῆρα = ὁ Θεμιστοκλῆς καλεῖται ὑπ' ἐμοῦ σωτῆρ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνηγόρευσαν τὸν Θεμιστοκλέα στρατηγόν = ὁ Θεμιστοκλῆς ἀνηγορεύθη στρατηγός ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. 2

Σημ. α. Πολλάκις, ἀντὶ τὰ τεθῆ ὑποκείμενον τὸ πάσχον μέρος μετὰ γενικῆς τοῦ ὅλου, τίθεται ἀντικῶς τὸ ὅλον, τὸ δὲ μέρος φέρεται κατ' αἰτιατικὴν σημαίνουσαν τὸ κατὰ τι (§ 177)· οἷον· πλήττειται τὸν πόδα, ὑπύπτοιαι τὴν χεῖρα, ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, πάσχω τοὺς πόδας, κατέαγα τὸ κρανίον (ἡ τοῦ κρανίου διαιρετικῶς), σέσῃπαι τοὺς δακτύλους, ἀντὶ πλήττεται ὁ πούς μου, ὑπύπτεται ἡ χεὶρ μου, ἀλγεῖ ἡ κεφαλὴ μου κ.τ.λ.

Σημ. β'. Τὰ εἰς ω παθητικὰ δὲν σχηματίζονται καὶ εἰς μαι διὰ τὸ πάσχω, ροσῶ κ.λπ. δὲν λέγονται καὶ πάσχομαι, ροσοῦμαι κ.λπ.

δ'. Σύνταξις τῶν μέσων ρημάτων.

§ 81. Μέσα ρήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς μαι καὶ σημαίνουσιν ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ πάσχει ἁμέσως ἢ ἐμμέσως· διότι ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχω ἐνεργητικῷ ρήματι καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἢ ἀλληλοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ· οἷον, λούομαι, λούει, λούεται, λουόμεθα = λούω ἐμκευτόν, λούεις σαυτόν, λούει ἑαυτόν, λουόμεν ἡμᾶς αὐτούς, τυπτόμεθα = τύπτομεν ἀλλήλους.

§ 82. Τὰ μέσα ρήματα γίνονται ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν μονοπτῶτων ἢ διπτῶτων διαιροῦνται δὲ κυρίως εἰς τρία εἶδη, αὐτοπαθῆ, διέμεσα καὶ ἀλληλοπαθῆ.

1 Ἐκ τούτου διακρίνεται ἀσφαλέστατα τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον ἐκ τοῦ ἐμμέσου τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ρημάτων.

2 Διὰ τοῦτο τὰ ἔμμεσον ἀντικείμενα τῶν τοιούτων μεταβατικῶν ρημάτων καλοῦσιν οἱ νεώτεροι· γριμμεζικὰ κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου.

4. Μέσα αὐτοπαθῆ ρήματα.

§ 83. Μέσα αὐτοπαθῆ ρήματα λέγονται ὅσα σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἑαυτὸς εἰς ἑαυτό, ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ· καὶ ἐάν μὲν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβῇ εἰς τὸ ὅλον τοῦ ὑποκειμένου, τὰ μέσα τὰ γινόμενα ἐκ μονοπώτων ἐνεργητικῶν τίθενται ἄνευ ἐξωτερικοῦ ἀντικειμένου, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεὶ ἀντωνυμίας κατὰ πῶσιν συνήθως αἰτιατικῇ· οἷον, λούομαι=λούω ἑμαυτόν, ἐνδύομαι=ἐνδύω ἑμαυτόν κλπ. Ἐάν δὲ ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβῇ εἰς τι μέρος ἢ πρᾶγμα αὐτοῦ, τὰ μέσα ρήματα ἔχουσιν ἐξωτερικόν ἀντικείμενον τὸ μέρος ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεὶ ἀντωνυμίας κατὰ πῶσιν γενικῇ κτητικῇ· διὸ καὶ μέσα κτητικὰ καλοῦνται ὑπὸ τινῶν τὰ τοιαῦτα μέσα· οἷον, λούομαι τὴν κεφαλὴν=λούω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν, νίβομαι (νίπτομαι) τὰς χεῖρας=νίβω τὰς ἑμαυτοῦ χεῖρας, ἐσωσάμην τὸν υἱόν=ἔσωσα τὸν ἑμαυτοῦ υἱόν.

§ 84. Ἐάν δὲ τὰ μέσα γίνωνται ἐκ διπλώτων, ἔχουσιν ἐξωτερικόν ἀντικείμενον τὸ ἑμμεσον τῶν ἐνεργητικῶν (§ 104)· οἷον, πληροῦμαι σοφίας=πληρῶ ἑμαυτόν σοφίας, ἀντιπύττομαι τοῖς πολεμίοις=ἀντιπύττω ἑμαυτόν τοῖς πολεμίοις, ἐνδύομαι χιτῶνα=ἐνδύω ἑμαυτόν χιτῶνα· ἀλλὰ τὰ αἰτιατικὰ καὶ ἀφαιρετικὰ τηροῦσι καὶ τὰς δύο αἰτιατικὰς· οἷον, Ἀρίστιππος αἰτεῖται Κύρον ξένους καὶ μισθόν, τὴν σὴν ἀρχὴν ἀφαιρούμεθ' αὐτόν.

§ 85. Πολλὰ τῶν τοιούτων μέσων ρημάτων σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ πρὸς ἑαυτό ὡφέλειαν· διὸ τὰ τοιαῦτα μέσα ρήματα λέγονται μέσα περιποιητικὰ, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεὶ ἀντωνυμίας κατὰ πῶσιν δοτικῇ περιποιητικῇ· οἷον, πορίζομαι χρήματα=πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα, ἄγομαι γυναῖκα=ἄγω ἑμαυτῷ γυναῖκα, παρέχομαι μάρτυρας=παρέχω ἑμαυτῷ μάρτυρας (πρὸς ὑπεράσπισίν μου), αἰτοῦμαι σε χρήματα=αἰτῶ σε ἑμαυτῷ χρήματα. 1

Σημ. Τὰ περιποιητικὰ μέσα γίνονται κυρίως ἐκ τῶν μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσομένων ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ρημάτων· ἀλλὰ καὶ ἐκ παντὸς ἄλλου, ὅταν εἴη ἀνάγκη τὰ ἐκγραφῶν ὡφέλεια ἢ

1 Αἰτῶ σε χρήματα σημαίνει ζητῶ παρὰ σοῦ χρήματα ἀπροσδιορίστως δι' ἑμαυτόν ἢ δι' ἄλλον· αἰτοῦμαι δὲ σε χρήματα σημαίνει ζητῶ παρὰ σοῦ χρήματα ὀρισμένως δι' ἑμαυτόν καὶ οὐχὶ δι' ἄλλον.

ἐν γένει σύμπραξις τοῦ ὑποκειμένου. Συγχωνεύεται δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον (ἢ δοτικὴ), μένει δὲ τὸ ἄμεσον (ἢ αἰτιατικὴ).

β'. Μέσα διάμεσα ρήματα.

§ 86. Μέσα διάμεσα ρήματα λέγονται ὅσα σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτὸ ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ διὰ μέσου ἄλλου μισθουμένου ἢ δικτασσομένου παρ' αὐτοῦ· οἷον· ὁ πκτήρ διδάσκειται τὸν υἱόν=ὁ πκτήρ διδάσκει τὸν ἑαυτοῦ υἱόν διὰ μισθωτοῦ διδασκάλου· οἰκοδομοῦμαι οἰκῶν=οἰκοδομῶ ἑαυτῷ οἰκῶν διὰ μισθωτοῦ οἰκοδόμου· νκυπηγοῦμαι νκύν=νκυπηγῶ ἑαυτῷ νκύν διὰ μισθωτοῦ νκυπηγοῦ κλπ.

γ'. Μέσα ἀλληλοπαθῆ ρήματα.

§ 87. Μέσα ἀλληλοπαθῆ ρήματα λέγονται ὅσα σημαίνουν ὅτι δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα ἐνεργοῦσιν ἑμοιβαίως ἐπ' ἀλλήλα διὰ τὰ τοιαῦτα μέτα ρήματα τίθενται εἰς πληθυντικὸν ἢ δοικὸν ἀριθμὸν καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ ἀλληλοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ· οἷον· τυπτόμεθα=τύπτομεν ἀλλήλους· φιλούμεθα=φιλοῦμεν ἀλλήλους κλπ.

Σημ. Τὰ διάμεσα καὶ ἀλληλοπαθῆ μέσα ρήματα εἶνε ὀλιγάριθμα, διότι ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν συνήθως ἀναλαμβάνοντες οἷον· ἀδικοῦσιν ἀλλήλους, ἀμελοῦσιν ἀλλήλων, πολεμοῦσιν ἀλλήλους.

δ. Σύνταξις τῶν ἀποθετικῶν ρημάτων.

§ 88. Ἀποθετικὰ ρήματα λέγονται ὅσα, ἀποθέμενα τὸν ἐνεργητικὸν τύπον, λήγουσι πάντοτε εἰς μαι· εἶνε δὲ τὰ πλείεστα μέσης διαθέσεως, τινὲς δὲ ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς καὶ ὀλίγα οὐδέτερας· διὸ ταῦτα συντάσσονται ὡς τὰ ἐνεργητικὰ, παθητικὰ, οὐδέτερα καὶ μέσα ρήματα· οἷον, ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων (§ 75,3)· μάχομαι τοῖς πολεμίοις (§ 77.1)· ἐργάζομαι τὴν γῆν (§ 79,1)· βιάζομαι ὑπὸ τῶν πολεμίων, κεῖται ἐπὶ τῆς κλίνης, κάθηται ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσύχως (§ 92) κλπ.

Γ. Σύνταξις τῶν ἀπροσώπων ρημάτων.

§ 89. Τὰ ἀπρόσωπα ρήματα εἶνε ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς φωνῆς· οἷον, χρή, δεῖ, προσήκει, ἔξεστι, μέτεστι, λέγεται, ἄδεται, ἐνδέχεται κλπ. Συντάσσονται δὲ τριχῶς.

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

ε. Μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ αἰτιατικῆς, ἥτις εἶνε ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου· οἶον, δεῖ με φάναι, χρὴ με γνῶναι.

β'. Μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ δοτικῆς, ἥτις εἶνε συντακτικὴ τοῦ ἀπροσώπου καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου· οἶον, ἔδοξε τῇ βουλῇ πέμψαι πρέσβεις, ἔξεστί μοι ἀποδημεῖν κλπ.

γ'. Μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς· οἶον, δεῖ μοι χρημάτων, μέτεστί μοι πλούτου, μέλει ἡμῶν τῷ Θεῷ.

§ 90. Ἐπὶ μὲν τῆς α' καὶ β' περιστάσεως ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ρημάτων εἶνε τὸ ἀπαρέμφατον· οἶον, χρὴ σιγᾶν, προστίκει σοι ἀκούειν· ἐπὶ δὲ τῆς γ' εἶνε τὸ σύστοιχον αὐτῶν οὐσιαστικὸν ἄφρημένον ὄνομα· οἶον, πολλῶν ἐνδεῖ μοι=ἔστι μοι πολλῶν ἐνδεια· μέτεστί μοι πλούτου=ἔστι μοι μετουσία πλούτου· μέλει ἡμῶν τῷ Θεῷ=ἔστι μέλησις ἡμῶν τῷ Θεῷ κλπ.

Σημ. α'. Πάντα σχεδὸν τὰ ἀπρόσωπα ρήματα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς· οἶον, δοκεῖς μοι καλῶς λέγειν (Ξγρ.), ἀνθρώποις μέλω (Ὁμρ.), δορταὶ πᾶσι μέλουσι (Π.λ.), πολλοὺ δέω, ὁ ποταμὸς οὐκ ἀπέχρησε τῇ στρατιᾷ (Ηρδ.), Κύρος λέγεται, ἄδεται, ὁμολογῶται.

Σημ. β'. Τὸ δοκεῖ εἶνε ἀπρόσωπον μὲν, ὅταν τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμενον ἀπαρέμφατον εἶνε τελικόν· οἶον, ἔδοξε τῇ βουλῇ στεφανῶσαι τὸν ἄνδρα· προσωπικόν δέ, ὅταν εἶνε εἰδικόν· οἶον, ἔδοξεν ὁ Κύρος λέγειν τι τῷ Ἀσινάγει. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ δοκεῖ καὶ προσωπικῶς λαμβανόμενον φυλάττει ἀττικῶς καὶ τὴν δοτικὴν προσωπικῇ (μοί, ἐμοί)· οἶον, δοκῶ μοι, δοκοῦμεν ἔμοιγε.

Σύνταξις τῶν εἰς τὸ ρηματικὸν ἐπιθέτων.

§ 91. Τὰ εἰς τέλος ρηματικὰ ἐπιθέτα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως· καὶ προσωπικῶς μὲν λαμβανόμενα τίθενται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ὁμοιοπτῶτως, ὁμοιοαριθμῶς καὶ ὁμοιογενῶς, ὡς πᾶν ἄλλο ἐπιθέτον· οἶον, βοηθητέος ὁ φίλος, ὠφελιγέα ἡ πατρίς, ἀκουστέον τὸ ρῆμα. Ἀπροσώπως δὲ λαμβανόμενα, τίθενται πάντοτε κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικῶς μετὰ τοῦ ἐστὶ λεγομένου ἢ ἐννοουμένου κατὰ τὴν προσήκουσαν ἑγκλισιν, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῇ οὐδετέρᾳ μετοχῇ τοῦ ἀπροσώπου δεῖ ἢ προσήκει καὶ τῷ συστοίχῳ αὐτῶν ἀπαρεμφάτῳ· οἶον, φατέον ἐστί=δέον ἐστὶ φάναι, ὠφελιγέον ἡμῖν τὴν πατρίδα=προσήκον ἡμῖν ἐστὶν ὠφελεῖν τὴν πατρίδα, τί ἂν αὐτῷ ποιητέον εἴη; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ εὐκτέον εἶναι.

§ 92. Τὰ ἀπροσώπως λαμβανόμενα εἰς τέον δυνάμει τῆς ρηματικῆς αὐτῶν φύσεως δέχονται καὶ ὑποκείμενον καὶ ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλλον προσδιορισμὸν κατὰ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου. Καὶ τὸ μὲν

υποκείμενον αὐτῶν τίθεται συνήθως μὲν κατὰ δοτικὴν δυνάμει τοῦ συνδετικοῦ ἐστί· σπανιώτερον δὲ καὶ κατ' αἰτιατικὴν δυνάμει τοῦ ἐμπεριεχομένου ἀπαρεμφάτου ἢ πρὸς ἀπυφυγὴν δύο δοτικῶν· οἷον, ὥφελήτεον ἡμῖν τὴν πατρίδα, οὐ δουλευτέον τοὺς νοὺν ἔχοντας τοῖς κακῶς φρονούσι. Τὸ δὲ ἀντικείμενον τίθεται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐξ οὗ παράγονται ῥήματος· οἷον, ἐπιμελητέον ἡμῖν τῶν μαθημάτων, βοηθητέον τοῖς φίλοις, ἀσκητέον τὴν ἀρετὴν κλπ.

Σημ. α'. Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς τὸ εὐκαταστατικὸν ἐπιθέτων, ὥς καὶ παντὸς ἄλλου ἐπιθέτου, εἰθεται αἰτιατικῶς ἐρίστε χάρις ἐμψάσεως ἢ μεγαλοπρεπείας καὶ πληθυντικῶς· οἷον, συνεκποτία σοι καὶ τὴν τρύγα (Ἀρσ.), ἀντί συνεκποτέον, Σμέρδιος ἀκουστέα (Ἡρόδ.), ἀντί ἀκουστέον, δηλὰ ἐστίν, ἀντί δηλόν ἐστι, δευρὰ λέγειν, ἀδύνατα πολεμεῖν (Θουκ.) κλπ.

Σημ. β'. Τὰ εἰς τὸ εὐκαταστατικὸν, προσωπικῶς μὲν λαμβανόμενα, σημαίνουν πάθος, ἀπροσώπως δὲ ἐνέργειαν· οἷον, πλευστέα ἢ θάλασσα=δέον ἐστὶ πλευσθῆναι τὴν θάλασσαν, πλευστέον ἡμῖν τὴν θάλασσαν=δέον ἐστὶν ἡμῖν πλεῦσαι τὴν θάλασσαν.

Σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 93. Τὸ ἀπαρεμφατον ἀρχῆθεν ἦτο ῥῆμα, ἀλλὰ μετὰ πάντα μετέπεσεν εἰς ὀνομαστικὴν χρῆσιν.

§ 94. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς χρήσεως διέσωσε καὶ τὴν ρηματικὴν αὐτοῦ φύσιν, διὰ τοῦτο συντάσσεται καὶ ὡς ὄνομα οὐσιαστικόν,¹ καὶ ὡς ῥῆμα, ἡγουν δέχεται ἀπᾶσας τὰς συντάξεις τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων καὶ ρημάτων, ἥτοι γίνεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἀπρόθετος ἢ ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς, καὶ δέχεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλλον ἐπιρρηματικὸν ἢ ὡς ἐπιρρηματικὸν προσδιορισμὸν κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐξ οὗ μετέπεσε ῥήματος καὶ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου.

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον λαμβάνει καὶ τὸ οὐδέτερον ἄρθρον ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ὅς καὶ τὰ οὐσιαστικά ὀνόματα· οἷον, τὸ λέγειν=ὁ λόγος, τὸ γράφειν=ἡ γραφή. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο ὀνομάζεται ἰδίως ὀνομαστικόν.

¹ Τὸ ἀπαρέμφατον διαφέρει τοῦ ἀφρημένου ρηματικοῦ οὐσιαστικοῦ κατὰ τοῦτο, ὅτι ἔχει δι᾿ ἑαυτοῦ καὶ χρόνον καὶ σπεύδειται πρῶτον κατὰ λέξιν.

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

α. Τὸ ἀπαρέμφρατον ὡς ὑπ. κείμενον.

§ 95. Τὸ ἀπαρέμφρατον γίνεται ὑποκείμενον ἐν ἄρθρῳ μὲν παντός ρήματος· οἷον, τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαι ἐστὶ, τὸ ἐσθίειν πολλὰ τοὺς λογισμοὺς ἀρχιεὶ κλπ. ἄρθρῳ δὲ τῶν ἀπροσώπων ρημάτων ἢ τοῦ συνδετικοῦ (ἐστὶ), ὅταν κατηγορούμενον εἶνε οὐδέτερον ἐπιθετον (χαλεπόν, δεινόν, δίκαιον, ἀναγκαῖον, εἰκός κλπ.) ἢ ἄναρθρον οὐσιαστικόν (ᾧρα, καιρὸς, σχολή, ἐλπίς, ἀνάγκη, κίνδυνος, θέμις)· οἷον, δεῖ ἀκούειν, χαλεπόν ἐστὶ λέγειν πρὸς γαστέρα ὧτα οὐκ ἔχουσιν, δεινὸν πρὸς κέντρα λακτίζειν, ᾧρα λέγειν, καιρὸς ἀπιέναι κλπ. 1

β. Τὸ ἀπαρέμφρατον ὡς ἀντικείμενον.

§ 96. Τὸ ἀπαρέμφρατον ὡς ἀντικείμενον τίθεται ἐν ἄρθρῳ μὲν μετὰ παντός ρήματος· ὡς, ἀγαπῶ τὸ φιλοσοφεῖν, χρῶμαι τῷ σωφρόνως ζῆν, ἐφίεμαι τοῦ καλῶς λέγειν κλπ. ἄρθρῳ δὲ μετὰ ἰδιαιτέρως τινὸς κλήσεως ρημάτων, ἅτινα, ἀτελῆ ἔννοιαν ἔχοντα, ἀπκί- τοῦσι τὸ ἀπαρέμφρατον πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῆς. Τὸ τοιοῦτον δὲ ἀπαρέμφρατον καλεῖται κοινῶς εἰδικόν μὲν, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ β- τι (ὡς) εἰς ὀριστικὴν ἢ εὐκτικὴν ἔγκλισιν· ὡς, λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν γῆν σφαῖραν εἶναι=λέγουσιν, ὅτι ἡ γῆ ἐστὶ σφαῖρα· τελικόν δέ, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ ἵνα εἰς ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν· ὡς, δίδω- μί σοι πέντε δραχμὰς πρίασθαι βιβλία=ἵνα πρίῃ κλπ. 2

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφρατον τῶν ἀπροσώπων, τοῦ ὥστε, τοῦ ρήματος μέλλω καὶ πολλῶν ἐφελκτικῶν καὶ τιῶν δοξαστικῶν ρημάτων δὲν εὐρί- σκεται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ ἀναλελυμένον.

§ 97. Μετὰ εἰδικῷ μὲν ἀπαρεμφράτου συντάσσονται τὰ δοξαστι- κά, ἀφηγηματικά, ἐπαγγελτικά, ὁμοτικά, ἐλπιστικά, ἀπειλητικά καὶ γνωστικά (ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας)· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπαγγελτικά, ἐλ- πιστικά, ἀπειλητικά καὶ τὸ ρῆμα μέλλω, ἐπειδὴ φύσει ἔχουσι μέλ- λοντος σημασίαν, ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφρατον συνήθως μὲν κατὰ σπανιώτερον, σπανιώτερον δὲ κατ' ἐνεστώτα ἢ παρακείμενον καὶ σπανιώτερον κατ' ἄοριστον· τὰ δὲ λοιπὰ ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφρατον

1 Τὸ ἀπαρέμφρατον τῶν οὐσιαστικῶν ᾧρα, καιρὸς κλπ. ὑπολαμβάνουσι τινες ὡς γενικὴν κύττων καὶ οὐχὶ ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἐστί.

2 Τὸ ἀπαρέμφρατον ὡς ἀντικείμενον εἰδικόν μὲν, εἰδικεύει τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ρήμα- τος· τελικόν δέ, δίδει σημαίνει τέλος (σκοπὸν).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

κατὰ πάντα χρόνον· ὥς, ὑπισχνεῖται· ἤξειν, ἐλπίζω ὀφείσθαι, μέλλω ἔρεϊν, οἶμαι, ἡγοῦμαι, δοκῶ, λέγω, φημί σε ἀγαθόν εἶναι. 1

§ 98. Μετὰ τελικοῦ δέ

1) Τὰ προαιρετικὰ καὶ ἐφετικὰ (βουλευτικὰ, ὀρεκτικὰ)· ὥς, προαίρουμαι, ἐθέλω, βούλομαι, ἐπιθυμῶ, ἐφίεμαι, ὀρέγομαι, σπεύδω, τολμῶ κλπ.

2) Τὰ προτρεπτικὰ, ἀναγκαστικὰ καὶ ἐπιτακτικὰ· ὥς, προτρέπω, παραινῶ, ἀναγκάζω, κελεύω, ἐπιτάττω σοι ποιεῖν ταῦτα.

3) Τὰ εὐχετικὰ καὶ ἱκετευτικὰ· ὥς, εὐχομαι ταῦτα γενέσθαι, δέομαι σου ποιεῖν τὰ δίκαια.

4) Τὰ κωλυτικὰ καὶ ἀπαγορευτικὰ· κωλύω, εἴργω, ἀπαγορεύω, ἀποτρέπω σε ποιεῖν ταῦτα.

5) Τὰ σημαίνοντα δύναμιν, ἱκανότητα, ἀνοχήν, φύσιν, ἔθος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· ὥς, δύναμαι, ἐθίζω, εἴωθα, φιλῶ (=συνειθίζω), ἀνέχομαι τὸ ἴσον ἔχειν· ἔτι δὲ καὶ τὰ ἰσοδύναμα αὐτῶν ἐπιθετα· δυνατός, ἱκανός, δεινός λέγειν, ἄξιός τιμᾶσθαι. Ἀλλὰ τὸ ἀπαρέμφατον τῶν τοιούτων ἐπιθέτων σημαίνει κυρίως τὸ κατὰ τι.

6) Τὰ σημαίνοντα φόβον, αἰδῶ καὶ αἰσχύνην· φοβοῦμαι, αἰδοῦμαι, αἰσχύνομαι ποιεῖν ταῦτα.

7) Τὰ γνωστικὰ (ἐπὶ αὐτοπροσωπίας)· ὥς, οἶδα γράφειν, ἐπίσταμαι λέγειν.

8) Τὰ πειστικὰ καὶ τὰ σημαίνοντα φροντίδα, ἀγῶνα, ζήτησιν καὶ ἐν γένει πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς τινα πράξιν· ὥς, πείθω, φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι, ἀγωνίζομαι ποιεῖν τι ἀγαθόν, ἔρευνῶ, ζητῶ εὑρεῖν τι.

§ 99. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσεται καὶ πᾶν σχεδὸν ῥῆμα, καὶ μάλιστα τὰ δόσεως καὶ προσφορᾶς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ τέλος (ὁ σκοπὸς) πράξεώς τινος· ὥς, Ξενοφῶν τὸ ἡμισυ τοῦ στρατοῦ κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον· παρέχω ἡμῶν τὸν τέμνειν καὶ καίειν· δίδωμι σοι πέντε δραχμὰς πρίασθαι βιβλία.

§ 100. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσονται καὶ τὰ ἐξῆς μόρια· ὥστε, ὥς, πρὶν καὶ τὸ οἷος (τε)· ὥς, ὥστε λέγειν, ὥς εἰπεῖν, πρὶν ἔλθειν, οἷός τε λέγειν.

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ὥς ἀποτελεῖ γράσεις τινὰς ἀπολύτους· οἷον, ὥς (ἔπος) εἰπεῖν, (ὥς) συνελόντι εἰπεῖν, ὥς γέ μοι

1 Τὸ ἡγοῦμαι ἀντὶ μὲν τοῦ ἡγεμονεύω γενικῇ συντάσσεται· ἡγοῦμαι τοῦ στρατοῦ, ἀντὶ δὲ τοῦ ὁδηγῶ δοτικῇ ἢ μόνῃ ἢ μετ' αἰτιατικῆς ἢ γενικῆς· ἡγοῦμαί σοι τὴν ὁδὸν ἢ τῆς ἀ-
δοῦ, ἀντὶ δὲ τοῦ νομίζω διπλῇ αἰτιατικῇ· ἡγοῦμαί σε ἀγαθόν.

δοκεῖν, ἐμοὶ δοκεῖν, μικροῦ δεῖν. Καὶ ἐλλείψει τοῦ δεῖν οἶον, μικροῦ ἀπέθανεν.

§ 101. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον τίθεται κατὰ χρόνον ἐνεστώτα, παρακείμενον καὶ ἀόριστον καὶ σπανιώτατα κατὰ μέλλοντα· ὡς, βούλομαι λέγειν, εἰπεῖν, εἰρηκέναι.

α. Ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον τοῦ ἀπαρέμφατου,
καὶ ἐπιθετικοὶ καὶ μετοχικοὶ προσδιορισμοὶ
τοῦ ὑποκειμένου αὐτοῦ.

§ 102. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρέμφατου ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας δὲν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται αὐτὸ τὸ τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαχρᾶται, καθ' ἣν πτώσιν εὗρίσκεται (συνήθως ὀνομ.)· διὸ καὶ κατηγορούμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἐπιθετικὸς ἢ μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τούτου· ὥς, Ἀλέξανδρος ἔφασκεν εἶναι Διὸς υἱός· ἐβούλετο αὐτὸς μόνος λέγειν· ἐψηφίσαντο ἐξελεῖν βορηθήσοντας· ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικὴν, πρὸς ἣν συμφωνεῖ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἐπιθετικὸς ἢ μετοχικὸς αὐτοῦ προσδιορισμὸς· οἶον, οἱ ἄνθρωποι φασὶ τὴν γῆν σφαῖραν εἶναι, οὐ χρὴ τὸν ἄνθρωπον ὑπερφρονεῖν θνητῶν ὄντα.— Ταῦτοπροσωπία μὲν λέγεται, ὅταν τὸ ῥῆμα καὶ τὸ ἀπαρέμφατον αὐτοῦ ἔχωσι τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον, ἑτεροπροσωπία δέ, ὅταν ἔχωσι διχόφορον.

§ 103. Πολλὰκις ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρέμφατου εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ αὐτὸ ἐξαχρᾶται, ἢ ἄλλος τις προσδιορισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐνταῦθα τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρέμφατου δὲν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον ἢ ὁ προσδιορισμὸς, καθ' ἣν πτώσιν εὗρίσκεται· διὸ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ ἐπιθετικὸς ἢ ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τούτου· οἶον, ἐδέοντο Κύρου προθυμοτάτου γενέσθαι (Ξεφ.), ἔξεστιν ὑμῖν εὐδαίμοσι γίγνεσθαι (Εὐρπ.), ἦλθον ἐπὶ τινι τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι (Πλτ.), παρὰγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ λαβόντι τὸ στράτευμα ἔκειν (Ξεφ.), μὴ ἀναγκάσης ἐμὲ κακὴν γενέσθαι.

§ 104. Ἐπὶ ταύτης ὁμοῦ τῆς περιστάσεως πολλάκις τὸ κατη-

4 Τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται κατ' ἐνεστώτα μὲν, ὅταν σημαίνεται τὸ διαρκὲς καὶ πολ-
λέκις γινόμενον· κατ' ἀόριστον δέ, ὅταν σημαίνεται τὸ στιγμιαῖον ἢ ἀπαξ γινόμενον· κα-
τὰ παρακείμενον δέ, ὅταν σημαίνεται τὸ τετελεσμένον κατὰ μέλλοντα δέ, ὅταν σημαίνεται
τὸ μέλλον.

γορούμενον καὶ ὁ ἐπιθετικὸς καὶ μάλιστα ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται καὶ κατ' αἰτιατικὴν ἀντιγενικῆς ἢ δοτικῆς· οἶον, ἐδέοντό μου προστάτην γίγνεσθαι (Ξεν.), συμφέρει αὐτοῖς φίλους μᾶλλον ἢ πολεμίους εἶναι (Ξεν.), κκοῦργου μὲν ἐστὶ κριθέντα ἀποθανεῖν (Δημ.), δέομαι ὑμῶν καταψηφίσασθαι Θεομνήστου ἐνθυμουμένους, καὶ Ξενίᾳ τῷ Ἀρχάδι ἤκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἀνδρας (Ξεν.).

δ'. Ἀντικείμενον καὶ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 105. Τὸ ἀντικείμενον καὶ οἱ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθενται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ αὐτὸ μετέπεσε, καὶ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου· οἶον· ἐπιθυμῶν τῆς ἀρετῆς, βοηθεῖν τοῖς φίλοις, σκάπτειν τὴν γῆν, παύειν τινὰ τῆς ὑπηρεσίας, διδόναι τινὶ χρήματα, ἐνδύειν τινὰ χιτῶνα, φοιτᾶν εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ζῆν ἡσυχῶς κλπ.

§ 106. Τὸ ἀπαρέμφατον συντάσσεται καὶ μεθ' ἑτέρου ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς, ἐὰν τὸ ἐξ οὗ μετέπεσε ῥῆμα συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς· οἶον· νομίζεις δύνασθαι ποιῆσαι Ἀθηναίους πάντας πείθεσθαι σοι; (Ξεν.) ἐφασκεν ἰδεῖν σε ἐρχόμενον κλπ.

Σύνταξις τῆς μετοχῆς.

§ 107. Ἡ μετοχὴ ἀρχῆθεν ἦτο ῥῆμα, ἀλλ' ὕστερον μετέπεσεν εἰς ἐπίθετον· ¹ ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιθετικῆς μορφῆς ἐφύλαξε καὶ τὴν ῥηματικὴν αὐτῆς φύσιν, διὰ τοῦτο συντάσσεται καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ ὡς ῥῆμα, ἥτοι τίθεται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ὑπόκειται εἰς πάντα τὰ περὶ συμφωνίας τοῦ ἐπιθέτου πρὸς τὸ οὐσιαστικόν εἰρημένα (33—36) καὶ δέχεται ὑποκείμενον, ἀντικείμενον καὶ τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ὡς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ μετεσχηματίσθη, καὶ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου· οἶον· ὁ ἐπιμελούμενος τῶν μαθημάτων μαθητῆς προκόπτει, ἡ βοηθοῦσα τοῖς ἀδυνάτοις γυνή, τὸ ἀναγινώσκον τὸν θεῖον Πλάτωνα μειράκιον, διώκων τινὰ τῆς πόλεως, ζῶν ἡσυχῶς, ἐπὶ τὴν πόλιν ἔπλεον ἐν ταρχῇ ὄντας.

¹ Ἡ μετοχὴ διαφέρει τοῦ μὲν ἐπιθέτου κατὰ τούτα, ὅτι ἔχει διάθεσιν καὶ χρόνον, τῶν ὁποίων στερούνται τὰ ἐπίθετα· τοῦ δὲ ῥήματος, ὅτι δὲν ἔχει πρόσωπον. Σημειωτέον δ' ὅτι μόνῃ ἡ μετοχὴ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον διέσωσαν καὶ τὴν ῥηματικὴν αὐτῶν σύνταξιν, πάντα δὲ τὰ ἄλλα ῥηματικὰ παράγωγα ὀνόματα μετέβαλον τὸ ἀντικείμενον εἰς γενικὴν ἀντικειμενικὴν ἢ ὑποκειμενικὴν· οἶον, κόπτω ξύλα=κοπῶς ξύλων εἶμι κλπ.

ἔτι δὲ δέχεται καὶ τὴν γενικὴν διαιρετικὴν οἶον· τῶν ἀνθρώπων οἱ μαθητόντες.

§ 108. Ἐτι δὲ συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ ἄλλης μετοχῆς, ἔαν τὸ ἐξ οὗ μετασχηματίσθῃ ῥῆμα συντάσσῃται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς· οἶον· γράφειν ἐθέλων, βουλόμενος λέγειν, ὁρῶν ὕμῃς ἤκοντας κλπ.

§ 109. Ὑποκείμενον τῆς μετοχῆς εἶνε τὸ οὐσιαστικόν, εἰς δ' αὐτὴν ἀποδίδοται· οἶον· θεμιστοκλῆς νέος ἔτι ὢν καὶ ἀφανής, ἐγὼ διδάσκων, σὺ ἀκρῶν.

Χρῆσις τῆς μετοχῆς.

§ 110. Ἡ χρῆσις τῆς μετοχῆς εἶνε τριπλή, ἐπιθετική, παρενθετική καὶ κατηγορηματική.

Α'. Ἐπιθετικὴ μετοχή.

§ 111. Ἐπιθετικὴ λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν τίθῃται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν εἰς τόπον ἐπιθέτου· οἶον· ὁ ἐπιμελούμενος μαθητής=ὁ ἐπιμελής μαθητής, ἡ φθονοῦσα γυνή=ἡ φθονερά, τὸ θάλλον δνδρον=τὸ θαλερόν.

Β'. Παρενθετικὴ μετοχή.

§ 112. Παρενθετικὴ λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν παρεντίθῃται εἰς τὴν πρότασιν, ἵνα ἐκφράσῃ ἐν παρόδῳ δευτερεύσαν τινα περίστασιν αὐτῆς ἀντὶ τοῦ συστοίχου ῥήματος καὶ τοῦ προσήκοντος συνδέσμου ἢ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας· αἱ περιστάσεις δέ, ἃς δύναται νὰ ἐκφράσῃ ἡ παρενθετικὴ μετοχή, εἰσὶ κυρίως ἑξ· διὸ καὶ αὕτη εἶνε ἑξ' εἰδῶν.

α). Ἀναφορικὴ, ὅταν ἐκφράζῃ ἀναφορὰν καὶ δύνῃται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὅς, ὅστις κλπ.) εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 202 καὶ 203)· οἶον· Γνωθῶνίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον=ὃς ὥρεξεν· ὁ ἐπιμείνας νῆϊ χειμαζομένῃ δεσπότας αὐτῆς· ἔστω=ὃς ἂν ἐπιμείνῃ.

Σημ. α'. Ἡ ἀναφορικὴ μετοχὴ φέρεται συνήθως μὲν ἐνάρθρως, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀνάρθρως· οἶον, γυνὴ τις χήρα ὄντιν εἶχε· ὥν τίκτουσαν=ἢ ἔτικτεν. Ὑποδιαίρεται δὲ εἰς οὐσιαστικὴν, κυρίως ἀναφορικὴν καὶ ὁριστολογικὴν. Καὶ οὐσιαστικὴ μὲν λέγεται, ὅταν τίθῃται ἄνευ οὐσιαστικοῦ καὶ λαμβάνηται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ· οἶον, οἱ προσήκοιτες αὐτοῦ· τὸ συμφέρον τῆς πόλεως κλπ. κυρίως δὲ ἀναφορικὴ, ὅταν τίθῃται μετ' οὐσιαστικοῦ λεγομένου ἢ ροομένου· οἶον· Γνωθῶνίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον· ὁριστολογικὴ δέ, ὅταν τίθῃται ἄνευ οὐσια-

στικοῦ λεγομένου ἢ ροοιμένου οἶον, ὁ ὑπομείρας σωθήσεται=δε ἄρ' ὑπομείρη.

Σημ. 6'. Ἡ κυρίως ἀναφορικὴ διαφέρει τῆς ἀοριστολογικῆς, 1) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ λέγεται ἐρίοτε καὶ ἀνάρθρως, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ πάντοτε ἐνάρθρως· 2) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ ἀναφέρεται εἰς γνωστὰ καὶ ὀρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ εἰς ἀόριστα καὶ γενικά· 3) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ τίθεται εἰς πάντα χρόνον, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ κατ' ἀόριστον ἢ μέλλοντα· 4) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ ἀναλύεται εἰς ὀριστικὴν, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄρ, ἡ εἰς εὐκτικὴν ἄνευ αὐτοῦ (150—152).

β') Αἰτιολογική, ὅταν σημαντὴν αἰτίαν καὶ δύνῃται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων: ἐπειδὴ, γάρ, ὅτι κλπ. εἰς ὀριστικὴν ἔγκλισιν· οἶον· ἡ δὲ ὅρων πιμελῆς γενομένη οὐδ' ἀπαξ τῆς ἡμέρας τεκεῖν ἠδύνατο=ἐπειδὴ ἐγένετο.

Σημ. Ἡ αἰτιολογικὴ μετοχὴ πρὸς ἐπίτασιν τῆς αἰτίας προσλαμβάνει πολλάκις καὶ τὰ μόρια 1) αἶτε (δὴ) καὶ σπανιώτερον οἶα (δὴ), 2) ὅσταν ἡ αἰτία εἶνε ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι πραγματικῇ· οἶον, αἶτε παῖς ὦρ (ὁ Κῦρος) φιλόδαλος καὶ φιλότιμος ἦδετο τῇ στολῇ (Ξενοφ.), οἶα δὴ παῖς φιλόστοργος ὦρ (ὁ Κῦρος) ἠσπάζετο αὐτὸν (τὸν πάππον)· 2) τὸ ὥς, ὅταν ἡ αἰτία εἶνε ἐξ ὑποκειμένου, ἥτοι γνώμη, δοξασία τοῦ ὑποκειμένου· οἶον· οἱ ἄνθρωποι δεδίασι τὸν θάνατον, ὥς εὖ εἰδότες, 3) τι τὸ μέριστον τῶν κακῶν ἐστὶ (Π.τε.).

γ') Χρονική, ὅταν σημαντὴν χρόνον καὶ δύνῃται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων: ἐπεὶ, ὅτι, ἐπὶ, ἐπειδὴν, ὅταν κλπ. εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 153—155)· οἶον· παρατάξαντες ἐμάχοντο=ἐπεὶ παρετάξαντο· ἐλθόντες παρέδωκαν τὴν ἀποικίαν=ὅτε ἤλθον, Κανδαυλὴν ἀποκτείναντες ἐμὲ καὶ τὴν βασιλείαν ἔχε=ἐπειδὴν ἀποκτείναντες.

δ') Ὑποθετική, ὅταν σημαντὴν ὑπόθεσιν καὶ δύνῃται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων: εἰ, ἐάν, ἂν καὶ ἥν εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 159—160)· οἶον· ταῦτ' ἔχων ἅπαντα ἔχω=εἰ ταῦτ' ἔχω, ἅπαντα ἔχω· ὀμιλητικὸς ἔσει μὴ δύσεαι ὦν=ἐάν μὴ δύσεαι ἦς· οὐκ ἂν δύναιμι μὴ καμῶν εὐδαίμονεσιν=εἰ μὴ κάμωις κλπ.

ε) Ἐναντιωματική, ὅταν σημαντὴν ἐναντίωσιν καὶ δύνῃται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν ἐναντιωματικῶν συνδέσμων καὶ τοι ἢ εἰ καὶ εἰς ὀριστικὴν· οἶον· Κῦρος ὑπ' ὧμων λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδορεῖ=καίτοι ἢ εἰ καὶ ἐλοιδορεῖτο.

Σημ. Ἡ ἐναντιωματικὴ μετοχὴ χάριν ἐπιτάσεως ἢ σαφηνείας τῆς ἐναντιότητος προσλαμβάνει πολλὰκις καὶ τοὺς ἐναντιωματικοὺς συνδέσμους: καί, καὶ περ (πὲρ ποιητ.), καὶ τοι, περὶ ὧν σημειώτεον, ὅτε θ μὲν καί, καὶ καί περ συντάσσονται πάντοτε σχεδὸν μετὰ μετοχῆς, ὁ δὲ καὶ τοι παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις συντάσσεται πάντοτε σχεδὸν μετὰ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως, παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ μετὰ μετοχῆς· οἷον· συμφορὰ καὶ βραχὺν ὅτι τὸν βίον, μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιοῦσι· συμβουλεύω σοι, καὶ περ νεώτερος ὢν· καὶ τοι δέδοικα πολλά. Εἰς δὲ τὴν κυρίαν πρότασιν προστίθεται ἐνίοτε τὸ ὅμως πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐναντιότητος.

ς') Τροπικὴ (ὀργανικὴ), ὅταν ἐκφράζη τρόπον ἢ μέσον (ὄργανον) καὶ δύνηται νὰ παραφράζηται διὰ τροπικοῦ ἐπιρρήματος ἢ διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου ἢ διὰ γενικῆς ἐμπροθέτου ὀνόματος ἢ ἀπαρεμφάτου οἷον· θαρρῶν ἔλεγε=μετὰ θάρρους, ἢ θαρραλέως ἔλεγε, χαίρων ψάλλω=μετὰ χαρῆς, καὶ ὁ Κουαξάρης τελευτῶν εἶπεν=τελευταῖον, ληιζόμενοι ζῶσι=τῷ ληισμῷ ἢ τῷ ληίζεσθαι ἢ διὰ τοῦ ληισμοῦ ἢ διὰ τοῦ ληίζεσθαι, οἱ Πέρσαι θηρώντες ἐμάνθανον τὰ πολεμεῖν=τῇ θήρᾳ ἢ τῷ θηρᾶν.

Γ'. Κατηγορηματικὴ μετοχὴ.

§ 113. Κατηγορηματικὴ λέγεται ἡ μετοχὴ, ὅταν τίθηται εἰς τόπον κατηγορουμένου, ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας τοῦ υποκειμένου κατὰ πτώσιν ὀνομαστικὴν, ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τοῦ ἀντικειμένου κατὰ πτώσιν αὐτοῦ· οἷον, μέμνησο ἀνθρώπος ὢν, ὁρῶ σε ἐρχόμενον.

§ 114. Ἡ μὲν ἐπιθετικὴ καὶ παρενθετικὴ μετοχὴ τίθεται μετὰ πάσης κλίσεως ρημάτων, ἡ δὲ κατηγορηματικὴ τίθεται μετὰ ἰδιαιτέρας καὶ ὀρισμένης τάξεως ρημάτων· τοιαῦτα δὲ εἰσι τὰ ἐξῆς:

1) Τὸ συνδεδεικνὸν καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ· οἷον· οἱ Πλαταιεῖς συμμαχοῦντες τοῖς Ἀθηναίοις ἦσαν· τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχον ἔχοντα.

2) Τὰ διαρκείας σημαντικὰ, οἷον· διάγω, διαγίγνομαι μελετῶν. διατελῶ ἐργαζόμενος.

3) Τὸ τυγχάνω, λανθάνω, φθάνω καὶ οἴχομαι· οἷον, ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες (=ἔτυχε νὰ περιπατῶμεν), ἔλαθεν ἀπίων (=ἀνεχώρησε λεληθότως=χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσῃ τις), ἔλαθε πσών (=ἔπεσε χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ), ἔφθην εἰπών (=εἶπον πρὶν, ἢ πρότερον), ὤχετο ἀπίων.

§ 115. Εἰς τὴν κατηγορηματικὴν μετοχὴν ὑπάγεται καὶ ἡ συγενῆς τοῦ ἀπαρεμφάτου εἰδικὴ καὶ τελικὴ μετοχὴ· καὶ εἰδικὴ μέν

λέγεται ἐκείνη ἡ μετοχή, ἥτις δύναται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τοῦ ὅτι ἡ ὡς εἰς οριστικὴν ἢ εὐκτικήν· τελικὴ δὲ ἐκείνη, ἥτις δύναται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τοῦ ἵνα εἰς ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικήν· οἷον· ὁρῶμεν τοὺς σῶφρονας οὐδὲν ἀνόσιον ποιοῦντας = ὁρῶμεν, ὅτι οἱ σῶφρονες οὐδὲν ἀνόσιον ποιοῦσι, πέμπω τινὰ ἀγγελοῦντα = ἵν' ἀναγγείλῃ κλπ.

§ 116. Μετ' εἰδικῆς μὲν μετοχῆς συντάσσονται.

1) Τὰ αἰσθητικὰ· οἷον· ὁρῶ, βλέπω σε ἐρχόμενον, αἰσθάνομαι, ἀκούω σου διαλεγόμενον.

2) Τὰ γνωστικὰ ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας· οἷον· οἶδα, γινώσκω σε ἐπιστάμενον τὴν ἐπιστήμην.

2) Τὰ δηλωτικὰ, δεικτικὰ καὶ εὐρετικὰ· οἷον· φαίνεται ψευδόμενος, ἡγγέλθη πολιορκῶν, πυνθάνομαι οὐ πολλοὺς ὑμᾶς ὄντας, εὐρίσκω ὑμᾶς ἐργαζομένους.

4) Τὰ ἀγγελτικὰ, λεκτικὰ καὶ σπανίως τὰ δοξαστικὰ· οἷον, ἀγγέλλω, φημί, λέγω, ὁμολογῶ ταῦτα οὕτως ἔχοντα.

5) Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικὰ· οἷον· μέμνησο ἄνθρωπος ὢν.

6) Τὰ ἠθικοῦ παθήματος (χαρᾶς, λύπης, αἰσχύνης, μεταμελείας κλπ.) οἷον· χαίρω ὥρων τὸ φῶς, οὐκ ἂν ἄχθοίμην μανθάνων, οὐκ αἰσχύνομαι ταῦτα λέγων· ἡδομῶ, τέρπομαι, ἀγαπῶ (= εὐχαριστοῦμαι) τιμώμενος· λυποῦμαι, ἀνῶμαι, ὀργίζομαι, χαλεπῶς φέρω ὑβρίζομενος. Ἀλλ' αὕτη ἡ μετοχή σημαίνει κυρίως τὴν αἰτίαν τοῦ ἠθικοῦ παθήματος.

Σημ. Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ρημάτων συντάσσονται καὶ μετ' εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ εἰδικοῦ λόγου.

§ 117. Μετὰ τελικῆς δὲ

1) Τὰ κινήσεως σημαντικὰ καὶ τινὰ ἄλλα· φέρεται δὲ αὕτη συνήθιστα κατὰ μέλλοντα χρόνον καὶ σπανίως ἐνεστώτα· οἷον· ἤκω ἐρῶν, πέμπω σε ἀγγελοῦντα, τρέφω σε μαχοῦμενον, ἀλλ' οὐ λοιδοροῦμενον.

Σημ. α'. Τὰ κινήσεως σηματικὰ ρήματα τὸν σκοπὸν τῆς κινήσεως ἐκφέρουσι διὰ μετοχῆς μέλλοντος χρόνου ἅνευ μὲν τοῦ ὡς, ὅταν ὁ σκοπὸς εἴη ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι βέβαιος καὶ πάντῃ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ λέγοντος· οἷον, Μέλιτος ἔρχεται κατηγόρησων (Π.λ.). μετὰ δὲ τοῦ ὡς, ὅταν ὁ σκοπὸς θεωρῇται ἐξ ὑποκειμένου, ἥτοι γνώμης, κρῖναι, πρόσφατος τοῦ ὑποκειμένου αὐτῆς· οἷον, ὡς διαβαλὼν ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον (Π.λ.) Σοφάρετος τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαῖν ἀέειπεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὡς πολεμήσωρ Τισσαφέρνη (Ξενοφ.).

Σημ. β'. Καὶ ἄλλα πολλὰ ρήματα ἐκφέρουσι τὸν σκοπὸν τῆς πρά-

ξῆως διὰ μετοχῆς μέλλοντος γρόνου μετὰ τοῦ ὧς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη γὰ ἐκφρασθῇ ὁ σκοπὸς ἐξ ὑποκειμένου οἶον, Ἀρταξέρξης συλλαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκτενῶν (Εἶρφ.).

2) Ἐὰ καρτερίας καὶ ἀνοχῆς καὶ παραβλέψεως σημαντικῶν οἶον, καρτερῶ, ὑπομένω, ἀνέχομαι ὑβρίζομενος· μὴ παρίδῃς τὴν σαυτοῦ φύσιν πᾶσαν διαλυθεῖσαν· περιορῶ ἑμαυτὸν ὑβρίζομενον.

3) Ἐὰ ἐνάρξεως, λήξεως καὶ παύσεως· οἶον, ἄρχομαι, λήγω, παύομαι πονῶν.

Περὶ ἀπόλυτου μετοχῆς.

§ 118. Ἀπόλυτος καλεῖται ἡ μετοχή, ὅταν δὲν ἀποδίδωται οὐτε εἰς τὸ ὑποκείμενον οὐτε εἰς τὸ κατηγορούμενον οὐτε εἰς τὸ ἀντικείμενον οὐτε εἰς ἄλλον τινὰ προσδιορισμὸν τῆς προτάσεως, ἣν αὐτὴ προσδιορίζει, ἀλλ' ἔχουσα ἴδιον ὑποκείμενον τίθεται ἀνεξαρτήτως τοῦ ρήματος τῆς προτάσεως· οἶον, ἐμοῦ περιπατοῦντος, ὁ τοίχος ἔπесε· τὸ στρόφιον λυθέν, τὰ κέρυα μουξέπιπτε. Τίθεται δὲ συνήθως μὲν κατὰ γενικὴν ἢ αἰτιατικὴν, σπανίως δὲ κατ' ὀνομαστικὴν καὶ σπανιώτατα κατὰ δοτικὴν. — Ἡ ἀπόλυτος μετοχή εἶνε κατηγορηματικὴ.

Α'. Γενικὴ ἀπόλυτος.

§ 119. Ἡ γενικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν τὸ ρῆμα εἴνε προσωπικόν· ὡς, θεοῦ θέλοντος, οὐδὲν ἰσχύει φόβος, ἐμοῦ περιπατοῦντος, ὁ τοίχος ἔπесε. Καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπὶ χρόνου ὀρίζομένου δι' ἱστορικοῦ προσώπου· ὡς, ἐπὶ Κύρου βασιλεύοντος, ἐπὶ ἄρχοντος Πυθοδώρου κλπ.

§ 120. Εὐρίσκεται ἐνίοτε γενικὴ ἀπόλυτος καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας· ὡς, ὑμῶν βοηθησάντων προθύμως, πόλιν προσλήψεσθε (Θουκ.) ἀποχωρησάντων τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπηκολούθησαν αὐτοῖς οἱ Λοκροὶ (Θουκ.).

§ 121. Ἡ πρώτη καὶ ἀρχικὴ σημασία τῆς ἀπόλυτου γενικῆς ἦτο ἡ χρονικὴ, μετὰ ταῦτα ὁμῶς ἐξετάθη καὶ εἰς πάσας σχεδὸν τὰς λοιπὰς· ὡς, μὴ γὰρ σωθέντων ἐκείνων τότε, οὐδ' ἂν ὑμεῖς ὑπῆρχετε νῦν—εἰ μὴ ἐσώθησαν· ταῦτα γέγονε, Ἀλκιβιάδου συμπράττοντος—τῇ συμπράξει· οὐδὲν δὲ τῶν δεόντων ποιοῦντων ὑμῶν, κακῶς ἔχει τὰ πρᾶγματα—ἐπειδὴ οὐδὲν τῶν δεόντων ὑμεῖς ποιεῖτε κλπ.

Β'. Αἰτιατικὴ ἀπόλυτος.

§ 122. Ἡ αἰτιατικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν τὸ ρῆμα εἴνε ἀπρόσωπον· τίθεται δὲ κατ' οὐδέτερον γένος ἐνί-

κῶς καὶ ἔχει ὑποκειμένον ἀπαρέμφατον ἢ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ· ὡς, ταῦτα ἐπραττον, δέον ἕτερα (πράττειν). ἄθλων ὄν, ὁπότε τις ἐπελθὼν ἄλλος ἀφαιρήσεται (Θουκ.). διὰ τί μένεις, ἐξὸν ἀπιέναι; τοὺς σκώπτειν δυναμένους εὐφρεῖς καλοῦσι, προσῆκον τῆς προσηγορίας ταύτης τυγχάνειν τοὺς ἀρίστα πρὸς ἀρετὴν πεφυκότας (Ἰσκρ.). εἰρημέ-
νον αὐτοῖς παρῆναι, οὐχ ἤκουσιν.

§ 123. Καὶ ἐπὶ προσωπικῶν ρημάτων γίνεται αἰτιατικὴ ἀπόλυτος, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τοῦ ὡς σημαίνοντος τὸ ἐξ ὑποκειμένου (γνώ-
μην, δοξασίαν, εἰκασίαν κλπ. τοῦ ὑποκειμένου), ἢ τοῦ ὥσπερ σημαί-
νεντος καὶ τινα εἰρωνείαν τοῦ λέγοντος· οἷον, ἐσιώπα, ὡς πάντας
εἰδότες (Ξενφ.). πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν
μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Ξενφ.)=ῶσα-
νεί=ῶσάν νά.

Γ'. Ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος.

§ 124. Ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας (συ-
νήθως μετὰ παρένθεσιν τινα) χάριν συντομίας καὶ ἐμφάσεως καὶ ἀ-
νέχεται εἰς τὸ ἀνακόλουθον σχῆμα (§ 462)· οἷον, ἐκεῖνοι (οἱ Ἑνδεκα)
εἰσελθόντες, εἶπεν ὁ Κριτίας (Ξενφ.). ἀποβλέψας πρὸς τὸν στόλαν,
ἔδοξε μοι πάγκαλος εἶναι (Πлт.).

Δ'. Δοτικὴ ἀπόλυτος.

§ 125. Ἡ δοτικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν
τὸ ρῆμα εἴναι κινήσεως σημαντικόν· σημαίνει δὲ συνήθως χρόνον οἷον,
προϊόντι τῷ Κύρῳ, ὁ πατὴρ ἤρχετο λόγου τοιοῦδε (Ξενφ.). περιϊόντι
τῷ ἐνιαιυτῷ, φαίνουσι πάλιν οἱ ἔφροι φρουράν ἐπὶ τὴν Ἥλιν.

Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μετοχῆς.

§ 126. Ἐπὶ τῆς μετοχῆς παρατηροῦνται τὰ ἐξῆς :

α) Μόνον αἱ αἰτιολογικαί, εἰδικαὶ καὶ τελικαὶ μετοχαὶ ἐπιδέχου-
ται τὸ ὡς, αἵτινες ἄνευ μὲν τοῦ ὡς σημαίνουν τὸ ἐξ ἀντικειμένου
ἤτοι τὸ πραγματικόν καὶ ἀληθές, μετὰ δὲ τοῦ ὡς τὸ ἐξ ὑποκειμένου
ἤτοι γνώμην, κρίσιν, ἰδέαν, πεποιθήσιν τοῦ ὑποκειμένου, ἢ καὶ τὸ ὁ-
λως ψευδὲς καὶ μόνον φαινόμενον. Τὸ δὲ ὥσπερ μετὰ μετοχῆς ση-
μαίνει γνώμην ἢ κρίσιν ψευδῆ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος μετὰ τινος
εἰρωνείας· οἷον, ὥσπερ πολέμου ὄντος, αἱ ἀναγκάζονται (οἱ τύραν-
νοι) στράτευμα τρέφειν (Ξενφ.). πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥ-
σπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομέ-
νους (Ξενφ.).

Σημ. Τὸ ὥσπερ, καθὼς καὶ τὸ ὡς, εἴτε ἐνταῦθα κυρίως τροπικόν.

β') Οὐδεμία μετοχή δέχεται ἄρθρον πλὴν τῆς ἀναφορικῆς, περὶ ἧς σημειωτέον, ὅτι ἡ μὲν ἀοριστολογικὴ φέρεται πάντοτε ἐνᾶρθρος, ἡ δὲ κυρίως ἀναφορικὴ καὶ οὐσιαστικὴ φέρονται ἐνίοτε καὶ ἀνᾶρθρος.

γ') Ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων ρημάτων τρέπεται εἰς μετοχὴν τὸ τῆς προτέρας μὲν ἐνεργείας, δευτερευούσης δὲ ἐννοίας· ὡς, ἀναστὰς ἔ-λεξεν. Ἀλλ' αἱ ἐξαρτώμεναι ἀπὸ τῶν ρημάτων τυγχάνω, λανθάνω, φθάνω καὶ διατελῶ σημαίνουν τὴν πρωτεύουσαν ἐννοιαν, αὐτὰ δὲ τὰ ρήματα ἔχουσιν ἐπιρρηματικὴν ἐννοιαν· ἡ δὲ τελικὴ καὶ ἀναφορικὴ ἐν μέλλοντι χρόνῳ σημαίνουν τὴν ὑστερωτέραν τῆς τοῦ ρήματος πρά-ξιν· ὡς, ἦκω ἔρῳ, ὁ ἀριστεύσων εἰς διδασκάλου ἴτω.

δ') Πολλὰκις μία μετοχὴ προσδιορίζει τὴν ἄλλην· ὡς, ἦλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θρᾶκες καὶ Σκύθαι, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζον-τες πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύειν, ἅπασων δὲ ἅμα κρατήσειν = ἐπειδὴ ἐνόμιζον (Ἰσχυρ.)· καὶ ραδίως (φαίνονται) ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπὸ τινων αἰεὶ πλειόνων (Θουκ.) = φαίνον-ται, ὅτι ἀπέλειπον, ἐπειδὴ ἐβιάζοντο.

εἰ) Ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἀποδίδωνται δύο ἢ πλείονες με-τοχαί, ἕκαστη μὲν εἶνε ὁμοειδεῖς, φέρονται συνδεδεμέναι διὰ συνδέσμων (συμπλεκτικῶν ἢ διαζευκτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν)· ἕκαστη δὲ εἶνε ἑτεροει-δεῖς, φέρονται ἀσυνδέτως· οἷον, κυμαίνουσιν οὖν ἔχων τὴν ψυχὴν, συγκαλέσας τοὺς φίλους καὶ τὸν παῖδα παραστησάμενος, τοιοῦτων λόγων ἤρξατο (Ηρόδ.).

Σημ. Καὶ ἀπόλυτος μετοχὴ δυνατόν· γὰρ συνδεθῇ μετὰ μὴ ἀπολύ-τον, ὅταν εἴτε ὁμοειδής· οἷον, οὐχ ἡσυχάζον, ἀνδρῶν σπλῆν ἐνόντων· καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότας (Θουκ.).

§ 127. Ὅμοειδεις μετοχαὶ φέρονται ἀσυνδέτως 1) ἐπὶ ἀσυνδέτου σχήματος· ὡς, ἡμεῖς γὰρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαν-τες, ὅμως προαγορεύομεν (Πλάτ.). 2) Ὅταν μεταξὺ τῶν μετοχῶν πα-ρεμπέσῃ τὸ ρῆμα αὐτῶν· ὡς, μείναντες τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τῇ ἄλ-λῃ ἐπορεύοντο, πρωϊότεροι ἀναστάντες. 3) Ὅταν ἡ μία προσδιορί-ζῃ τὴν ἄλλην· ὡς, ἦλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θρᾶκες καὶ Σκύθαι, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγ-κλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύειν, ἅπασων δὲ ἅμα κρατήσειν.

§ 128. Λέγουσι δὲ ὅτι, καὶ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω περιστάσεων, εὐ-ρίσκονται ὁμοειδεῖς μετοχαὶ ἀσυνδέτοι· ὡς, ὁ δὲ Κύρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον (Ξενοφ.). Καὶ τοῦναντίον ἑτεροειδεῖς μετοχαὶ εὐρίσκονται συνδεδεμέναι· ὡς, Θου-

κυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος. (χρον.) εὐθὺς καθισταμένου καὶ ἐλπίσας (αἰτιολ.) (Θουκ.).

Περὶ τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν τοῦ ρήματος.

§ 129. Αἱ ἐξ περιστάσεις, τὸ ποῦ (ὁ τόπος), τὸ πότε (ὁ χρόνος), τὸ διὰ τί (ἡ αἰτία), τὸ πῶς (ὁ τρόπος), τὸ πόσον (τὸ πᾶν) καὶ τὸ κατὰ τι λέγονται κοινοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ρήματος· διότι πᾶν ρῆμα δέχεται αὐτούς· γίνονται δὲ ἢ δι' ἐπιρρημάτων ἢ διὰ πλαγίας τινὸς πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου.

Α'. Τὸ ποῦ ἢ ὁ τόπος.

§ 130. Ὁ τόπος παρίσταται κυρίως τετραχῶς· α) τόπος, ἐν ᾧ ἵσταται τι, β') τόπος, ἐξ οὗ ἄρχεται νὰ κινῆται τι, γ') τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, δ') τόπος, δι' οὗ περᾷ τι.

α) Ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἵσταται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν ἐν τόπῳ στάσιν σημαίνοντος· οἶον, Ἀθήνησιν, αὐτόθι, οἶκοι, αὐτοῦ, ἐκεῖ, ἐνδον μένει, 2) διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν· οἶον, ἐν οἴκῳ, ἐν Ἀθήναις μένει. Καὶ ἄνευ τῆς ἐν ἐπὶ τῶν δῆμων συνήθως τῆς Ἀττικῆς· οἶον, Μαραθῶνι, Σαλαμῖνι, Πλαταιαῖς· ἀλλὰ καὶ ἐν Μαραθῶνι, ἐν Πλαταιαῖς καὶ ἀεποτε ἐν Ἀθήναις· 3) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· οἶον, κατ' οἶκον μένει.

β') Ὁ τόπος, ἐξ οὗ ἄρχεται τι νὰ κινῆται, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν σημαίνοντος· οἶον, οἰκοθεν, οὐρανόθεν, Ἀθήνηθεν ἔρχεται, 2) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐκ, ἀπὸ, παρὰ· οἶον, ἐξ ἀγορᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἔρχομαι, πρέσβεις παρὰ βλασιέως ἔρχονται.

γ') Ὁ τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν εἰς τόπον κίνησιν σημαίνοντος· οἶον, οἰκαδε, Μεγαράδε, Ἀθήναζε πορεύεται· 2) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπὶ, καὶ ὡς· οἶον, διέβησαν εἰς Σικελίαν, ἔφυγον πρὸς τὴν γῆν, ἐπὶ τὴν θύραν ἐβόδιζεν, ἐπορεύετο ὡς τὸν βασιλέα.

δ') Ὁ τόπος, δι' οὗ περᾷ τι, φέρεται διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ· οἶον, ἐξελαύνει διὰ τῆς Φρυγίας, ὁ ποταμὸς ρεῖ διὰ τῆς πόλεως.

Β'. Τὸ πότε ἢ ὁ χρόνος.

§ 131. Ὁ χρόνος διεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν δύο ἐρωτήματα, τὸ πόσον καὶ πότε· καὶ τὸ μὲν πόσον φέρεται πάντοτε δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου ὡς, ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κύρος εἴκοσιν ἡμέρας. Τὸ δὲ πότε

φέρεται 1) διὰ χρονικοῦ ἐπιρρήματος· ὥς, χθές κατέβησαν εἰς τὸν Πειραιᾶ, νῦν γράφω, αὔριον γράψω, νύκτωρ ἀπῆλθε· 2) διὰ γενικῆς ἀπροθέτου, ὅταν ὁ χρόνος εἴναι ἀόριστος καὶ μόνον φυσικῶς διηρημένος· ὥς, οἱ λαγὼ τῆς νυκτὸς νέμονται, οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιος, τοῦ δὲ θεοῦς εὐσκήιος. Καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπὶ ἐποχῆς· ὥς, ἐπὶ Θυσίᾳς. 3) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου, ὅταν ὁ χρόνος εἴναι ὠρισμένος· ὥς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ταῦτ' ἐγένετο. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀττικῶν ἑορτῶν· ὥς, Παναθηναίοις, Διονυσίοις. Καὶ μετὰ τῆς ἐν, ὅταν σημαίνεται τὸ ὅλον χρονικὸν διάστημα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι· ὥς, ἐν ἐβδομήκοντα ἔτεσι ταῦτ' ἐγένετο. 4) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· ὥς, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡ πόλις ἡμῶν ἡγεμονικῶς εἶχε. Καὶ ἄνευ τῆς κατὰ ἐπὶ ἐπιρρηματικῆς ἐννοίας ἢ ἐμπροθέτου τινός· ἀλλ' ἡ αἰτιατικὴ αὕτη τίθεται πάντοτε μετὰ τινος τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ καὶ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας οὗτος· ἢ τοῦ ἡδῆ· ὥς, Πρωταγόρας τρίτην ἡδῆ ἡμέραν ἀποδεδήμηκε—πρὸ δύο ἡμερῶν, ἐξήλθομεν ἔστος· τούτῃ χρόνον εἰς Πάνακτον. Καὶ μετὰ τῆς περὶ, ὅταν εἴναι ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ ὥς ἔγγιστα ἢ τὸ περίπου· ὥς, περὶ δέιλην, περὶ λύχνων ἀφᾶς ἀφίκετο.

Γ'. Τὸ διὰ τί ἢ τὸ αἷτιον.

§ 132. Τὸ αἷτιον εἴναι πέντε εἰδῶν: α) ποιητικόν, β) προτρεπτικόν, γ) τελικόν, δ) ἠθικόν, ε) ὀργανικόν· ἀλλὰ τὸ τελευταῖον ὑπάγεται κυρίως εἰς τὸ πῶς, καὶ ἐκεῖ θὰ γένηται ἡ διδασκαλία αὐτοῦ.

α) Ποιητικὸν αἷτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἐνεργεῖ, καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ μεταβαίνουσα εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἐπιφέρει εἰς αὐτὸ ἀλλοίωσιν τινα, ἣτις καλεῖται πάθος· εἴναι δὲ ἐπὶ μὲν τῶν ἐνεργητικῶν ρημάτων τὸ ὑποκειμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἡ ἐμπρόθετος γενικὴ ἢ ἡ ἀπρόθετος δοτικὴ· ὥς, Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει τὸν Ἑκτορα, ὁ Ἑκτωρ ἀποκτείνεται ὑπ' Ἀχιλλεῶς· ἐγὼ εἶρῃκα ταῦτα, ταῦτα εἶρῃται μοι.

β) Προτρεπτικὸν αἷτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ κινεῖ τὸ ποιητικὸν αἷτιον εἰς ἐνέργειαν· φέρεται δὲ 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπὸ· ὥς, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει. Καὶ ἄνευ τῆς ὑπὸ ἐπὶ τῶν ρημάτων, τῶν σημαίνοντων ψυχικὸν πάθος (θαυμασμόν, ἐπαινον, φθόνον, οἶκτον κλπ.)· ὥς, θαυμάζω σε τῆς ἀρετῆς, ἐπαινῶ σε τῆς προθυμίας, φθονεῖ μοι τῶν ἀγαθῶν, ἐλεῶ τὸν ἄνδρα τῆς πενίας, ζηλῶ σε τοῦ πλοῦτου. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν (κατηγορίας, αἰτιάσεως καὶ τιμωρίας σημαντικῶν) ρημάτων· ὥς, διώκω μὲν κατηγορίας, φεύγω δὲ φονου, γράφομαι τινα κλοπῆς, Σφοδρίαν ὑπῆγον θανάτου.

του, Φίλιππος αἰτιᾶται με πολέμου, τιμωρῶ τινα ἐξ ἀπότης· κλπ. 2) Διὰ δοτικῆς ἄνευ ἢ μετὰ τῆς ἐπί· ὥς, ἀγροικίᾳ ταῦτα πράττει, φθόνῳ οὐκ ἐπαινεί τὰ καλὰ, ἐπὶ τούτῳ Κίμων ἐθνάτωσεν Ἐπικράτην. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ρημάτων τῶν σημεινόντων ἡθικὸν πᾶθος (χαρὰν, λύπην, ἡδονήν κλπ.) ὥς, χαίρω τῇ σῇ ἐπιδόσει καὶ ἐπὶ τῇ σῇ ἐπιδόσει, ἡδέτο τῇ στολῇ, ἐχαλέπαινον τοῖς εἰρημένοις, ἐλυποῦντο τοῖς πεπραγμένοις κλπ. 4) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διὰ· ὥς, διὰ τοῦτο ταῦτα πράττει, δι' ἡμᾶς ζῶσιν.

γ') Τελικὸν αἷτιον λέγεται ὁ σκοπός, οὗ ἕνεκα ὁρμᾶται τὸ ποιητικὸν αἷτιον εἰς ἐνέργειαν, φέρεται δὲ 1) διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἕνεκα ἢ χάριν οἷον, δένδρα θεραπεύουσι καρποῦ ἕνεκα· κοινωνίας χάριν. Καὶ μετὰ μόνης γενικῆς ἐνέθρου ἀπαρεμφάτου· οἷον, τοῦ μὴ διαφυγεῖν τὸν λαγὼν ἐκ τῶν δικτύων σκοποῦς καθίσταμεν. 2) Διὰ δοτικῆς ἄνευ ἢ μετὰ τῆς ἐπί· οἷον, πλεῖστα ἐπιτήδεια ἐλάμβανε τῇ στρατιᾷ, συλλαμβάνει τινὰ ἐπὶ θανάτῳ. 3) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς εἰς, πρὸς, ἐπὶ (μετὰ κινήσεως σημειντικῶν ρημάτων)· οἷον, εἰς ἀγαθὸν ἐγραψα ταῦτα, πρὸς δόξαν λέγει ταῦτα, πορεύομαι ἐφ' ὕδωρ κλπ.

Σημ. Τὸ τελικὸν αἷτιον φέρεται καὶ διὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, τελικῆς μετοχῆς καὶ τελικῶν λόγων.

δ') Τὸ ἡθικὸν αἷτιον φέρεται πάντοτε διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου καὶ σημαίνει 1) ὅτι γίνεται τι πρὸς χάριν ἢ ὀφέλειαν, ἢ τοῦναντίον πρὸς λύπην ἢ βλάβην προσώπου τινός· οἷον, πᾶς ἀνὴρ ἐαυτῷ ποιεῖ, διδάσκει σὺ τὸν υἱόν, τέθνηκεν ἡμῖν ὁ εὐεργέτης (=πρὸς λύπην ἢ βλάβην ἡμῶν). 2) Εὐχέρεστον ἢ δυσχέρεστον αἶσθημα προσώπου τινός· οἷον, ἡ μήτηρ οὐκ ἐξ σε ποιεῖν, ὅ,τι ἀν βούλῃ, ἐν αὐτῇ μακχρίος ἦς (=διὰ νῆ τῆς γείνης μακχρίος)· ἡ γυνὴ ἀχθεται, ὅτι οὐ τῶν ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνὴρ ἔστιν, πῶς ἡμῖν ἔχεις; =τί μᾶς κέμνεις; 3) Κρίσιν τινός· οἷον, ὁ ἐσθλὸς εὐγενὴς ἐμοί γ' ἀνὴρ=κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦλάχιστον.

Σημ. Ἡ δοτικὴ τοῦ ἡθικοῦ αἵτιου ὑπὸ μὲν ἰῶν ἀρχαίων γραμματικῶν καλεῖται περιποιητικὴ μὲν, ὅταν σημαίνη τὸ πρόσωπον, πρὸς χάριν ἢ ὀφέλειαν τοῦ ὁποίου γίνεται τι· ἀντιπεριποιητικὴ δὲ, ὅταν σημαίνη τὸ πρόσωπον, πρὸς λύπην ἢ βλάβην τοῦ ὁποίου γίνεται τι, ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων λέγεται ἡθικὴ.

Δ'. Τὸ πῶς ἢ ὁ τρόπος.

§ 133. Τὸ πῶς σημαίνει α) τὸν τρόπον· β') τὸ ὄργανον.

α) Ὁ τρόπος σημαίνει τὸ πῶς γίνεται τι καὶ φέρεται 1) διὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων· καλῶς, κακῶς, κυνηδόν, ἑλληνιστί, πεζῇ κλπ. 2) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ, μετὰ, ἐκ· οἷον, διὰ πένθους τὸ γῆρας.

ἀγα, μετὰ χαρᾶς λέγει, ἐκ περισσοῦ πράττει ταῦτα. 3) Διὰ δοτικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς ἐν ἡ σύν· οἶον, τοῦτω τῷ τρόπῳ, τίνι τρόπῳ, βίᾳ, σπουδῇ, προφάσει, ἐν σιγῇ ταῦτ' ἐγένετο, σύν χαρᾷ λέγει ταῦτα. 4) Δι' αἰτιατικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς κατὰ, εἰς, ἀνά· οἶον, τοῦτον τὸν τρόπον ἐποίησε ταῦτα, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐποίησε ταῦτα· εἰς τάχος ταῦτα ἐγένετο· ἀνὰ δέκα εἰσῆλασχνεῖς τὴν πόλιν.

Β') Τὸ ὄργανον ᾗτοι τὸ ὕλικόν ἢ ἡθικὸν μέσον, δι' οὗ γίνεται τι, φέρεται 1) διὰ δοτικῆς (ὀργανικῆς) συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ μετὰ τῆς ἐν ἡ (σύν)· οἶον πατάσσει ῥάβδῳ, βάλλει τινὰ λίθοις, ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις μάχονται, τὸ νεκρὸν ξὺν τῇδε κουφίῃς χειρί· 2) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ (ἀπὸ, μετὰ, ἐκ)· οἶον, διὰ μαχαίρων καὶ ξύλων ἢ μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων μάχονται, ἀπὸ στόματος εἰπεῖν, ἐκ χρυσῶν φιαλῶν πίνειν.

Σημ. Ἡ δοτικὴ (ἀπρόθετος) σημαίνει πολλάκις τὸ ὅμοῦ· διὸ ὑπὸ μὲν τῶν παλαιῶν γραμματικῶν καλεῖται δοτικὴ ἐλλειπτικὴ τῆς οὐ γ, ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων δοτικὴ συνοδευτικὴ τίθεται δὲ ἡ μόνη (ἐπὶ περιληπτικῶν ὁρομάτων καὶ κινήσεως σηματικῶν ρημάτων) ἢ συνηθέστερον μετὰ τῆς αὐτό· ὥς, Ἀθηναῖαι πολλῇ στρατιᾷ (πολλαῖς ναυσὶ, στρατιώταις, στρατεύματι κλπ) ὤρμηγτο, οἱ πολέμοι ἐνέπρησαν τὴν πόλιν αὐτοῖς τοῖς ἱεροῖς, πέντε καὶ εἴκοσι ῥῆς ἀπώλοντο αὐτοῖς ἀνδράσιν.

Ε'. Τὸ πόσον ἢ τὸ πρὸς.

§ 134. Εἰς τὸ πόσον ἀνάγονται α) τὸ τοπικόν ἢ χρονικὸν διάστημα, β') τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς, γ') τὸ τίμημα, δ') τὸ ποσάκις, ε) πᾶσα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπίτασις.

α) Τὸ τοπικόν ἢ χρονικὸν διάστημα φέρεται δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου οἶον, ἀπέχει ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν σταδίους ἐβδόμηκοντα, ἐξῆσεν ἔτη ὀγδοήκοντα (§ 131).

β') Τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς τίθεται εἰς τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ καὶ φέρεται πάντοτε διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου (§ 45, 17 σημ. γ'). οἶον, ἐνικαυτῷ πρεσβύτερος.

γ') Τὸ τίμημα φέρεται πάντοτε διὰ γενικῆς ἀνευ ἢ μετὰ τῆς ἀντί· οἶον, τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα ἀτάχθ' οἱ θεοί, τιμῶ τὴν βίβλον δραχμῆς ἢ ἀντί δραχμῆς (§ 65, 6).

δ') Τὸ ποσάκις φέρεται διὰ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων : ἀπαξ, δις, τρίς πολλάκις κλπ. ὥς, ἀπαξ ἤλθε δις εἶπον κλπ

ε) Ἡ ἐπίτασις γίνεται διὰ τῶν ἐπιτατικῶν ἐπιρρημάτων οἶον, λίαν,

ἄγαν πονεῖ, κόπτει τὴν θύραν σφόδρα, πένυ καλῶς, ἤττον, ἥμισυ σορός κλπ.

ΣΤ'. Τὸ κατὰ τι.

§ 135. Κατὰ τι λέγεται τὸ μέρος, καθ' ὃ πάσχει τὸ υποκείμενον ἢ ὑπερέχει ἢ διακρίει· φέρεται δὲ 1) δι' αἰτιατικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς κατὰ (εἰς, πρὸς)· οἶον, κἄμνει τοὺς ὀφθαλμούς, βροτῶν πέντων ὑπερέσχεν ὄλβον, διακρίει γυνὴ ἄνδρός τὴν φύσιν, πολὺ πλείστον ἐκαίνοι κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀπάντων ἀνθρώπων διήνεγκαν (Λυσ.); ἄνδρα πρὸς δικαιοσύνην διακρόντα (Αἰσχ.), καὶ πάντων τῶν ἡλίκων διακρίων ἐράκετο (ὁ Κύρος) καὶ εἰς τὸ ταχὺ μανθάνειν ἃ δέοι, καὶ εἰς τὸ καλῶς καὶ ἀνδρείως ἕκαστα ποιεῖν. 2) Διὰ δοτικῆς ἀπρόθετον· οἶον, Αἰσχίνης ὑπερβέβληκε πάντας ἀνθρώπους ὁμότητι καὶ συκοφαντίᾳ· παντὶ ὑπερέχει.

§ 136. Τὸ κατὰ τι εἰς τὰ συγκριτικὰ, ὑπεροχικὰ καὶ διαφορικὰ ῥήματα φέρεται συνήθως κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον· οἶον, οἱ κράτιστοι καὶ τιμαῖς καὶ δώροις πλεονεκτοῦσιν· ὁ σπουδαῖος διακρίει τοῦ φαύλου τῇ δόξῃ· Αἰσχίνης ὑπερβέβληκε πάντας ἀνθρώπους ὁμότητι καὶ συκοφαντίᾳ.

Σημ. Τὸ κατὰ τι εἰς τὰ παθητικὰ ῥήματα τίθεται πάντοτε κατ' αἰτιατικὴν· οἶον, πλῆττομαι τὸν πόδα, ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, πάσχω τοὺς πόδας (§ 80, σημ. α'). Ἀλλὰ ὅταν τὸ πάσχω μέρος συνοδεύηται μετὰ δεικτικῆς ἀντωνυμίας, τὸ κατὰ τι φέρεται διὰ δοτικῆς· οἶον, ταύτη τῇ χειρὶ τέμνεται.

Περὶ ἐγκλίσεων.

§ 137. Ἐγκλίσις λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐκδηλοῦται ἡ διέθεσις τοῦ υποκειμένου· εἶνε δὲ αἱ ἐγκλίσεις τέσσαρες, ὀριστική, ὑποτακτική, ἐνκτική καὶ προστακτική· (ὅδε Γραμ. Α. Χριστ. § 259, 4, σημ. γ').

§ 138. Ἐπειδὴ αἱ κρίσεις καὶ τὰ βουλήματα ἡμῶν δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσιν ἀνεξαρτήτως ἢ ἐξηρημένως ἀπ' ἄλλων, λεγομένων ἢ ἐννοουμένων, καὶ ἐπομένων· αἱ προτάσεις δυνατὸν νὰ εἶνε ἀνεξάρτητοι (ἀπόλυτοι) ἢ ἐξηρημένοι· ἀπ' ἐτέρων, διὰ τοῦτο καὶ ἡ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων εἶνε διττὴ, ἀνεξάρτητος καὶ ἐξηρημένη.

Σημ. Αἱ μὲν ἀνεξάρτητοι προτάσεις, ἐπεὶ σημαίνουσι τὰς κυρίας ἐννοίας ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἄλλων, λέγονται κύριαι, αἱ δὲ ἐξαρτώμεναι, ἐπεὶ σημαίνουσι τὰς ὑποδεστέρας ἐννοίας καὶ ὑποτασσόμενας εἰς τὰς κυρίας, καθ' ὃς ρυθμίζουσι καὶ τὰς ἐγκλίσεις αὐτῶν, λέγονται ὑποταγείς.

Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

α. Ὀριστική ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 139. Ἡ ὀριστικὴ ἐκφράζει τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι τὸ ὀρισμένον καὶ ὄντως ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρχον, καὶ τίθεται

1) Ἐπὶ ὀρισμένων καὶ θετικῶν πραγμάτων. ὥς, τὸ πῦρ καίει, ἐστὶ θεός, ὁ θεός ἐστὶ δίκαιος, ὁ Φίλιππος οὐκ ἐστὶ δίκαιος.

2) Ἐπὶ ἐρωτήσεων ἀνεξαρτήτων (ἀπολύτων) καὶ ἀνενδοιάστων. ὥς, τίς κόπτει τὴν θύραν; πῶς ἔχει; πότε ἤλθες; Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ παρελθόντων πραγμάτων. ὥς, τί ἂν ἐγένετο;

3) Ἐπὶ τῶν δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν καθ' ἱστορικὸν χρόνον, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων. ὥς, ἔλεγον ἂν, εἶπον ἂν, εἰρήκειν ἂν.

4) Ἐπὶ εὐχῆς παρελθόντων πραγμάτων μετὰ τοῦ εἴθε καθ' ἱστορικὸν χρόνον· εἴθε σοὶ συνεγνόμην. Καὶ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπευχῆς. ὥς, εἴθε μὴ ἐγένετο.

β. Προστακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 140. Ἡ προστακτικὴ ἐκφράζει ἔφεισιν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν βουλημάτων αὐτοῦ, καὶ τίθεται

1) Ἐπὶ προσταγῆς· οἶον, παῖ, ἄπτε λύχνον. Καὶ μετὰ τῶν μορίων ἴθι, ἄγε, δεῦτε, δεῦρο, φέρε ἐν β' προσώπῳ πρὸς ἐπίτασιν τῆς προσταγῆς· οἶον, ἴθι καταβόησον, ἄγε κάλεσον, δεῦτε ἄγετε, δεῦρο εἰπέ, φέρε δὴ σκέψασθε.

2) Ἐπὶ παραινέσεως καὶ προτροπῆς· οἶον, τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ, τοὺς δὲ γονεῖς τίμα, θάρρει, ἔλπιζε.

3) Ἐπὶ δεήσεως, εὐχῆς ἢ κατάρας περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἶον, μῆνιν ἄειδε θεά, κλυθί μευ, ἀργυρότοξε, ἔρρωσο, εὐτύχει, ἔρρ' ἐς κόρακας.

4) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ κατ' ἐνεστώτα (ἢ παρακείμενον)· οἶον, μὴ λέγε, μὴ δέδιθι, μὴ κεκωλύσθω, μὴ κεκράγεται. 1

γ. Ὑποτακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 141. Ἡ ὑποτακτικὴ ἐκφράζει τὸ ἐξ ὑποκειμένου, καὶ ἐπομένως τὸ προσδοκώμενον, καὶ τίθεται

1) Ἐπὶ τῶν αὐθυποτάκτων, ἥτοι ὅταν τὸ ὑποκείμενον προτρέπη

1 Ἡ μὲν προσταγὴ γίνεται ἀπὸ ἀνωτέρου πρὸς κατώτερον, ἢ δὲ δέσις ἀπὸ κατωτέρου πρὸς ἀνώτερον, ἢ δὲ προτροπὴ καὶ παραινέσις ἐπὶ ἰσόθιμον ἢ καὶ ἀδιαφῶρον.

ἑαυτὸ καὶ ἄλλους εἰς τὸ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ πρακτέον ἢ μὴ πράττειν οἶον, ἄγωμεν, ἴωμεν, μὴ φοβώμεθα. Καὶ μετὰ τῶν παρακλεισμάτων μορίων : ἴθι, ἄγε, φέρε, δεῦτε οἶον, ἴθι ἀνακαλέσωμεν, ἄγε σκοπῶμεν, φέρε σκεψώμεθα, δεῦτε προσκυνήσωμεν.

Σημ. Τὰ αὐθυπότακτα φέρονται κατὰ ἃ πληθυντικὸν πρόσωπον, ἐνίοτε δὲ καὶ καθ' ἑνικὸν συνήθως μετὰ τοῦ φέρε οἶον, ἄγωμεν, φέρε εἶπω. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ β' προσώπου οἶον, φέρ', ὦ τέκνον, νῦν καὶ τὸ τῆς ῥήσου μᾶθης.

2) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ κατ' ἀόριστον χρόνον συνήθως δευτέρου προσώπου οἶον, μὴ εἴπης, μὴ εἴπητε, μὴ τις ὑποβάλη. Καὶ πρωθυτέρως οἶον, ὑπολάβῃ δὲ μῆδεις.

Σημ. Ἡ ἀπαγόρευσις γίνεται διὰ τοῦ μὴ ἐπὶ β' ἢ γ' προσώπου, καὶ φέρεται ἐπὶ μὲν ἐνεσιῶτος καὶ παρακειμένου εἰς προστακτικὴν οἶον, μὴ λέγε, μὴ λέγεις, μὴ λεγέτω, μὴ λεγέτωσαν, μὴ ἔσταθι· ἐπὶ δὲ ἀορίστου εἰς ὑποτακτικὴν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν β' προσώπου πάντοτε εἰς ὑποτακτικὴν, ἐπὶ δὲ γ' καὶ εἰς προστακτικὴν οἶον, μὴ εἴπης, μὴ εἴπωμεν, μὴ τις εἴπῃ καὶ μὴ τις εἰπάτω. 1

3) Ἐπὶ ἐρωτήσεων α) ἀπορηματικῶν, ὅταν δῆλα δὴ ἐν ἀμηχανίᾳ εὐρηκόμενός τις, ἐρωτᾷ αὐτὸς ἑαυτὸν περὶ τοῦ πρακτέου ἢ μὴ πρακτέου οἶον, τί δράω; τί φῶ; ποῦ στή; ποῦ φύγω; β) Διστακτικῶν, ὅταν δῆλα δὴ ἀμφιβάλλων τις περὶ τοῦ πρακτέου ἢ μὴ πρακτέου ἐρωτᾷ ἄλλον, ζητῶν παρ' αὐτοῦ ἄδειαν ἢ γνώμην νὰ πράξῃ ἢ νὰ μὴ πράξῃ αὐτό· οἶον εἶπω τι τῶν εἰωθότων, ὦ δέσποτα; δέξεσθε ἡμᾶς ἢ ἀπίωμεν; Καὶ προτασσομένου πολλάκις τοῦ ῥήματος βούλει, βούλεσθε, θέλεις, θέλετε (ποιητ.) οἶον, βούλει πρίωμί σε; βούλεσθε φῶμεν; γ) Ἀγανακτητικῶν, ὅταν δηλ. μετ' ἀγανακτήσεως ἀποκρίνηται τις ἐρωτηματικῶς ἐπαναλαμβάνων τὰς αὐτὰς λέξεις τοῦ προαλαλήσαντος πρὸς αὐτόν, ἀπορρίπτων τὴν αἵτησιν αὐτοῦ οἶον, λῦσόν με, Ζεῦ· λύσω σε φῆς; (Αἰσχύλ.) παραινῶ σοι σιωπᾶν· σοὶ γ' ἐγὼ σιωπῶ;

4) Ἐπὶ δισταγμοῦ μετὰ τοῦ μὴ οἶον, μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθές εἰπεῖν.

δ'. Εὐκτική ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 142. Ἡ εὐκτικὴ ἐκφράζει ἐπιθυμίαν ἢ ἀρέσκειαν τοῦ ὑποκειμένου. καὶ τίθεται

1 Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον, ὅτι τὸ ἀπαγορευτικὸν μὴ συντάσσεται παντὶ χρόνῳ καὶ προσώπῳ τῆς προστακτικῆς, πλὴν τῶν δευτέρων προσώπων τοῦ ἀορίστου, ἅπερ αἱ ὑποτακτικὴ συντάσσονται.

1) 'Επὶ εὐχῆς μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων οἶον, τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα· γένοιτο, Κύριε, τὸ ἔλεός σου. Καὶ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπευχῆς· οἶον, μὴ ζῶην μετ' ἀμουσίας. Καὶ μετὰ τῶν μορίων εἴθε, εἰ (γὰρ) πρὸς ἐπίτῃσιν τῆς εὐχῆς· οἶον· εἴθε γένοιτο ἀγαθὸς ὁ ἐμὸς παῖς· εἰ γενοίμην, τέκνον, ἀντὶ τοῦ νεκρὸς· εἴ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίοσι καὶ χερσίν. Ἔτι δὲ καὶ μετὰ τοῦ οὕτως (ἢ ὥς) ἐπὶ ὅρκου· οἶον· οὕτως ὀναίμην τῶν τέκνων, μισῶ τὸν ἄνδρα—ἔτσι νὰ χαρῶ τὰ τέκνα μου, μισῶ τὸν ἄνδρα.

Σημ. Ἡ εὐχὴ ἐπὶ μὲν τῶν μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων φέρεται εἰς προστακτικὴν ἢ συνηθέτερον εἰς εὐκτικὴν παρὶς χρόνου, πλὴν μέλλοντος· 1 οἶον, μὴ ζῶην μετ' ἀμουσίας, μὴ γένοιτο· εὐτίχῃ· ἐπὶ δὲ παρελθόντων εἰς ὀριστικὴν ἱστορικὸν χρόνον μετὰ τοῦ εἴθε ὥς, εἴθε σοὶ συνεγενόμην. Καὶ μετὰ τοῦ ὥφελον σὺν ἀπαρεμφάτῳ ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ εἴθε ἢ εἰ γάρ· οἶον, ὥφελον ἐκλιπεῖν βίον, εἴθ' ὥφελ' ἢ περιμήστρι' ἀπολέσθαι κακῶς (Ἀριστφ), εἰ γὰρ ὥφελον οἶοι τ' εἶναι εἰ πολλοί.

2) 'Επὶ τῶν δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων κατ' ἐνεστώτῃ ἢ ἀόριστον ἢ ὑπερσυντελικὸν χρόνον· οἶον, εἴποιμι ἂν, λέγοις ἂν, εἰρήκοι ἂν.

3) 'Επὶ ἐρωτήσεως τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἶον, τί τις ἂν εἴποι;

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται ὅτι ὁ δυνητικὸς λόγος φέρεται διὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων εἰς ὀριστικὴν ἱστορικὸν χρόνον (παράτατικόν, ὑπερσυντελικόν, ἀόριστον)· οἶον, ἔγραφοι ἂν, ἐγγράφειν ἂν, ἔγραψα ἂν· ἐπὶ δὲ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων εἰς εὐκτικὴν παρὶς χρόνου πλὴν μέλλοντος· οἶον, γράφοιμι ἂν, γερράφοιμι ἂν, γράφαιμι ἂν.

§ 143. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ δυνητικοῦ ἂν τίθεται προσέτι 1) ἀντὶ προστακτικῆς πρὸς εὐγενῆ ἐκφρασιν καὶ ἀποφυγὴν τοῦ ἀποτόμου τῆς προστακτικῆς· οἶον, λέγοις ἂν ὥς τάχιστα—λέγε, χωροῖς ἂν—χῶρει. 2) Ἀντὶ ὀριστικῆς ἐπὶ συμπερασμάτων καὶ γνωμικῶν ἀναντιρρήτων πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ φορτικοῦ καὶ αὐθεντικοῦ τῆς ὀριστικῆς· οἶον, οὐκοῦν ἡ ρητορικὴ δημηγορία ἂν εἴη, ἀντὶ ἐστίν, ἀνὴρ ἄριστος οὐκ ἂν εἴη δυσμενής, ἀντὶ οὐκ ἔστιν.

Σημ. γεν. Ἀπασαὶ αἱ ἐγκλίσεις δέχονται τὸν δυνητικὸν ἂν, πλὴν

1 Ἡ εὐχὴ οὐδέποτε φέρεται δι' εὐκτικοῦ μέλλοντος, διότι ἡ εὐχὴ ἀπαιτεῖ θετικὴν ἐκπλήρωσιν, ὁ δὲ μέλλων ἀγνωστον καὶ ἀμφίβολόν τι σημεινεῖ· ἄρα ἄχρηστος ἐν ταῖς εὐχαῖς.

τῆς προστακτικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, ὁ δὲ μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσεται·
 νος ἂν εἶνε ἀοριστολογικὸς ἢ ὑποθετικὸς.

**Β'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων
 προτάσεων.**

§ 144. α. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων μόνον αἱ εἰδικαί, ἀναφορिकाί, χρονικαί, ὑποθετικαί, τελικαί, ἐρωτηματικαί, διαπορητικαί καὶ διστακτικαί ἔχουσιν ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς πιθανότητος καὶ τοῦ ὀρισμένου ἢ ἀορίστου τῶν ἐννοιῶν καὶ τῆς σχέσεως τοῦ χρόνου, καθ' ὃν γίνονται αἱ πράξεις, μεγάλην ἐπήρειαν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκλίσεων, διὰ τοῦτο ἐνταῦθα, ὅπου γίνεται λόγος περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων, περὶ αὐτῶν μόνον θέλομεν πραγματευθῆναι, τὰς δὲ λοιπὰς, ὡς οὐδεμίαν ἐπήρειαν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκλίσεων ἔχουσας, θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῇ περὶ συνδέσεως τῶν προτάσεων.

α. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προτάσεων.

§ 144. β. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέσμων ὅτι ἢ ὥς· ἀπαιτοῦσι δὲ αὐτὰς τὰ γνωστικά, δηλωτικά, δεικτικά, ἀγγελτικά, ἀφηγηματικά, αἰσθητικά καὶ σπανίως τὰ δοξαστικά ῥήματα· καλοῦνται δὲ οὕτω, διότι εἰδικεύουσι τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥήματος. Ἡ δὲ φυσικὴ τάξις εἶνε νὰ προηγῇται ἡ κυρία πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρηται ἡ εἰδική· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας προηγείται ἡ εἰδικὴ καὶ ἐπιφέρεται ἡ κυρία· οἷον, οἶδ' ὅτι ἀληθὴ λέγεις καὶ ὅτι ἀληθὴ λέγεις οἶδα.

Σημ. Ἡ εἰδικὴ σχέσις παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, τῆς σημαίνουσης τὴν γενικὴν ἔννοιαν καὶ τῆς σημαίνουσης τὴν μερικὴν· καὶ ἡ μὲν σημαίνουσα τὴν γενικὴν ἔννοιαν εἶνε ἡ κυρία· ἡ δὲ σημαίνουσα τὴν μερικὴν καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς εἰδικοὺς συνδέσμους εἶνε ἡ ἐξηρητημένη καὶ ἡ ὑποταγὴς.

§ 145. Φέρονται δὲ εἰς ὀριστικὴν μέν, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥῆμα εἶνε ἀρχικοῦ χρόνου, ἥτοι ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἷον· οἶδα ὅτι ταῦτα ἀληθὴ ἐστί· νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἡφαίστος χαλκεύει· εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥῆμα ἦναι ἱστορικοῦ χρόνου, ἥτοι ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων· οἷον, ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἴη· Κύρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βάβυλωνα.

Σημ. Ἀρχικοὶ χρόνοι θεωροῦνται ἐνταῦθα ὁ ἐνεστώτης, ὁ μέλλων, ὁ

παρακείμενος τῆς ὀριστικῆς καὶ πάντες οἱ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ προστακτικῆς, ἱστορικοὶ δὲ ὁ παρατατικός, ὁ ἀόριστος, ὁ ὑπερσυντελικὸς τῆς ὀριστικῆς καὶ πάντες οἱ ἐν πλαγίῳ λόγῳ τῆς εὐκτικῆς· ἔτι δὲ ὡς ἀρχικὸς μὲν θεωρεῖται καὶ ὁ ἀντὶ ἐνεστώτος λαμβανόμενος ἀόριστος, ὡς ἱστορικός δέ, καὶ ὁ ἱστορικός καλούμενος ἐνεστώς.

§ 146. Ἀλλὰ καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ὑπάρχοντας ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, φέρονται εἰς ὀριστικὴν, ὅταν τὸ πρᾶγμα εἴνε πραγματικὸν καὶ βέβαιον, ὅπερ πιστεύει καὶ αὐτὸς ὁ γράφων· ἢ ὁ λέγων καὶ παραδέχεται αὐτὸ· οἷον, καὶ εὐθὺς ἔγνωσαν πάντες ὅτι ἐγγὺς ποὺ ἑστρατοπεδεύετο βασιλεὺς· ἡπιστάμεθα ὅτι ἦξει πλοῖα· οἱ δὲ ἔλεγον ὅτι ἄρκοι πολλοὺς ἤδη πλησιάζοντας διέφθειραν· ἡγγέλλη Περικλεῖ ὅτι Μέγαρα ἀφίστηκε.

§ 147. Πολλάκις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶνται ὁμοῦ ὀριστικὴ καὶ εὐκτικὴ· καὶ διὰ μὲν τῆς ὀριστικῆς ἐκφράζεται τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἤτοι τὸ θετικὸν καὶ βέβαιον, ὅπερ πιστεύει καὶ δέχεται καὶ ὁ γράφων ἢ ὁ λέγων· διὰ δὲ τῆς εὐκτικῆς ἐκφράζεται τὸ ἐξ ὑποκειμένου ἤτοι ἀπλῶς τὸ παριστάμενον ὡς γνώμη ἢ κρίσις τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ρήματος, ἐξ οὗ ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται· οἷον, ἔλεγον ὅτι Κῦρος μὲν τέθηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἶν.

§ 148. Τὸ μὲν ὅτι δηλοῖ τὸ ἐξ ἀντικειμένου ἤτοι τὸ πραγματικὸν καὶ βέβαιον· οἷον, ἀγγέλλουσιν ὅτι ἡ πόλις πολιορκεῖται· τὸ δὲ ὡς τὸ ἐξ ὑποκειμένου ἤτοι γνώμην, κρίσιν, δοξασίαν, πρόφασιν τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ρήματος, ἐξ οὗ ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται, ἔτι δὲ τὸ φαινόμενον καὶ ψευδές· οἷον, ἔλεγον τινες τῶν ρητόρων ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρῆ τοῖς ἑνδεκα παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι· νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι ὡς Ἡρακλῆος χαλκεύει· Θέογνις καὶ Πείσων ἔλεγον ὡς εἰέν τινες τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ. Ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη πολλάκις καταντᾷ τόσον λεπτή, ὥστε ἐν πολλοῖς δυσκολῶς διακρίνεται.

β'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων.

§ 149. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ἀναφορὰν προσώπων ἢ πραγμάτων καὶ συνδέονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων. Ἡ φυσικὴ δὲ τάξις αὐτῶν εἶνε νὰ προηγῇται τὸ ἀναφερόμενον καὶ νὰ ἐπιφέρειται τὸ ἀναφορικόν, οἷον, ἔστι δίκης ὀφθαλμὸς, ὃς τὰ πᾶνθ' ὁρᾷ· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας προηγείται τὸ ἀναφορικόν καὶ ἐπιφέρεται τὸ ἀναφερόμενον· οἷον, ὃ τις βούλεται, τοῦτο καὶ οἶεται.

Σημ. Ἡ ἀναφορικὴ σχέσις παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, ὧν ἡ μὲν ἔχουσα τὸ ἀναφορικὸν λέγεται ἀναφορικὴ καὶ εἶνε ἡ ὑποταγῆς. ἡ δὲ ἔχουσα τὸ πρὸς ὃ ἀναφέρεται τὸ ἀναφορικὸν λέγεται ἀναφερομένη καὶ εἶνε ἡ κυρία.

§ 150. Τὰ ἀναφορικὰ ἀναφέρονται ἢ εἰς ὠρισμέναν πρόσωπα ἢ πράγματα, ἢ εἰς ἀόριστα καὶ ὑποθετικά. Καὶ ὅταν μὲν ἀναφῶνται εἰς ὠρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ θετικὰς πράξεις, τίθενται αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις εἰς πᾶσας τὰς ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ἃς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων, οἷον, οἵον, οἷον, ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πᾶνθ' ὄρα (§ 139, 1), ἡξίου τὴν αὐτὴν Πασίωιν γενέσθαι ζημίαν, ἥσπερ ἂν αὐτὸς ἐτύγγανεν (§ 139, 3), ταῦτα γέγονεν, ἃ εἶθε μὴ ἐγένετο (§ 139, 4). 2) εἰς εὐκτικήν, οἷον, ὥσπερ δίδωκοντα, ὧν μὴ τύχοις (§ 142, 1), οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἔραγον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἂν τις αἰτίαν ἔχοι (§ 142, 2). 3) εἰς ὑποτακτικήν, οἷον, εἰς καλὸν ἡμῖν. Ἄνυτος ὧδε παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδῶμεν τῆς σκέψεως (Πλτ.) (§ 141, 1). 4) εἰς προστακτικήν, οἷον, κρατῆρές εἰσιν, ὧν καὶ ἔρεψον (Σρλ.). αὕτη ἐστὶν ἡ βίβλος, ἣν λαβέ (§ 140, 1).

§ 151. Ὅταν δὲ τὰ ἀναφορικὰ ἀναφῶνται εἰς ἀόριστα πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ ὑποθετικὰς πράξεις, τότε, ἂν μὲν ἐν τῇ ἀναφερομένη προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἀρκτικοῦ χρόνου, τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἂν, οἷον, οὗς ἂν βούλῃ ποιεῖσθαι φίλους, ἀγαθὸν τι λέγε περὶ αὐτῶν. πᾶν ὅ,τι ἂν μέλλῃς εἶρεῖν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ, ὅπου ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάζονται οἱ νέοι. Ἐάν δὲ ἐν τῇ ἀναφερομένη προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἱστορικοῦ χρόνου, τίθενται εἰς εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ ἂν, οἷον, ὃν ἔλπειεν τῶν τεινῶν ἔσραττον. τοὺς ἀνθρώπους ἐρόμενον, ὅτῳ ἐντυγχάνειεν. ἐκέλευον αὐτοὺς ἐπεσθαι, ὅποι τις ἤγοιτο.

γ'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν χρονικῶν προτάσεων.

§ 152. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ἀναφορὰν (σχέσιν) χρόνου καὶ συνδέονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων: ὅτε, ὁπότε, ἡνίκα, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὡς, ἕως, πρὶν, ὅτε, ἀπ' οὗ, ἐξ οὗ, μέχρι(ς) οὗ, ἄχρι(ς) οὗ. Ἡ φυσικὴ δὲ τάξις εἶνε νὰ προηγήται ἡ κυρία πρότασις καὶ νὰ ἐμφερείται ἡ χρονικὴ· ἀλλὰ πολλὰκις χᾶριν ἐμφάσεως ἡ σαρηνείας προηγείται ἡ χρονικὴ καὶ ἐπιφέρεται ἡ κυρία, οἷον, τότε ἀπέθανεν ὁ ἵππος, ὅτε ἔμαθε μὴ τρώγειν· καὶ, ὅτε ἔμαθεν ὁ ἵππος μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανεν.

Σημ. Καὶ ἡ σχέσις τοῦ χρόνου παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, ὧν

ἥ μὲν ἔχουσα τὰ ἀναφορικὰ χρονικὰ μόρια λέγεται χρονικὴ ἀναφορικὴ καὶ εἶτε ἡ ὑποταγῆς, ἥ δὲ ἔχουσα τὸν χρόνον πρὸς τὸν τὰ ἀναφορικὰ χρονικὰ μόρια ἀναφέρονται λέγεται ἀναφερομένη, χρονικὴ καὶ εἶτε ἡ κυρία.

§ 153. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐπὶ μὲν ὠρισμένου σημείου χρόνου καὶ θετικῶν πράξεων τίθενται εἰς ὀριστικὴν, οἰουδ' ἥποτε χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· οἷον, ὅτ' εὐτυχεῖς, μὴ μέγα ἀρνέει· ὀλίγον πρόσθεν, ὅτε ἐγὼ ἔφην πλουτεῖν, ἐγέλασας· ἤρκει τῇ πόλει τὰ τέλῃ δισπάζειν, ὅποτε οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰσέβαλον· οὔτε τότε ἰέναι ἤθελε, πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισεν.

§ 154. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἀόριστου σημείου χρόνου καὶ ὑποθετικῶν πράξεων τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μὲν μετὰ τῶν αὐτῶν χρονικῶν συνδέσμων καὶ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄν (= ὅταν, ἐπὶν, ἐπειδὴν κλπ.), ἐὰν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἀρχικοῦ χρόνου· οἷον, ὅταν ὁ νοῦς ὑπὸ οἴνου διαφθαρῇ, ταῦτά πάσχει τοῖς ἄρμασι τοῖς τοῦς ἡνιόχους ἀποβαλοῦσι· μαινόμεθα πάντες ὅποταν ὀργιζώμεθα· ἐπειδὴν ἀκούσῃς, κρίνατε· οὐκ ἀκούει, πρὶν ἂν αὐτὸς ἀποφαίνῃ κλπ. εἰς εὐκτικὴν δὲ ἄνευ τοῦ ἂν, ἐὰν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἱστορικοῦ χρόνου καὶ συνήθως ὅταν ἡ πράξις ἐπανελαμβάνετο ἐν τῇ παρελθόντι καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ μεταφράζεται συνήθως διὰ τοῦ ὁσάκις· οἷον, ὅτε ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιοντο, πολλοὶ τὸν Κλέαρχον ἀπέλειπον· ὅποτε εὖ πράττοι, ἔχαυρον· ἀπηγόρευε μηδὲνα βχλεῖν, πρὶν Κύρος ἐμ- πλησθεῖν βάλλων.

§ 155. Πολλάκις καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄν· οἷον, ἦν δ' ἡ γνώμη, ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι χωρῶσιν ἐπὶ σφᾶς, ἐν μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους. Καὶ τούναντίον τίθενται ἐνίοτε εἰς εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, καὶ ἀρχικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· οἷον, ἐπεὶ τις ἐσθίειν τὰ ἱκανὰ ἔχει, ἐκπονοῦντι ὀρθῶς μᾶλλον δοκεῖ μοι ἡ ὑγίεια παραμένειν (Ξενφ.).

§ 156. Τὰ ὅτε, ὅποτε, ἐπεὶ, καὶ μέγιστα τὰ ἐπειδὴ καὶ ὥς, λαμβάνονται πολλάκις καὶ αἰτιολογικῶς, καὶ συντάσσονται μετ' ὀριστικῆς· οἷον, ὅτε τοῖνον ταῦτα οὕτως ἔχει, ἀντὶ ἐπειδὴ ἐπεὶ ἡσθένει Δαρτεῖος καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετό οἱ τὸ παιδεῖν ἀμφοτέρω παρῆναι. Ἀλλὰ πολλάκις ὁ χρόνος καὶ ἡ αἰτία συμπίπτουσι τὸσον, ὥστε δυσκόλως διακρίνονται.

δ'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν προτάσεων.

§ 157. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν

συνδέσμων εἰ, ἔάν, ἄν, ἤν, καὶ δηλοῦσιν ὑπόθεσιν συνεπείας τινός· διό οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι συνίστανται ἐκ δύο προτάσεων, τῶν ὁποίων ἡ μὲν δηλοῦσα τὴν ὑπόθεσιν καλεῖται ἰδίως πρότασις, ἡ δὲ δηλοῦσα τὴν συνεπείαν, ἀπόδοσις· οἷον, ἔάν ἤς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακὰ κλπ.

Σημ. α. Δυνατὸν μία ὑπόθεσις νὰ ἔχη δύο συνεπείας, καὶ τοῦναντίον μία συνέπεια νὰ ἔχη δύο ὑποθέσεις· οἷον, εἰ μὲν ἔθαρς πρὸ πάλεως, μακάριος ἦσθ' ἂν, εἴ τι τῶνδε μακάριον.

Σημ. β'. Ἡ ἀπόδοσις ἦτοι ἡ σημαίνουσα τὴν συνέπειαν εἶναι ἡ κυρία πρότασις, ἡ δὲ πρότασις ἦτοι ἡ σημαίνουσα τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς ὑποθετικοὺς συνδέσμους εἶναι ἡ ὑποταγής.

§ 158. Ἡ φυσικὴ τάξις αὐτῶν εἶναι νὰ προηγῇται ἡ πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρηται ἡ ἀπόδοσις· οἷον, ἔάν ἤς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακὰ. Ἀλλὰ πολλάκις χάριν σαφηνείας ἡ ἐμφάσεως προτάσσεται ἡ ἀπόδοσις καὶ ἐπιφέρεται ἡ παρεντίθεται ἡ πρότασις· οἷον, ἐπιλίποι δ' ἂν ἔμῃς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησάμεθα· εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς, καὶ ψευδεῖς ὄσιν· ἅπας λόγος, ἂν ἀπὸ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.

§ 159. Τύποι τῶν ὑποθετικῶν λόγων εἰσὶ τέσσαρες.

α. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς ὀριστικὴν παντός χρόνου, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων ἢ καὶ παρελθόντων πραγμάτων, καὶ ἡ ὑπόθεσις εἶναι ὁμολογουμένως ἀληθής, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν ἡ συνέπεια εἶναι ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος· οἷον, εἰ εἰσὶ βωμοὶ, εἰσὶ καὶ θεοί· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακὰ· εἰ Φίλιππος τέθνηκε, καὶ αὐρίον ἔσται τεθνηκώς· εἰ ἐβρόντησε, καὶ ἤστραψεν· εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἂν, ὅταν εἶναι ἐνδοιαστή περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων, ἄνευ δὲ τοῦ ἂν, ὅταν εἶναι εὐχὴ ἢ κατάρα· οἷον, εἰ ἔστι θεῖον τι ὁ ἔρως, οὐδὲν κακὸν ἂν εἴη· ὁλοίμην, εἰ φρόνησιν τάνδε ἔχω· εἰς προστακτικὴν δὲ, ὅταν εἶναι προσταγὴ ἢ παραίνεσις· οἷον, εἰ ἔχεις, δός· εἰ ἐθέλεις, διδάξον· εἰς ὑποτακτικὴν δὲ ἐπὶ αὐθυποτάκτων· οἷον, εἰ δοκεῖ, στείχωμεν. 1

β'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς ὀριστικὴν ἱστορικὸν χρόνον (παρ.τ. ὑπερ. ἀορ.), ὅταν ὁ λόγος εἶναι περὶ παρελθόντων

1 Ἐκ τῶν εἰρημίων γίνεται ὅλον ὅτι ἡ ἀπόδοσις τοῦ τύπου τούτου τίθεται εἰς πάσας τὰς ἐκλήσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ὅς ἤθελε τεθεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρετῶν προτάσεων.

πραγμάτων καὶ ἡ ὑπόθεσις γίνηται ἐναντία τῆς ἀληθοῦς συμβάσεως αὐτῶν, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἱστορικὸν χρόνον μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἂν, ὅταν ἡ συνέπεια εἴναι ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ παρελθόντι, ἄνευ δὲ τοῦ ἂν, ὅταν εἴναι ἀναγκασία καὶ ἀπαραίτητος οἶον, εἰ κλυστῆσιν ἐχρήτο, ὁ ἀσθενὴς οὐκ ἂν ἀπέθνησκεν· εἰ εἶχον, ἐδίδουν ἂν· εἰ ταῦτα ἐξ ἀρχῆς ἐγίγνωσκε, πολέμιος ἦν· εἰς εὐκτικὴν δὲ (σπανιώτερον) μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν θεωρῇται ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ ἐνεστώτι ἢ τῷ μέλλοντι οἶον, εἰ μοι πολεμεῖν ἐπέσθητε, οὐκ ἂν εἰκότως νῦν γε τοῦ ἀδικεῖν αἰτίαν φερόμενη.

γ'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰς εὐκτικὴν παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις εἴναι δυνατὴ προβληματικῆς ἰδέας τοῦ ὑποκειμένου περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς εὐκτικὴν μὲν μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἂν κατ' ἐνεστώτα ἢ ὀριστον ἢ παρακειμενον (ὅσκις ἔχει ὑπερσυντελικὸν σημασίαν) χρόνον καὶ οὐδέποτε κατὰ μέλλοντα, ὅταν ἡ συνέπεια εἴναι ἐνδοιαστὴ, ἄνευ δὲ τοῦ ἂν, ὅταν εἴναι εὐχὴ ἢ κατῆρα (διότι ἡ εὐχὴ καὶ ἡ κατῆρα δὲν ἐπιδέχονται τὸ ἂν) οἶον, ἐπιλίποι δ' ἂν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πρᾶξεις καταριθμησάμεθα· εἰ ταῦτα λέγοις, ἀμαρτάνοις ἂν· εἰ μὲν συμβουλευόμην ἃ βέλτιστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλὰ μοι κἀγαθὰ γένοιτο—εἴθε γένοιτο· εἰς ὀριστικὴν δὲ μέλλοντος συνήθως χρόνου, ὅταν εἴναι ἀναγκασία καὶ ἀπαραίτητος οἶον, τὸ λέγειν εὖ δεινὸν ἔστιν, εἰ φέροι τινὰ βλάβην· εἰ ζητοῖς, εὐρήσεις.

δ'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ ἂν, ἂν καὶ ἦν εἰς ὑποτακτικὴν παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων καὶ ἡ ἐπαλήθευσις αὐτῆς προσδοκᾶται, ἐπαφειμένη εἰς τὰς περιστάσεις καὶ τὸν χρόνον, ἐν ἀποδείξωσιν αὐτήν, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν μέλλοντος συνήθως χρόνου ἢ ἐνεστώτος ἢ καὶ παρακειμένου, ὅταν ἡ συνέπεια θεωρῇται ἀναγκασία καὶ ἀπαραίτητος οἶον, ἂν ᾗς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· ἂν ἀλγθεύσης, ὑπισχνούμαι σοι δέκα τάλαντα· καὶ τοῦτο νικήσωμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποιήται· εἰς προστακτικὴν δέ, ὅταν εἴναι προσταγὴ ἢ παραίνεσις οἶον, ἂν βούλησθε, χειροτονήσατε· εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν εἴναι ἐνδοιαστὴ οἶον, ἂν ἐβλήσθητε πρᾶττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, ἴσως ἂν μέγα τι κτήσαισθε ἀγαθόν.

Σημ. Ἡ ἀπόδοσις καὶ τῶν τεσσάρων τύπων φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν ἡ συνέπεια θεωρῇται ἀναγκασία καὶ ἀπαραίτητος, εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν θεωρῇται ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ μέλλοντι ἢ ἐνεστώτι.

§ 160. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται καὶ δι' ὑποθετικῆς μετοχῆς

(§ 112, δ'). οἷον, ταῦτ' ἔχων ἅπαντα ἔχω—εἰ ταῦτ' ἔχω· ὁμιλη-
τικός ἐσσι, μὴ δύσερις ὦν—ἔκιν μὴ δύσερις ἦς· οὐκ ἂν δύνατο, μὴ κα-
μῶν, εὐδαίμονειν—εἰ μὴ κέμοις. Ἡ δὲ ἀπόδοσις καὶ δι' ἀπαρεμφά-
του ἢ μετοχῆς ἀνευ ἢ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν κατὰ πάντα χρόνον.
ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ ὑποθετικός λόγος ἐξαρτᾶται, ἀπαιτῇ ἀπαρέμ-
φκτον ἢ μετοχήν· οἷον, νομίζων, εἰ μὲν εἰσιν ἄξια θανάτου εἰργα-
σμένοι, ὑμεῖς οὐδὲν ἤττον ἡμῶν· γινώσκειν τε δίκαια—ὅτι ὑ-
μεῖς γινώσσετε· ἐπαγγελλόμεθα Ἀριζίω, ἔκιν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρό-
νον τὸν βασιλείου αὐτὸν καθιεῖν—ὅτι αὐτὸν καθιοῦμεν· Κύρος, εἰ ἐ-
θίωσεν, ἄριστος ἂν δοκεῖ ἄρχων γενέσθαι—ὅτι ἄριστος ἂν ἄρχων ἐ-
γένετο· νομίζοντες, εἰ ταύτην πρώτην λάβοιεν, ραδίως ἂν σφίσι τᾷλ-
λα προχωρήσειν—ὅτι ραδίως ἂν τᾷλλα προχωρήσειεν· ἐρῶν (ὁ Δημο-
σθένης) τὸ παρατεῖχισμα τῶν Συρακουσίων. . . , ἀπλοῦν τε ὃν καὶ
ἐπικρατήσεί τις τῶν τε Ἐπιπολῶν τῆς ἀναβάσεως καὶ αἰθῆς τοῦ ἐν
αὐταῖς στρατοπέδου ραδίως ἂν αὐτὸ ληρθεῖν, ἡπείγετο ἐπιθέσθαι τῇ
παύσῃ—ὅρῶν ὅτι, εἰ ἐπικρατήσεί τις, ραδίως ἂν αὐτὸ ληρθεῖν. Ὡ-
σαύτως δι' ἀπαρεμφάτου φέρεται ἡ ἀπόδοσις καὶ ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ
τοῦ ὥσπερ· οἷον, ὥσπερ, εἰ τι ἐν τῇ πλησιάζειν ἀλλήλους ἀγαθὸν ἐστι, καὶ
τοῦτο ὑπ' αὐτῆς περιελήφθη· ὥστε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην
ἔσχον ἐμοί, μηδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾶ κεχρησθαι συμφορᾷ.

Σημ. Ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου ὀδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν ὁρθὴν ἀνάγνωσιν
τῶν τοιούτων ἐξηρητημῶν ὑποθετικῶν προτάσεων.

§ 161. Ὁ δυνητικός ἂν δυνατόν νά τεθῇ καὶ δις ἐν τῇ αὐτῇ ἀ-
ποδίσει· οἷον, ἐγὼ δέ, εἰ ἐπιχειρήσαιμι ἐν τῷ σῷ οἴκῳ μηχανᾶναι οἰ-
κονομεῖν, ἴσως ἂν καταλυμνησάμην ἂν σου τὸν οἶκον. Καὶ τούναντιον
δύναται ὁ ἂν καὶ ὅλως νά παραλειφθῇ καὶ μάλιστα παρὰ ποιηταίς,
παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς παραλείπεται συνήθως ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων ἐ-
κρῆν, ἔδει, προσῆκε κλπ.

§ 162. Πολλῶς ἡ πρότασις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου παραλείπε-
ται καὶ τίθεται μόνον ἡ ἀπόδοσις μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, καὶ οὕτως
ἀποτελεῖται ὁ δυνητικός καλούμενος λόγος· ὁ δυνητικός λοιπὸν λό-
γος εἶνε ἀπόδοσις παραλειφθείσης προτάσεως, φέρεται δὲ διὰ τοῦ
δυνητικοῦ ἂν εἰς ὁριστικὴν μὲν ἱστορικὸν χρόνον, ὅταν ὁ λόγος γίνη-
ται περὶ παρελθόντων πραγμάτων· εἰς εὐκτικὴν δὲ παντὸς χρόνου
πλὴν μέλλοντος, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων
πραγμάτων καὶ εἶνε ἀνάγκη νά ἐκρησθῇ τὸ δυνατόν γενέσθαι (ἐν-
δοιαστόν)· οἷον, ἔλεγον ἂν, εἶπον ἂν, εἰρήκειν ἂν (εἰ ἐβουλόμην, εἰ
ἔξην μοι), λέγωμι ἂν, εἶπομι ἂν, εἰρήκομι ἂν (εἰ βουλόμην, εἰ ἐ-
ξείην μοι).

§ 163. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπόδοσις τίθεται καὶ εἰς ἀπαρέμφατον καὶ μετοχὴν (§ 160), διὰ τοῦτο καὶ ὁ δυνητικός λόγος φέρεται καὶ δι' ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς μετὰ τοῦ ἂν κατὰ πάντα χρόνον, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ δυνητικός λόγος ἐξαρτᾶται, ἀπαιτῇ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχὴν καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ δυνατόν γενέσθαι ἐν τῷ παρελθόντι ἢ μέλλοντι ἢ καὶ ἐνεστώτι· οἷον, οἴονται οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν=ὅτι ἀμελῶς ἂν ἔχοιεν· εὐρίσκω ταύτην ἂν μόνην γενομένην τῶν μελλόντων κινδύνων ἀποτροπὴν=ὅτι αὕτη μόνη γένοιτο ἂν ἀποτροπὴ. Ὡσαύτως δι' ἀπαρεμφάτου φέρεται ὁ δυνητικός λόγος καὶ ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὥστε· οἷον, ὥστε μήτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορήσαι. 1

6. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν τελικῶν προτάσεων.

§ 164. Αἱ τελικαὶ προτάσεις δηλοῦσι τὸ τέλος (τὸν σκοπὸν) πράξεως τιнос, καὶ συνδέονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων ἔνθα, ὅπως, ὥς (ὄφρα ποιητ.), καὶ ἀπορατικῶς, ἔνθα μὴ, ὅπως μὴ, ὥς μὴ, καὶ ἔπονται ἢ προηγούμεναι τῆς κυρίας προτάσεως· οἷον, δύο ὧτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἓν, ἔνθα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἤττονα δὲ λέγωμεν· ὅπως ἀσφαλῶς θηρῶν, ἱππέας προσέλαβεν.

Σημ. Ἡ τελικὴ σφραγὶς φέρεται διὰ δύο προτάσεων, τῆς σημαίνουσας τὴν πρᾶξιν καὶ τῆς σημαίνουσας τὸ τέλος· καὶ ἡ μὲν σημαίνουσα τὴν πρᾶξιν λέγεται κυρία, ἡ δὲ σημαίνουσα τὸ τέλος καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς τελικοὺς συνδέσμους καλεῖται τελικὴ.

§ 165. Φέρονται δὲ εἰς ὑποτακτικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτηίου χρόνου, εἰς εὐκτικὴν δὲ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου· οἷον, δύο ὧτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἓν, ἔνθα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἤττονα δὲ λέγωμεν· πολλὰ με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, ὅπως ἀκούων πολλὰ μὴδὲ ἓν μάθω· διηγησόμεθα, ὥς μᾶλλον δῆλον γένηται· Μένων ἐπεθύμει μὲν ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπεθύμει δὲ τιμᾶσθαι, ἔνθα πλείω κερδαίνει· ἐνταῦθα κατέμεινεν, ὥς μὴ βοηθοῖεν οἱ φρουροὶ τῶν Μήδων.

§ 166. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶμεναι φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς, 1) ὅταν ὁ σκοπὸς παρατείνηται μέχρι τοῦ ἐνεστώτος ἢ καὶ περαιτέρω· οἷον, παρήλθομεν, ὅπως

1 Σημειοῦσιν οἱ παλαιοὶ γραμματικοί, ὅτι μόνον τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον ἐπιδέχεται τὸν δυνητικὸν ἂν, ἐκ δὲ τῶν τελικῶν μόνον τὸ ἀπὸ τοῦ ὥστε καὶ ἀπὸ τοῦ δύνامي ἐξαρτῶμενον.

μή ραδίως περί μεγάλων πραγμάτων χειρὸν βουλευέσθαι· ὁ θεὸς ἐποίησε τὸν ἥλιον, ἵνα τὴν γῆν φωτίζη. 2) Ὅταν ὁ λαλῶν ἢ ὁ γράφων μεταφερόμενος διὰ τῆς ζωῆς φαντασίας τοῦ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεστὼς διηγήται τὰ παρελθόντα ὡς παρόντα· οἷον, Ἐβροκόμας τὰ πλοῖα κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ.

§ 167. Ἐνίοτε ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶνται ὁμοῦ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ· καὶ διὰ μὲν τῆς ὑποτακτικῆς ὁ σκοπὸς ἐκφράζεται ὡς κοινὴ γνώμη, διὰ δὲ τῆς εὐκτικῆς ὡς ἰδίᾳ γνώμη τοῦ λέγοντος· ὡς, καὺς οἱ Κορίνθιοι ἐπλήρουν, ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσῃσι καὶ τὰς ὀλκῆδας αὐτῶν ἦσσαν οἱ Ἀθηναῖοι κωλύοιεν.

§ 168. Αἱ τελικαὶ προτάσεις, καὶ μάλιστα αἱ διὰ τοῦ ἵνα ἐκφερόμεναι, τίθενται καὶ εἰς ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου, μάλιστα παρατακτοῦ, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων, ἅτινα ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῶσι καὶ δὲν ἐξετελέσθησαν, καὶ ἐπομένως ὁ σκοπὸς ἀπέτυχεν· ὡς, ἔχρην αὐτὸν λαβεῖν γραφὴν, ἵν' εἶχεν ἀπαιτεῖν κατὰ νόμους· οὐκοῦν ἔχρην σε Πηγάσου ζεῦξαι πτερόν, ὅπως ἐφαίνου τοῖς θεοῖς τραγικώτερος.

§ 169. Διὰ τὴν συγγένειαν τῆς ὑποτακτικῆς πρὸς τὸν μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς φέρεται ἐνίοτε τὸ τελικὸν ὅπως (καὶ ὡς) καὶ εἰς μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς ἀντὶ τοῦ ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς· οἷον, οἱ σύμμαχοι δι' οὐδὲν ἄλλο τρέφονται ἢ ὅπως μαχοῦνται ὑπὲρ τῶν τρεφόντων.

§ 170. Τὸ ὡς καὶ μάλιστα τὸ ὅπως (ὡς ἀναφορικῶς) προσλαμβάνουσιν ἐνίοτε καὶ τὸν ἀοριστολογικὸν ἂν καὶ συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ τὸν δυνητικὸν καὶ συντάσσονται μετ' εὐκτικῆς (§ 150, 151)· οἷον, τὰς ἀρετὰς ἐπιτηδεύομεν, ὅπως ἂν μετὰ πλείστων ἀγαθῶν τὸν βίον διήγωμεν· ὡς δ' ἂν μὴδὲ ἄνεμοι βλάπτωσιν, ἡμῶν βλεφαρίδας ἐμψύσαι· γυμναζε σαυτὸν πόνοις ἐκουσίσι, ὅπως ἂν δύναιο καὶ τοὺς ἀκουσίους ὑπομένειν· καὶ προσφέρουσιν, ὡς ἂν ἐνδοίεν τὸ ἔκτωμα εὐληπετότατα τῷ μέλλοντι πίνειν.

§ 171. Τὸ ὅπως εἶνε καὶ τροπικόν (= πῶς, τίνι τρόπῳ) καὶ συντάσσεται μετὰ παντὸς χρόνου τῆς ὀριστικῆς· οἷον, ὅταν οὖν ἐθέλης γινώσκειν, ὅπως σοι χρήσεται φίλῳ ὁ ἄνθρωπος οὗτος, γινώσκειν πρῶτον χρή, ὅπως ἐχρήσατο τῷ πατρὶ ἢ ὅπως τῇ μητρὶ, ἢ ὅπως τῷ ἀδελφῷ χρήται, ἢ ὅπως ἔχει πρὸς τὴν γυναῖκα. Ἀλλ' ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ρήματος σκέψεως, φροντίδος, ἐπιμελείας, παρασκευῆς καὶ τῶν τοιούτων σημαντικῶν, προστακτικῆς μάλιστα ἐγκλίσεως, συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· οἷον, σκόπει, ὅπως τὰ παρόντα σωθήσεται· φρόντιζε, ὅπως μὴδὲν ἀνάξιον τῆς βασιλείας ποιήσεις.

§ 172. Διὰ τὴν συγγένειαν τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς πρὸς τὴν ὑποτακτικὴν τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς ἐνεστῶτος, ἢ συνθέςτερον θ' ὁρίστου καὶ σπανίως α, ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτικοῦ χρόνου· οἶον, σκεπτέον δοκεῖ εἶναι ὅπως ἀσφαλέστατα μένωμεν· τοῦτό μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶναι, ὅπως ὡς ἐλάχιστα τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβῶμεν.

§ 173. Ἐπὶ προτροπῆς καὶ παραινέσεως τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ τροπικὸν ὅπως ἐξαρτᾶται, πολλὰκις παραλείπεται· οἶον, ὅπως σώσεις με (=σκόπει)· ὅπως μὴ ἀπολεῖ μαστιγούμενος (=ῥα). Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· διότι ἐννοεῖται ῥῆμα σκεπτικὸν προστακτικῆς ἐγκλίσεως, καὶ, ὅταν προηγῇται σκεπτικὸν ῥῆμα προστακτικῆς ἐγκλίσεως, τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· ὅπου δὲ εὗρίσκεται μεθ' ὑποτακτικῆς, εἶνε τελικόν· οἶον, ὅρα ὅπως μὴ λάθῃ σε τὸ λεγόμενον=εἶνα.

§ 174. Καὶ τὸ τροπικὸν ὅπως προσλαμβάνει τὸν ἁοριστολογικὸν ἂν καὶ συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ τὸν δυνητικὸν καὶ συντάσσεται μετ' εὐκτικῆς· οἶον, οἱ κιθαρίσται σωφροσύνης τε ἐπιμελοῦνται καὶ ὅπως ἂν οἱ νέοι μηδὲν κακουργῶσιν· οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν τις σφέτερον ἐπιδείξαι δυνηθεῖ· νῦν σκοπῶ, ὅπως ἂν μάλιστα εὐφραίνοιμεθα.

Σ'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπ' ἐρωτήσεως.

§ 175. Ἡ ἐρώτησις γίνεται ἐπὶ ἀγνώστων καὶ διακπορευμένων προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ εἶνε εὐθεῖα ἢ πλαγία, καὶ ἀπλῆ ἢ σύνθετος.

§ 176. Καὶ εὐθεῖα μὲν λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν γίνηται ἀμέσως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐρωτήσαντος προσώπου· ὥς, τίς εἶ καὶ πόθεν πάρε; Πλαγία δὲ, ὅταν φέρεται παρ' ἄλλου προσώπου διηγηματικῶς· ὥς, ἤρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεύς τίς εἶη καὶ πόθεν πλεῖοι. Καὶ ἀπλῆ μὲν λέγεται, ὅταν γίνηται περὶ ἐνὸς μόνου ἐρωτήματος· ὥς, τίς εἶ; τί βούλει; Σύνθετος δὲ, ὅταν γίνηται περὶ δύο ἢ πλειόνων· ὥς, τίς εἶ καὶ πόθεν πάρε; πότῃ φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;

§ 177. Ἡ μὲν εὐθεῖα ἐρώτησις φέρεται διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων (τίς, ποῖος, πότερος, πόσος, πηλίκος, πότε, ποῦ, πῶς κλπ.), ἢ δὲ πλαγία, συνήθως μὲν διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων (ὅστις, ὁποῖος, ὅσος, ὁπότερος, ὁπότε, ὅπου, ὅπως κλπ.), σπανιώτερον δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν, καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῶν ρημάτων ἐρωτᾶν, ἐρεῖσθαι, πυθάνεσθαι καὶ τῶν τοιούτων. Ἡ

δὲ σύνθετος φέρεται παρὰ μὲν τῷ Ὀμήρῳ διὰ τῶν διαzeugτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ, ἢ—ἢ, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς συνηθέστερον διὰ τοῦ πότερον—ἢ, πότερα—ἢ, καὶ σπανίως διὰ τῶν διαzeugτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ (ἴδε τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα).

§ 178. Ἐπὶ δὲ ἀγανακτήσεως ἢ θαυμασμοῦ ἢ εἰρωνείας ἢ ἐρώτησις φέρεται διὰ τοῦ εἴτα, ἔπειτα· οἷον, εἴτα πῶς οὐκ εὐθύς ἐπήγειράς με; ἔπειτα οὐκ οἶε φροντίζειν (τοὺς θεοὺς) τῶν ἀνθρώπων;

§ 179. Ἡ μὲν εὐθεία ἐρώτησις, ἀπλὴ ἢ σύνθετος οὖσα, φέρεται εἰς ὀριστικὴν, ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν κατὰ τὰ εἰρημένα ἐν τῷ περὶ χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· οἷον, τίς εἰ; πῶς ἔχεις; πότερον ἐξ ἄρχην ἢ ἄλλον καθίστης ἀντ' αὐτοῦ; (§ 139, 2). τί εἶπω; πῇ στω; εἶπω τι τῶν εἰσθότων, ᾧ δέσποτα; λύσω σε φῆς; πότερα φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν; (§ 141, 3). τί ἂν εἴποιμι; (§ 142, 3).

§ 180. Ἡ δὲ πλαγία, ἀπλὴ ἢ σύνθετος οὖσα, φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρθῇ ἀπὸ ρήματος ἀρκτικοῦ χρόνου, εἰς εὐκτικὴν δὲ ὅταν ἐξαρθῇ ἀπὸ ἱστορικοῦ· οἷον, ἐρωτᾷ, τίς ἐστὶ καὶ ποθεν πλεῖ· ἤρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεύς τίς εἴη καὶ ποθεν πλεῖ· καὶ ἤρετο ὅ,τι καὶ εἴη τὸ σύνθημα· ἡ μήτηρ διηρώτα τὸν Κύρον πότερον βούλοιο μένειν ἢ ἀπίνειν· ἐρωτᾷ εἰ φίλος ἐστίν· ἠρώτα εἰ φίλος εἴη.

§ 181. Ἡ πλαγία ἐρώτησις, ἐπεὶ δὲ εἶνε κυρίως ἀντικείμενον τοῦ εἰ οὐ ἐξαρθῇ ἀπὸ ρήματος, φέρεται ἄνευ ἐρωτηματικοῦ σημείου.

§ 182. Ἡ ἀπολυτος ἐρώτησις, ὅταν ἀναφέρται οὐχὶ εἰς μονήρη λέξιν, ἀλλὰ εἰς ὅλην τὴν πρότασιν, ἐξαγγέλλεται 1) διὰ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς καὶ τοῦ ἐρωτηματικοῦ σημείου (;)· οἷον, Ἑλληνες ὄντες, βαρβάρους δουλεύουσιν; 2) διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν μορίων· ἄρα, ἦ, οὐν, οὐκοῦν, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἄρα καὶ μὴν τίθενται ἐπὶ ἀποφατικῆς ἀποκρίσεως, τὸ δὲ οὐκοῦν ἐπὶ καταφατικῆς, τὸ δὲ ἦ καὶ οὐν ἐπὶ ἀναποφασίστου· καὶ τὸ μὲν ἄρα λέγεται ἐπὶ ἀμφιβόλων πραγμάτων, τὸ δὲ ἦ ἐπὶ βεβαίων.

§ 183. Ἡ ἀπόκρισις γίνεται ὁμοιοπτῶς καὶ καταλλήλως πρὸς τὴν ἐρώτησιν· οἷον, τίς κόπτει τὴν θύραν; ἐγώ γε (οὗτος, ἐκεῖνος, ὁ Σωκράτης)· πότερος; ἕτερος (οὐδέτερος κλπ.)· ποῖος; οἷος (ὁποῖος, ἀγαθός, φαῦλος κλπ.)· πόσος; ὅσος (ὁπόσος, πολὺς, ὀλίγος κλπ.)· πόστος; πρῶτος (τρίτος κλπ.)· ποστῆτος; δευτεραίος (τριταῖος κλπ.)· πηλίκος; ἡλίκος (ὀπηλίκος, διέτης, τριέτης κλπ.)· ποδαπός; Ἀθηναῖος· πῇ; ποῦ; ὅπῃ, ὅπου (Ἀθήνησιν, ἐν Ἀθήναις, αὐτόθι κλπ.)· ποῖ; ὅποι (Ἀθήναζε, εἰς Ἀθήνας κλπ.)· ποθεν; (οὐρανόθεν, Ἀθήνηθεν κλπ.)· πότε; ὅποτε (σήμερον, αὔριον, χθές κλπ.)· πῶς; ὅπως

(καλῶς, ἀκκῶς κλπ.)· πηνίκα; ἡνίκα (ὀπηνίκα, ὄρθρος βαθύς κλπ.).
 § 184. Ὅταν εἶνε πολλαὶ ἐρωτήσεις, αἱ ἀποκρίσεις φέρονται κατὰ τὴν τάξιν τῶν ἐρωτήσεων· οἷον, τίς εἰ καὶ πόθεν πάρει; Σωκράτης, ὁ Σωφρονίσκου Ἀθήνηθεν.

ζ'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν διαπορητικῶν καὶ διστακτικῶν προτάσεων.

§ 185. Εἰς τὴν πλαγίαν ἐρώτησιν ὑπάγονται καὶ αἱ διαπορητικαὶ καὶ διστακτικαὶ προτάσεις· δέχονται ὅμως τὴν σύνταξιν τῶν τελικῶν προτάσεων.

Α'. Διαπορητικαὶ προτάσεις.

§ 186. Αἱ διάπορητικαὶ προτάσεις, σημαίνουσιν ἀπορίαν τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος· ὅθεν γίνονται ἐπὶ ἀμφιβαλλομένων καὶ διαπορουμένων πραγμάτων, καὶ ἐξαρτῶνται ἀπὸ ρήματος σημαίνοντος ἀπορίαν, ἀμφιβολίαν, ἄγνοιαν, θαυμασμόν καὶ τὰ τοιαῦτα (ἀπορῶ, οὐκ οἶδα, ἀγνοῶ, οὐ γινώσκω, οὐκ ἔχω, θαυμάζω, βουλεύομαι, σκέπτομαι κλπ.).

§ 187. Φέρονται δὲ διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων, δι' ὧν καὶ ἡ πλαγία ἐρώτησις (ὅς, ὅστις, τίς κλπ.), καὶ τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μέν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ρήματος ἀρκτικοῦ χρόνου· οἷον, ἀπορῶ ὅποι τράπωμαι· οὐκ οἶδα ὅ,τι φῶ· οὐκ ἔχω ὅ,τι εἴπω· βουλεύεται, ποῖ τρέπεται. Εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ρήματος ἱστορικοῦ χρόνου· οἷον, ἡπόρει ποῖαν ὁδὸν τρέποιτο· ἡπόρει εἰ ταῦτα οὕτως ἔχοι· οὐκ εἶχον ὅ,τι εἴποιμι κλπ.

§ 188. Πολλάκις ὅμως καὶ ἀπὸ ρήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶμενα φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν ἄνευ εὐκτικῆς, ὅταν ἡ διαπόρησις θεωρῇται πιθανωτέρα· οἷον, Πρόδικος ἡπόρει ὀποτέραν τρέπεται, εἰβουλεύοντο εἴτε κατακλύσσει τοὺς ἀνδρας, εἴτε ἄλλο τι χρήσονται.

§ 189. Ἀντὶ δὲ τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται ἐνίοτε ὁ συγγενὴς αὐτῆς μέλλων τῆς ὀριστικῆς· οἷον, οὐκ ἔχω ὅ,τι χρήσομαι σαυτῷ (Πлт.)· ἀπορῶ ποῖαν ὁδὸν τρέφομαι. Ὅθεν πολλάκις εὐρίσκονται ἐξαρτῶμενα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ρήματος ὁμοῦ ὑποτακτικὴ καὶ ὀριστικὴ μέλλοντος χρόνου ἀντὶ ἀορίστου ὑποτακτικῆς· οἷον, ἀπορῶ ὅ,τι χρήσομαι τοῖς ὑπολοίποις καὶ τίνος πρῶτον μνησθῶ.

§ 190. Ἐπὶ δὲ ἐνεστώτων καὶ θετικῶν πραγμάτων τίθεται καὶ ὁ ἐνεστώτης τῆς ὀριστικῆς καὶ μάλιστα ὁ τοῦ χρή οἷον, οὐκ ἔχω ὅ,τι χρῆ λῆγειν· εἴ μὴ οὐκ οἶδα, εἰ θεός ἐστιν.

Β'. Διστακτικαὶ προτάσεις.

§ 191. Αἱ διστακτικαὶ προτάσεις σημαίνουσι δισταγμὸν τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος καὶ φέρονται διὰ τοῦ διστακτικοῦ *μή*, ὅταν προηγήται ῥῆμα σημαίνον φόβον, ὑποψίαν, ζήτησιν, φροντίδα, σκέψιν, αἰδῶ, αἰσχύνην καὶ τὰ τοιαῦτα, ἤγουν φοβοῦμαι, δέδοικα, ὀρωδῶ, ὀκνῶ, σκοπῶ, φροντίζω, ὀρῶ, φυλάττομαι, αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι κτλ.

§ 192. Φέρονται δὲ εἰς ὑποτακτικὴν μέν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτικοῦ χρόνου καὶ ὁ δισταγμὸς εἴη περὶ μελλόντων πραγμάτων, εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ καὶ ὁ δισταγμὸς εἴη περὶ πραγμάτων, ἅπερ ἔμελλον νὰ γίνωσιν ἐν τῷ μέλλοντι τοῦ παρελθόντος· οἷον, φοβοῦμαι, δέδοικα, *μή* τι κακὸν πάθω· ὅρα, *μή* τι κακὸν πάθῃς· φροντίζε, *μή* ἄπρακτος ἀπέλθῃς· ἐφοβούμην *μή* αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωνίᾳ ποιήσειεν· ἔδιδασαν οἱ Ἕλληνες, *μή* προσαγγάζοιεν τὸ στράτευμα πρὸς τὸ κέρας· ὑπώπτευσεν, *μή* ἀπάτης ἕνεκα λέγοιτο.

§ 193. Καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶμεναι τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς, ὅταν ὁ φόβος θεωρῇται θετικώτερος καὶ πιθανώτερος· οἷον, οἱ θεώμενοι ἐφοβούντο, *μή* τι πάθῃ· οἱ Κερκυραῖοι ἐφοβήθησαν, *μή* (αἱ νῆες) πολέμιοι ὦσιν.

§ 194. Ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται πολλάκις ὁ συγγενὴς αὐτῆς μέλλων τῆς ὀριστικῆς· οἷον, φοβοῦμαι, *μή* κείσομαι.

§ 195. Ὅταν δὲ ὁ δισταγμὸς παρίσταται ὡς θετικὸς ἐν τῷ παρόντι ἢ παρελθόντι, τίθεται ὁ ἐνεστώς ἢ οἱ παρωχημένοι χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ μέγιστα ὁ παρκαίμενος· οἷον, φοβεῖσθε, *μή* δυσκολώτερόν τι νῦν διέχειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ· ὅρα, *μή* τὸ ἐναντίον ἐστὶ· νῦν φοβούμεθα, *μή* ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν· ὅρα, *μή* παίζων ἔλεγεν· δεῖδω, *μή* δὴ πάντα ἡ θεὰ νημερτεῖα εἶπεν.

§ 196. Ἐπὶ δυνητικῆς δὲ ἐννοίας τίθεται εὐκτικὴ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, οἰομένηποτε χρόνον ἡγουμένου· οἷον, δέδοικα ἐγώ, *μή* πρότερός ἂν τὸν πόθον τὸν ἐξ ἐμοῦ.

§ 197. Πολλάκις τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ διστακτικὴ πρότασις ῥῆμα (δέδοικα, φοβοῦμαι, ὅρα κλπ.) ἐλλείπει· οἷον, *μή* ἀληθὲς ἢ· *μή* ἀγροικώτερον ἢ τὸ ἀληθὲς εἶπεν· *μή* με νοήσῃ κλπ.

Περὶ χρόνων τοῦ ῥήματος.

Α'. Χρόνοι τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως.

Ἐνεστώς.

§ 198. Ὁ ἐνεστώς σημαίνει τὸ παρὸν διχρὲς· ἡ δὲ διχρεια δὲ,

καται νᾶ εἶνε ἡ βραχεῖα (στιγμικία) ἡ μακρὰ ἢ καὶ αἰωνία· οἶον, Ἀχιλλεύς ἀποκτείνει τὸν Ἑκτορα· γράφει, ζῇ, ἔστι θεός. Ἐτι δὲ ὁ ἐνεστὼς σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἔθος ἢ συνήθως γινόμενον καὶ ἐπαναλαμβανόμενον· οἶον, πλοῖον εἰς Ἀῆλον οἱ Ἀθηναῖοι πέμπουσιν· οἱ γονεῖς φιλοῦσι - ἃ τέκνα.

§ 199. Ὁ ἐνεστὼς τίθεται καὶ ἐπὶ διηγήσεως παρελθόντων πραγμάτων ἀντὶ τοῦ ἁορίστου, ὅταν ὁ διηγούμενος θέλῃ νᾶ παραστήσῃ τὰ παρελθόντα ζωηρῶς καὶ οἰονεῖ παρόντα· οἶον, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν· ὁ δὲ πείθεται τε καὶ συλλαμβάνει τὸν Κύρον, ἀντὶ διέβαλεν, ἐπίσθη, συνέλαβεν. Ὁ τοιοῦτος ἐνεστὼς καλεῖται *ιστορικὸς*.

Παρατατικός.

§ 200. Ὁ παρατατικός σημαίνει τὸ παρελθὸν διαρκῆς σχετικῶς πρὸς ἄλλο σύγχρονον παρελθόν· οἶον, ἔγραφον (ὅτε ἦλθες). ἐνίοτε δὲ σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἢ συνήθως γινόμενον· οἶον, Σωκράτης, ὥσπερ ἐγίνωσκεν, οὕτως ἔλεγε. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· οἶον, ἀναλαμβάνων τὰ ποιήματα, ἀνθρώπων ἄν τί λέγοιεν.

Ἀόριστος.

§ 201. Ὁ ἀόριστος σημαίνει τὸ παρελθὸν ἀσχετῶς καὶ ἅπαξ γινόμενον· οἶον, ὁ θεός ἔκτισε τὸν κόσμον. Ὅθεν ἐν ταῖς διηγήσεσι παρελθόντων πραγμάτων ὁ μὲν παρατατικός σημαίνει τὰ διαρκῆς ἢ πολλὰς γενόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ στιγμιαῖον ἢ τὸ ἅπαξ· οἶον, τοὺς μὲν πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο.

§ 202. Ὁ ἀόριστος ἐπὶ τῶν ἐκ πείρας ἀποδεδειγμένων ἢ κατ' ἔθος γινομένων τίθεται ἀντὶ ἐνεστώτος· οἶον, κἄλλος ἢ χρόνος ἀνέλωσεν ἢ νόσος ἐμάρανεν, ἀντὶ ἀναλίσκει, μαραίνει· αἱ πανηγύρεις, διὰ πολλοῦ χρόνου συλλαγεῖσαι, ταχέως διελύθησαν (Ἰσχυρ.). Ἐπὶ δὲ τοῦ συνήθως γινομένου προσλαμβάνει πολλὰς τὸν δυνητικὸν ἄν· οἶον, ἔλεξα ἄν (=εἰώθειν λέγειν).

Παρακείμενος.

§ 203. Ὁ παρακείμενος σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρόντι καὶ σωζόμενον συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα· οἶον, τέθνηκεν ὁ ἀνὴρ, πεποίηται ἡ γέφυρα.

§ 204. Πολλοὶ παρακείμενοι ἔλαβον σημασίαν ἐνεστώτος, οἱ δὲ ὑπερσυντελικοὶ αὐτῶν παρατατικοῦ· εἰσὶ δὲ οἱ ἐξῆς : οἶδα, εἶρηκα, δέδοικα, δέδωκα, εἶοικα, εἶωθα, μέμνημαι, πέποιθα, κάθημαι, κέκτημαι,

κέκλημαι, ἔστηκα, γέγηθα καὶ τινες ἄλλοι· τούτων δὲ οἱ ἐνεστώτες ἢ ὅλων ἐξέλιπον ἢ σώζονται μὲν, ἀλλ' ἐπ' ἄλλης σημασίας.

Υπερσυντελικός.

§ 205. Ὁ ὑπερσυντελικὸς σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρελθόντι πρὸ ἄλλου παρελθόντος καὶ τὸ ἀποτέλεσμα σωζόμενον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· οἷον, ἐγγράφειν τὴν ἐπιστολὴν (εἶχα γράψει, ἢ εἶχα γεγραμμένην τὴν ἐπιστολὴν, ὅτε ἤλθες).

Μέλλων.

§ 206. Ὁ μέλλων σημαίνει τὸ μέλλον νὰ γείνη ἢ πολλάκις (κατὰ παράτασιν) ἢ ἅπαξ (κατὰ συντέλειαν)· οἷον, γράψω (=θὰ γράψω ἢ θὰ γράψω).

Περιφραστικός μέλλων.

§ 207. Ὁ μέλλων, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τι ὡς σκοπούμενον ἢ μελετώμενον, περιφράζεται διὰ τοῦ ρήματος μέλλω καὶ τοῦ συστοίχου ἀπαρεμφάτου συνήθως μέλλοντος ἢ ἐνεστώτος καὶ σπανίως ἀόριστου χρόνου· οἷον, μέλλω ἀγαθὸν τι πράξειν· μέλλω τι πράττειν· εἰ μέλλει κακὸς γενέσθαι, δεῖ αὐτὸν πρότερον ἀγαθὸν γενέσθαι, Ὁ τοιοῦτος μέλλων καλεῖται περιφραστικὸς μέλλων.

Μετ' ὀλίγον μέλλων.

§ 208. Ὁ μετ' ὀλίγον μέλλων σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ μέλλοντι καὶ διαμένον τὸ ἀποτέλεσμα· οἷον, ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται. Ἐνίοτε δὲ ἐκφράζει καὶ τὸ ὅσον οὕτω ᾗτοι τὸ μετ' ὀλίγον γενησόμενον, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔλαθεν· οἷον, φράζε καὶ πεπράζεται.

Β'. Χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων.

§ 209. Πάντες οἱ χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων ἔχουσι μέλλοντος σημασίαν· ἀλλ' ὁ μὲν ἐνεστώς σημαίνει τὸ διαρκές ἢ τὸ πολλάκις γενησόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ ἀκαρές ἢ τὸ ἅπαξ, ὁ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον καὶ διαμένον.

§ 210. Συνήθεις χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων εἶνε ὁ ἐνεστώς καὶ ὁ ἀόριστος· διότι ὁ μὲν παρατακτικὸς ταυτίζεται μετὰ τοῦ ἐνεστώτος, ὁ δὲ ὑπερσυντελικὸς μετὰ τοῦ παρακειμένου, ὁ δὲ μέλλων ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ προστακτικῇ δὲν ὑπάρχει, ἐν δὲ τῇ εὐκτικῇ ὑπάρχει μὲν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων προτάσεων, καὶ συνήθως ἐπὶ τῶν εἰδικῶν, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ πραγμάτων, ἅτινα ἔμελλον

να γείνωσιν ἐν τῷ παρελθόντι, ὁ δὲ παρακαίμενος εἶναι σπάνιος, διότι ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ σχηματίζεται συνηθέστερον περιφραστικῶς διὰ τῆς ἰδιᾶς αὐτοῦ μετοχῆς καὶ τοῦ συνδετικοῦ ρήματος· οἷον, γεγραφώς ὦ, ἦς, ἦ· γεγραφώς εἶην, εἴης, εἴη κλπ. ἐν δὲ τῇ προστακτικῇ ὁ ἐνεργητικὸς εἶναι ἄχρηστος, πλὴν τῶν ἐχόντων τὴν θι κατὰ τὴν ἑξῆς καὶ ὀλίγων ἄλλων τινῶν· οἷον, ἔσθι, δέδωθι, ἔσταθι, τέθναθι, κέκραχθι, τέθλαθι, ἄνωγε, γέγωνε, κέχηνε τε, πεποιθετε, βεβηκέτω, τεθῆπέτω, ἐπκνατετάλκνέτω, ἐοικέτω, δεδορκέτω.

Γ'. Χρόνοι τοῦ ἀπαρεμράτου.

§ 211. Ἄπαντες οἱ χρόνοι τοῦ ἀπαρεμράτου εἶναι εὐχρηστοί, ἀλλ' ἀκολουθοῦσι τὸν χρόνον τοῦ ρήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμρατον ἐξαχτάται· οἷον, βούλομαι γράφειν, γράψαι (γράφειν), γεγραφέναι (ἐν τῷ παρόντι)· ἐβουλόμην γράφειν, γράψαι (γράφειν), γεγραφέναι (ἐν τῷ παρελθόντι)· βουλήσομαι γράφειν, γράψαι (γράφειν), γεγραφέναι (ἐν τῷ μέλλοντι). Οἱ χρόνοι λοιπὸν τοῦ ἀπαρεμράτου ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία μέρηματα τοῦ χρόνου, τὸ παρόν, τὸ παρελθόν καὶ τὸ μέλλον· ἀλλ' ὁ μὲν ἐνεστώς ἐκφράζει τὸ διαρκές ἢ τὸ πολλῶν γινόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ ἀκρὲς ἢ τὸ ἀπαξ, ὁ δὲ παρακαίμενος τὸ τετελεσμένον, ὁ δὲ μέλλων τὸ μέλλον σχετικῶς πρὸς τὴν πράξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ρήμα, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμρατον ἐξαχτάται.

Δ'. Χρόνοι τῆς μετοχῆς.

§ 212. Ἄπαντες οἱ χρόνοι τῆς μετοχῆς εἶναι εὐχρηστοί, ἀκολουθοῦσιν ὅμως τὸν χρόνον τοῦ ρήματος τῆς προτάσεως, εἰς ἣν ἡ μετοχὴ ἀνήκει· οἷον, τυγχάνω γράφων, γράψας κλπ. (ἐν τῷ παρόντι)· ἐτύγχανον γράφων, γράψας κλπ. (ἐν τῷ παρελθόντι)· τεύξομαι γράφων, γράψας κλπ. (ἐν τῷ μέλλοντι). Καὶ οἱ χρόνοι λοιπὸν τῆς μετοχῆς ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία μέρηματα τοῦ χρόνου, ἀλλὰ σχετικῶς πρὸς τὴν πράξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ρήμα τῆς προτάσεως, ἡγουν ὁ μὲν ἐνεστώς ἐκφράζει τὸ σύγχρονον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ πρότερον, ὁ δὲ μέλλων τὸ ὑστερον, ἢ ὁ δὲ παρακαίμενος τὸ τετελεσμένον· οἷον, περιπατῶν διαλέγομαι, ἀναστὰς εἶπε, πορεύομαι εἰς τὸ σχολεῖον ἀκορασόμενος τῶν μαθημάτων, ὅρῳ τὴν γέφυρην πεποιημένην.

1 Διό οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ καλοῦσι τὴν μὲν κατ' ἐνεστώτα μετοχὴν συγχρονιστικὴν, τὴν δὲ κατ' ἀόριστον προτέρωχρονον, τὴν δὲ κατὰ μέλλοντα ὑστερόχρονον· οἷον, περιπατῶν διαλέγεται, ἀναστὰς εἶπεν, ἔρχεται κατηγορήσων.

Περὶ ἄρθρου.

§ 213. Τὸ ἄρθρον ὀρίζει καὶ διακρίνει ἢ ἐξαίρει τὸ μεθ' οὗ τίθεται ἀτομικῶς ἢ εἰδικῶς· διὸ τὸ ἄρθρον εἶναι δύο εἰδῶν, ὀριστικὸν (διακριτικόν) καὶ εἰδοποιόν. 1

α) Ἄρθρον ὀριστικόν.

§ 214. Τὸ ὀριστικὸν ἄρθρον τίθεται

1) Ἐπὶ γνωστῶν καὶ ὠρισμένων ἢ ἐξόχων προσώπων ἢ πραγμάτων· οἷον, ἦκεν ὁ ἄνθρωπος (= ὁ γνωστὸς ἢ προεγνωσμένος ἄνθρωπος), ἡ ἀρετὴ, ὁ Πυθαγόρας (= ὁ περιώνυμος καὶ ἐξοχος).

2) Ἐπὶ προειρημένων, ὡς γνωστῶν ἢ δὴ ὄντων· οἷον, ἡ χώρα ἐνεκα ἀναπαύσεως ἐστὶ· τὴν δὲ ἀνάπαυσιν ἀναγκάσειν ἴδεϊαν εἶναι.

3) Ἐπὶ τῶν ἐπεξηγηματικῶν προσδιορισμῶν, ἥτοι ὅταν οὐσιαστικόν τι ἢ ἐπίθετον τίθεται κατόπιν κυρίου ἢ προσηγορικοῦ ὀνόματος ἢ προσωπικῆς ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας πρὸς ἐπεξήγησιν· ὡς, Κραξάρης ὁ τοῦ Ἀστυάρχου παῖς, Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, Πιττακὸς ὁ Μιτυληναῖος, ἐγὼ ὁ Σωκράτης, σὺ ὁ Πλάτων, οὗτος ὁ ἀνὴρ κλπ.

4) Ἐπὶ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μέρος ὅλου ἀριθμοῦ προλεγομένου ἢ ἐννοουμένου· οἷον, ἐναυμάχησαν ναυσὶν ἐβδομήκοντα, ὧν αἱ εἴκοσι στρατιωτιδες ἦσαν· ζυνῆσαν τὰ δύο μέρη (τῶν τριῶν) ἀπὸ πόλεως ἐκάστης.

§ 215. Τὸ ἄρθρον πολλάκις ἀναπληροῖ τὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν· ὡς, τίμα τοὺς γονεῖς=τοὺς σοὺς ἢ τοὺς σεαυτοῦ γονεῖς, εἶπεν ὁ υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα=πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα.

Σημ. α. Τὸ ἄρθρον μεταβάλλει τὴν συνθήκη σημασίαν λέξεων τιμῶν εἰς ἄλλην καὶ μάλιστα ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ· οἷον, οἱ πολλοί=ὁ ὄχλος ἢ οἱ δημοκρατικοί, οἱ ὀλίγοι=οἱ ὀλιγαρχικοί, ἄλλος=διάφορος, οἱ ἅλλοι=οἱ λοιποί, πάντες=ὅλοι, οἱ πάντες=τὸ σύνολον κλπ.

Σημ. β'. Τὰ πληθυντικὰ τοῦ πολλὸς ἐνάρθρωως λεγόμενα ἔχουσι παρθετικὴν ἔννοιαν· οἷον, οἱ πολλοὶ τραυματῖαι ἐγένοντο (Λουκ.)=οἱ πλείονες=οἱ περισσότεροι, καὶ τὰ πολλὰ τοὺς ἀλαζόνας τούτους φιλοσόφους σκώπτει=ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

1 Τὸ ἄρθρον προϋφαστῶσαν γνῶσιν δηλοῖ (Ἄπολ.). Ποιεῖ δὲ (τὸ ἄρθρον) ἀναπόλησιν προεγνωμένου τοῦ (Γαζῆς). Τὸ ἄρθρον οὐ πρώτης ἰγνώσεως, ἀλλὰ δευτέρας σημαντικῆς (ἄλλοι).

Β'. Ἄρθρον εἰδοποιῶν.

§ 216. Τὸ εἰδοποιῶν ἄρθρον τίθεται ἐπὶ διαίρεσιν γενῶν ἢ εἰδῶν· ὥς, ὁ ἄνθρωπος ἐν τῶν ζώων ἐστίν· ὁ κύων ἐστὶ πιστότατος· ὁ ἀνὴρ διαφέρει τῆς γυναικός· ὁ τύραννος, ὁ ρήτωρ, ὁ ἰατρός κλπ.

§ 217. Ἐκ τῆς εἰδοποιῶς σημασίας τοῦ ἄρθρου πηγάζει καὶ ἡ τοῦ καθόλου καὶ ἡ τοῦ ἐκχέτου· ὥς, ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός=πᾶς ἄνθρωπος, ὁ ὑπομείνας σωθήσεται=πᾶς ὃς ἂν ὑπομείνῃ, Κύρος ἔδωκεν ἀντὶ δαρείου τρία ἡμιδαρείκα τοῦ μηνός τῷ στρατιώτῃ=καθ' ἕκαστον μῆνα εἰς ἕκαστον στρατιώτην.

Οὐσιαστικοποιὸς δύναμις τοῦ ἄρθρου.

§ 218. Τὸ ἄρθρον τιθέμενον πρὸ ἐπιθέτου, ἐπιθετικῆς ἀντωνυμίας, μετοχῆς, ἐπιρρήματος καὶ προθετοπτώτου τινός ἄνευ οὐσιαστικοῦ, μεταβάλλει αὐτὰ εἰς οὐσιαστικά· ὥς, ὁ πλούσιος, τὸ ὀπλιτικόν, τὰ πολιτικόν (=οἱ ὀπλῖται, οἱ πολῖται), ὁ ἄρχων, τὸ συμφέρον, τὸ δεδιός (=τὸ δέος), οἱ λέγοντες (=οἱ ρήτορες), οἱ τεκόντες (οἱ γονεῖς), οἱ ἐνταῦθα, οἱ πάλαι, οἱ νῦν, οἱ ἐν τῇ πόλει, οἱ σὺν Κύρῳ κλπ.

Σημ. α'. Τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν, ἐνάρθρως καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγόμενα, λαμβάνονται πολλὰκις ἀντὶ τῶν συστοιχῶν ἀφηρημένων οὐσιαστικῶν· οἶον, τὸ πιστόν, τὸ πρόθυμον, τὸ θεῖον, τὸ βουλόμενον, τὸ ποθοῦν, ἀντὶ ἡ πίστις, ἡ προθυμία, ἡ θεότης, ἡ βούλησις, ὁ πόθος.

Σημ. β'. Τὰ οὐδέτερα πληθυντικὰ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιθετικῶν, ἐνάρθρως καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγόμενα, σημαίνουναι γενικὴν καὶ ἀόριστον ἔννοιαν· οἶον, τὰ ἀγαθὰ, τὰ ἀναγκαῖα=πάν ὅτι εἴη ἀγαθόν, ἀναγκαῖον· τὰ ἐμά, τὰ σά, τὰ ἡμέτερα.

Σημ. γ'. Γενικὴ καὶ ἀόριστος ἔννοια ἐκφράζεται ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ οὐδέτερον ἄρθρον τίθῃται πρὸ γενικῆς οὐσιαστικοῦ ἢ πρὸ ἐμπροθέτου τινὸς περιφραστικῶς· οἶον, τὸ τῶν χρημάτων ποθεῖτε ἀκοῦσαι (Δημ.)· τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα, τὰ τῶν θεῶν φέρειν δεῖ, παρασκευάζει τὰ τοῦ πολέμου, τὰ τοῦ χειμῶνος, σκέψαι δὲ πρῶτον τὰ περὶ Ἀλκιβιάδην, εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, τὰ καθ' ἡμᾶς. Ἐντεῦθεν προήλθον καὶ αἱ ἀπτικαὶ περιφράσεις καὶ περιγραφαὶ· οἶον, τὰ τῆς τύχης, ἀντὶ ἡ τύχη, τὰ τῆς ἐπιθυμίας, ἀντὶ ἡ ἐπιθυμία, τὰ τῆς ὀργῆς, ἀντὶ ἡ ὀργή, τὰ τῶν Θετιῶν, τὰ τῶν βαρβάρων, ἀντὶ οἱ Θετιῶλοι, οἱ βάρβαροι κλπ.

§ 219. Πολλὰ ἔναρθρα ἐπίθετα γίνονται οὐσιαστικά κατ' ἑλλειψιν οὐσιαστικῶν· ὥς, ἡ δεξιὰ, ἡ ἀριστερά (χεῖρ)· ἡ εὐθεία, ἡ διάμε-

τρος, ἡ κάθετος, ἡ περίμετρος, ἡ διαγώνιος (γραμμή)· ἡ ὀρθή, ἡ λοξή (ὁδός)· ἡ πολεμία, ἡ φιλία, ἡ ἐρημος (χώρα)· ἡ οἰκουμένη (γῆ)· ἡ μουσική, ἡ ρητορική, ἡ ἱατρική, ἡ γραμματική (τέχνη)· ὁ ἀκρατος (οἶνος)· τὴν λευκὴν, τὴν μέλαιναν, τὴν σώζουσαν, τὴν ἀναιροῦσαν (ψῆφον)· ὁ πεζὸς (στρατός)· ἡ προτεραία, ἡ ὑστεραία (ἡμέρα)· ὁ Κυζικηνὸς (στατήρ)· ὁ Ἰόνιος (κόλπος)· τὰ Ὀλύμπια, τὰ Διονύσια (ἐεργάζεσθαι)· ὁ κατὰ γῆν, ὁ κατ' ἡπειρον (πόλεμος)· ὡσαύτως καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ τινὰ ἐπιρρήματα· ὥς, ἡ ἐμὴ (γνώμη)· ἡ σήμερον (ἡμέρα) κλπ. 1

Ἐπιθετοποιὸς δύνاميς τοῦ ἄρθρου.

§ 220. Τὸ ἄρθρον, τιθέμενον πρὸ τῶν ἐπιρρημάτων, προθετοπτῶν καὶ πλαγιόπτῶν οὐσιαστικῶν μετὰ τοῦ ἰδιοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ, μεταβάλλει αὐτὰ εἰς ἐπιθετον· ὥς, οἱ πάλαι ἄνθρωποι (=οἱ παλαιοί), αἱ πέλας κῶμαι (=αἱ γειτονικαί), ἡ λυδιστὶ ἄρμονία (=ἡ λυδία), αἱ μετὰ δόξης ἡδοναί (=αἱ ἔνδοξοι), ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος (=ὁ Ἀθηναϊκός) κλπ. 2

Τὸ ἄρθρον ἐπὶ ἐπιθέτου ἀν' οὐσιαστικῶ.

§ 221. Τὸ ἐπιθετον, ὥς καὶ πᾶσα ἄλλη λέξις ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανόμενη (§ 220), τιθέμενον μετ' οὐσιαστικοῦ (ἢ περὶ δυνατὸν νὰ εἴνε καὶ ἑναρθρον καὶ ἀναρθρον), καὶ προτασσόμενον καὶ ἐπιτασσόμενον, φέρεται ἐναρθρῶς μὲν, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ διακριθῇ τὸ οὐσιαστικὸν ἀπὸ παντὸς ἄλλου ὁμοειδούς· ὥς, ὁ χρηστός ἀνὴρ, ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστός (=ὁ χρηστός καὶ οὐχὶ ὁ φαῦλος), φέρει τὸν ὀξὺν πέλεκυν ἢ τὸν πέλεκυν τὸν ὀξὺν (=τὸν ὀξὺν καὶ οὐχὶ τὸν ἀμβλύν), τί διαφέρει ἀνθρώπος ἀκρατὴς θηρίου τοῦ ἀκρατεστάτου; Ἀναρθρῶς δέ, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ παρασταθῇ τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἐν διαφόρῳ καταστάσει ἢ περιστάσει· ὥς, φέρει ὀξὺν τὸν πέλεκυν, ἢ τὸν πέλεκυν ὀξὺν (=ὀξὺν καὶ οὐχὶ ἀμβλύν), οἱ ἄνθρωποι μισοῦσι κακὸν τὸν ἄνδρα (=ὅταν, ἂν ᾖ κακός), πονηρὸν λέγεις τὸ πρᾶγμα (=τὸ πρᾶγμα, ὃ λέγεις, πονηρὸν ἐστί).

1 Οὕτως ἔλεγον ὁ φιλόσοφος (=ὁ γνωστός καὶ περιώνυμος Ἀριστοτέλης), ὁ ῥήτωρ (=ὁ Δημοσθένης), ὁ ποιητής (=ὁ Ὀμηρος).

2 Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔλεγον ὅτι, ὅταν μετὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ παρεμπέσῃ ἐπιρρημα ἢ προθετόπτῶν τι, μὴ ἐγκειμένης μετοχῆς, ἐννοεῖται ἡ ὑπαρκτικὴ μετοχὴ ἢ ἄλλη κατάλληλος εἰς τὴν ἐννοίαν· οἶον, ἡ ἐνταῦθα εἰρήνη (=οὐσα), ὃ πρὸς ἡμᾶς πόλεμος (=γινόμενος), οἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρέσβεις ἦλθον (=ἀναχωρήσαντες). Ὡσαύτως καὶ ὅταν ἐλλείπῃ τὸ οὐσιαστικὸν τοῦ ἄρθρου· οἶον, οἱ ἐν τῇ πόλει (=ὄντες), Φαλίνος ὄρετα καὶ οἱ σὺν αὐτῷ (=όντες), ἦλθον εἰς Ἀθήνας· οἱ παρὰ Νικίου (=πεμφθέντες) κλπ.

Θέσις τοῦ ἄρθρου.

§ 222. Τὸ ἄρθρον τίθεται πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν· ὡς, ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή, τὸ δένδρον· ὅταν δὲ τὰ οὐσιαστικά λέγονται μετ' ἐπιθέτου ἢ ἄλλης λέξεως ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανομένης (§ 288), τότε, ἐὰν μὲν τὸ ἐπίθετον προτάσσεται τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ἄρθρον τίθεται μόνον πρὸ τοῦ ἐπιθέτου, ἐὰν δὲ ἐπιτάσσεται, τίθεται καὶ πρὸ τοῦ ἐπιθέτου καὶ πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἶον, ὁ χρηστὸς ἀνὴρ ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστός, ὁ ἐμὸς πατήρ ἢ ὁ πατήρ ὁ ἐμὸς, ἡ φθονοῦσα γυνή ἢ ἡ γυνή ἡ φθονοῦσα, ἡ ἄγαν ἀμέλεια ἢ ἡ ἀμέλεια ἡ ἄγαν, οἱ πάλαι ἄνθρωποι ἢ οἱ ἄνθρωποι οἱ πάλαι, αἱ μετὰ δόξης ἡδοναὶ ἢ αἱ ἡδοναὶ αἱ μετὰ δόξης, τὰ τῆς πόλεως τείχη ἢ τὰ τείχη τὰ τῆς πόλεως, ὁ (τῶν) Ἀθηναίων δῆμος ἢ ὁ δῆμος ὁ (τῶν) Ἀθηναίων. 1

Σημ. Ὅταν πολλὰ ἔκάρθρα οὐσιαστικά ἀκολουθῶσιν ἀλλεπαλλήλα, τὰ ἄρθρα τίθενται συνήθως πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν ἀλλεπαλλήλως οὕτως, ὥστε τὸ μὲν πρῶτον ἀποδίδεται εἰς τὸ τελευταῖον οὐσιαστικόν, τὸ δὲ δεύτερον εἰς τὸ παρατελευταῖον, τὸ δὲ τρίτον (ἐὰν ὑπάρχῃ) εἰς τὸ προπαρατελευταῖον· οἶον, τὰ τῆς πόλεως τείχη, ὁ τὰ τῆς πόλεως τείχη παρασκευάζων.

Παράλειψις τοῦ οὐσιαστικοῦ ἄρθρου.

§ 223. Τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ τὸ ἄρθρον ἀποδίδεται, παραλείπεται.

1) Ὅταν ἐξῶθεν ἢ ἐκ τῶν ἀνωτέρω εὐκλῶς ἔγνοῦται· ὡς, οἱ ἄγασθοι (ἄνθρωποι) οὐ μακροῦ βίου, ἀλλὰ λαμπροῦ δέονται· ὁ ἐμὸς πατήρ καὶ ὁ τοῦ φίλου· ἡ δημοκρατία τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἡ τῆς Ρώμης.

2) Ἐπὶ καταγωγῆς ἢ κτήσεως, ὅτε τὸ ἄρθρον τίθεται πρὸ γενιχῆς κυρίου συνήθως ὀνόματος· ὡς, Πτολεμαῖος ὁ Ἀριστονίκου (πατήρ), Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου (υἱός), Ἑλένη ἡ Τυνδάρεω (θυγάτηρ), Ἑλένη ἡ Μενελάου (γυνή) 2, μετέβησαν εἰς τὴν Φιλίππου (χώραν).

1. Τὸ ἄρθρον ἐνταῦθα εἶνε τοῦ ἐπιθέτου καὶ οὐχὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, διὸ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπανάληψις, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἐπιτάσσεται τῷ οὐσιαστικῷ ἐνάρθρως· διότι τὸ οὐσιαστικὸν δυνατὸν νὰ εἴναι, ὡς εἶδομεν, καὶ ἄναρθρον· ἀλλὰ τοῦναντίον τὸ ἄρθρον τοῦ ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ, ὅταν τὸ ἐπίθετον προτάσσεται ἐνάρθρως, ἀποβάλλεται· οἶον, ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστός = ὁ χρηστὸς ἀνὴρ, καὶ οὐχὶ ὁ χρηστὸς ὁ ἀνὴρ.

2. Πολλὰκις ἀπορεῖται τί τῶν οὐσιαστικῶν ἐλλείπει, ἀλλ' ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου αἰρουνε τὴν ἀπορίαν ταύτην, ἔχουν εἰς τὸ Ἑλένη ἢ Μενελάου, δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ θυγάτηρ ἢ ἡ γυνή· ἀλλ' ἡ ἱστορία διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ἡ Ἑλένη ἦτο γυνὴ τοῦ Μενελάου.

ἀπῆλθον εἰς τὰς ἑαυτῶν (πατρίδας), ἐλαύνει ἐπὶ τοὺς Μένωνος (στρατιώτας) κλπ. 1

3) Ἐπὶ ὥρισμένων τινῶν ἐπιθέτων, ἅπερ, διὰ τὴν συκνήν παρὰ λειψίν τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἔλαβον οὐσιαστικοῦ σημασίαν· οἶον, ἡ δεξιὰ, ἡ ἀριστερά (χερς), ἡ ὀρθή, ἡ λοξή (ὁδός) κλπ. (ἴδε § 282).

Ἀχρηστία τοῦ ἄρθρου.

§ 224. Ἀνάρθρως τίθενται

1) Τὰ ἄγνωστα πρόσωπα καὶ πράγματα καὶ γενικαὶ καὶ ἀόριστοι ἔννοιαι· οἶον, ἦκεν ἄνθρωπος (= ἄνθρωπός τις ἄγνωστος καὶ πρῶτον ἡδὴ ἐνώπιον ἡμῶν παρουσιαζόμενος), ἀρετὴ κλπ. Πρὸς ἐπίτασιν δὲ τῆς ἀοριστητικῆς προστίθεται εἰς τὸ ἄνθρωπον οὐσιαστικόν καὶ ἡ ἀοριστος ἀντωνυμία τίς· ὥς, γυνή τις ὅρην εἶχεν.

2) Τὸ κατηγορούμενον· ὥς, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος, ὁ Πλάτων ἦν μαθητὴς τοῦ Σωκράτους. Ὅταν ὅμως τὸ κατηγορούμενον εἶνε γνωστὸν καὶ περιβόητον, τίθεται ἐνάρθρως· ὥς, οὗτός ἐστιν ὁ δίκαιος, οὗτός ἐστιν ὁ προδότης.

3) Τὰ κύρια ὀνόματα, ὥς οἴκοθεν γνωστὰ, καὶ πάντοτε, ὅταν ἐπιφέρηται ἐπίθετον ἑνάρθρων· ὥς, Πλάτων, Σωκράτης ὁ φιλόσοφος. Ὅταν ὅμως ταῦτα εἶνε ἔξοχα καὶ περιώνυμα ἢ προλέγονται, τίθενται ἐνάρθρως· ὥς, ὁ Ὅμηρος, ὁ Δημοσθένης, πρὸς Ἀντιφῶντα τὸν σοφιστὴν διελέχθη· ὁ γὰρ Ἀντιφῶν. Ἐπὶ ἀνάρθρως, ὥς οἴκοθεν γνωστὰ, τίθενται καὶ τὰ (μέγας) βασιλεῖς (ὁ τῶν Περσῶν), ἐν ἀκροπόλει, πρυτάνεις.

Σημ. Ἐν τῇ πᾶσι, ὅταν μὲν τίθεται ἀνάρθρως εἰς ἑνάρθρων οὐσιαστικόν, λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ ἑκαστοῦ οἴου, πᾶς ἄνθρωπος, πᾶσα πόλις· ὅταν δὲ τίθεται πάλιν ἀνάρθρως, εἰς ἑνάρθρων ὅμως οὐσιαστικόν, σημαίνει τὸ ὅλον τοῦ οὐσιαστικοῦ, παραβιλλομένον πρὸς ἄλλα ὁμοειδῆ οὐσιαστικά· οἶον, πᾶς ὁ δῆμος, πᾶσα ἡ πόλις (= ὁ δῆμος ἡ πόλις ὡς πρὸς ἄλλας)· ὅταν δὲ τίθεται ἐνάρθρως εἰς ἑνάρθρων οὐσιαστικόν, σημαίνει τὸ σύνολον τῶν μερῶν τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ· οἶον, ἡ πᾶσα πόλις = τὸ σύνολον τῆς αὐτῆς πόλεως, τὰ πάντα ἔτη ἕξ = τὸ ὅλον ἕξ ἔτη.

Συμφωνία τοῦ ἄρθρου πρὸς τὸ οὐσιαστικόν.

§ 225. Τὸ ἄρθρον συμφωνεῖ πρὸς τὸ οὐσιαστικόν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν (§ 33)· ὥς, ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή, τὸ δένδρον. Ἀλλὰ τὸ

1 Οὕτω λέγεται ὁ Ἀττικὸς, ὁ Πατρῶν (ἀρχαῖος).

οὐδέτερον ἐνικὸν τίθεται καὶ μετὰ παντὸς μέρους λόγου καὶ παντὸς γένους καὶ ἀριθμοῦ, ὅταν ταῦτα λαμβάνωνται ὀρικῶς· ὥς, τὸ ἀνὴρ καὶ τὸ γυνή· εἰσιν ὀνόματα οὐσιαστικὰ· τὸ ἐγὼ καὶ σὺ εἰσὶν ἄντωνυμιαί· προσωπικαί· τὸ χθές οὐκ ἔστι σήμερον· τὸ περὶ ἐστὶ πρόθεσις δισύλλαβος, τὸ εὖ λέγειν καλὸν ἐστίν· ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ἦν ὑμᾶς πείσωμεν· ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· τὸ δὲ ὑμᾶς ὅταν εἴπω, τὴν πόλιν λέγω.

Σημ. Οἱ γραμματικοὶ ὁμῶς συνειθίζουσι τὰ προτάσσωσι τῶν μερῶν τοῦ λόγου τὸ ἄρθρον κατὰ τὸ ῥοοῦμενον γένος τῆς ὀνομασίας αὐτῶν· οἶον, ὁ ἐπεὶ (σύνδεσμος), ἔ· ἐγὼ (ἀντωνυμία), ἡ περὶ (πρόθεσις), τὸ λέγῳ (ῥῆμα).

Ἀντωνυμικὴ χρῆσις τοῦ ἄρθρου.

§ 226. Τὸ ἄρθρον ἀρχῇθεν ἦτο δεικτικὴ ἀντωνυμία καὶ τοιοῦτον εὗρσκεται πάντοτε σχεδὸν παρ' Ὀμήρῳ· παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς διέμεινεν ἡ τοιούτη χρῆσις τοῦ ἄρθρου ἐπὶ ὀλίγων καὶ ὠρισμένων περιστάσεων τῶν ἑξῆς:

α'. Ἐπὶ τῶν ἀντιθέσεων τῶν γινομένων διὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τῶν ἀντιθετικῶν συνδέσμων (μὲν—δέ)· οἶον, (τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ), τὸ μὲν θνητόν ἐστιν, ἡ δὲ ἀθάνατος. Καὶ μετὰ μόνου τοῦ δέ· οἶον, Κύρος δὲ μετεπέμπετο Κλέαρχον· ὁ δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελεν.

β'. Ἐπὶ τῶν φράσεων τὸν καὶ τόν, τὸ καὶ τό, τὰ καὶ τά· οἶον, καί μοι κἀλλεὶ τόν καὶ τόν· εἰ τὸ καὶ τὸ ἐπαίησεν ἀνθρώπως οὗτος, οὐκ ἂν ἀπέθνησκεν.

γ'. Ἐπὶ τοῦ πρὸ τοῦ (προτοῦ)· ὥς, μικρὰ, ἃ πρὸ τοῦ μεγάλα ἦν, φαίνεται· ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ.

δ'. Ἐπὶ τοῦ ἐπιμερισμοῦ· ὥς, τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν ἄγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοι.

§ 227. Ἐπιμερισμὸς δὲ λέγεται ἡ λογικὴ διαίρεσις ὅλου τινὸς εἰς τὰ ἰδίᾳ αὐτοῦ μέρη· γίνεται δὲ διὰ τοῦ ἄρθρου μετὰ τοῦ μὲν ἡγομένου, καὶ τοῦ δὲ ἐπιφερομένου ἅπαξ ἢ πολλάκις, καὶ φέρεται διχῶς.

α'. Ὅταν τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς τὸ ὅλον, τὰ μέρη ἐπιφέρονται ὁμοιοπῶτως τῷ ὅλῳ· ὥς, αἱετοὶ διέπτησαν δύο, ὁ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν (διέπτη), ὁ δὲ ἀπὸ δυσμῶν (διέπτη). Καὶ πλαγίως· ὥς, ἡσθόμην αἱετῶν διαπτάντων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν· εἶδον αἱετοὺς διαπτάντας δύο, τὸν μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τὸν δὲ ἀπὸ δυσμῶν. Καὶ ἀπολύτως· ὥς, αἱετῶν διαπτάντων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν, εἶπεν ὁ Κάλχας.

β'. Ὅταν τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς τὰ μέρη, τὸ μὲν ὅλον φέρεται κα-

τὰ γενικὴν πληθυντικὴν, διαιρετικὴν καλουμένην, τὰ δὲ μέρη τίθενται, καθ' ἣν πῶσιν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ λόγου· ὥς, τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ὅφ' ἤμιν, οἱ δὲ ὑπὸ τοῖς Λακεδαιμονίοις εἰσὶ· τῶν λειποτακτησάντων στρατιωτῶν οἱ μὲν διέφυγον, τοὺς δὲ συνέλαβον, τοῖς δὲ θανάσιμα βέλη ἀπήντησε, τῶν δὲ θάνατον κατέγωνσαν. Ἀλλὰ πολλὰκις τὸ ὅλον ἀντὶ νὰ τεθῇ κατὰ γενικὴν τίθεται ὁμοιοπτῶς πρὸς τὰ μέρη κατὰ σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος (§ 255)· ὥς, οἱ πολέμιοι, οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβόων, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο· ἀετοὺς διαπτάντας δύο, τὸν μὲν βέλει ἀπέκτειναν, τὸν δὲ λίθῳ· ἀετοὺς διαπτᾶσι δύο, τῷ μὲν βέλος ἀπήντησε, τῷ δὲ λίθῳ.

Σημ. Τὸ ὅλον, ὅταν φέρεται ἐν πλάγιᾳ πτώσει, τίθεται πάντοτε μετὰ μετοχῆς· οἷον, ἡσθόμεν ἀετῶν διαπτάντων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀγατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν· ἀετοὺς διαπτάντας δύο, τὸν μὲν βέλει ἀπέκτειναν, τὸν δὲ λίθῳ κλπ.

Περὶ ἀντωνυμιῶν.

§ 228. Αἱ ἀντωνυμίαι λαβάνονται ἀντὶ ὀνομάτων, καὶ αἱ μὲν προσωπικαί, αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς συντάσσονται ὥς τὰ οὐσιαστικά, αἱ δὲ λοιπαὶ ὥς τὰ ἐπίθετα.

Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 229. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι δηλοῦσι τὰ τρία πρόσωπα τῆς ὁμιλίας, καὶ αἱ μὲν ὀνομαστικαὶ αὐτῶν τίθενται μόνον ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς ἢ ἀντιθέσεως, ἄλλως παραλείπονται (§ 6)· οἷον, ἐγὼ γράφω (= ἐγὼ καὶ οὐκ ἄλλος), σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν τοὺς ἄλλους ἐπιχειρῶ. Αἱ δὲ πλάγια ὀρθοτονοῦμεναι μὲν διαστέλλουσι καὶ αὐταὶ πρόσωπα· οἷον, ἐμοῦ ἄκουσον (ἐμοῦ καὶ οὐκ ἄλλου)· ἐγκλινόμεναι δὲ ἀνευ ἀντιδιαστολῆς λέγονται· οἷον, ἄκουσόν μου (= οὐ μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄλλου).

§ 230. Τῆς τριτοπροσώπου ἢ μὲν ἐνικὴ ὀνομαστικὴ ἐλλείπει καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθεται ἡ αὐτὸς, ἡ δὲ γενικὴ (οὗ) καὶ ἡ αἰτιατικὴ (ἑ) σπαγιώτατα εὐρίσκονται παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς, ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται αἱ πλάγια τῆς αὐτοῦ ἢ τῆς τριτοπροσώπου αὐτοπαθεοῦς (ἐαυτοῦ), ἡ δὲ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ (σφεῖς) εὐρίσκεται, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ἐξηρητημένων προτάσεων· ὥς, ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνοί τε ἀπέκρουσαν καὶ σφεῖς ἠσύχαζον, τοὺς στρατηγοὺς ἐν αἰτίᾳ εἶχον (Θουκ.). Ἡ δὲ ἐνικὴ δευτικὴ (οἱ) καὶ αἱ πλάγια τοῦ πληθυντικοῦ (σφῶν, σφίσι, σφῆς) εὐρίσκονται, ἀλλὰ πάντοτε ἐπ' αὐτοπαθείας καὶ ἐπὶ ἐξηρητημένων προτάσεων (§ 304). Τὰ δὲ δοτικὰ (σφωὶ καὶ σφωῖν) εἶνε ὅλως ἄχρηστα

παρὰ τοῖς πεζοῖς· ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται ἡ ἀμφω ἢ ἡ ἀμφοτέρως ἢ καὶ ἡ ἐκάτερος.

Σημ. Ὅταν εἶνε ἀνάγκη ἐπεξηγήσεως, προστίθεται μετὰ τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας καὶ τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου ἐνάρθρων· οἷον, ἐγὼ, ὁ Σωκράτης, σὺ ὁ Πλάτων. Πολλὰκις δὲ παραλείπεται ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία καὶ τίθεται μόνον τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου, καὶ τότε τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα εἶνε φύσει τρίτου προσώπου, συντάσσονται ἐν δυνάμει τῆς ἐννοουμένης προσωπικῆς ἀντωνυμίας μετὰ ἀ ἢ ὅ· προσώπου ῥήματος· οἷον, ὁ Θεμιστοκλῆς ἦκω=ἐγὼ ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Φαίληρς οὗτος· Ἀπολλόδωρος οὐ παραμερεῖς; = σὺ ὁ Ἀπολλόδωρος.

Ἡ ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτός.

§ 231. Ἡ αὐτός, μετὰ ἡ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγομένη, διαστέλλει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον ἢ πρόχρημα· οἷον, αὐτός ὁ πατήρ (= αὐτός καὶ οὐκ ἄλλος), αὐτὸν τὸν βασιλέα συλλαμβάνουσιν (= αὐτὸν τὸν ἴδιον), αὐτὸς ἔφα (= αὐτός ὁ Πυθαγόρας καὶ οὐδεὶς ἄλλος).

§ 232. Τὴν αὐτὴν διασταλτικὴν ἐννοίαν ἔχει καὶ ὅταν τίθηται μετὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν καὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων· οἷον, ἐστρατήγει Νικίας τρίτος αὐτός (= ὁ Νικίας μετὰ δύο ἄλλων, ὧν ἐπισημότερος ἦν αὐτός).

§ 233. Ἐκ τῆς διασταλτικῆς ἐννοίας προκύπτει καὶ ἡ τοῦ μόνος· οἷον, ἄνευ σίτου τὸ ὄψον αὐτὸ ἐσθίουσιν, αὐτοὶ ἐσμεν.

§ 234. Ἐνέθρως δὲ τιθεμένη σημαίνει ταυτότητα· οἷον, τὴν Ἀττικὴν ἀνθρώπων κατέφικον οἱ αὐτοί.

§ 235. Πολλὰκις ἐν πλαγαίαις πτώσεσι τίθεται καὶ ἀντὶ τοῦ προειρημένου ὀνόματος πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως τῆς αὐτῆς λέξεως· οἷον, σύνειμι τοῖς φίλοις καὶ ἡδομαι αὐτοῖς, τοῦτο αὐτὸν (τὸν Φίλιππον) ταράττει.

Ἀντωνυμίαι αὐτοπαθεῖς.

§ 236. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπ' αὐτοπαθείας· αὐτοπάθεια δὲ λέγεται, ὅταν αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῇ καὶ πάσχη· οἷον, ἐγὼ λούω ἑμαυτόν, σὺ λούεις σεαυτόν, ἐκεῖνος λούει ἑαυτόν. Αἱ αὐτοπαθεῖς λοιπὸν ἀντωνυμίαι τίθενται, ὅταν ἀναφέρονται εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως (ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας, ἡγουν ὅταν τὸ ἀντικείμενον ταῦτοπροσωπῇ τῷ ὑποκειμένῳ)· ἀλλ' ἐπὶ ἐξηρημένων προτάσεων καὶ μάλιστα ἀπαρεμρατικῶν τίθενται καὶ ὅταν ἀναφέρονται οὐχὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐξηρητημένης προτάσεως, ἀλλ' εἰς τὸ ἑῆς κυρίας· ὥς, οἱ πολῖται οἰοῦνται χρῆναι τοὺς ἄρχοντας ἑαυτοῖς

(τοῖς πολίταις) πλείστα ἀγαθὰ πορίζειν· οὐχ ὁρᾷς ὅτι καὶ Μήδους ἅπαντας δεδίδαχεν ἑαυτοῦ μείον ἔχειν; εἰσιέναι ἐκέλευεν, εἰ μέλλουσιν ἑαυτῷ πλεῖν.

§ 237. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τίθενται καὶ αἱ πλάγια τῶν προσωπικῶν καὶ μάλιστα αἱ τῆς τριτοπροσώπου (οὐ, εἰ), οἷ, σφῶν, σφίσι, σφᾶς· οἷον, λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας· οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι πέμπουσιν εἰς Κέρκυραν πρέσβεις δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλὰ τοὺς φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσιν· ἐγὼ κελεύω ἐμὲ μιμῆσθαι. Ἔτι δὲ καὶ αἱ πλάγια τῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ διηγηματικοῦ λόγου, ἦτοι ὅταν ὁ λόγος ἀναφέρεται οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος· οἷον, Μειδίας ἄνδρα ἀτυχοῦντα οὐδὲν αὐτὸν (τὸν Μειδίαν) ἡδίκηκότα συκοφαντεῖν ᾤετο δεῖν.

§ 238. Πολλάκις τὸ ὑποκείμενον δὲν ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτό, ἀλλ' εἰς τι τῶν αὐτοῦ· διὸ ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία τότε τίθεται κατὰ γενικὴν (κτητικὴν) πτώσιν (§ 106)· οἷον, λούω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν, σώζω τὸν ἑμαυτοῦ υἱόν, σώζεις τὰ σαυτοῦ. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τίθενται καὶ αἱ πλάγια τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας συνήθως ἐπὶ ἐξηρημαμένων προτάσεων (ἀπαρεμφατικῶν ἢ μετοχικῶν)· οἷον, δὸς τὴν σὴν καὶ λάβε τὴν ἐμήν· λέγουσιν (οἱ Κορίνθιοι), ὡς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους ξυμμάχους ὑμᾶς δέχεσθαι· ἐώρων τοὺς σφετέρους ποιοῦντας.

Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 239. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι δηλοῦσι τὸ πρόσωπον, εἰς δ' ἀνήκει τι· διὸ τίθενται, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι πρόσωπον ἢ πράγμα τι εἶνε κτήμα προσώπου τινός, καὶ ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν ἀρ' ὧν παράγονται προσωπικῶν· συντάσσονται δὲ ὡς ἐπίθετα· οἷον, ὁ ἐμὸς πατήρ = ὁ πατήρ μου, ἡ σὴ γνώμη = ἡ γνώμη σου, τὰ ἡμέτερα βιβλία = τὰ βιβλία ἡμῶν κλπ.

Σημ. Ἀντὶ δὲ τῆς κτητικῆς τίθενται καὶ αἱ γενικαὶ τῶν ἐγκλιτικῶν προσωπικῶν ἢ τῆς αὐτοπαθοῦς· οἷον, διδάσκω τὸν παῖδά μου ἢ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα, εἶμα τοὺς γονεῖς σου ἢ τοὺς σεαυτοῦ γονεῖς.

§ 240. Ἐπειδὴ δὲ ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (§ 239), διὰ τοῦτο οἱ ὑποθετικοὶ καὶ μετοχικοὶ προσδιορισμοὶ αὐτῶν, ὅταν ἀναφέρονται εἰς τὸ πρόσωπον, ἐξ οὗ αὗται παράγονται καὶ οὐχὶ εἰς τὸ οὐσιαστικόν, εἰς δ' ἐπιθετικῶς ἀποδίδονται, τίθενται κατὰ γενικὴν ὁμοειρήμον τῇ γενικῇ τῶν ἀρ' ὧν παράγονται προσωπικῶν· οἷον, διαρπάζουσι τὰ ἐμὰ τοῦ κακοδαίμονος, εἶδον

τὴν σὴν ἀνδρίαν ἀναβαίνοντος καὶ βλέψαντος, ἡ ὑμετέρα τῶν σοφιστῶν τέχνη ἐπέδωκεν.

Ἀλληλοπαθὲς ἀντωνυμία.

§ 241. Ἡ ἀλληλοπαθὲς ἀντωνυμία τίθεται ἐπὶ ἀλληλοπαθείας· ἀλληλοπαθεία δὲ λέγεται, ὅταν δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα ἐνεργῶσιν ἀμοιβαίως τὸ ἐν ἐπὶ τὸ ἕτερον· διὸ μόνον ἐν τῷ δυνάμει ἢ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ ἐν πληγίαις πτώσεσιν εἶνε εὐχρηστος· οἷον, φιλοῦμεν ἀλλήλους, καταγελωσιν ἀλλήλων, οἱ πονηροὶ ἀλλήλους ὁμοιοι κλπ.

§ 242. Ἀντὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς λαμβάνονται ἐνίοτε τὰ πληθυντικὰ τῆς αὐτοπαθοῦς· οἷον, παυσχύμενοι τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦς φιλονεικίας, κοινῇ τοὺς βροχόχρους πολεμήσωμεν, καὶ παίζομεν ἑαυτοὺς καὶ παίζομεθα.

Σημ. Αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ ἡ ἀλληλοπαθὲς ἀντωνυμία παθ. σύνταξις δὲν ἐπιδέχονται, ἥτοι δὲν συντάσσονται μετὰ παθ. ρήματος.

Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 243. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε τρεῖς· οὗτος, ἐκεῖνος, ὅδε· τίθενται δὲ πρὸς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ πλησίον καὶ παρόντα, ἡ δὲ ἐκεῖνος τὰ μακρὰν καὶ ἀπόντα, ἡ δὲ ὅδε τὰ αἰσθητῶς ἢ νοερώς ὁρατὰ καὶ οἰονεὶ δακτυλοδεικτούμενα· οἷον, ἐκεῖνο λεωκόριον, τοῦτο θησεῖον, ἥδε ἡ πόλις.

§ 244. Ἐπὶ δὲ τῶν διηγήσεων ἡ μὲν οὗτος καὶ ἐκεῖνος ἀποδίδονται εἰς τὰ προειρημένα, ἡ δὲ ὅδε εἰς τὰ ρηθησόμενα· ὥς, σὺ μὲν ταῦτα λέγεις, παρ' ἡμῶν δὲ ἀπαγγελε τὰδε, ὅτι κτλ.

§ 245. Ἐκὼς δὲ τὰ προειρημένα εἶνε δύο, ἡ μὲν ἐκεῖνος ἀναφέρεται εἰς τὸ πρῶτον, ὥς ἀπώτερον, ἡ δὲ οὗτος εἰς τὸ δεύτερον, ὥς πλησιέστερον· ὥς, ἐθίζε σκυτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπόν, ἀλλὰ σύννου· δι' ἐκεῖνο μὲν γὰρ αὐθάδης, διὰ τοῦτο δὲ φρόνιμος εἶναι δοῖεις.

§ 246. Ὅταν δὲ εἰς τὰ ἤδη εἰρημένα εἶνε ἀνάγκη καὶ προστεθῶσι καὶ ἄλλα, τότε ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ προλεχθέντα, ὥς πλησιέστερα ὄντα, ἡ δὲ ἐκεῖνος τὰ ρηθησόμενα, ὥς μᾶλλον ἀπέχοντα· οἷον, πλὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὧ θεοῖατε, μὴ ἐλπίσης, ἐκεῖνα δὲ ἡδέως ἂν μάθοιμι παρὰ σοῦ, ὅπως φέρεῖς.

§ 247. Ὁ οὗτος καὶ ἐκεῖνος τίθεται προσέτι

α'. Ἐπὶ τῶν προαναφωνήσεων, ἥτοι ὅταν θέλωμεν καὶ προεξαγγέλωμεν τὰ ρηθησόμενα· ὥς, τοῦτο ἐντέλλομαι ὑμῖν, τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· Προξενος ἐνδηλον καὶ τοῦτο εἶχεν, ὅτι οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετ' ἀδικίας· ἐκεῖνο δὲ φανερόν, ὅτι κλπ.

β'. Ἐπὶ τῶν ἀνακεφαλαιώσεων προειρημένων ὥς, καὶ τὴν ὁμοίτητα καὶ τὴν ἀνοίαν καὶ τὴν ὄβριν καὶ τὴν ὀργήν, καὶ ταῦτα ἄφες.

γ'. Ἐπὶ τῶν ἀναποδόσεων ἀναποδίδονται δὲ εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας ἢ εἰς τὰς ἀναφορικὰς μετοχάς· ὥς, ὁ τις βούλεται, τοῦτο καὶ οἰεῖται· ὁ γὰρ ταῦτα πράττων καὶ κατὰ σκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ· ἀθέμιτός ἐστιν ἐκεῖνος, ὃς πολέμου ἔραται.

δ'. Ἐπὶ ταυτότητος μετὰ τῆς αὐτός· ὥς, αὐτὸς οὗτος αὐτὰ ταῦτα.

§ 248. Ἡ ἐκεῖνος τίθεται καὶ ἐπὶ ἐπάλιν, ἡ τούναντίον ἐπὶ ψόγου· ὥς, Ἀριστείδης ἐκεῖνος, ὁ προδότης ἐκεῖνος.

Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 249. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε δύο, ὃς καὶ ὅστις, καὶ χρήσιμεύουσιν εἰς ἀναφορὰν εἰρημένων ἢ ρηθησομένων προσώπων ἢ πραγμάτων· καὶ ἡ μὲν ὃς ἀνφέρεται εἰς ὠρισμένον, ἡ δὲ ὅστις εἰς ἀόριστον καὶ γενικόν· ὥς, ἐστὶ δίκης ὀρθαλμός, ὃς τὰ πάντα ὁρᾷ· μακρότις ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει. Ἡ γουμένου δὲ ῥήματος γνωστικοῦ, δηλωτικοῦ, ἀρηγηματικοῦ καὶ τῶν τοιούτων, λαμβάνονται ἀντὶ τῆς ἐρωτηματικῆς τίς, τί· ὥς, οὐκ οἶδα πρὸς ὅ,τι ἀποβλέψω· δηλώσει ὅστις ἐστὶ, πέμπει πρὸς Κύρον εἰπὼν ὃς ἦν.

§ 250. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ὀνόματα, τὰς προσωπικὰς ἢ δεικτικὰς ἀντωνυμίας, ἀπαρέμφχτον καὶ ὁλόκληρον πρότασιν, καὶ συμπρωνοῦσι πρὸς αὐτὰ ἀναγκάτως μὲν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ πτώσιν· διότι ἡ πτώσις ἀκολουθεῖ τὴν σύνταξιν τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως· οἷον, θαυμάζω Σωκράτην, ὃς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς· Ἀσπασία, ἣ διδάσκαλόν ἐχρήσατο Περικλῆς· ὁ θεὸς, ὃς ἐφορᾷ τὰ πάντα· ἐγώ, ὃς λέγω· σύ, ὃς ἀκούεις· οὗτος, ὃς γράφει, τὸ φιλοσοφεῖν, ὁ θεῖόν ἐστι, τὸ γινῶθαι αὐτόν, ὁ μέγιστόν ἐστιν.

§ 251. Ὅταν τὰ ἀναφερόμενα οὐσιαστικὰ εἶνε πολλὰ, ἐὰν μὲν εἶνε ἔμψυχα καὶ διάφορα κατὰ γένος, ἢ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται πληθυντικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος· οἷον, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον, οὗς ὁρᾷ· ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον, ἃς ἐλεῶ. Ἐὰν δὲ εἶνε ἄψυχα, ἢ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς εἴτε ὁμοιογενῇ εἶνε ταῦτα, εἴτε ἑτερογενῇ· οἷον, ὁρῶν αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀρθαλμῶν ὑπογραφῇ, καὶ χρώματος ἐντρίφει, καὶ κόμῃσι προσθέταις, ἃ νόμιμα ἦν Μῆδοις· τὴν ἄγνοιαν καὶ τὸν πλάνον, ἃ παρὰ τῆς Ἀπάτης ἐπεπώκει· σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας.

§ 252. Πολλὰκις τὸ πρὸς ὃ ἀναφέρονται περὶλείπεται· οἷον, ὃν

οἱ θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνήσκει νέος—ἐκεῖνος· μέμνησο ὧν ἔπραξας—ἐκείνων. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι συντάσσονται οὐ μόνον μετὰ γ' προσώπου ρήματος, ἀλλὰ καὶ μετὰ α' καὶ β', ὅταν ἀναφέρονται εἰς προσωπικὴν ἀντωνυμίαν α' ἢ β' προσώπου· οἷον, ὅς λέγω (=ἐγώ, ὅς λέγω), ὅς λέγεις (=σύ, ὅς λέγεις), ὅς λέγει (=ἐκεῖνος, ὅς λέγει) (§ 250).

Συσχετικάι ἀντωνυμίαι.

§ 253. Αἱ συσχετικάι ἀντωνυμίαι σημαίνουσι τὴν μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων σχέσιν, καὶ αἱ μὲν ἀπὸ φωνῆ-εντος ἀρχόμεναι εἶνε ἀναφορικαὶ (οἶος, ὁποῖος, ὅσος, ὁπόσος, ἡλίκος), αἱ δὲ ἀπὸ συμφώνου, δεικτικαὶ (τοῖος, τοιόσδε, τοιοῦτος, τόσος, τοσόςδε, τοσοῦτος, τηλικοῦτος, τηλίκος, τηλικόςδε). Ἥγουνται δὲ ἀλλήλων ἢ ἔπονται· οἷον, τοιοῦτός ἐστιν ὁ Περικλῆς, οἶος ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ, οἶός ἐστιν ὁ Θεμιστοκλῆς, τοιοῦτος καὶ ὁ Περικλῆς.

§ 254. Ἀναφέρονται δὲ ἡ μὲν οἶος καὶ ὁποῖος εἰς τὴν τοῖος, τοιόσδε καὶ τοιοῦτος, καὶ τίθενται ἐπὶ ποιότητος· ἡ δὲ ὅσος καὶ ὁπόσος εἰς τὴν τόσος, τοσόςδε καὶ τοσοῦτος, καὶ τίθενται ἐπὶ ποσότητος· ἡ δὲ ἡλίκος εἰς τὴν τηλίκος, τηλικόςδε καὶ τηλικοῦτος, καὶ τίθεται ἐπὶ μεγέθους.

§ 255. Ἐπὶ ἀποσιωπήσεως ἢ θαυμασμοῦ παραλείπονται τὰ δεικτικά καὶ τίθενται μόνα τὰ ἀναφορικά· οἷον, πεπειράμαι συμφορῶν, οἶων οὐδεὶς, ὧ οἶα κεφαλὴ καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει! ἡλίκος καὶ οἶος γέγονεν! ὅσων ἔχει τὴν δύναμιν! Καὶ τούναντίον παραλείπονται τὰ ἀναφορικά καὶ τίθενται μόνα τὰ δεικτικά· οἷον, αἰ τοιαῦτα λέγεις, τοσαῦτα γέγονε, τοῖος μέγας δοῦπος ὀρώρει!

§ 256. Ἡ οἶος συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφράτου, καὶ ἐγκειμένης μὲν τῆς δεικτικῆς τοιοῦτος, ἰσοδυναμεῖ τῷ ὥστε· ὥς, οἱ Περσικοὶ νόμοι ἐπιμελοῦνται, ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται οἷοι πονηροῦ τινος ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι. Παραλειπομένης δὲ τῆς τοιοῦτος, σημαίνει ἄνευ μὲν τοῦ τὸ ἐπιτήδεος, μετὰ δὲ τοῦ τὸ δυνάτος ἢ ἱκανός· οἷον, καὶ τοὺς μὲν πρόσθεν ὀδόντας πᾶσι ζῳοῖς, οἷους τέμνειν εἶναι· οὔτε φέρειν ὅπλα, οὔτε ἐγγχος οἷος τ' ἦν οὐχ οἷόν τε μένειν.

§ 257. Μετ' ἀπαρεμφράτου συντάσσεται καὶ ἡ ὅσος καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ὥστε· οἷον, ὅσον ἀποζῆν, ὅσον κἄμ' εἰδέναι. Ἀλλ' ἐν τοῖς τοιοῦτοις δυνατὸν καὶ ἐννοηθῇ τὸ ἐστὶ=ὅσον ἐστὶ κἄμ' εἰδέναι.

Ἡ ἀόριστος τις καὶ τί.

§ 258. Αἱ ἀόριστοι τις καὶ τί σημαίνουσιν ἀόριστον πρόσωπον ἢ

πρᾶγμα· διὸ καὶ τίθενται μετ' ἐνῶντων οὐσιαστικῶν πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀοριστίας αὐτῶν καὶ συντάσσονται ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς· ὡς· ἄνθρωποι, γυνήεις, δένδρον τι, τῶν ἱερῶν τις. Οὕτω συντάσσεται καὶ ἡ ὅστις· οἶον, ὅστις μαθητῆς καὶ, ὅστις τῶν μαθητῶν.

§ 259. Τιθεμένη μὲν ὡς προσδιορισμὸς οὐσιαστικοῦ ἡ ἐπιθέτου σημαίνει τὸ τῆς καθωμλημένης ἕτας, μία, ἕν· οἶον, ἄνθρωπός τις, γυνήεις χήρα ὄρνιν εἶχεν, ὁ σοφιστὴς πέφανται ἔμπορός τις, περὶ τὰ τῆς ψυχῆς μαθήματα.

§ 260. Τιθεμένη δὲ ὡς ὑποκείμενον λεκτικοῦ μάλιστα ῥήματος παραγγελματικῶς μὲν ἡ προτρεπτικῶς σημαίνει τὸ ἕκαστος ἡ τὸ εἷς· οἶον, λεγέτω τις, ἢ γινώσκει (Ξηφ.)· ζύλα τις σχισάτω· ἴτω τις ἐφ' ὕδωρ. Ἄλλως δὲ σημαίνει τὸ καθεὶς· οἶον, ὅπου τις ἀλγεῖ, ἐκεῖσε καὶ τὸν νοῦν ἔχει.

§ 261. Τιθεμένη δὲ ὡς κατηγορούμενον ἢ ἀντικείμενον, δοξαστικῶν μάλιστα ἢ λεκτικῶν ῥημάτων, σημαίνει μέγα τι καὶ σημαντικόν· οἶον, καὶ δοξῆς τισὶν εἶναι τις=καὶ ἂν φανῇς ὅτι καὶ τι εἶσαι· ἢ· χεῖς τις εἶναι· ἔδοξε λέγειν τι (ὁ Κύρος)=σημαντικόν τι. Καὶ τούναντίον σημαίνει καταφρονητικῶς τὸ ἀσήμαντον ἢ τὸ τίποτε· οἶον, οἶεται τις εἶναι=νομίζει, ὅτι καὶ τι εἶναι. Ἀλλὰ τοῦτο φέρεται συνηθέστατα διὰ τοῦ οὐδεὶς ἢ μηδεὶς· οἶον, φρονῶσι δήμου μειζόν, ὄντες οὐδένες (Εὐριπ.)=ἐν ᾧ δὲν εἶνε τίποτε· οὐδὲν λέγειν οἰμὰ σε=νομίζω, ὅτι τίποτε δὲν λέγεις.

§ 262. Τιθεμένη δὲ μετὰ τῶν ποσότητος ἢ ποιότητος σημαντικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν σημαίνει τὸ περίπου ἢ τὸ σχεδόν· ὡς, πόσον τι πλῆθος συμμάχων πάρεσσι ἔχων; (Εὐριπ.), ποίου τινὸς γένους Σπιθριδάτης; τοιαῦτα ἅττα διελέχθησαν, παρεγένοντό τινες δύο νῆες. Ὡσαύτως καὶ μετὰ τοῦ πολὺς, ὀλίγος, πᾶς, καὶ τῶν ἐπιρρημάτων· πᾶν, πολὺ, μηδέν, σχεδόν· οἶον, ἐξῆλθον πολλοὶ τινες, πένητα φεύγει πᾶς τις φίλος, ἔφυγον μηδέν τι πᾶν διωκόμενοι κλπ.

Σημ. Μετὰ τοῦ εἰ τιθεμένη (=εἰ τις), λαμβάνεται πολλακίς καὶ ἀντὶ τῆς ὅστις· οἶον, Σωκράτης ἐδάσκαλε τοὺς νέους καὶ εἰ τις ἄλλος παρ' αὐτῷ ἐφοῖτα· εἴ τινα λάβοιεν ἀπέκτεινον. Καὶ μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄν· οἶον, ἀπόκριται, εἰ τι ἄν σε ἐρωτῶ (Λυσ.)=ὅ, τι ἄν σε ἐρωτῶ.

Ἑρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 263. Ἑρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε ἡ τίς, πότερος, ποῖος, πού-

σος, πηλίκος, ποδαπός, πόστος και ποσταῖος, καὶ τίθενται ἐπὶ ἐρώ-
τησεως.

α. Ἡ τίς τίθεται ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ συντάσσεται
ὡς τὰ ἐπίθετα· οἶον, τίς ἀνὴρ; τίς γυνή; τί ρῆμα; Ἀλλὰ πολλά-
κις καὶ μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς· οἶον, τίς ἀνδρῶν; Ἐὰν δὲ ἡ ἐρώ-
τησις γίνηται μετ' ἀπορίας, ἐπιφέρεται καὶ τὸ ποτέ ἢ τὸ δήποτε ἢ
τὸ ἄρα· οἶον, τίς ἦν ποτε ἡ δαίνοια τῶν τότε Ἀθηναίων; (Δημ.) τί
δήποτε, ὦ Μέλιτε...; τίς ἄρ' ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών;

Σημ. Τὸ ἐνικὸν οὐδέτερον (τί) σημαίνει ἐνίοτε αἰτῶν· οἶον, τί
ταῦτα ποιεῖς; = διὰ τί κάμνεις ταῦτα; Τὸ θέμιον δὲ εἰς τόπον κα-
τεγορουμένου, δύναται τὰ συνταχθῆ καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ὑποκειμέ-
νου· οἶον, τί οὗν, τί ταδιά ἐστίν; τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα;

β'. Ἡ πότερος σημαίνει τίς (ποιος) ἐκ τῶν δύο, καὶ συντάσσεται
ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον,
ποτέρα χεὶρ πᾶσχει; καὶ, ποτέρα τῶν χειρῶν πᾶσχει; Τὸ δὲ οὐδέ-
τερον πότερον ἢ πότερα μετὰ τοῦ ἡ ἐπιφερομένου λαμβάνεται καὶ ἐ-
πιρρηματικῶς· οἶον, πότερόν σέ τις, Αἰσχίνη, τῆς πόλεως ἐχθρόν, ἢ
ἐμὸν εἶναι φῆ; Πολλάκις δὲ τίθεται καὶ δις· οἶον, πότερος ὁ Νη-
ρεὺς, καὶ πότερος ὁ Θερσίτης;

γ'. Ἡ ποῖος τίθεται ἐπὶ ποιότητος καὶ συντάσσεται ὡς τὰ ἐπί-
θετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον, ποῖον μῦθον
εἶπες; ποῖος τῶν θανόντων κακός; Ἐπὶ δὲ εἰκασίας ἢ τοῦ περίπου
ἐπιφέρεται καὶ ἡ ἀόριστος τίς· οἶον, τᾶλλα δ' ὁ ἀνὴρ πῶς τις; =
ὡς ἂν ποῖος νὰ εἶνε, ἢ ποῖος περίπου εἶνε;

δ'. Ἡ πόσος τίθεται ἐπὶ ποσότητος· οἶον, πόσοι εἰσιν οἱ πολέμιοι;
Καὶ μετὰ τῆς ἀορίστου τίς ἐπὶ εἰκασίας ἢ τοῦ περίπου· οἶον, πόσοι
τινὲς εἰσιν οἱ ἐχθροί; = ὡς πόσοι ἢ πόσοι περίπου νὰ εἶνε οἱ ἐχθροί;

ε. Ἡ πηλίκος τίθεται ἐπὶ μεγέθους· οἶον, πηλίκος ἦσθα ἐπὶ τῶν
μηδικῶν; πηλίκη ἐκάστη γραμμὴ;

ς'. Ἡ ποδαπός τίθεται ἐπὶ τόπου (πατρίδος)· οἶον, ποδαπός εἶ;
Πάριος.

ζ'. Ἡ πόστος τίθεται ἐπὶ τάξεως· οἶον, πόστον ἔτος ἐστίν;
πέμπτον.

η. Ἡ ποσταῖος τίθεται ἐπὶ χρόνου· οἶον, ποσταῖος πάρει ἀπὸ τοῦ
οὐρανοῦ; τριταῖος.

Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 264. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπὶ ἐπιμερισμοῦ
(§ 290), εἶνε δὲ τέσσαρες, ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος καὶ ση-

μαίνουσιν ἡ μὲν ἕτερος εἰς ἐκ τῶν δύο, ἡ δὲ ἐκάτερος δύο καθ' ἑνὰ χωριστά, ἡ δὲ ἕκαστος πολλοὶ καθ' ἑνα χωριστά, ἡ δὲ ἄλλος εἰς ἐκ τῶν πολλῶν.

Σημ. Ἡ ἕτερος ἐνάρθρως μὲν λεγόμενη σημαίνει εἰς ἐκ τῶν δύο οἶον, ἡ ἑτέρα τῶν χειρῶν ἀνάρθρως δὲ λαμβάνεται ἀντὶ τῆς ἀλλο-
λος (=διάφορος) οἶον, ὁ φίλος ἕτερος τοῦ κόλακος.

§ 265. Συντάσσονται δὲ ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς οἶον, ἡ ἑτέρα χεὶρ καὶ ἡ ἑτέρα τῶν χειρῶν πάσχει, ἐκάτερος πύς πάσχει καὶ ἐκάτερος τῶν πιδῶν πάσχει, ἕκαστον ζῶον καὶ ἕκαστον τῶν ζῶων αἰσθήσεις ἔχει, ἄλλος μαθητὴς καὶ ἄλλος τῶν μαθητῶν. Καὶ μετὰ τῆς ἀορίστου τίς οἶον, ἔλπεται τις ἕκαστος, ἄλλος τις εἶπε ταῦτα.

§ 266. Ἡ ἐκάτερος, ἕκαστος καὶ ἄλλος (ἐν ταῖς φράσεσιν: ἄλλος ἄλλοθεν, ἄλλος ἄλλο) διὰ τὴν περιληπτικὴν ἔννοιαν αὐτῶν συντάσσονται πολλάκις καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος οἶον, ταῦτα εἰπόντος, ἀπῆλθον ἐκάτερος—ἕκαστος αὐτῶν λέγουσι—καὶ μ' ἡσπάζοντο ἄλλος ἄλλοθεν—ἡρώτων ἄλλος ἄλλο.

Περὶ προθέσεων.

§ 267. Αἱ κύριαι προθέσεις εἶνε 18, καὶ τίθενται ἢ ἐν συνθέσει μετὰ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ἢ ἐν συντάξει (χωριστά) μετὰ τῶν πλάγιων πτώσεων τῶν πτωτικῶν ἢ τῶν ὡς πτωτικῶν ἐκλαμβανόμενων οἶον, παραλαμβάνω, παραλαβὴ, παρὰ τὴν ὁδόν, ἐπὶ γῆς, παρὰ σοῦ, ἐν τούτῳ, πρὸς τοὺς ἐργαζομένους τὸ ἀγαθόν, περὶ τοῦ κρίνειν κλπ.

§ 268. Συντάσσονται δὲ ἢ μετὰ μιᾶς τῶν πλάγιων πτώσεων καὶ λέγονται μονόπτωτοι, ἢ μετὰ δύο καὶ λέγονται δίπτωτοι, ἢ μετὰ τριῶν καὶ λέγονται τρίπτωτοι.

α) Αἱ μονόπτωτοι εἶνε ὀκτώ· ἀντί, ἀπό, ἐκ καὶ πρὸ συντάσσόμεναι μετὰ γενικῆς· ἐν καὶ σὺν μετὰ δοτικῆς· εἰς, ἀνά μετ' αἰτιατικῆς.

β) Αἱ δίπτωτοι εἶνε τέσσαρες: διὰ, κατὰ, μετὰ, ὑπὲρ συντάσσόμεναι μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς.

γ) Αἱ τρίπτωτοι εἶνε ἑξῆς: παρά, πρὸς, ἐπὶ, ἀμφί, περὶ καὶ ὑπὸ συντάσσόμεναι μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς.

Α'. Μονόπτωτοι προθέσεις.

α. Μετὰ γενικῆς.

Ἀντί.

§ 269. Ἡ ἀντὶ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει

Ξα μὲν 1) ἀνταλλαγὴν, ἀντικατάστασιν καὶ ἀνταμοιβήν· οἶον, ἀντι-
 τι θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δοῦν ἀλλάξασθαι, αὐτὸς βασι-
 λεύει ἀντὶ ἐκείνου, ἀντὶ πολλῶν πόνων μικρὰ ἀπολαμβάνω. 2) Προ-
 τίμησιν· ὥς, τὸν καλὸν θάνατον ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου αἰρεῖται· 3)
 Ὀρκον (ἀντὶ τῆς πρὸς)· ὥς, ἀντὶ τῶν παιδῶν τῶνδε σ' ἱκετεύομεν.
 4) Αἰτίαν· ὥς, ἀνθ' ὧν σε διεποσθευσάμην 5) Σύγκριτιν ἀντὶ τοῦ
 ἢ μετὰ τῶν συγκριτικῶν· ὥς, αἰρετώτερός ἐστὶν ὁ καλὸς θάνατος ἀν-
 τι αἰσχροῦ βίου.

Ἐν συνθέσει δέ, 1) τὸ ἀντικρῦ· ὥς, ἀντιμέτωπος. 2) Ἀνταλλα-
 γὴν καὶ ἀντικατάστασιν· ὥς, ἀντιδιδῶμι, ἀνθύπατος. 3) Ἐναντιό-
 τητα· ὥς, ἀντίπαλος, ἀντίχριστος. 4) Ἰσότητα ἢ ὁμοιότητα· ὥς,
 ἀντίθεος (=ἰσόθεος), ἀντάξιος, ἀντίτυπος. 5) Οἰκειοποιήσιν· ὥς,
 ἀντιποιούμεκι.— Ἡ κυρία σημασία τῆς ἀντί εἶνε ἡ τοῦ ἀντικρῦ.

Ἀπό.

§ 270. Ἡ ἀπὸ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συν-
 τάξει μὲν 1) Ἀποχωρισμὸν μέρους ἀπὸ ὅλου· οἶον, ἀφορίζω τὰ πρό-
 βατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων. 2) Τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἀρχεῖται τι καὶ κινῆται·
 οἶον, Κύρος ὀρμάται ἀπὸ Σάρδεων. 3) Τὸ σημεῖον, ἐξ οὗ ἀρχεῖται τι·
 οἶον, ἐνταυθὶ εἰσιν αἱ διώρυχες ἀπὸ Τίγρητος ποταμοῦ ρέουσιν. 4)
 Τὸ μακρὸν καὶ ἔξω· οἶον, αἱ πάλαι πόλεις διὰ τὴν ληστείαν ἀπὸ θα-
 λασσῆς φέκισθησαν, ἀπὸ σκοποῦ. 5) Θέσιν, ἐφ' ἧς ἰστάμενός τι ἐ-
 ναργεῖ· οἶον, ἀπὸ νεῶς, ἀπὸ πύργου μάχεσθαι. 6) Χρόνον· οἶον, ἀπὸ
 παιδῶν, ἀπὸ πρωίας. 7) Τὸ ὕστερον· οἶον, ἀπὸ δείπνου ἐμάχοντο
 (=μετὰ δείπνον). 8) Καταγωγὴν· οἶον, τῶν ἀφ' Ἡρακλέους, ἀπὸ
 Ζήγκλης. 9) Μέσον, ἀρορμὴν, αἰτίαν· οἶον, ἀπὸ τῆς λείας τρέφον-
 ται, ἀπὸ στάσεως ἐκπίπτοντες, χωλὸς ἀπὸ τραύματος. 10) Ὑλιν·
 οἶον, ἀπὸ κέδρου.

Ἐν συνθέσει δέ 1) Ἀποχωρισμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν· οἶον, ἀποικῶ,
 ἀποδημῶ, ἀπέρχομαι. 2) Παύσιν ἢ τελειοποιήσιν· ὥς, ἀπολήγω, ἀ-
 ποτελῶ, ἀπεργάζομαι, ἀπορράττω. 3) Ἀρῆσιν, στέρξιν, ἀποβο-
 λήν· ὥς, ἀπόρημι, ἀπαυδῶ, ἀπομανθάνω (λησμονῶ). 4) Τὸ πάλιν ἢ
 τὸ ὀπίσω· ὥς, ἀποκαθίστημι, ἀπολαμβάνω.— Ἡ κυρία σημασία τῆς
 ἀπὸ εἶνε ἡ τοῦ χωρισμοῦ.

Ἐκ ἢ ἐξ.

§ 274. Ἡ ἐκ ἢ ἐξ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συν-
 τάξει μὲν 1) τὴν ἐκ τινος περιφερείας ἐξοδὸν (τὴν ἀπὸ τόπου κίνη-
 σιν)· ὥς, ἐκ Πύλου, ἐξ ἀγορᾶς, ἐξ οἰκίας. 2) Τὸ μέρος, ἐξ οὗ κρατοῦ.

μέν τι· ὥς, ἐκ τῆς χειρὸς λαμβάνω τινά. 3) Τὸ ἔξω καὶ τὸ μακρύν· ὥς, ἐκ ποδῶν, ἐξ ὀφθαλμῶν. 4) Διάστημα· ὥς, ἐξ ἀκοντίου βολῆς. 5) Χρόνον· ὥς, ἐκ παιδῶν, ἐκ νεότητος, ἐξ ἀρχῆς. 6) Τὸ ὕστερον· ὥς, ἐκ τούτου ἀνέστη Χρυσάντας, ἐκ πολέμου εἰρήνη. 7) Καταγωγὴν· ὥς, βασιλεὺς ἐκ βασιλείων, ἦν ἐξ Ἀργούς. 8) Μεταβολήν· ὥς, ἐκ πενήτων πλούσιοι γηγόνασιν. 9) Ἐκλογὴν, προτίμησιν, ἐξαίρεσιν· ὥς, ἐκ πάντων προτιμῶνται, τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐκ πάντων μέλιστα ἀνέστη ἔνυχανεν ὄν. 19) Αἰτίαν, μέσον, ὄργανον· ὥς, ἐξ ὧν ἐφθείροντο, ἐκ ραθυμίας ἡ πενία, ἐκ χρυσῶν φιαλῶν πίνειν. 11) Ὑλὴν· ὥς, ἐκ ξύλων πεποιήνται τὰ πλοῖα, στέφανος ἐξ ἀκανθῶν. 12) Ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν· ὥς, ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς=ἐμφανῶς.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ἔξω ἢ μακρύν· ὥς, ἐκβάλλω, ἐξέρχομαι, ἐκπέμπω. 2) Ἐπίτασιν ἢ τὸ λίαν· ὥς, ἐκπρεπής, ἐξοχος. 3) Τὸ ἐντελῶς· ὥς, ἐκμανθάνω, ἐξοπλιζώ, ἐκβαρβαρῶ, ἐξελληνίζω. 4) Τὸ ἀνω· ὥς, ἐξαίρω, ἐξάλλομαι.—Ἡ κυρία σημασία τῆς ἐκ εἶνε ἢ τῆς ἐκ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔξω κινήσεως.

Πρό.

§ 272. Ἡ πρό συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὸ ἔμπροσθεν· ὥς, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, πρὸ ποδῶν, πρὸ τῆς πόλεως. 2) Τὸ πρότερον· ὥς, πρὸ τῶν τρωικῶν, πρὸ ἡμῶν. 3) Ὑπεράσπισιν· ὥς, πρὸ τῶν παιδῶν καὶ γυναικῶν μέχεσθαι· πρὸ τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκειν. 4) Προτίμησιν· ὥς, βούλομαι γονεῖς πρὸ παντὸς ἔχειν.

Ἐν συνθέσει δὲ ἔχει τὰς αὐτὰς σημασίας, ἃς καὶ ἐν συντάξει· ὥς, προαὔλιον, προλέγω, προκινδυνεύω, προαιρούμαι.—Ἡ κυρία σημασία τῆς πρὸ εἶνε ἢ τοῦ ἔμπροσθεν.

β'. Μετὰ μόνης δοικῆς.

Ἐν.

§ 273. Ἡ ἐν συντάσσεται μετὰ δοτικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὸ ἔνδον ἢ τὴν ἐν τόπῳ ἢ χρόνῳ στάσιν· ὥς, ἐν οἰκίᾳ, ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν τῷ πολέμῳ. 2) Τὸ μεταξὺ ἢ τὸ πλησίον ἢ τὸ ἐνώπιον· ὥς, ὀχληρόν ἐστιν ἐν νεοῖς ἀνὴρ γέρων, ἢ ἐν Μυκάλῃ μάχῃ, ἐν δήμῳ λέγειν. 3) Τὸ ἐπάνω· ὥς, ἐν ὄρεσιν, ἐν γῇ πένεσθαι. 4) Ἐξουσίαν· ὥς, ἐν σοὶ νῦν ἐστὶ σωσαι τὴν Ἑλλάδα ἢ ἀπολέσαι. 5) Τὸ μέσον (ὄργανον), τρόπον· ὥς, ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις μέχεσθαι, ἐν τάχει. 6) Περιφρασιν· ὥς, ἐν φόβῳ, ἐν ὀργῇ εἶμι, γίγνομαι=φοβοῦμαι, ὀργίζομαι· τὰ δὲ ἐν ᾧ, ἐν

Διονύσου, ἐν διδασκάλῳ εἶνε ἑλλειπτικῇ τοῦ τόπου, δόμῳ, θεάτρῳ· οἰκίᾳ.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ἐντός· ὥς, ἐνοικῶ, ἔγγειος. 2) Τὸ μεταξύ· ὥς, ἐμπίπτω. 3) Ἐπιβουλήν· ὥς, ἐνεδρεύω—Ἡ κυρία σημασία τῆς ἐν εἶνε ἡ τοῦ ἐντός.

Σὺν καὶ ἄττικῶς ξύν.

§ 274. Ἡ σὺν συντάσσεται μετὰ δοτικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὸ ὁμοῦ· ὥς, σὺν ὅπλοις. 2) Συμπωνίαν· ὥς, σὺν τῷ νόμῳ. 3) Βοήθειαν ἢ θέλησιν· ὥς, σὺν θεῷ. 4) Ὅργανον, μέσον, τρόπον· ὥς, τὸν νεκρὸν ξὺν τῇδε κουφίῃς χειρί· σὺν βίᾳ πράττει=βιαιῶς.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὁμοῦ· ὥς, συμπέσχω. 2) Βοήθειαν· ὥς, συμπαύω, συμμαχῶ. 3) Τὸ ἐντελῶς· ὥς, συγκαλύπτω, συντρίβω. 4) Τὴν ἐν τάξει καὶ ἁρμονίᾳ πλοκήν· ὥς, συγγράφω, συντάττω—Ἡ κυρία σημασία τῆς σὺν εἶνε ἡ τοῦ ὁμοῦ.

γ'. Μετὰ μόνης αἰτιατικῆς.

Εἰς καὶ ἄττικῶς εἰς.

§ 275. Ἡ εἰς συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὴν εἰς τόπον συνήθως κίνησιν (τὸ τέρμα τῆς κινήσεως)· ὥς, ἀφίκετο εἰς Λακεδαιμόνα, ἔπλευσαν εἰς Πειραιᾶ, εἰς Πέρσας πορεύεται. 2) Τὸ ἔσω· ὥς, εἰς φρέαρ ἐμβάλειν, ὁ δῆμος εἰς ἱερὸν καθέζομενος. 3) Χρόνον ἢ τὸ ἔως· ὥς, ἤκεν εἰς τριακοστὴν ἡμέραν, εἰς αὐριον, εἰς εἴκοσι στρατιώτας. 4) Διαίρεσιν καὶ ἐπιμερισμὸν μάλιστα ἐπὶ στρατιωτικῶν πράξεων· ὥς, ἡ ἡμέρα διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, εἰς δύο ἄγειν τὸν λόχον. 5) Σκοπὸν· ὥς, χρήσιμον εἰς πόλεμον, εἶπον εἰς ἀγαθόν. 6) Ἀναφορὰν, ἠθικὴν σχέσιν· ὥς, πολλὰι ὑπάρχουσιν εὐεργεσίαι ἡμῖν εἰς τὴν πόλιν τῶν Λακεδαιμονίων, ὕμνοι εἰς Ἀπόλλωνα (πρὸς τιμὴν ἢ ἔπαινον)· τὰ δὲ εἰς ἄδου, εἰς διδασκάλου, εἰς Διονύσου εἶνε ἑλλειπτικῇ τοῦ δόμον, οἰκίαν, θεάτρον.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὴν ἐκ τῶν ἔξω εἰς τὰ ἔσω κίνησιν· ὥς, εἰσέρχομαι, εἰσάγω. 2) Ἐπίτασιν· ὥς, εἰσακούω—Ἡ κυρία σημασία τῆς εἰς εἶνε ἡ τοῦ τέρατος τῆς κινήσεως.

Ἀνά.

§ 276. Ἡ ἀνά συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὴν πρὸς τὰ ἄνω κίνησιν· ὥς, ἀνὰ τὸν ποταμὸν πλεῖ (πρὸς τὰς πηγάς). 2) Τὸ ἐπάνω ἐπὶ μεγάλῃς ἐκτάσεως ἐν στάσει ἢ

ἐν κινήσει· ὥς, ἀνὰ τὰ ὄρη οἰκεῖν, ἀνὰ τὴν ὁδόν, ἀνὰ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν. 3) Διανομὴν ἢ περιοδικὴν ἐπανάληψιν ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν· ὥς, ἀνὰ πέντε παρασάγγας, ἀνὰ δικοῦσιν στάδια, ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, ἀνὰ πᾶν ἔτος. 4) Τὸ ὀπίσω· ὥς, ἀνὰ πόδας χωρεῖ. 5) Περίφρασιν· ὥς, ἀνὰ στόμα ἔχειν (= ἐν στόματι), ἀνὰ κράτος (= ἰσχυρῶς), ἀνὰ θυμόν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) κίνησιν πρὸς τὰ ἄνω· ὥς, ἀναπηδῶ, ἀνέρχομαι, ἀναβαίνω· ἐπομένως καὶ τὴν ἀπὸ τῶν παραλίων πρὸς τὰ μεσόγεια ἢ πρὸς τὸ πέλαγος· ὥς, ἀναβαίνειν, ἀνάγεσθαι. 2) Τὸ πάλιν· ὥς, ἀναβιῶ, ἀναβλαστάνω, ἀναμύχομι. 3) Τὸ ὀπίσω· ὥς, ἀναποδίζω, ἀνκρούω — Ἡ κυρία σημασία τῆς ἀνὰ εἶνε ἢ τοῦ ἄνω.

Β'. Προθέσεις δίπτωτοι.

Διά.

§ 277. Ἡ διὰ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ διὰ μέσου τοπικῶς· ὥς, διὰ τῆς ἀγορῆς πορεύεται, ἐξελεύνεται διὰ τῆς Ἀραβίας. 2) Διέρκειν χρόνου· ὥς, διὰ βίου εὐτυχεῖν (καθ' ὅλον τὸν βίον), διὰ παντός τοῦ αἵματος μένειν. 3) Διάλειμμα (τὸ μεταξὺ διέστημα) τόπου ἢ χρόνου· ὥς, διὰ δέκα ἐπάλξεις πύργοι ἦσαν, Μεσσηνίην διὰ τριακοσίων ἐτῶν μέλλουσι κατοικίξαι (= μετὰ παρέλευσιν τριακοσίων ἐτῶν). 4) Τὸ ὄργανον ἢ τὸ μέτρον· ὥς, διὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων μέχονται.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) αἰτίαν· ὥς, διὰ τὴν ἡμετέραν ραθυμίαν ἡῤῃζεται ὁ Φίλιππος. 2) Τὸ ὅσον ἀνήκει ἢ ἐξαρτᾶται· ὥς, διὰ γε ἡμᾶς αὐτοὺς πᾶσι δὲ ἀποδώσετε.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ διὰ μέσου τοπικῶς· ὥς, διέρχομαι, διαβαίνω. 2) Διέρκειν χρόνου· ὥς, διαμένω, διατελῶ, διέγω. 3) Χωρισμὸν ἢ διανομήν· ὥς, διίσταμι, διέχω, διδίδωμι. 4) Ἐπίτασιν· ὥς, διακελεύομαι, διάλευκος, διάδηλος — Ἡ κυρία σημασία τῆς διὰ εἶνε ἢ τοῦ διὰ μέσου.

Κατά.

§ 278. Ἡ κατά συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) κίνησιν ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω· ὥς, κατὰ τεῖχος ῥίπτειν, κατὰ κρημνῶν φέρεσθαι. 2) Κίνησιν κατ' ἐπὶ τινός· ὥς, κατὰ σκοποῦ τοξεύειν, κατὰ κόρης παίζειν. 3) Τὸ ἐπὶ τινός· ὥς, κατὰ γῆς κάθηται, κατὰ πετρῶν σπεύρειν, καθ' ὕδατος γράφειν. 4) Τὸ ἐναντίον τινός· μέγιστα μετὰ τῶν λεγ-

ἑτικῶν ρημάτων· ὥς, κατ' ἐμοῦ λέγει, ὁ κατ' Αἰσχίνου λόγος τοῦ Δημοσθένους. 5) Ὅρκον ἢ ὑπόσχεσιν ὥς, καθ' ἱερῶν τελείων ὁμνυμι (=ὁμνύω τιθεὶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ἱερῶν), εὐχομαι κατὰ βοός, ἐκατόμβης (=εὐχομαι ὑπισχνούμενος τῷ θεῷ βοῶν ἐκατόμβην).

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τόπον ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει· ὥς, δεήσεις κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐγένοντο (=ἐν τῇ ἀγορᾷ), οἱ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν πεσόντες. 2) Τὸ ἀντικρὺ· ὥς, οἱ Ἕλληνες ἐνίκων τοὺς καθ' ἑαυτοὺς, κεῖται δὲ ἡ Κεφαλληνία κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν. 3) Τὸ κατόπιν· ὥς, κατὰ πόδας. 4) Χρόνον· ὥς, κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, κατὰ τὰ τὰ τρωϊκὰ, οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι. 5) Ὁμοιότητα ἢ συμφωνίαν· ὥς, κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφεῖ, τὴν κατὰ στυτὸν ἔλα, κατὰ νόμον. 6) Διανομὴν· ὥς, ἐχωρίσαμεν πάντα κατὰ φυλὰς, διέστησαν κατὰ διακοσίους, κατὰ ἔθνη, κατὰ μῆνα, κατ' ἔτος. 7) Τὸ ὅσον ἀνήκει ἢ ἐξαρτᾶται· ὥς, τὸ κατ' ἐμέ, τὸ κατὰ δύναμιν, αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναί=αἱ τοῦ σώματος ἡδοναί. 8) Τρόπος (ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν)· ὥς, καθ' ὑπερβολήν, κατὰ κράτος, κατὰ σπουδήν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ κάτω, ἰδίως ἀπὸ τῶν μεσογειῶν ἢ τοῦ πελάγους πρὸς τὰ παράλια· ὥς, καταπίπτειν, καταβάλλειν, καταβαίνειν, κατάγεσθαι, κατιέναι (ἐπὶ τῶν εἰς τὴν πατρίδα ἐπανιόντων ἐξορίστων). 2) Τὸ ἐναντίον· ὥς, κατηγορῶ, καταλαλῶ, κατακρίνω. 3) Ἐπίτασιν (τὸ ἐξ ὀλοκλήρου ἢ τὸ ἐντελῶς)· ὥς, καταφαγεῖν, κατακαίειν, κατὰδηλον — Ἡ κυρία σημασία αὐτῆς εἶνε ἡ τοῦ κᾶτος,

Μετά.

§ 279. Ἡ μετά συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ὁμοῦ· ὥς, τίμα τὸ δαιμόνιον αἰεὶ μὲν, μέλιστα δὲ μετὰ τῆς πόλεως. 2) Τὸ ὄργανον ἢ τὸ μέσον· ὥς, μετὰ μαχηρῶν καὶ ξύλων ἐμάχοντο. 3) Τρόπον (ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν)· ὥς, μὴδὲν μετ' ὀργῆς ποιεῖ, μετὰ χειροῦ γένεσθαι (=ἐγκαίρως).

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὕστερον· ὥς, μετὰ τὰ τρωϊκὰ· Κύρος μετὰ Καμβύσην τῶν Περσῶν ἐβασίλευσε. 2) Τὸ μεταξὺ ἢ τὸ ἐν τινι· ὥς, μετὰ χειρὸς ἔχειν τι. 3) Χρόνον (τὸ ἐν καιρῷ)· ὥς, ὤκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) μέθεξιν καὶ κοινωνίαν· ὥς, μετέχω, μεταλαμβάνω. 2) Μεταβολήν· ὥς, μετανοῶ, μεταβάλλω. 3) Τὸ ὀπίσω· ὥς, τὸ πάλιν· ὥς μετήρπενον, μεταβουλεύομαι. 4) Τὸ ὕστερον ἢ τὸ κατόπιν· ὥς, μετὰδόρυπος, μετὰδιώκω. 5) Τὸ μεταξὺ· ὥς, μεθόριον,

μεταπύργιον, μεταχειρίζομαι—Ἡ κυρία σημασία τῆς μετὰ εἶνε ἡ τοῦ ὁμοῦ.

Ὑπέρ.

§ 280. Ἡ ὑπὲρ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ὑπεράνω τοπικῶς ἐν κινήσει ἢ ἐν στάσει· ὥς, ἥλιος τοῦ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος σκιὰν αὐτῶν παρέχει, ὑπὲρ τῆς κόμης γήλοφος ἦν. 2) Ὑπερᾶσπισιν (βοήθειαν)· ὥς, ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν τέκνων. 3) Σκοπὸν (οὐ ἕνεκα), ἢ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος· ὥς, ὑπὲρ τοῦ μηδένα ἀποθνήσκειν, ὑπὲρ ὧν εἶπον πάλιν ἑρῶ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὑπεράνω τοπικῶς ἐν κινήσει ἢ ἐν στάσει· ὥς, νὰς ὑπὲρ τὴν κρήνην, ὑπὲρ ὦμον ἡλυθ' ἀκωκὴ ἐγχεος. 2) Τὸ πλεον ἐπὶ χρόνου· ὥς, ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότες. 3) Τὸ μᾶλλον· ὥς, ὑπὲρ ἄνθρωπον φρονεῖ, ὑπὲρ δύναμιν ποιεῖ, ὑπὲρ χιόνα λευκός.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὑπεράνω ἢ ὑπεράνωθεν· ὥς, ὑπερουράνιος, ὑπεράλλομαι. 2) Τὸ ἐπέκεινα· ὥς, ὑπερόριος. 3) Ὑπεροχὴν καὶ ἐπίτασιν· ὥς, ὑπερέχειν, ὑπερβαίνειν, ὑπερλαμπρὸς, ὑπερπλουτος. 4) Ὑπερᾶσπισιν· ὥς, ὑπερμαχος, ὑπεραπολογουμαι. 5) Περιφρόνησιν· ὥς, ὑπερορῶ—Ἡ κυρία σημασία τῆς ὑπὲρ εἶνε ἡ τοῦ ὑπεράνω.

Γ'. Προθέσεις τρίπτωτοι.

Παρά.

§ 281. Ἡ παρὰ συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαχίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ πρόσωπον (συνήθως) ἐξ οὗ ἔρχεται, διδοταί τι μετὰ τῶν κινήσεως, δόσεως σημαντικῶν καὶ γνωστικῶν ρημάτων· ὥς, ἀγγελία ἦλθε παρὰ βασιλέως, ἤκουσα παρὰ Σωκράτους, αἱ παρὰ θεῶν τιμωρίαι. 2) Τὸ ποιητικὸν αἴτιον· ὥς, παρὰ πάντων ὁμολογεῖται.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ πλησίον (συνήθως ἐπὶ προσώπου)· ὥς, παρ' ἐμοὶ διατρέβει, παρὰ τῷ διδασκάλῳ σιτεῖται. 2) Ἐξουσίαν· ὥς, παρὰ σοὶ κεῖται. 3) Κτῆσιν· ὥς, τὸ παρ' ὑμῖν ναυτικὸν καὶ τὸ ἡμέτερον. 4) Κρίσιν· ὥς, θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται, παρ' ἐμοὶ κριτῇ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) κίνησιν πρὸς πρόσωπον ἢ τόπον· ὥς, ἔρχεται παρὰ Ἡρωταγόραν. 2) Τὸ πλησίον ἐν κινήσει παραλλήλῳ ἢ στάσει (συνήθ. ἐπὶ πράγματος)· ὥς, παρὰ τὴν θλάσσαν πορεύεται, παρὰ τὸν ποταμὸν κώμαι ἵσαν, παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἦν. 3) Τὸ ἐναντίον ἢ τὸ ἐκτός τοῦ προσήκοντος· ὥς, παρὰ τὸν νόμον, παρὰ φύσιν, παρὰ ἐλπίδα, παρὰ μέλος ἔδει. 4) Τὸ μᾶλλον (=ὑπέρ)· ὥς, ἐπόνει

παρὰ τοὺς ἄλλους. 5) Ἐξείρσειν ἢ διαφορὰν (= πλὴν, καὶ κοινῶς παρὰ) ὥς, οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα, παρὰ τρεῖς ψήρους, παρὰ μίαν τεσσαράκοντα, παρὰ μικρὸν ἀπέθνησκειν. 6) Σύγκρισιν· ὥς, δει τοῖς πράξεϊς παρ' ἀλλήλους τίθεσθαι, ἡλίου τε ἐκλείψεις πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα. 7) Αἰτίαν· ὥς, παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν Φίλιππος ἐπηύξηται. 8) Χρόνον κατὰ διάρκειαν· ὥς, οἷα δὲ καὶ ἐλάλει παρὰ τὸν πλοῦν, παρὰ τὸν πόλεμον, τιμωρίας παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα χρῆσθαι.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ πλησίον ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει· ὥς, παρακθήμηναι, πέρειμι, πέρεδρος, παραπλέω, παρέρχομαι. 2) Τὸ ἐξω τοῦ ὁρθοῦ λόγου (παράθεσιν, διςτροφὴν)· ὥς, παράλογος, παράνομος, παραερμηνεύω. 3) Ὀλιγορίαν· ὥς, παρορώ. 4) Τὸ πλέον (ἐπίτασιν)· ὥς, παράτολμος—Ἡ κυρία σημασία τῆς παρὰ εἶνε ἢ τοῦ πλησίον.

Πρὸς.

§ 282. Ἡ πρὸς συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) καταγωγὴν ἢ συγγένειαν· ὥς, ὁ πρὸς μητρός· θεῖος. 2) Αἰτίαν ποιητικὴν ὥς, θνήσκει πρὸς τῆς δὲ τῆς γυναικός. 3) Τὸ ἐνώπιον ἢ τὸ πλησίον· ὥς, πρὸς θεῶν ἁσθεῖς, πρὸς θαλάσσης. 4) Ὀρκον (κατ' ἐλλείψιν τοῦ ἱκετεύω ἢ δέομαι)· ὥς, τὴν συγγένειαν, πρὸς θεῶν, μή μοι λέγε—τὴν συγγένειαν διὰ τὸ ὄνομα τῶν θεῶν μή μοι ἀναφέρεις. 5) Τὸ ἴδιον ἢ πρέπον· ὥς, οὐ πρὸς ἀνδρὸς σοφοῦ ταῦτα, οὐ πρὸς τῆς ἡμετέρας δόξης ταῦτα.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ πλησίον· ὥς, πρὸς τῷ Εὐρράτῃ ποταμῷ. 2) Προσθήκην· ὥς, πρὸς τούτοις, πρὸς τοῖς ἄλλοις.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) διεύθυνσιν (κίνησιν) πρὸς τι (συνήθως πρόσωπον)· ὥς, ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς πρέσβεις, πλεῖν πρὸς οἴκους. 2) Σκοπὴν· ὥς, μανθάνομεν πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν. 3) Σύγκρισιν καὶ ἀναλογίαν· ὥς, πρὸς τοὺς ζῶντας τὸν ζῶντα ἐξέταξε, πέντε πρὸς τέσσαρα. 4) Συμφωνίαν· ὥς, πρὸς αὐλὸν ᾄδει. 5) Ἐναντιότητα ἢ κίνησιν ἐχθρικὴν· ὥς, πρὸς ταῦτα ἀντιταχθῆναι, πρὸς κέντρα λακτίζει, ἐπολέμουν πρὸς ἀλλήλους. 6) Ἀναφορὰν ἢ σχέσιν φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν· ὥς, ἀπέσταλας σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον, ταχυμέριον μὲν τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλίας, σημείον δὲ τῆς πρὸς Ἰππόνικον συνηθείας.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) κίνησιν ἢ διεύθυνσιν πρὸς τι· ὥς, προσεῖναι, προσέρχεσθαι. 2) Τὸ πλησίον ἢ τὸ ἀμερόν· ὥς, προσμένω, προσήκει. 3) Προσθήκην· ὥς, προστίθηναι. 4) Τὸ ἐναντίον· ὥς, προσβάλλω. 5) Ἐπιπολήν· ὥς, προσψάλλω—Ἡ κυρία σημασία αὐτῆς εἶνε ἢ τοῦ πλησίον ἢ τοῦ ἐκ μέρους.

Ἐπί.

§ 283. Ἡ ἐπὶ συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων καὶ σηκίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ἐπὶ πᾶσι πορεύσει ἢ ἐν κινήσει. ὥς, ἐπὶ τῆς τραπέζης κεῖται ἡ βίβλος. ἐφ' ἑμῆς πορεύεται. 2) Κίνησιν μετὰ σκοποῦ μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων. ὥς, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, ἐπὶ Σάμου πλεῖν. 3) Χρόνον. ὥς, ἐπὶ Θησέως, ἐπὶ εἰρήνης, ἐφ' ἡμῶν ταῦτα ἐγένετο. 4) Στρατιωτικὴν τάξιν. ὥς, ἐπὶ τριῶν εἰς βάθος ἐτάχθησαν. 5) Ἐπιστάσιαν. ὥς, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης, οἱ ἐπὶ τῶν ὄπλων.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ ἐπὶ πᾶσι ἐφηρμοσμένως. ὥς, οἱ Θρᾶκες ἄλως πεκίδας ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσι, Κύρος ἐφ' ἱππῶν ἐπορεύετο. 2) Τὸ κατόπιν ἢ ὕστερον. ὥς, ἐπὶ τούτοις καὶ ἕτερα διηγείται. 3) Τὸ πλησίον. ὥς, ἐπὶ τῷ ποταμῷ φκοδόμει. 4) Αἰτίαν ποιητικὴν ἢ τελικὴν ἢ προτρεπτικὴν ἢ καὶ ὀργανικὴν. ὥς, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς Σικελίας, συλλαμβάνει τινὰ ἐπὶ θανάτῳ, ἐπὶ ποίῳ ποτὲ ἔργῳ ὁ ἄνθρωπος ὑποφάγος καλεῖται; ἐπὶ τῷ σῶ ὀνόματι. 5) Ἐξουσίαν ἢ ἐπιστάσιαν. ὥς, ἐπ' ἐμοὶ ἐστὶν (εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν μου), καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν αἰτιῶνται, τὸ ἐπ' ἐμοὶ (τὸ κατ' ἐμέ). 6) Συνθήκην. ὥς, ἐπὶ τούτοις εἰρήνην ἐποιήσαντο, ἐπὶ ὁπῶ ὀβολοῖς δανείζουσι τοῦ μηνὸς τὴν μῶν. 7) Προσθήκην τινὸς ἐπὶ πᾶσι εἰς ἄλλο ἢ κατόπιν ἄλλου ἢ μετ' ἄλλου. ὥς, τάλαντα ἐπὶ τάλαντοις συντιθέντες. 8) Τιμὴν. ὥς, λίθινος λέων ἔστηκεν ἐπὶ Λεωνίδᾳ, λέγειν ἐπὶ τοῖς τεθνεώσιν = πρὸς τιμὴν τοῦ Λεωνίδου κλπ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) κίνησιν ἀπλῶς πρὸς τι. ὥς, ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζε. Κίνησιν πρὸς τὰ ἄνω. ὥς, ἀναβαίνει ἐφ' ἱππον. Κίνησιν ἐχθρικὴν. ὥς, στρατεύεται ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Κίνησιν μετὰ σκοποῦ μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων. ὥς, εἶναι ἐφ' ὕδωρ, ἐπὶ πῦρ ἐλθόντος σου. 2) Ἐκτασιν τοπικὴν. ὥς, τὸ ἄμμα δύναται ἐπὶ πολλὰ στάδια ἐξικνεῖσθαι. 3) Διάρκειαν χρόνου. ὥς, ἐπὶ πολλὰς νύκτας βοαὶ ἐγένοντο, ἐπὶ δέκα ἔτη. 4) Θέσιν σχετικῶς πρὸς τόπον τινά. ὥς, ἐπὶ δεξιᾷ, ἐπ' ἀριστερᾷ τινος κεῖται τι. 5) Συμφωνίαν ἢ ἀναλογίαν. ὥς, ἐπὶ στάθμῳ ἔθυσεν. 6) Ἐξουσίαν ἢ τὸ ὅσον ἀνῆκει ἢ ἀποβλέπει ἢ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τινος. ὥς, ἐφ' αὐτοὺς ποιεῖν, σῶθηθ' ὅσον γε τοῦτ' ἐμέ. 7) Ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν. ὥς, ἐπὶ μέγχα = μεγάλως, ἐπὶ πολὺ.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ἐπὶ πᾶσι. ὥς, ἐπιβαίνει, ἐπουράνιος, ἐπιδερμῆς. 2) Τὸ ἐναντίον. ὥς, ἐπιστρατεύει, ἐπελαύνει, ἐπιδρομή. 3) Κίνησιν εἰς τόπον. ὥς, ἐπὶ ἡλθον εἰς ποταμόν. 4) Τὸ ὀπισθεν ἢ τὸ ὕστερον.

ρον· ὥς, ἐπιτάττειν, ἐπιζῶ, ἐπικτητος· 5) ἐπιμερισμὸν ἢ ἀναλογίαν· ὥς, ἐπίτριτος. 6) Ἐπίτασιν ἢ τοῦναντίον ἐλάττωσιν· ὥς, ἐπίφορος· ἐπίκυρτος—Ἡ πρώτη σημασία τῆς ἐπὶ εἶνε ἢ τοῦ ἐπὶ κίνω.

Περί.

§ 284. Ἡ περί συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πληγίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ περί οὗ ὁ λόγος ἦτοι τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου μετὰ τῶν ἀνηγηματικῶν καὶ σκεπτικῶν ρημάτων· ὥς, λέγουσι περί φιλοσοφίας, βουλευόμεναι περί εἰρήνης. 2) Τὸ μᾶλλον· ὥς, περί πολλοῦ, μικροῦ, παντός, οὐδενός ποιοῦμαι τι. 3) Τὸ περίξ, ὥς, περί Ἀχρδανίας.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ περίξ· ὥς, περί ταῖς κεφαλαῖς εἶχον τίς· 2) Αἰτίαν μετὰ τῶν ρημάτων τῶν σημαίνοντων φόβον, θόρον, ἐλπίδα· ὥς, δέδοικα περί τῷ παιδί, θόρει περί σεαυτῷ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ περίξ τοπικῶς καὶ χρονικῶς· ὥς, περί τὴν πόλιν, περί ὄρθρον, περί δείλην, περί λύχων ἀρχάς. 2) Τὸ ὥς ἔγ· γιστα ἢ τὸ περίπου μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν· ὥς, περί τοὺς τριακοσίους ἀπέβηκον. 3) Τὸ πρῶγμ, εἰς ὃ ἐνασχολεῖται τις· ὥς, περί φιλοσοφίαν σπουδάζει. 4) Τὸ κατὰ τι· ὥς, περί τοῦτο δεινός εἰ. 5) Περιφρασιν ἀντὶ ἐπιθέτων· ὥς, τὰ περί τὸν πόλεμον=τὰ πολεμικά, τὰ περί τὴν δίκαιαν=τὰ δικιτητικά, τὰ περί ἐμὲ πράγματα=τὰ ἐμὰ πράγματα.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ περίξ· ὥς, περιζῶ, περιβλέπω, περιβόλλω. 2) Τὸ κρεῖττον (ὑπεροχήν)· ὥς, περιγίγνομαι=νικῶ. 3) Τὸ λίαν (ἐπίτασιν)· ὥς, περίβλεπτος, περίλυπος, περιβόητος. 4) Περιφρόνησιν· ὥς, περιρῶ—Ἡ πρώτη σημασία τῆς περί εἶνε ἢ τοῦ περίξ.

Ἀμφί.

§ 285. Ἡ ἀμφί ἔχει τὴν αὐτὴν σύνταξιν καὶ τὰ αὐτὰ σημαίνοντα τῆς περί, καὶ εἶνε σπανία παρὰ τοῖς πεζοῖς· μεταχειρίζονται δὲ αὐτὴν εἰς τοὺς χρονικοὺς ἢ ἀριθμητικοὺς προσδιορισμούς· ὥς, Κλέαρχος ἦν, ὅτε ἐτελεύτα, ἀμφὶ τὰ πενήκοντα ἔτη. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ ἀμφί καὶ ἡ περί μετ' ἀρσενικοῦ ἄρθρου πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ καὶ αἰτιατικῆς κυρίου ὀνόματος ἐνδόξων ἢ ἐξόχων ἀνδρῶν σημαίνουσι περιφραστικῶς ἢ μόνον τὸ κύριον ὄνομα, ἢ μόνον τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ, ἢ ὁμοῦ τὸ κύριον ὄνομα καὶ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ· ὥς, οἱ περί Ζήθον=οἱ Ζήθος, οἱ ἀμφὶ Ὀρέα=οἱ Ὀρικοί, οἱ ἀμφὶ Κύρον=ὁ Κύρος καὶ οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ.

Υπό.

§ 286. Ἡ ὑπὸ συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πληγίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ὑποκᾶτω· ὥς, ὁ ὑπὸ γῆς χρυσός, πηγὴ ὑπὸ τῆς πλατάνου ρεῖ, ὑπὸ μάλης φέρει τὴν βίβλον. 2) Ἐξέρτησιν καὶ συνοδίαν (συμφωνίαν)· ὥς, χωρεῖν ὑπ' αὐλητῶν, ὑπὸ φορμύγγων χορεύειν, ὑπὸ φανοῦ πορεύεσθαι. 3) Ὑποταγὴν (σπαν)· ὥς, πάλιν ὑπὸ βασιλείᾳ ἐγένοντο. 4) Αἵτιον ποιητικόν ἢ προτρεπτικόν· ὥς, Ἐκτωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ Ἀχιλλέως, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ ὑποκᾶτω· ὥς, τί ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ; ὑπὸ σκηναῖς, ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει. 2) Ὑποταγὴν ἢ ἐξέρτησιν· ὥς, τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑπ' ἡμῖν, οἱ δὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις εἰσίν, ὑπὸ βερβίτῳ χορεύειν. 3) Ποιητικόν αἷτιον· ὥς, ὑπ' Ἀριστοτέλει παιδευθεῖς.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὑποκᾶτω συνηθέστερον ἐπὶ ἐκτάσεως τοπικῆς· ὥς, ἐπορεύομαι ὑπ' αὐτὸ τὸ τεῖχος, ὑπὸ τὴν σκιάν ἐκαθέζετο. 2) Ὑποταγὴν· ὥς, ὑπ' ἐαυτὸν ποιεῖσθαι πόλεις καὶ ἔθνη.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὑποκᾶτω· ὥς, ὑπάγεις, ὑρχεῖς, ὑποτάσσω. 2) Τὸ κρυφίως καὶ τὸ λήθρα ἢ τὸ σχολαίως· ὥς, ὑποκλέπτω, ὑπεξέρχομαι, ὑποχωρῶ, ὑποδύομαι. 3) Μείωσιν (τὸ ὀλίγον)· ὥς, ὑπόλευκος, ὑπόκωφος, ὑπόπικρος.—Ἡ πρώτη σημασία αὐτῆς εἶνε ἡ τοῦ ὑποκᾶτω.

§ 287. Προθέσεις κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς εἶνε καὶ τὰ μόρια ἔνεκα (ἐνεκεν), ἄνευ, πλήν, ἄχρι, μέχρι, χωρὶς, ἔως, ὥς, νῆ καὶ μὲ, ἅτινα τίθενται πάντοτε ἐν συντάξει καὶ οὐδέποτε ἐν συνηθεί, ἐκτὸς τοῦ πλήν, ὅπερ συντίθεται μετὰ τοῦ μέλος· ὥς, πλημμελῆς, πλημμέλεια, πλημμελῶ· συντάσσονται δὲ μετὰ γενικῆς, πλήν τοῦ ὥς, νῆ καὶ μὲ, ἅτινα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς· καὶ τὸ μὲν ὥς λέγεται πάντοτε σχεδὸν ἐπὶ προσώπου· ὥς, πορεύομαι ὥς τὸν βασιλέα, πολλῶν φυγόντων ὥς τὸν Πειραιᾶ· 1 τὰ δὲ νῆ καὶ μὲ λέγονται ἐπὶ ὅκον· ἄλλὰ τὸ μὲν νῆ ἐπὶ κατωμύσεως (καταφάσεως), τὸ δὲ μὲ ἐπὶ ἀπωμύσεως (ἀποφάσεως)· ὥς, νῆ Δί' εἶπον ταῦτα, μὲ Δί' οὐκ εἶπον ταῦτα. Προηγούμενου δὲ τοῦ βεβαιωτικοῦ ναι, τίθεται τὸ μὲ καὶ ἐπὶ κατωμύσεως· ὥς, ναι μὲ τὸν Δί' εἶπον ταῦτα. Ἀττικῶς

1 Κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς τὸ ὥς προθετικῶς λαμβανόμενον πάντοτε μετὰ προσώπου συντάσσεται καὶ οὐδέποτε μετὰ τόπου· ὅπου δὲ εὐρίσκεται συνεταγμένον μετὰ τοπικῆς αἰτιατικῆς θεωρεῖται, ὅτι προήλθεν ἐκ παρρηγοῦς ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν τῆς εἰς διό διορθοῦναι νῦν τὰ τοιαῦτα χωρὶς ὑπὸ τῶν κριτικῶν.

δὲ τίθενται καὶ ὁμοῦ ἀμφοτέρω, ἡγοούμενον τὸ νῆ καὶ ἐπιφερόμενον τὸ μά· ὥς, νῆ μά Δία.

Σημ. Αἱ προθέσεις πολλὰκις ἀντὶ τὰ τεθῶσι πρὸ τῶν π.λαγίων πτώσεων ἐν συντάξει τίθενται πρὸ τῶν ρημάτων ἐν συνθέσει, φυλάττουσαι τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ σύνταξιν, ἢν εἶχον καὶ οἱ συντεταγτοί μετὰ τῶν π.λαγίων πτώσεων· διὸ τὰ οὕτως ἀπὸ προθέσεων συνθετὰ ῥήματα συντάσσονται ὡς εἰς τῶν προθέσεων καὶ οὐχὶ ὡς εἰς τῆς φύσεως αὐτῶν· οἷον, κατεψηφίσαντό μου = ἐψηφίσαντο κατ' ἐμοῦ, προαπόβληνται τῶν ἄλλων = ἀπόβληνται πρὸ τῶν ἄλλων, πλατάρῳ ὑποτρέχειν = τρέχειν ὑπὸ πλατάρῳ κ.λπ. Πολλὰκις δὲ χάριν σαγήνης ἢ ἐμφάσεως ἢ αὐτῇ πρόθεσις τίθεται καὶ πρὸ τοῦ ῥήματος καὶ πρὸ τῆς π.λαγίας πτώσεως· οἷον, ἐξήγαγον τὰνδράποδα ἐκ τῆς οἰκίας, ἀπήλασε Χαλδαίους ἀπὸ τῶν ἁκρῶν, τὸ ἐν ἡμῖν ἐνοικοῦν πνεῦμα. Καὶ τοῦναντίον ἐρίοις ἐλλείπει ὁμοίως ἡ πρόθεσις καὶ ἀπὸ τῆς π.λαγίας πτώσεως καὶ ἀπὸ τοῦ ῥήματος· οἷον, οἱ Ἀθηναῖοι ἤλθον πολλῶ στρατῷ = οὐν πολλῷ στρατῷ, ἀπώλorto αἱ νῆες αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι = οὐν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι, Μαραθῶνι = ἐν Μαραθῶνι, τί τὰ τέκνα κλάλει; = διὰ τί, νεώτατος δ' ἦν Πριαμίδων, δ καὶ με γῆς ὑπεξέπεμψεν (ὁ πατήρ) = δι' δ. 1

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν προθέσεων.

§ 288. Αἱ προθέσεις ἀρχῇθεν ἦσαν ἐπιρρήματα καὶ ἐτίθεντο πάντοτε ἐν συντάξει, καὶ οὕτως εὐρίσκονται παρ' Ὀμήρου· παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς διέσωσε τὴν ἐπιρρηματικὴν ταύτην ἔννοιαν μόνον ἡ πρὸς μετὰ τοῦ καὶ ἡγοούμενου, ἢ τοῦ δὲ ἐπιφερόμενου· ὥς, ἄθλιον ἔφη εἶναι τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα καὶ ἐλεεινόν γε πρὸς (=καὶ προσέτι), ἐγὼ ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λυγέσθαι, πρὸς δέ (=προσέτι δέ). Μετὰ ταῦτα ὁμοίως μετέπεσον εἰς προθετικὴν χρῆσιν καὶ συνετέθησαν μετὰ τῶν ρημάτων καὶ ὀνομάτων καὶ πρὸ τῶν π.λαγίων πτώσεων ἐτέθησαν ἐν συντάξει.

§ 289. Ἐκάστη πρόθεσις ἀπαιτεῖ ἰδίαν λέξιν· ὥς, ἔπεμπεν εἰς Πέρσας πρὸς τε τὸ κοινὸν καὶ τὸν Καμβύσην, ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν ἄδου, μάχεσθαι πρὸ τῶν παίδων καὶ πρὸ τῶν γυναικῶν. Ὅταν ὁμοῦ ἡ αὐτὴ πρόθεσις ἀποδίδωται εἰς δύο ἢ πλείονας λέξεις συνδεδεμένας διὰ συνδέσμων συμπλεκτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν, τότε ἡ πρόθεσις τίθεται συ-

1 Τοῦτο καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν σχῆμα ἐλλείψεως τῶν προθέσεων, ὅπερ οἱ νεώτεροι δὲν δέχονται.

νόως μόνον πρὸ τῆς πρώτης καὶ ἐννοεῖται εἰς τὰς λοιπὰς· ὥς, κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ ἱατρικὴν, εἰς ναύτας καὶ κελευστάς καὶ κυβερνήτας ἢ δύναιμι ἀφίκετο, ἐγὼ οἶμαι ὕμῃς οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων διαφέρεισθαι, ἀλλὰ τῆς τούτων διανοίας. Δύο ὁμως προθέσεις δὲν τίθενται εἰς μίαν λέξιν κατ' ἑλλειψιν τῆς πρώτης λέξεως, ἤγουν δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τὸν ὑπὲρ καὶ ὑπὸ γῆν χρυσόν, οὔτε ἐπὶ καὶ ὑπὸ γῆς, ἀλλὰ πάντοτε τὸν ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπὸ γῆν χρυσόν, ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς. Μόνον παρὰ ποιηταῖς χάριν τοῦ μέτρου τίθεται ἡ πρόθεσις εἰς τὴν δευτέραν λέξιν καὶ ἐννοεῖται καὶ εἰς τὴν πρώτην· ὥς, ἀλὸς ἢ ἐπὶ γῆς.

§ 290. Τῶν προθέσεων αἱ μὲν σημαίνουσιν στάσιν συντάσσονται μετὰ στάσεως σημαντικῶν ρημάτων, αἱ δὲ σημαίνουσιν κίνησιν μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων· ὥς, μένει ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς Εὐρώπην διεβίβασε τὸν στρατὸν ὁ Ξέρξης. Ἀλλὰ πολλάκις στάσεως σημαντικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ κινήσεως σημαντικῆς προθέσεως (εἰς), καὶ τούνχυντίον κινήσεως σημαντικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ στάσεως σημαντικῆς προθέσεως (ἐν) διὰ προηγουμένην κίνησιν ἢ στάσιν· ὥς, ἐκαθέζετο εἰς τὸ Ἡραῖον=καταφυγὼν εἰς τὸ Ἡραῖον ἐκαθέζετο ἐν αὐτῷ, οἱ ἐν τῷ Ἡραίῳ καταπεφευγότες ἐξῆσαν=οἱ καταπεφευγότες καὶ ὄντες ἐν τῷ Ἡραίῳ ἐξῆσαν ἀπ' αὐτοῦ.

Περὶ τῶν ἀποφατικῶν μορίων.

§ 291. Δύο εἶνε τὰ ἀποφατικὰ μόρια τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης τὸ οὐ καὶ μὴ, ἐξ ὧν κατὰ σύνθεσιν ἢ παραγωγὴν γίνεται τὸ οὔτε, οὐδέ, οὐδεῖς, οὐκέτι, οὐδαμῶς· μήτε, μηδέ, μηδεῖς, μηκέτι, μηδαμῶς, κλπ. Πᾶν δ' ὅτι ἂν εἴπωμεν περὶ τῶν ἀπλῶν ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων καὶ παραγῶγων.

§ 292. Τὸ μὲν οὐ σημαίνει ἀρνησιν ἀνεξάρτητον, ἥτοι προερχομένην οἰκοθεν ἐκ τῆς βουλήσεως αὐτοῦ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος· τὸ δὲ μὴ ἐξηρητημένην, ἥτοι προερχομένην ἐξωθεν ἐπιβαλλομένην ὑφ' ἐτέρου διὸ τὸ μὲν οὐ τίθεται ὅπου ἡ ἀρνησις προέρχεται οἰκοθεν καὶ ὅπου τὰ πράγματα εἶνε ὁρισμένα καὶ θετικὰ, τὸ δὲ μὴ, ὅπου ἡ ἀρνησις προέρχεται ἐξωθεν καὶ ὅπου τὰ πράγματα εἶνε ἀόριστα καὶ ἐνδοιαστά (ὑποθετικὰ)· ὥς, οὐ βούλομαι, ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν ἄδικος, μὴ λέγε, μὴ τι ἀληθές ἢ, μὴ γένοιτο κλπ.

Χρῆσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 293. Ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τὸ μὲν οὐ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς, ἢ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν· ὥς, οὐ

, οὐκ ἂν εἴποιμι· τὸ δὲ μὴ μετὰ πασῶν τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων·
μὴ λέγε, μὴ εἴπῃς, μὴ γένοιτο, φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν ;

294. Τὸ μὴ συντάσσεται καὶ μεθ' ὀριστικῆς 1) ἐπὶ ἀπευχῆς πα-
ρόντων πραγμάτων· ὥς, εἴθε μὴ ἐγένετο. 2) Ἐπὶ ἐρωτήσεων, ἐν
περιμένεται ἢ ποθεῖται ἀποφατικῇ ἀπόκρισις· ὥς, μὴ τι νεώτε-
ρόν γέλλεις ; = οὐ· ὅταν ὁμως περιμένεται καταφατικῇ ἀπόκρισις,
ταὶ τὸ οὐ· ὥς, τὰ ἀγαθὰ οὐ καὶ καλὰ δοκεῖ σοι εἶναι ; = ναί.

Χρῆσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

295. Ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων τὸ μὲν οὐ τίθεται 1)
τὰς αἰτιολογικὰς προτάσεις· ὥς, ἐπεὶ οὐ βούλεσθε. 2) Εἰς τὰς
κἀκ· ὥς, οἶδ' ὅτι οὐκ ἀληθὴ λέγεις· ἡδεῖν, ὅτι οὐ ρᾶδιον εἶη. 3)
τὰς ἀναφορικὰς καὶ χρονικὰς, ὅταν ἀναφέρωνται εἰς ὀρισμένον τι
θετικόν· ὥς, Πρωταγόρας, ὃν οὔτε γινώσκεις· ἃ οὐκ ἔατε ἡμᾶς
παιδας ποιεῖν, ταῦτα αὐτοὶ ἐποιεῖτε. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ
ὥς, ὁ Τίγρις ποταμὸς ἐστὶ ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν δυνάμεθα ἄνευ
ἰών διαβῆναι. 4) Εἰς τὰς πλαγίας ἐρωτήσεις, ὅταν ἡ ἐρώτησις
γίνεται περὶ ὀρισμένου καὶ θετικῶν πραγμάτων· ὥς, ἡρώτα πῶς οὐκ
εὐχρὸν ἐστὶ. Πρωταγόρας ἐρωτᾷ, εἰ οὐκ αἰσχύνομαι. 5) Εἰς τὰς ἀ-
ποτελεσματικὰς προτάσεις, ὅταν τὸ ὥστε συντάσσεται μεθ' ὀριστι-
κῆς ἢ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν· ὥς, αἱ δοξαὶ δραπετεύ-
ουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε οὐ πολλοὺ ἀξίαί εἰσιν· οὐ-
κ ἐστὶν ὁ συκοφαντῶν, ὥστε οὐδὲν ἂν δικαίως αὐτοῦ λέγοντος ἀπο-
χρίσθαι.

§ 296. Τὸ δὲ μὴ τίθεται ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων 1) εἰς
τὰς ὑποθετικὰς καὶ τελικὰς προτάσεις· ὥς, εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν,
σταί σοι κακὰ· οὐδὲν ἢ μάθῃς, ἐάν νοῦς μὴ παρῇ· εἰ μὴ ἀναγκά-
σῃτο· ἵνα μὴ κακοῖς ἐθιζώμεθα· ὅπως μὴ θάνῃς. Καὶ μετὰ τοῦ δυ-
νητικοῦ ἂν· ὥς, ὅπως ἂν μὴ ἔχῃ ἀντιλαβὴν ἡ χεὶρ (Θουκ.). 2) Εἰς
τὰς διστακτικὰς προτάσεις· ὥς, δέδοικα μὴ ἀποθάνῃ· ἐδεδοίκειν μὴ
ἀποθάνοι. 3) Εἰς τὰς ἀναφορικὰς καὶ χρονικὰς, ὅταν ἀναφέρωνται εἰς
ἀόριστον καὶ ὑποθετικόν τι· ὥς, ἃ μὴ οἶδα, οὐδὲ οἶμαι εἰδέναι· σα-
φὲρὸν ἐστὶ πᾶν, ὅτι ἂν μὴ δικαίως ἢ πεπραγμένον, μεγίστη γίγνεται
σωτηρία, ὅταν γυνή τις πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ· ὅποτε μὴ φαίεν,
ἀπάγοντες ἀπέκτεινον· ἐπεὶ μὴ ἀντανάγοιεν, ἀναχωροῦντες ἡσύχα-
ζον. 4) Εἰς τὰς πλαγίας ἐρωτήσεις, ὅταν ἡ ἐρώτησις γίνηται περὶ
ἀμφιβόλων καὶ ἀορίστων πραγμάτων· ὥς, ἡρώτων, εἰ μηδὲν φροντίζ-
οι τῶν παρόντων. 5) Εἰς τὰς ἀποτελεσματικὰς προτάσεις, ὅταν το

ὥστε (ὥς) συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ προτακτικῆς· ὥς, ὥστε μὴ ἀποκέρχης, ὥστε μὴ λίαν στένε.

Σημ. Τὸ οὐ πολλὰκις, ἀποδόσκον μοῖρηι τινα λέξιν, ἰσοδυναμεῖ τῷ στερητικῷ α' διὸ συντάσσεται, εἰ καὶ πολὺ σπαρίως, καὶ μετὰ τελικῶν καὶ υπερθετικῶν προτάσεων καὶ ἐπομένως μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ ἐνκλικῆς· οἶον, οὐτ' ἀργύριον οὔτε χρυσὸν διδούς ἀναλείσεις με, ὅπως ἐγὼ ταῦτ' οὐκ' Ἀθηναίους φράσω· ἔαρ δὲ οὐ φάσκη = ἀρρήται.

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ ἀπαρεμφάτου.

§ 297. Τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται τὸ μὴ, ἀλλὰ πολλὰ τῶν εἰδικῶν δέχονται καὶ τὸ οὐ· ὥς, αἰροῦμαι μὴ ραθυμεῖν, χρή μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλήθους, ὁμολογεῖς μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ καλόν, φημί αὐτὸν οὐ διαμενεῖν, ἡγοῦμαι αὐτοὺς οὐ τι διαπράττειν. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν· ὥς, οἷός ἐστι μὴ ἂν ἀπαρνηθῆναι, οἴεσθε οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν ; 1

§ 298. Τὸ μὴ τίθεται καὶ ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὥστε (ὥς) ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν· ὥς, ὥστε μηκέτι ἀμαρτάνειν· τοιαῦτα αὐτοῖς εἴρχεται, ὥστε μὴτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορῆσαι. Ἀλλ' ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα θεωρητῇται πιθανόν, τότε τίθεται, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, καὶ τὸ οὐ· ὥς, ὁ μᾶς πάντας εἰδέναι ἡγοῦμαι τοῦτον οὕτω σκιόν, ὥστε οὐ δύνασθαι μαθεῖν τὰ λεγόμενα.

§ 299. Τὰ κωλύσεως, ἀρνήσεως, ἀπαγορεύσεως καὶ ἐναντιώσεως σημαντικὰ ρήματα (κωλύω, εἴργω, κατέχω, ἀπέχω, ἀπαγορεύω, ἀποτρέπω, ἀρνούμαι κλπ.) ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον συνήθως μετὰ τοῦ μὴ, ὅπερ δὲν ἀναιρεῖ τὴν τοῦ ἀπαρεμφάτου ἔννοιαν, ἀλλὰ μάλλον ἐπιτείνει τὴν φύσει ἐνυπάρχουσαν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ρήμασιν ἀρνησιν· ὥς, ἐκώλουν αὐτὸν μὴ προσεύχεσθαι, ἀπαγορεύω μὴ ποιεῖν ἐκκλησίαν, ἡρνούντο μὴ πεπτωκέναι, ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν χώραν στρατεῦσαι. Ὅταν δὲ τὰ ρήματα ταῦτα λέγονται μετ' ἀρνήσεως, τότε εἰς τὸ ἀπαρέμφατον αὐτῶν προτίθεται καὶ τὸ οὐ (οὐχι) μετὰ τὸ μὴ=μὴ οὐ· ὥς, οὐ κωλυσόμεθα μὴ οὐ μαθεῖν, οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν ἀρετὴν μὴ οὐ καλὴν εἶναι, τίνα οἶε ἀπαρνήσασθαι μὴ οὐχι ἐπίστασθαι τὰ δίκαια ;

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ μετοχῆς.

§ 300. Ἀπασαί αἱ μετοχαὶ δέχονται τὸ οὐ πλὴν τῆς ὑποθετικῆς,

1 Τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον, ὅταν ἔχη τὸν δυνητικὸν ἂν, δέχεται τὸ οὐ, τὸ δὲ τελικὸν τὸ μὴ.

τελικῆς, τῆς ἀναφορικῆς καὶ χρονικῆς, ὅταν σημαίνωσιν ἀόριστόν τι καὶ ὑποθετικόν, αἰτίνας δέχονται τὸ μή· 1 ὥς, παρανομοῦσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὐ διδόντες σοι χρυσίον, τί ταῦτ' αἰτίαις μ' οὐδὲν ὠφελουμένη; φανερός γέγονας οὐ συγγενῆς ὦν, ὅρῳ ἡμᾶς, οὐ δυνάμενους, οἱ οὐ δυνάμενοι (=οἱ οὐ δύνανται). ἔρχεται τέληθις εἰς φῶς οὐ ζήτουμενον (=καὶ τοι οὐ ζητεῖται), ὁμιλητικὸς ἔσει μὴ δύσερις ὦν (=ἔν μὴ δύσερις ἦς), ἅπαντα δόκει ποιεῖν, ὥς μηδὲν λήσων, ὁ μὴ δαρεῖς οὐ παιδεύεται (=ὅς ἂν μὴ δαρῇ), ὁ μηδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δέεται νόμου (=ὅστις μηδὲν ἀδικεῖ).

§ 301. Τὸ οὐ καὶ μὴ τίθενται καὶ εἰς τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόματα, ἢ ἐπίθετα ἢ καὶ ἐπιρρήματα, τὸ μὲν οὐ, ὅταν ταῦτα σημαίνωσιν ὀρισμένον τι καὶ θετικόν, τὸ δὲ μὴ, ὅταν σημαίνωσιν ἀόριστόν τι καὶ ὑποθετικόν· ὥς, τὴν τῶν γεφυρῶν οὐ διέλυσιν, χώρον οὐχ ἄγνόν, ἢ μὴ ἐμπειρία (=εἰ μὴ τις ἔχει ἐμπειρίαν), τὰ μὴ καλὴ (=ἔτινα μὴ καλὰ), μὴ καλῶς κλπ.

§ 302. Ὅταν εἰς ἀπλὴν ἄρνησιν (οὐ, μὴ) εἴνε ἀνέγκη νὰ προστεθῇ καὶ τὸ πρόσωπον ἢ τόπος ἢ χρόνος ἢ ὁ τρόπος ἀποφατικῶς, φέρεται διὰ τῶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀποφατικοῦ μορίου συνθέτων (οὐδεῖς, οὐδαμοῦ, οὐδέποτε, οὐδαμῶς, μηδεῖς, μηδαμοῦ, μηδέποτε, μηδαμῶς), περὶ ὧν σημειώτεον ὅτι, ἂν μὲν τὸ ἀπλοῦν προτάσσηται, τὰ ἀποφατικὰ ταῦτα μόρια δὲν ἀναιροῦσιν ἄλληλα, ἀλλ' ἐπιτείνουσι τὴν ἀπλὴν ἄρνησιν· ὥς, οὐκ ἐποίησεν οὐδὲν οὐδαμοῦ οὐδέποτε οὐδεῖς, μὴ λεγέτω μηδεῖς μηδέποτε μηδὲν· ὡσαύτως καὶ ἄνευ τοῦ ἀπλοῦ ἀποφατικοῦ· ὥς, οὐδεῖς οὐδαμοῦ οὐδὲν πράττει, μηδεῖς μηδαμοῦ μηδὲν λεγέτω· ἂν δὲ τὸ ἀπλοῦν ἐπιτάσσηται, ἀναιροῦσιν ἄλληλα, ὥστε ἡ ἀποφατικὴ πρότασις ἰσοδυναμεῖ τῇ ἀντιθέτῃ καταφατικῇ· ὥς, οὐδεῖς οὐδαμοῦ οὐδέποτε οὐκ ἀγαπᾷ τὴν δόξαν=πάντες πανταχοῦ πάντοτε ἀγαπῶσι τὴν δόξαν, οὐδεῖς τὴν ἡγεμονίαν οὐκ ἀγαπᾷ=πᾶς τὴν ἡγεμονίαν ἀγαπᾷ. 2

§ 303. Τὰ ἀποφατικὰ μόρια τίθενται συνήθως πρὸ ἐκείνης τῆς λέξεως, τῆς ὁποίας τὴν ἔννοιαν ἀναιροῦσιν· ὥς, οὐ πάντα ὀρθῶς λέγει, πάντα οὐκ ὀρθῶς λέγει, πάντα ὀρθῶς οὐ λέγει. Πολλῶς ὅμως καὶ μάλιστα ἐπὶ ἀντιθέσεως τίθενται καὶ μετὰ τὴν ἀποφασχομένην λέξιν· ὥς, ὑπερφόρῳσι μὲν ἡμᾶς, ὑπομένουσι δὲ οὐ· θεὸν νόμιζε καὶ σέβου, ζῆτει δὲ μὴ.

1 Τὸ μὴ τίθεται ἐνίοτε καὶ εἰς αἰτιολογικὴν καὶ ἐναντιωματικὴν μετοχὴν, ὅταν ἡ ἔννοια εἴνε ἐξ ὑποκειμένου καὶ οὐχὶ ἐξ ἀντικειμένου.

2 « Δύο ἀρνήσεις μίαν κατέρχουσιν ποιοῦσιν » ἔλεγον οἱ παλαιοὶ γραμματικοί.

Περὶ τῶν οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ.

§ 304. Ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν οὐ καὶ μὴ γίνεται τὸ οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ, ἅτινα ἔχουσι διάφορον ἔννοιαν καὶ σύνταξιν.

§ 305. α. Τὸ οὐ μὴ σημαίνει ἄρνησιν ἐμφαντικὴν καὶ συντάσσεται μετὰ β' συνήθως ἀορίστου ὑποτακτικῆς ἢ μέλλοντος ὁριστικῆς· ὥς, οὐ μὴ λάβῃς, οὐ μὴ πιστεύσω=ὄχι δὲν θὰ πιστεύσω. Σπάντως δὲ καὶ μετ' ἐνεστώτος ὑποτακτικῆς· ὥς, οὐ μὴ δύνῃται βασιλεὺς ἡμᾶς καταβαλεῖν. 1

Σημ. Τὸ οὐ μὴ ἐπὶ ἐρωτήσεως συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὁριστικῆς β' προσώπου, καὶ σημαίνει ἐντονον ἀπαγόρευσιν· οἶον, οὐ μὴ λαλήσεις; = μὴ λαλήσης.

§ 306. Μεταξὺ τοῦ οὐ καὶ τοῦ μὴ δυνατὸν νῦν παρεμπέση καὶ ἄλλη λέξις· ὥς, οὐ σοι μὴ μεθέσομαι, ἀλλ' οὐ ποτε ἐξ ἐμοῦ γὰρ μὴ πάθῃς τόδε.

§ 307. β'. Τὸ μὴ οὐ (μὴ οὐχί) σημαίνει ἀπλὴν ἄρνησιν καὶ οὐχί ἐμφαντικὴν ὥς τὸ οὐ μὴ, καὶ συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ υποθετικῆς μετοχῆς, ὅταν προηγῇται ἄρνήσις ἢ λέξις ἀρνητικῆ· ὥς, οὐχ ὁσίων σοὶ ἐστὶ μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνη (Πλτ)· ἀδύνατον ἦν μὴ οὐ μέγαρα βλέπτειν, οὐκ ἂν ἀξιόπιστος εἶην λέγων μὴ οὐχί πρότερον φανείς τίς εἰμι, δυσάγαθος γὰρ ἂν εἶην τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτεῖρων ἔδραν. 2 Ἐπὶ δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου συντάσσεται τὸ μὴ οὐ, ὅταν τὸ ρῆμα, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρεμφάτον ἐξαρτᾶται, εἴνε κωλύσεως, ἀπαγορεύσεως, ἀρνήσεως καὶ ἐναντιώσεως σημαντικὸν μετ' ἀποφατικοῦ τίνος μορίου (§ 299)· ὥς, οὐ κωλυόμεθα μὴ οὐ βοηθεῖν, οὐδεὶς ἀρνείται τὴν ἀρετὴν μὴ οὐ καλὴν εἶναι.

§ 308. Ἐπὶ δὲ τῶν διστακτικῶν προτάσεων (§ 192) συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς μὲν (ἢ μέλλοντος ὁριστικῆς), ὅταν τὸ ρῆμα, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται, εἴνε ἀρктиκοῦ χρόνου· μετ' εὐκτικῆς δὲ, ὅταν τὸ ρῆμα εἴνε ἱστορικοῦ· ὥς, δέδοικα μὴ οὐ θεμιτὸν ἢ φοβούμαι, μὴ οὐκ ἀποθάνῃ· ἐδεδοίκειν μῆρου ἀποθάνου· ἐφοβεῖτο μὴ οὐ δύναίτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλείας.

1 Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔλεγον, ὅτι τὸ οὐ μὴ συντάσσεται δευτέρῳ ἀορίστῳ ὑποτακτικῆς, καὶ ἐν ἑλλείψει αὐτοῦ μέλλοντι ὁριστικῆς· ἀλλ' οὐ πάντῃ ὀρθῶς· διότι ὁ δαυσιδὸς κανὼν ὁ ὀρίων, ὅτι τὸ ὅπως, ὅπως μὴ καὶ οὐ μὴ συντάσσονται μετὰ τοῦ β' ἀορίστου ὑποτακτικῆς καὶ ἐν ἑλλείψει αὐτοῦ μετὰ μέλλοντος ὁριστικῆς καὶ οὐδέποτε μετὰ α' ἐνεργ. ἢ μέσου ἀορίστου ὑποτακτικῆς δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα· διότι τὰ μόρια ταῦτα εὐρίσκονται ἐνίοτε συνενταγμένα καὶ μετὰ ἀ ἐνεργητικοῦ ἢ μέσου ἀορίστου ὑποτακτικῆς.

2 Σημειωτέον ὅτι ἡ πρότασις, εἰς ἣν ἀποδίδεται ἡ μετὰ τοῦ μὴ οὐ ὑποθετικὴ μετοχή, ἔχει πάντοτε τὸν δυνατικὸν ἄν.

Σημ. Τὸ οὐ τίθεται ἐνταῦθα, ἔν' ἄρῃ τὴν ἔννοιαν τὴν ἐκφραζομένην ἐπὶ τῆς διστακτικῆς προτάσεως· διότι τὸ μὴ μόνον διστακτικὸν ὄν (= μήπως), δὲν δύναται καὶ πράξει τοῦτο· διὸ τὸ μὲν δέδοικα μὴ ἀποθάνῃ λέγει ὁ μὴ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον τοῦ νοσούντος (= φοβοῦμαι μήπως ἀποθάνῃ), τὸ δὲ δέδοικα μὴ οὐκ ἀποθάνῃ λέγει ὁ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον αὐτοῦ (= φοβοῦμαι μήπως δὲν ἀποθάνῃ).

Περὶ ἐπιρρημάτων.

§ 309. Τὰ ἐπιρρήματα, ὡς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ, προσδιορίζουσι τὰ ρήματα, ὡς τὰ ἐπιθέτα τὰ οὐσιαστικά· ὡς, εὖ πράττω, καλῶς λέγω, λίαν πονεῖ. Ἀλλὰ πολλάκις προσδιορίζουσι καὶ τὰ ἐπιθέτα ἢ καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα· ὡς, λίαν ἀγαθός, πᾶνυ τάπεινός, σφόδρα δριμύς, λίαν πρῶν, πᾶνυ σαφώς, ἄλλοθι· ποῦ, πάλαι ποτὲ κλπ. Δυνάτὼν δὲ καὶ πλείονα τοῦ ἐνὸς ἐπιρρήματα καὶ ἀποδοθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ ρῆμα· ὡς, καλῶς καὶ δικαίως καὶ δεόντως πέποιθε ταῦτα.

§ 310. Τὰ ἐπιρρήματα ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν διαιροῦνται κυρίως εἰς τέσσαρας τάξεις· α') Εἰς τὰ μετὰ ρημάτων συντασσόμενα. β') Εἰς τὰ μετὰ πληγίως πτώσεως οὐσιαστικοῦ. γ') Εἰς τὰ μετ' ἐπιθέτων. δ') Εἰς τὰ μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων.

Α'. Ἐπιρρήματα μετὰ ρημάτων συντασσόμενα.

§ 311. Τὰ ἐπιρρήματα προσδιορίζουσι τὰ ρήματα, κυρίως τετραχῶς, κατὰ τόπον, χρόνον, τρόπον (ποιότητα) καὶ ποσὸν, διὸ καὶ ταῦτα εἶνε κυρίως τεσσάρων εἰδῶν· τοπικὰ, χρονικὰ, τροπικὰ καὶ ποσότητος σημαντικὰ.

α. Τοπικὰ ἐπιρρήματα.

§ 312. Τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα σημαίνουσι τόπον ἢ ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει, ἥτοι τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν καὶ τὴν εἰς τόπον κίνησιν (§ 130)· συντάσσονται δὲ τὰ μὲν κινήσεως σημαντικὰ μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων, τὰ δὲ στάσεως μετὰ τῶν στάσεως· ὡς, οὐρανοθεν ἔρχεται, οἰκαδὲ πορεύεται. Ἰωμεν ἐκεῖσε, εἴσω φέρονται, αὐτόθι μένει, Ἀθήνησιν οἰκεῖ, ἐνδον ἦν κλπ.

§ 313. Τὰ μὲν εἰς οὐ καὶ ἡ λήγοντα σημαίνουσι στάσιν καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν στάσεως σημαντικῶν ρημάτων, τὰ δὲ εἰς οἱ σημαίνουσι κίνησιν καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων· ὡς, καὶ ποῦ ἐστίν οὗτος; ποῦ κεῖται ἡ βίβλος; πῇ στή; ποῖ βῶ; ὅποι ἔλθῃ. Ἄλλ' ἐνίοτε εἴτε διὰ τὴν μετὰ κίνησιν στάσιν, εἴτε διὰ σύμπτυξιν τῶν ἐννοιῶν, συντάσσονται καὶ ἀντιστρόφως τὰ

μὲν εἰς οὐ καὶ ἡ μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων, τὰ δὲ εἰς οὐ μετὰ στάσεως· ὥς, ποῦ βάντος; ὅπου βέβηκεν οὐδεὶς οἶδε, πῇ βῶ; πῇ τρέψω; ὅποι γῆς ἔσμεν.

Σημ. Τὸ δὲ ἐνταῦθα, ἔρθα (συνήθως μετὰ τοῦ δὴ) καὶ ἔρθεν λαμβάνονται ἐρίστε καὶ χρονικῶς· οἶον, ἐνταῦθα εἶπεν ὁ Κῦρος, ἔρθα δὴ ὁ Θρασύβουλος ἔλεξεν.

§ 314. Σημειωτέον δ' ὅτι, ἂν ὅλον τόπου τινὸς ἐκφράζηται δι' ἐπιρρήματος καὶ εἴνε ἀνάγκη νὰ συνεκφρασθῇ καὶ μέρος τι αὐτοῦ, τὸ μέρος τοῦτο φέρεται διὰ πλαγίας πτώσεως μετὰ τῆς ταυτοσύμου τῷ ἐπιρρήματι προθέσεως· ὥς, ἀπῆρεν Ἀθήνηθεν ἐκ τοῦ Πειραιῶς, ἀπέρχεται οἰκοθεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, κατήρεν Ἀθήναζε εἰς τὸν Πειραιᾶ· πορευόμεθα οἴκαδε εἰς Πολεμάρχου, ἐλθόντες οἴκαδε ὥς ἐμέ, μένει οἶκοι ἐν Ἀττικῇ. Ἐάν δὲ καὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος παρίστανται ἐν στάσει προθετοπτώτως, τὸ μὲν ὅλον φέρεται διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν, τὸ δὲ μέρος δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· ὥς, εὗροις δ' ἄν αὐτόν ἐν Κορίνθῳ κατὰ τὸ Κρόνειον.

Σημ. Πολλὰκι στάσεως σημαντικὸν ἐπίρρημα συντάσσεται μετὰ κινήσεως σημαντικοῦ ρήματος, καὶ τοὐναντίον κινήσεως σημαντικὸν ἐπίρρημα συντάσσεται μετὰ στάσεως σημαντικοῦ ρήματος· δύναμι προηγουμένης κινήσεως ἢ στάσεως, ἢ δύναμι συμπτύξεως ἐννιῶν (§ 312, β', 3)· οἶον, ἐνταῦθα κατέφυγε, παρασκενάζεται οἴκαδε κ.λπ.

β'. Χρονικὰ ἐπιρρήματα.

§ 315. Τῶν χρονικῶν ἐπιρρημάτων τὰ μὲν σημαίνουσι χρόνον ἐνεστώτα, τὰ δὲ παρελθόντα, τὰ δὲ μέλλοντα, τὰ δὲ καὶ τὰ τρία σημεῖα τοῦ χρόνου· διὸ συντάσσονται τὰ μὲν σημαίνοντα ἐνεστώτα χρόνον μετὰ ρήματος ἐνεστώτος χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα παρελθόντα μετὰ ρήματος παρωχημένου χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα μέλλοντα μετὰ ρήματος μέλλοντος χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα καὶ τὰ τρία σημεῖα τοῦ χρόνου μετὰ ρήματος παντὸς χρόνου· ὥς, νυνὶ γράφω, χθές ἔγραψα, αὔριον γράψω, ἄρτι ἐπεπαύμην, νῦν γράφω, γράψω, ἔγραψα.

γ'. Τροπικὰ καὶ ποιότητος σημαντικὰ ἐπιρρήματα.

§ 316. Τὰ τροπικὰ καὶ ποιότητος σημαντικὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται μετὰ παντὸς χρόνου ρήματος· ὥς, καλῶς λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα· ὀρθῶς ποιῶ, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα κ.λπ.

Σημ. Τὸ μὲν εὖ ποιεῖν, κακῶς ποιεῖν εἶνε ἐνεργητικά=εὐεργετεῖν, κακοποιεῖν, τὸ δὲ εὖ πάσχειν, κακῶς πάσχειν εἶνε παθητικά=εὐερ-

πρετρίσθαι, κακοποιεῖσθαι· οὕτως ἔχει καὶ τὸ εὖ λέγειν, κακῶς λέγειν· πρὸς τὸ εὖ ἀκούειν, κακῶς ἀκούειν = εὐ.λογεῖν, κακολογεῖν, εὐλογεῖσθαι, κακολογεῖσθαι· τὸ δὲ εὖ πράττειν εἶνε ἵσον τῷ εὐτυχεῖν, τὸ δὲ κακῶς πράττειν ἵσον τῷ δυστυχεῖν.

δ'. Ἐπιρρήματα ποσότητος.

§ 317. Τὰ ποσότητος ἐπιρρήματα συντάσσονται μετὰ παντός χρόνου ῥήματος· ὡς, ἀπαξ ἦλθε, πολλάκις ἐρῶ κλπ. Εἰς τὸ ποσὸν ὑπάρχοντα καὶ τὰ ἐπιτακτικὰ· ὡς, λίαν πονῶ, πονήσω, ἐπὶ πόνῃ κλπ.

β'. Ἐπιρρήματα μετὰ πλαγίας πτώσεως συντασσόμενα.

§ 318. Τὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται καὶ μετὰ πλαγίας πτώσεως, γενικῆς ἢ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς.

α. Ἐπιρρήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 319. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματὰ εἰσι τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ μεσότητος, τὰ παρχοόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ γενικῆς συντασσόμενα· ὡς, ἄξιως ἡμῶν αὐτῶν πολεμήσωμεν, τῶν μεγίστων παιδευμάτων ἀπέριως ἔχουσι κλπ.

Σημ. Τὸ ἔχω, ἦκα καὶ κεῖμαι καὶ τινα ἄλλα μετὰ τροπικῆς ἢ ποιότητος σηματικῆς ἐπιρρήματος λεγόμενα, συντάσσονται μετὰ γενικῆς ὁνόματος, ἧτις δὲν εἶνε συντακτικὴ αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦ τροπικοῦ ἐπιρρήματος· οἷον, καλῶς ἔχω τοῦ σώματος, εὖ ἦκα φρενῶν, ἡ Κέρκυρα καλῶς παράπλου κεῖται κλπ.

2) Τὰ χρονικὰ· ὡς, ὅψις τῆς ὥρας, πηνίκα τῆς ἡμέρας κλπ.

3) Τὰ τοπικὰ· ὡς, ποῦ γῆς, ὅπου γνώμης φέρεται, ἔσω, ἐντός, ἐνδον, ἔξω, ἐκτός, ἐγγύς, πλησίον, πόρρω, ἄνω, ἄνωθεν, ἀντικρὺ, πέραν τινός.

4) Τὰ ποσότητος· ὡς, ἀπαξ τῆς ἡμέρας, δις τοῦ μηνός, πολλάκις τοῦ ἔτους.

5) Τὰ τακτικὰ· ὡς, ἐξῆς τούτων καὶ ἄλλα διηγέσθαι.

6) Τὰ ἐπικρυπτικὰ· ὡς, κρύφα τῶν στρατιωτῶν, λάθρα τῶν πολεμίων.

7) Τὰ διαιρετικὰ καὶ ἐξαιρετικὰ· ὡς, χωρὶς τῶν ἄλλων, δίχα στόματος, πάντα ἔχει πλὴν υγείας.

8) Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ· ὡς, μᾶλλον τῶν ἄλλων, μάλιστα πάντων, πλέον ἐμοῦ, ἥκιστα πάντων.

Σημ. Τὰ συγκριτικὰ συντάσσονται καὶ ὁμοιοπῶς τῷ συγκριτικῷ.

τω, μεσολαβούντος τοῦ ἢ (§ 45, 17, σημ. α.)· οἶον, σὲ μᾶλλον ἢ ἐκεῖ-
νον ἀγαμαι, σὺ μᾶλλον ἢ ἐκεῖνός με ὠρελεῖ· ὡσαύτως καὶ μετὰ ρήμα-
τος τῆς αὐτῆς ἐγκλίσεως· οἶον, ὠρελῶ μᾶλλον ἢ βλάπτω ἐργαζόμενος.

β'. Ἐπιρρήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 320. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματά εἰσι τὰ εξῆς·

1) Τὰ μεσότητος, τὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ δοτικῆς συν-
τασσομένων· ὥς, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις, ὁμοφώνως, ὁμολογουμένως τοῖς
ἐξηκείοις.

2) Τὰ ἀθροιστικὰ ὥς, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις κλπ.

Τὰ δὲ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε μόνον τὰ ὁ-
μοτικὰ, τὰ ὅποια οἰκνωτέροι γραμματικοὶ συγκαταλέγουσιν εἰς τὰς
προθέσεις· τὴν δὲ σύνταξιν αὐτῶν ζήτει ἐν § 287.

γ'. Ἐπιρρήματα μετ' ἐπιθέτων συντασσόμενα.

§ 321. Τὰ μετ' ἐπιθέτων συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε κυρίως
τὰ ἐπιτακτικὰ, τροπικὰ καὶ ἀριθμητικὰ· ὥς, νῆες παντελῶς κεναί, ὁ-
λως σοφός, λίαν ἐπιμελής, σφόδρα δίκαιος, δις ἔν, ἑκατὸν δις.

δ'. Ἐπιρρήματα μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων συντασσόμενα.

§ 322. Τὰ μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων συντασσόμενα ἐπιρρήματα
εἶνε κυρίως τὰ ἐπιτακτικὰ, τοπικὰ καὶ χρονικὰ· ὥς, λίαν καλῶς, πά-
νυ σαφῶς, ἐνταυθὰ που, πάλαι ποτέ, αἰεὶ ποτε, πάλιν αὖθις, νῦν πρῶ-
τον κλπ.

Σημ. Τὰ ἐπιτακτικὰ ἐπιρρήματα, τιθέμενα μετὰ τῶν ἐπιθέτων καὶ
τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων, δίδουσι εἰς αὐτὰ ἔννοιαν ὑπερθετικοῦ· οἷ-
ον, λίαν σοφός=σοφώτατος, πάνυ καλῶς γράφει=καλλίστα, λίαν τα-
χέως τρέχει=τάχιστα, κλπ.

Περὶ ἐπιφωνημάτων.

§ 323. Πάντα τὰ ἐπιφωνήματα συντάσσονται μετὰ τῶν πτωτι-
κῶν καὶ οὐδὲν σχεδὸν μετὰ τῶν ρημάτων· διακρίνονται δὲ ὥς πρὸς
τὴν σύνταξιν εἰς δύο, εἰς τὸ κλητικὸν καὶ εἰς τὰ παθηματικὰ.

α) Τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα συντάσσεται μετὰ κλητικῆς, καὶ τί-
θεται ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων· οἶον, ὦ φίλε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὦ ἄν-
δρες δικασταί, ὦ λέγων εὐχερῶς ὅ,τι ἂν βουληθῇς.

β) Τὰ παθηματικὰ ἐπιφωνήματα συντάσσονται διχῶς· 1) μετ' ὁ-
ριστικῆς ἢ κλητικῆς, σημαίνουσιν τὸ πάσχιον πρόσωπον· οἶον, ὦ

ἐλλήνων ἐγώ! οἶμοι τέλας! ὦ μοι ἐγώ τί πάθω! φεῦ, φεῦ, μῆτερ ἄθλία. 2) Μετὰ γενικῆς σημαίνουσας τὸ αἷτιον τοῦ ψυχικοῦ παθήματος· οἶον, φεῦ τῆς ἀνολας! ὦ τῆς μωρίας! βαβαὶ τῆς κακίας! οἶμοι τῶν κακῶν! 3) μετὰ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς, σημαίνουσας τὸ πάσχον πρόσωπον· οἶον, οἶμοι τῷ ταλαιπώρῳ! οὐαὶ μοι! αἶ με δειλὴν!

Σημ. Ἡ γενικὴ τίθεται ἐνίοτε καὶ ἄνευ ἐπιφωρήματος· οἶον, τῆς δυστυχίας! τῆς ἀναίδεας!

Περὶ συνδέσεως λόγων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν.

§ 324. Σύνδεσις λέγεται, ὅταν πρὸς ἐντελὴ ἔκφρασιν τῶν ἡμετέρων διανοημάτων ἢ βουλευμάτων ἀναγκάζωμεθα νὰ συνάπτωμεν λέξιν μετ' ἄλλης λέξεως, ἢ πρότασιν μετ' ἄλλης προτάσεως, ἢ κῶλον μετ' ἄλλου κώλου, ἢ περίοδον μετ' ἄλλης περιόδου, ἢ παράγραφον μετ' ἄλλης παραγράφου.

§ 325. Ἡ σύνδεσις εἶνε διττή, ἐξωτερικὴ (κατὰ παράταξιν), ἢ ἐσωτερικὴ (καθ' ὑπόταξιν). Καὶ ἐξωτερικὴ μὲν λέγεται ἡ σύνδεσις, ὅταν ἰσοδύναμοι προτάσεις παρὰ τῆς ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων οὕτως, ὥστε ἡ μία δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἄνευ τῆς ἐτέρας· ὥς, διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, ζῇ ἢ ἀπέθανεν, οὔτε εἰρηκα οὔτε λέγοιμι. Ἄν. Ἐσωτερικὴ δέ, ὅταν ἡ μία ἐξαρτῶται ἀπὸ τῆς ἄλλης οὕτως, ὥστε ἄνευ αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· ὥς, ἐπειδὴ ἐστὶ τυφλός, οὐχ ὀρᾷ· ἐὰν ᾖ φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής.

§ 326. Αἱ ἐσωτερικῶς λοιπόν συνδεόμεναι προτάσεις εἶνε δύο εἰδῶν, κύριαι (πρωτεύουσαι) καὶ ὑποταγεῖς (δευτερεύουσαι)· καὶ κύριαι μὲν λέγονται αἱ σημαίνουσας τὴν κυρίαν ἔννοιαν, ὑποταγεῖς δὲ αἱ σημαίνουσας τὴν ὑποδεεστέραν, ἣτις τίθεται πρὶς συμπλήρωσιν τῆς κυρίας· ὅθεν ἐν ταῖς ἀνωτέρω προτάσεσιν αἱ μὲν οὐχ ὀρᾷ καὶ ἔσει πολυμαθής, εἶνε κύριαι, αἱ δὲ· ἐπειδὴ ἐστὶ τυφλός, καὶ ἐὰν ᾖ φιλομαθής, εἶνε ὑποταγεῖς.

Σημ. Δυνατὸν ἐν τῇ αὐτῇ περιόδῳ ἢ ἐν τῷ αὐτῷ κώλῳ νὰ ὑπάρχωσι δύο ἢ καὶ πλεονεες κύριαι προτάσεις, καὶ δύο ἢ πλεονεες ὑποταγεῖς· δυνατὸν δὲ καὶ ἀπὸ ὑποταγοῦς προτάσεως νὰ ἐξαρτᾶται ἄλλη ὑποταγὴς.

§ 327. Ἀπκσι δὲ αἱ ἰσοδύναμοι προτάσεις, εἴτε κύριαι εἶνε εἴτε ὑποταγεῖς, λέγονται ὁμοταγεῖς (ὁμοειδεῖς) καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς.

§ 328. Ἐῖδη δὲ τῆς συνδέσεως εἶνε δέκα· διὸ καὶ δέκα εἰδῶν προ-

τάσεις ὑπάρχουσι, συμπλεκτικαί, διαζευκτικαί, ἀντιθετικαὶ ἢ ἐναντιωματικαί, συμπερασματικαί, αἰτιολογικαί, εἰδικαί, ἀναφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικαὶ καὶ τελικαί· συνδέονται δὲ διὰ τῶν συνδέσμων καὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων. Ἐνταῦθα δὲ θέλομεν ἐξετάσει τὰς πέντε πρώτας, τὰς δὲ ἄλλας ἐξητάσαμεν ἐν τῷ περὶ ἐγκλίσεων (§ 137—197).

α. Συμπλεκτικαὶ προτάσεις.

§ 329. Αἱ συμπλεκτικαὶ προτάσεις εἶνε ὁμοταγεῖς καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων, καὶ, τέ, καταφατικῶς, οὔτε—οὔτε, μήτε—μήτε, ἀποφατικῶς· οἶον, Σωκράτης διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, αἱ Μυῆναι ἢ Σπάρτη τε· οὔτε γράμματα οἶδεν, οὔτε νεῖν ἐπίσταται· μήτε γέλωτα προπετῇ στέργε, μήτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχου.

§ 330. Ἀποφατικὴ σύνδεσις γίνεται καὶ διὰ τοῦ οὐδὲ καὶ μηδέ, ἀλλὰ μετ' ἐπιδοτικῆς συνήθως ἐννοίας καὶ σπανίως μεθ' ἀπλῆς ἀποφατικῆς· οἶον, ἐλπίζω οὐδὲ τοὺς πολέμιους μενεῖν ἔτι—οὐ μόνον τοὺς ἄλλους, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς πόλεμους· οὐδ' Ἡρακλῆς πρὸς δύο· πρὸς σοὺ οὐδ' ἐμοὺ φράσω—καὶ οὐκ ἐμοῦ· ὁ μὲν δ' εἰπεῖν τιμι θέμις.

§ 331. Ὁ μὲν καὶ προτάσσεται τῆς λέξεως, ἣν συνδέει, ὁ δὲ τὸ ἐπιφέρειται· διὸ ὁ μὲν καὶ λέγεται προτακτικός, ὁ δὲ τὸ ἐπιτακτικός. Σημειωτέον δὲ ὅτι, ἀρκτικός ὢν ὁ καὶ, ἀπαιτεῖ καὶ ἕτερον καὶ οἶον, καὶ Σωκράτης καὶ Πλάτων φιλοσοφοῦσι. Πολλῶς δὲ τίθενται καὶ ἐκ παραλλήλου, προτασσόμενος ὁ τὸ καὶ ἐπιφερόμενος ὁ καὶ πρὸς σφικτοτέραν σύνδεσιν· οἶον, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

§ 332. Ἐάν δὲ μετ' ἀποφατικῆν πρότασιν ἐπιφέρηται ἄλλη καταφατικὴ, αὕτη συνδέεται διὰ τοῦ τέ ἢ καὶ ἢ δέ· οἶον· οὔτε ἐπινεύσαι ἠθέλησεν ἐσίγα τε· ὤμοσαν μήτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοι τε ἔσεσθαι· οὔτε τῆς ἀρχῆς ἀπέτυχε καὶ τὴν φιλιαν διετήρησεν· οὔτε γραμματικὴν ἀνέγνω, διδάσκειν δὲ ἐπιχειρεῖ.

§ 333. Οἱ συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι συνδέουσιν ὁμοειδῆ κατ' ἐννοίαν· διὸ συνδέουσιν οὐ μόνον ὁμοειδῆ μέρη λόγου· οἶον, Σωκράτης καὶ Πλάτων γράφουσι, χρήματα καὶ στρατιώτας πέμπει, ἐγὼ καὶ σὺ περιπατοῦμεν, Σωκράτης διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, νῦν καὶ αἰεὶ· ἀλλὰ καὶ ἑτεροειδῆ, ὅταν εἶνε τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ἥγουν ὄνομα μετὰ ἀναφορικῆς μετοχῆς ἢ ὀνομαστικοῦ ἀπρεμεφύτου ἢ τῆς ἀνακλύσεως αὐτῶν, καὶ ἐπίθετον ἢ ἐπίρρημα μετὰ μετοχῆς ἢ ἐμπροθέτου τινός, καὶ ἐμπροσθεν μετὰ μετοχῆς· οἶον, τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἔγουν, ἢ δειλῶ καὶ τὸ δεδιέναι προδότης τῆς πατρίδος ποιεῖ, ἐγὼ

καὶ ὅστις βούλεται, κοινὴν τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἐπαμύ-
νουςαν διετελέσαν παρέχοντες, εὐδαιμόνως καὶ ἡσυχος ζῆ, ἀφοβῶς
καὶ μετὰ παρρησίας λαλεῖ, διὰ τὸ φιλεῖν καὶ μεγάλως ἐλπίδας ἔχων.

§ 334. Εἰς τὴν συμπλεκτικὴν σύνδεσιν, ἥτις γίνεται διὰ τῶν οὐ μόνον—ἀλλὰ καί,
κωτὴ καλουμένη σύνδεσις, ἥτις γίνεται διὰ τῶν οὐ μόνον—ἀλλὰ καί,
ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ προστεθῇ τι μεῖζον εἰς ἑλαττον, ἢ τοῦναντίον
ἑλαττόν τι εἰς μεῖζον· οἷον, οὐ σοὶ μόνον λοιδορήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐ-
μοί. Ναυσικύδης οὐ μόνον ἑαυτὸν καὶ οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ πρὸς τοῦ-
τοις καὶ ὅς πολλὰς.

§ 335. Ἀντὶ τοῦ οὐ μόνον τίθεται πολλάκις ἐπὶ μὲν καταφατι-
κῆς ἐννοίας τὸ οὐχ ὅτι, οἷον, οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν,
ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ—οὐ μόνον ὁ Κρίτων ἡσύχαζεν, ἀλλὰ καὶ οἱ
φίλοι αὐτοῦ—καὶ ὁ Κρίτων καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἡσύχαζον. Ἐπὶ δὲ
ἀποφατικῆς τίθεται τὸ οὐχ ὅπως· οἷον, ἡ δὲ γῆ οὐχ ὅπως καρπὸν ἤ-
νεγκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν φρεάτων ἐπέλιπεν—οὐ μόνον ἡ
γῆ οὐκ ἔδωκε καρπὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐπέλιπεν—οὔτε ἡ γῆ ἔδω-
κε καρπὸν, οὔτε τὸ ὕδωρ τῶν φρεάτων ἦν.

§ 336. Ἀντὶ τῶν οὐ μόνον, οὐχ ὅτι, οὐχ ὅπως τίθενται τὰ μὴ
μόνον, μὴ ὅτι, μὴ ὅπως, ὅταν ἡ φύσις τῆς συντάξεως ἀπαιτῇ τὸ μὴ
καὶ οὐχὶ τὸ οὐ· οἷον, ἀποδέχου τῶν ἐταίρων μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς
κακοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φρονούν-
τας· μὴ ὅτι θεός, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι οὐ φιλοῦσι τοὺς ἀπιστούντας·
μὴ ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ρυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε.

§ 337. Ἐὰν δὲν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἀρθῶσιν ἀμφοτέρων τῶν προτά-
σεων αἱ ἐννοιαί, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἐπαναλαμβάνεται τὸ οὐ, ἐν δὲ τῇ
δευτέρᾳ τίθεται μετὰ τὸν ἀλλὰ ὁ οὐδὲ ἀντὶ τοῦ καί· οἷον, οὐ μόνον
γράμματα οὐκ οἶδεν, ἀλλ' οὐδὲ νεῖν ἐπίσταται· οἱ δὲ οὐχ ὅσον οὐκ
ἡμύναντο, ἀλλ' οὐδ' ἐσώθησαν· οὐκ ἂν ἡμεῖς ἐργαζοίμεθα μὴ ὅτι τὴν
τούτων, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἡμετέρων. Δὲν ἐπαναλαμβάνεται δὲ τὸ οὐ ἐν
τῇ πρώτῃ προτάσει, ὅταν τὸ ρῆμα αὐτῆς εἴνε ἀρνητικὸν ἢ ὅταν αὕτη
φέρηται διὰ τῶν ἀρνητικῶν ἐννοιῶν ἐχόντων οὐχ ὅπως, μὴ ὅπως, οὐχ
οἷον (§ 335)· οἷον, οὐχ ὅτι τῶν ὄντων ἀπεστερήμην, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἔ-
ζων (Δημ.)· οὐχ ὅπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ' οὐδὲ
δουλείας μετρίας ἡξιώθημεν τυχεῖν (Ἰσκρ.)—οὐ μόνον οὐ· μὴ ὅπως
ὀρχεῖσθαι ἐν ρυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε.

§ 338. Ὅταν μετ' ἀποφατικὴν πράξιν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐπενεχθῇ
καὶ ἑτέρα ἀποφατικὴ δυσκολωτέρα καὶ ἐπιπονωτέρα τῆς πρώτης,
φέρεται αὕτη διὰ τοῦ μὴ ὅτι ἢ οὐχ ὅπως, ἀπερ τότε ἰσοδυναμοῦσι τῷ
πολλῷ μᾶλλον· οἷον, διὰ τὸν χειμῶνα οὐδὲ πλεῖν, μὴ ὅτι ἀναιρεῖσθαι

τοὺς ἀνδρας δυνατὸν ἦν—οὐδὲ νὰ πλεύσωσιν ἤτο δυνατὸν, πολλὰ δὲ μάλλον νὰ σηκώνωσι τοὺς νεκρούς· οὐδὲ ἐστάναι χαμίζι, οὐχ ὅπως βαδίζειν ἡδύνατο.

Β'. Διαζευκτικαὶ προτάσεις.

§ 339. Αἱ διαζευκτικαὶ προτάσεις εἶνε ὁμοταγεῖς καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ —ἢ, ἤτοι—ἢ, εἴτε—εἴτε, ἔάντε—ἔάντε, ἄντε—ἄντε, ἤντε—ἤντε· σημαίνουσι δὲ διαζευξιν (χωρισμὸν) δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν. 1 διὸ μεταχειρίζομεθα αὐτάς, ὅταν θέλωμεν ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν νὰ θέσωμεν μίαν καὶ νὰ ἄρωμεν τὰς λοιπὰς· οἶον, ἢ ζωὴ ἢ θάνατος, εἰς ἀρχὸς ἀνήρ ἐστω, ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ διος Ὀδυσσεύς.

§ 340. Ὁ ἢ τίθεται δις ἢ πολλὰκις κατὰ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου, ἀλλὰ ὁ πρῶτος δύναται καὶ νὰ παρλειφθῇ, ὅταν δὲν ἀπαιτῇται ἐμφασις· οἶον, δὸς μοι χρυσὸν ἢ ἀργυρον ἢ τι τῶν πολυτίμων.

§ 341. Ὁ ἤτοι προτάσσεται τοῦ ἢ, καὶ τίθεται, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξαρθῇ τὸ πρῶτον τῶν διαζευγνυμένων μερῶν· οἶον, ἤτοι ἀγαθός ἢ φαῦλος.

§ 342. Οἱ σύνδεσμοι εἴτε—εἴτε, ἔάντε—ἔάντε, ἄντε—ἄντε, ἤντε—ἤντε τίθενται, ὅταν ἡ ἐκλογὴ τῶν διαζευγνυμένων θεωρῇται ἀδιάφορος, καὶ αἱ ἐννοιαὶ εἶνε ὑποθετικαί· συντάσσονται δὲ ὁ μὲν εἴτε μεθ' ὀριστικῆς ἢ ἐυκτικῆς ἢ καὶ ὑποτακτικῆς (ἐπὶ διαπορήσεως), ἔτι δὲ καὶ μετὰ μετοχῆς· οἱ δὲ λοιποὶ μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 159, δ')· οἶον, εἴτε εὐγενὴς πέφυκας, εἴτ' ἐσθλὼν κακὴ· εἴτε ἐκ φύτεως μνήμονες εἶεν οἱ παῖδες, εἴτε καὶ τούναντίον ἐπιλήσμονες· ἐβουλεύοντο εἴτε κατακλῦσαι τοὺς ἀνδρας, εἴτ' ἄλλο τι χρῆσωνται· εἴτ' ἄρα καὶ χρῆσιμόν τι νομίζων αὐτὸν εἶναι, εἴτε καὶ ἀσφαλέςτερον οὕτως ἡγούμενος· ἔάν τε βούλῃ, ἔάντε μὴ ἄντε ἄρχων, ἄντε ἰδιώτης ὦν τυγχάνῃ· ἤντε πρὸς ἔω, ἤντε πρὸς ἐσπέραν, ἤντε πρὸς ἄρκτον, ἤντε πρὸς μεσημβρίαν ἄρξῃται πορεύεσθαι. Ἔτι δὲ καὶ διὰ τοῦ κἄν(τε)—κἄν(τε)· οἶον, κἄν ρήγμα ἢ κἄν στρέμμα κἄν ἄλλο τι.

Γ'. Ἀντιθετικαὶ ἢ ἐναντιωματικαὶ προτάσεις.

§ 343. Αἱ ἀντιθετικαὶ ἢ ἐναντιωματικαὶ προτάσεις εἶνε ὁμοταγεῖς καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν ἀντιθετικῶν ἢ ἐναντιωματικῶν συνδέσμων, μὲν—δὲ, μὲν—ἀλλὰ, μὲν—ὁμως, μὲν—ἀλλ' ὁμως,

1 Οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ ἔλεγον καὶ διαζευκτικοὶ σύνδεσμοι διαζευγνύουσι μὲν τὰς ἐννοίας, συνδέουσι δὲ τὰς προτάσεις.

μέν—ὅμως δέ, μέν—μέν τοι (γε), μέν—μήν, μέν—γε μήν· σημαίνουσι δὲ ἀντιθεσιν ἢ ἐναντίωσιν δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν· οἷον, ὁ μέν βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρά· Τυδεὺς μικρὸς μέν ἦν δέμας, ἀλλὰ μαχητῆς· ἡ φύσις βούλεται μέν, οὐ μέν τοι δύναται· πᾶν μέν οὐκ ἤθελεν, ὅμως δ' ἠναγκάσθη ὁμολογῆσαι κλπ.

§ 344. Ἡ ἀντιθεσις λοιπὸν γίνεται διὰ τοῦ μὲν προηγουμένου καὶ τοῦ δὲ ἐπιφερομένου ἅπαξ ἢ πολλάκις κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ λόγου ἐπὶ μετρίας ἀντιθέσεως, ἐπὶ δὲ ἰσχυρᾷ ἐπιφέρεται ὁ ἀλλὰ, ὅμως, ἀλλ'· ὅμως, ὅμως δέ, μέντοι, μήν, γε μήν, οὐ μήν, οὐ μήν ἀλλὰ.

§ 345. Ὁ μὲν τίθεται ἐνίοτε καὶ ἄνευ τοῦ δὲ καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ οὖν (=μέν οὖν) ἢ, ὅταν μετὰ τὸ πρῶτον μέν, ἐπιφέρεται τὸ εἴτα ἢ ἔπειτα, διότι ταῦτα συνήθως τίθενται ἄνευ τοῦ δέ· οἷον, αἰσχυνομένην γὰρ ἄν, εἰ, τῶν μὲν ἄλλων μὴδὲ τοὺς θεοὺς ἀναμαρτήτους εἶναι νομιζόντων, αὐτὸς τολμῶν λέγειν, ὥς οὐδὲν πώποτε πεπλημμελῆκαμεν· πρῶτον μέν οὖν εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς· πρῶτον σκεπτόν τοῦτο, εἴτα ἢ ἔπειτα ἐκεῖνο. Καὶ τούνηκτιον τίθεται ὁ δέ, ἄνευ τοῦ μὲν, ὅταν ἐκ τῆς ἀχολουθίας τοῦ λόγου εὐκόλως ἐννοῇται, ἢ ὅταν εἴνε μεταβατικὸς ἢ προσθετικὸς· οἷον, ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων—οὐ μὲν ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων· βούλομαι δὲ εἰπεῖν.

§ 346. Εἰς τὴν ἀντιθετικὴν σύνδεσιν ὑπάγεται καὶ ἡ κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν σύνδεσις, ἥτις γίνεται διὰ τοῦ οὐ—ἀλλὰ, μὴ—ἀλλὰ, ὅταν εἴνε ἀνάγκη ἐκ δύο ἐννοιῶν νὰ ἀρθῇ ἡ πρώτη καὶ νὰ τεθῇ ἡ δευτέρα· καὶ αἶρεται μέν ἡ ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ, τίθεται δὲ ἡ ἔχουσα τὸν ἀλλὰ, ὅστις διὰ τοῦτο ἐνταῦθα καλεῖται θετικὸς· οἷον, μέτρον δὲ αὐτῷ οὐχ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν· ἀγάπα μὴ τὴν υπερβᾶλλον· σάν κτῆσιν, ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπολαύσιν.

Σημ. Ὁθεν ἡ μὲν ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ πρότασις λέγεται ἄρσι καὶ προηγείται· ἡ δὲ ἔχουσα τὸν ἀλλὰ θέσις καὶ ἐπιφέρεται· πολλάκις ὅμως προηγείται ἡ θέσις καὶ ἐπιφέρεται ἡ ἄρσις· ἀλλὰ τότε ὁ ἀλλὰ μετατίθεται εἰς τὴν ἄρσιν, τιθέμενος πρὸ τοῦ οὐ ἢ τοῦ μὴ (=ἀλλ' οὐ, ἀλλὰ μὴ), καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ καί (=καὶ οὐ, καὶ μὴ)· οἷον, οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι δι' ἀρετὴν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν τύχην ἐτίκhsαν—οὐ διὰ τὴν τύχην, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν ἐτίκhsαν—οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι δι' ἀρετὴν καὶ οὐ διὰ τὴν τύχην ἐτίκhsαν· εἶναι βούλον τὰ περὶ τὴν ἐσθῆτα φιλόκαλος, ἀλλὰ μὴ καλλωπιστής—μὴ καλλωπιστής, ἀλλὰ φιλόκαλος—φιλόκαλος καὶ μὴ καλλωπιστής.

Δ'. Συμπερασματικαὶ προτάσεις.

§ 347. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις εἶνε ὑποταγεῖς καὶ συνδέονται ἐσωτερικῶς διὰ τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων οὖν, τοῖς ἄρα, ὥστε κλπ. σημαίνουσι δὲ συμπέρασμα προηγουμένων σχέσεων ἢ συνέπειαν προηγουμένων πράξεων· διὸ οἱ συμπερασματικοὶ ἢ συλλογιστικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο μερῶν, τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον περιέχει τὰς ἐνεργηθείσας πράξεις, τὸ δὲ δεύτερον, τὸ συμπέρασμα (τὴν ἀκολουθίαν), καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται συμπερασματικὴ ἢ συλλογιστικὴ πρότασις· οἶον, ἰσχυρίζομαι οὖν καὶ ἀδοξίζω ἐνόμιζεν ἡμᾶς ἀπολέσθαι· εἰ οὖν πολὺ τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρευσ εἶναι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν· εἰ εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί· ἀλλὰ μὴν εἰσι βωμοί, ἄρα καὶ θεοί· ταχὺ δὲ τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία ὁ Κύριος ἀνηλώκει, ὥστε ὁ Ἀστύχης οὐκ εἶχεν αὐτῷ συλλέγειν θηρία κλπ.

Ε'. Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.

§ 348. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἶνε ὑποταγεῖς καὶ συνδέονται ἐσωτερικῶς διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὅτι, διότι, γὰρ κλπ. σημαίνουσι δὲ αἷτιον αἰτιατοῦ τινος· διὸ οἱ αἰτιολογικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο προτάσεων, ἐκ τῆς σημαίνουσας τὸ αἷτιον καὶ ἐκ τῆς σημαίνουσας τὸ αἰτιατόν· καὶ ἡ μὲν σημαίνουσα τὸ αἷτιον εἶνε ἡ κυρία, ἡ δὲ σημαίνουσα τὸ αἰτιατόν ἡ ὑποταγὴς καὶ ἔχει τοὺς αἰτιολογικοὺς συνδέσμους· τίθενται δὲ αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἰς ὀριστικὴν (συνήθ.)· διότι, ἵνα προκύψῃ αἰτιατόν (ἀποτέλεσμα), πρέπει τὸ αἷτιον νὰ εἶνε πραγματικόν καὶ ἀληθές· οἶον, ἐπειδὴ ἐστὶ τυφλός, οὐχ ὄρξ· μὴ λέγε ταῦτα· οὐ γὰρ ἀνέξομαι κλπ.

Σημ. Τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ὁ μὲν ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ αἰτιολογοῦσι συνήθως τὰ κατωτέρω, ὁ δὲ γάρ, διότι καὶ καθότι τὰ ἀνωτέρω, οἱ δὲ λοιποὶ καὶ τὰ ἀνωτέρω· ὁ δὲ ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ λαμβάνονται πολεμικῶς καὶ χροικῶς.

Περὶ συντακτικῶν σχημάτων.

§ 349. Σχῆμα συντακτικὸν 1 λέγεται τὸ ἰδιωμα, καθ' ὃ οἱ ἄρχαῖοι Ἕλληνες γράφοντες ἢ λαλοῦντες χάριν ἐμπέσεως ἢ συντομίας παρέβαινον ἐκουσίως καὶ ἐν γνώσει τοὺς συνήθεις καὶ κοινοὺς κανόνας τῆς συντάξεως, διὸ διαφέρει τὸ συντακτικὸν σχῆμα τοῦ σολοικισμοῦ, καθότι τὸ μὲν σχῆμα εἶνε μὲν παρόμοιος τῶν συντακτικῶν κανόνων,

1 Λέγεται συντακτικὸν πρὸς διάκρισιν τοῦ ρητορικοῦ καὶ γραμματικοῦ σχήματος.

ἐκουσία ὅμως καὶ εὐχρηστος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὁ δὲ σολοικισμὸς εἶνε παρὰ τὰς ἀκουσίας καὶ ἀχρηστος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. 1. Εἶδη δὲ τῶν σχημάτων εἰσι κυρίως ὅκτω, ὑφ' ἃ ὑπάρχοντα ἕτερα ἐιδικώτερα σχήματα.

Α'. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν.

§ 350. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ ἡ σύνταξις γίνεται κατ' ἔννοιαν καὶ οὐχὶ κατὰ λέξιν. Διαίρεται δὲ εἰς δύο, εἰς τὸ κατὰ τὸ νοούμενον ἢ σημαίνονμενον, καὶ εἰς τὸ συνώνυμον.

α) Σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον ἢ κατὰ τὸ σημαίνονμενον λέγεται, ὅταν τὰ περιληπτικὰ καὶ περιεκτικὰ ὀνόματα, ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ ὄντα, συντάσσωνται μετὰ πληθ. ῥήματος ἢ ἐπιθέτου καὶ μάλιστα μετοχῆς (§ 15, 2, § 35). οἷον, ὁ δῆμος ἐψηφίσαντο, ἡ πληθὺς ἔφασαν, τὸ πλῆθος οἶονται, τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν, ὁ ὄχλος ἠθροίσθη θαυμάζοντες, τὸ στράτευμα ἐπορίζετο σίτον κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους, φάλαγγες ἔλπομενοι, ἡ βουλὴ ἡσυχίαν εἶχεν οὐκ ἀγνοοῦντες.

β') Σχῆμα κατὰ τὸ συνώνυμον λέγεται, ὅταν τὰ ἐπίθετα ἢ αἱ μετοχαὶ δὲν τίθωνται κατὰ τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος τοῦ συνωνύμου αὐτῶν. οἷον, φίλε τέκνον, ἀντὶ φίλε υἱὲ ἢ παῖ, βρέφος εἰσορῶ φέροντα τόξον, ἀντὶ παῖδα φέροντα, τὸ μαιράκιον ἐγένετο καλὸς. Εἰς τοῦτο τὸ σχῆμα ἀνάγουσι καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις λεγόμενον, ἀντὶ νόσημα λεγόμενον. ἀλλ' οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ θεωροῦσι τὴν μετοχὴν λεγόμενον αἰτιατικὴν ἀπόλυτον.

§ 351. Τὸ κατὰ σύνεσιν σχῆμα ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὰ ἀναφορικά καὶ δεικτικά. οἷον, τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, οἱ ὥρουν· καὶ τὸ Ἀρκαδικόν, ὃν ἤρχε Κλεάνωρ πλήθει, οἵπερ δικάσουσι· πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἷγε ἐμὲ ὑπῆρξαν ἄδικα ποιοῦντες (Ἡρδ.).

Β'. Σχῆμα Ἀττικόν ἢ Ἀττικὴ σύνταξις.

§ 352. Σχῆμα Ἀττικὸν ἢ Ἀττικὴ σύνταξις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἀττικῆς διαλέκτου, καθ' ὃ πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκειμένα συντάσσονται μεθ' ἐνικῆς ῥήματος (§ 15, 1). οἷον, τὰ πράγματ' ἐστὶ δεινὰ, ταῦτα. εἴρηται μοι.

1 Βαρβαρισμὸς μὲν εἶνε παράδοσις τῶν τεχνολογικῶν κανόνων, σολοικισμὸς δὲ παράδοσις τῶν συντακτικῶν. ὁ βαρβαρισμὸς μὲν ἀμάρτημα περὶ λέξιν, σολοικισμὸς δὲ ἀμάρτημα περὶ λόγον (Γαζ.).

§ 353. Ἐνδοτε καὶ μέλιστα ἐπὶ ἐμφύχων ἢ ἐπὶ ἐννοίας πληθούς ἢ ἐκτάσεως εὐρίσκονται πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συντεταγμένα καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· οἷον, τὰ τέλη (—οὐ ἐν τέλει) τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχοντο αὐτοῖς, τὰ μειράκια κατέφρονσαν, φανερά ἦσαν καὶ ἱππων καὶ ἀνθρώπων ἔχνη πολλά, ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Σπενέσιος βασιλεία.

Σημ. Ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται ἀττική, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὴν οἱ Ἀτικοί· ἀ.λ. εὐρίηται ἐνδοτε καὶ παρ' Ὀμήρῳ καὶ Ἰωσὺν· οἷον, δοῦρα σέπητε.

Γ'. Σχῆμα Βοιώτιον ἢ Πινδαρικόν.

§ 354. Σχῆμα Βοιώτιον ἢ Πινδαρικόν λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ πληθυντικὰ ὑποκείμενα ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους συντάσσονται μεθ' ἐνικού ῥήματος· οἷον, ὕμνοι τέλλεται.

Σημ. Ὁρμάζεται δὲ Βοιώτιον τὸ σχῆμα τοῦτο, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὸ οἱ Βοιωτοί (Αἰολεῖς)· ἀ.λ. εὐρίηται καὶ παρ' Ὀμήρῳ (ἐν ὕμνοις), Ἡοιδῶ καὶ Ἡροδότῳ.

Δ'. Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ἢ ὁμοιοπτῶτον.

§ 355. Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ἢ ὁμοιοπτῶτον καλεῖται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ τὸ ὅλον ἐν ταῖς διαιρέσεσι καὶ ἐπιμερισμοῖς ἀντὶ νὰ τεθῇ κατὰ γενικὴν διαιρετικὴν, ὡς ἀπαίτει ἡ φυσικωτέρα σύνταξις, τίθεται ὁμοιοπτῶτως τοῖς μέρεσιν ἢ τῷ μέρει· οἷον, οἱ δὲ κληρὸν ἐσημῆναντο ἕκαστος· οὗτοι μὲν ἄλλος ἄλλο λέγει· οἱ πολέμοιοι οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβόων, οἱ δὲ συνεσχεύζοντο (§ 227, β'), ἀντὶ τῶν πολεμίων οἱ μὲν κτλ.

Σημ. Τὸ ἐκάτερος, ἕκαστος καὶ ἄλλος συντάσσονται ὅτε μὲν μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος συμφωνοῦντος πρὸς τὸ ὅλον, ὅτε δὲ μετὰ ἐνικού συμφωνοῦντος πρὸς τὸ μέρος.

Ε'. Σχῆμα ἐφέλλεως ἢ ἀφομοιώσεως.

§ 356. Ἐφέλλεως ἢ ἀφομοιώσεως λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ χάριν συντομίας ἢ εὐφωνίας ἢ ἐμφάσεως δύο προτάσεις ἢ λέξεις ἀνόμοιοι ἔλκονται πρὸς ἀλλήλας οὕτως, ὥστε ἡ ἡγουμένη ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἐπιφερομένην, ἢ τούναντίον ἡ ἐπιφερομένη ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἡγουμένην.

§ 357. Ἡ ἐφέλλεως γίνεται κυρίως ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν κατὰ τρεῖς μέλλουσα τρόπους· καὶ εἶνε ἰδίως τῶν Ἀττικῶν.

δ) Όταν τὸ ἀναφορικὸν δὲν τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν, ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα, εἰς ὃ ἀποδίδονται, ἀλλὰ κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἀναφερομένου οὐσιαστικοῦ ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας· οἷον· ἀπολαύω τῶν ἀγαθῶν ὧν ἔχω, ἀντὶ ἃ ἔχω· χρῶμαι βιβλίοις οἷς ἔχω, ἀντὶ ἃ ἔχω. Καὶ ἐλλείπει τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἷον, μέμνημαι ὧν ἐπραΐξα=τῶν πράξεων; ἃς ἐπραΐξα. Καὶ ἐμπροθέτως· οἷον, εἰσφέρετε ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει, ἀντὶ ἃ π' ἐκείνων, ἃ ἕκαστος ἔχει.

Σημειῶσαι δὲ ὅτι ἡ πρόθεσις τοῦ παραλειπομένου δεικτικοῦ μεταβαίνει εἰς τὸ ἀναφορικόν· οἷον, εἰσφέρετε ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει=εἰσφέρετε ἀπ' ἐκείνων, ἃ ἕκαστος ἔχει.

§ 358. Ἵνα γείνηται δὲ αὕτη ἡ ἐφελξις, πρέπει νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἐγκείμενη δεικτικὴ ἀντωνυμία, καὶ τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως νὰ συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς, τὸ δὲ ἀναφορικὸν νὰ εἴναι ἀντικείμενον καὶ νὰ προσδιορίζῃ οὐσιωδῶς τὸ ἀναφερόμενον οὐσιαστικόν.

ε) Όταν τὸ ἀναφορικὸν τίθεται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ γένος καὶ ἀριθμὸν τοῦ ἀναφερομένου οὐσιαστικοῦ· οἷον, Στυγὸς ὕδωρ, ὃς μέγιστος ὄρκος· πόλεις εἰσὶν ἐκείναι, οὓς φωλεοὺς εἶναι νομίζεις· τὸν οὐρανόν, οὓς πολλοὺς καλοῦσι· λόγοι εἰσὶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν· παρέρστη φόβος, ἣν αἰδῶ εἵπομεν.

§ 359. Γίνεται δὲ ἡ τοιαύτη ἐφελξις, ὅταν τὸ μὲν ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως εἴναι ἐκ τῶν δεχομένων κατηγορούμενον (εἶναι, γίνεσθαι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι κλπ.), τὸ δὲ ἀναφορικὸν εἴναι ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον, τὸ δὲ κατηγορούμενον αὐτῆς εἴναι οὐσιαστικὸν καὶ ἐπιφέρηται.

§ 360. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐφελξεως γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν· οἷον, κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο, ἀντὶ οὗτος (ὁ πόλεμος) ἐγένετο κίνησις μεγίστη· ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη, ἀντὶ αὗται (αἱ πύλαι) ἦσαν δύο τείχη κλπ.

γ) Όταν τὸ ἀναφορικὸν ἔλκον τὸ ἀναφερόμενον μεταφέρῃ αὐτὸ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πρότασιν καὶ πτώσιν· οἷον, οὗτός ἐστιν ὃν εἶδες ἄνδρα=οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, ὃν εἶδες. Καὶ κατ' ἀντιστροφὴν τῶν προτάσεων· οἷον, ὃν εἶδες ἄνδρα οὗτός ἐστι. Μελέαγρος τὰς τιμὰς ἃς ἔλαβε φανεραὶ=αἱ τιμαί, ἃς ὁ Μελέαγρος ἔλαβε, φανεραί.

Σημ. Ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως τὸ ἄρθρον τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐν τῇ ἐφελξει παραλείπεται, ἀλλὰ μόνον, ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν τίθεται μετὰ τὸ ἀναφορικόν (ὅρα τὰ ἄνω παραδείγματα).

§ 361. Ἡ ἐφελξις αὕτη γίνεται συνήθως ἐν τῇ φράσει, οὐδεὶς ἐ-

στιν ὅστις οὐ· οἶον, Γοργίας οὐδενὶ ὅτῳ οὐκ ἀπεκρίνατο=οὐδεὶς ἦν, ὅτῳ Γοργίας οὐκ ἀπεκρίνατο· οὐδέν· κίνδυνον ὄντινα οὐχ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι=οὐδεὶς κίνδυνός ἐστιν, ὄντινα οὐχ ὑπέμειναν· οὐκ ἔστιν ἦντινα οὐκ ἤρξεν ἀρχήν.

§ 362. Ἐφελξίς εἶνα καὶ ὅταν τὸ ἀναφορικὸν δὲν τίθηται κατὰ τὴν πτώσιν, ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, ἀλλὰ κατὰ τὴν πτώσιν, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ μετοχὴ αὐτῆς· οἶον, τείχος, ὃ ποτε Ἀκαρνᾶνες τειχισάμενοι, κοινῶ δικαστηρίῳ ἐχρώντο· νῦν σοὶ φράσω πρᾶγμα, ὃ σὺ μαθὼν, ἀνὴρ ἔσει ('Αρσφ.). οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν μορίων· οἶον, ἀκολούθησον ἐνταῦθα, ὅποι ἀφικόμενος εὐδαιμονήσεις.

§ 363. Ἐφελξίς γίνεται καὶ εἰς τὰ ἀναφορικὰ ἐπιρρήματα καὶ μάλιστα εἰς τὰ εἰς θεὸν· οἶον, βῆναι ἐκεῖθεν, ὅθεν περ ἦκει=ἐκεῖσε, ὅθεν. Καὶ ἡλείπει τοῦ δεικτικοῦ· οἶον, οἱ Ἀθηναῖοι διεκομίζοντο εὐθὺς ὅθεν ὑπεξέθεντο παιδᾶς καὶ γυναῖκας=ἐκεῖθεν, ὅπου. Ἐντεῦθεν προήλθαν καὶ τὰ συνεπυγμένῃν ἔννοιαν ἔχοντα· οἶον, τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἤζοντα=τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἐκεῖθεν δεῦρο ἤζοντα κλπ.

§ 364. Ἐφελξίς γίνεται καὶ εἰς τὰς παραβολικὰς προτάσεις, δυνάμει τῆς ὁποίας αὐταὶ ἀφομοιοῦνται πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν· οἶον, οἶμαι τοὺς νεωτέρους πυνθάνεσθαι, ὥσπερ καὶ ἐμέ, ἀντὶ ὥσπερ καὶ ἐγὼ πυνθάνομαι. Ἀστυχῆς τῷ Κύρῳ ἤδετο οὐ δυναμένῳ σιγᾷν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὥσπερ σκύλακι γενναίῳ ἀνκκλᾷζοντι, ὁπότε πλησιάζει θηρίῳ=ὥσπερ σκύλαξ γενναῖος ἀνκκλᾷζει.

§ 365. Ἡ ἔφελξις ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὸ ῥῆμα,

α) Ὅταν τὸ συνδετικὸν ῥῆμα συμφωνῇ πρὸς τὸ κατηγορούμενον καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑπακείμενον (§ 16)· οἶον, οὗτοι (οἱ σοφισταὶ) φανερά ἐστι λῶβη τε καὶ διαφθορά τῶν συγγιγνομένων· ὑπόλοιπόν ἐστιν οἱ στρατηγοί· αἱ Θῆβαι Αἴγυπτος ἐκαλεῖτο· οἱ ἀντιλέγοντες ὄχλος καὶ βσχκανία κατεφαίνοντο· οἱ Ἀθηναῖοι ἐκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο, ὅπερ πρότερον Ἐννέα Ὀδοὶ ἐκαλοῦντο.

β) Ὅταν ἐπὶ τῶν συνθέτων προτάσεων, πολλῶν ὄντων τῶν ὑποκειμένων, τὸ ῥῆμα τίθηται ἐνικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον ἢ πλησιέστερον (§ 22)· οἶον, ὁ βσιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς στρατόπεδον· οἱ παῖδες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει· ἐστρατήγει τῶν νεῶν Ἀριστεὺς καὶ Καλλικράτης καὶ Τιμάνωρ· Αἴγυπτος καὶ Κύπρος ἀφέστηκεν.

§ 366. Εἰς τὴν ἔφελξιν ὑπάγουσιν οἱ γραμματικοὶ καὶ τὰ ἐξῆς σχήματα.

α) Τὸ τῆς ὑπαλλογῆς, καθ' ὃ τὸ ἐπίθετον ἀντὶ γὰρ συμφωνῇ πρὸς

τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ φυσικῶς ἀνήκει, συμφωνεῖ πρὸς ἄλλο, εἰς ὃ δὲν ἀνήκει φυσικῶς· οἶον, λευκῆς πῆχεις κτύπους χειραῖν, ἀντὶ κτύπους λευκοπηχεῖν χειροῖν.

6') Τὸ σχῆμα τῆς μεταθέσεως, καθ' ὃ λέξις τις χάριν εὐφωνίας ἢ ἐμφάσεως μετατοπίζεται ἀπὸ τῆς οἰκείας θέσεως εἰς ἄλλην μὴ οἰκείαν· οἶον, πάντων γὰρ πᾶσι πάντες ἔχθιστοί εἰσι Καρχηδόνιοι Ρωμαῖοις, ἀντὶ πάντες γὰρ Καρχηδόνιοι πάντων ἔχθιστοί εἰσι πᾶσι Ρωμαῖοις· ἐν ἄλλοτε ἄλλη = ἐν ἄλλῃ ἄλλοτε.

§ 367. Εἰς τὴν μετάθεσιν ὑπάγονται

1) Ἡ πρόληψις, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον ὑποταγοῦς προτάσεως μετατίθεται εἰς τὴν κυρίαν εἰς τόπον ἀντικειμένου· οἶον, λέγουσι δ' ἡμεῖς, ὡς ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν, ἀντὶ λέγουσιν ὡς ἡμεῖς· καὶ μοι τὸν υἱὸν εἶπε, εἰ μεμάρχηκε τὴν τέχνην, ἀντὶ καὶ μοι εἶπε, εἰ ὁ υἱὸς μεμάρχηκε τὴν τέχνην.

2) Τὸ ὑπερβατόν, καθ' ὃ λέξις τις διαχωρίζεται διὰ παρενθέσεως ἄλλης ἀπ' ἐκείνης, πρὸς ἣν ἀποδίδονται· οἶον, τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἤθους, ἀντὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγαθοῦ ἥθους.

3) Τὸ χιαστόν, καθ' ὃ δύο ἐπιφερόμεναι λέξεις ἢ προτάσεις ἀποδίδονται εἰς τὰς ἡγουμένας κατ' ἀντίθετον τάξιν, ὥστε ἡ ἀνταπόδοσις αὐτῶν παρίστανται τὸ σχῆμα τοῦ Χ· οἶον, οἱ τὴν φροντίδα ἔχοντες, οἰμωγὴ τε καὶ εὐχολὴ ὁλλύντων καὶ ὀλλυμένων.

Οἱ τὴν οἰμωγὴν εὐχολὴν
φροντίδα Χ ἔχοντες. ὀλλύντων Χ ὀλλυμένων.

4) Κύκλος, καθ' ὃν πλείονες τῶν δύο λέξεων ἢ προτάσεων ἀποδίδονται εἰς τὰς ἡγουμένας κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ὥστε ἡ πρώτη τῶν ἐπιφερομένων ἀποδίδεται εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ἡγουμένων καὶ οὕτω καθεξῆς· οἶον, ὁ τὰ τῆς πόλεως πράγματα πράσσων· τριῶν ὄντων τῶν βίων, τοῦ μὲν πρακτικοῦ, τοῦ δὲ θεωρητικοῦ, τοῦ δὲ ἀπολαυστικοῦ, ὁ μὲν ἔκλυτος καὶ δούλος τῶν ἰδονῶν ζωῆς καὶ μικροπρεπῆς ἐστίν· ὁ δὲ θεωρητικὸς, τοῦ πρακτικοῦ διαρραγνῶν, ἀνωφελὴς· ὁ δὲ πρακτικὸς ἀμοιρῆσας φιλοσοφίας ἀμουσος καὶ πλημμελής.

5) Τὸ ἀντιστραμμένον, καθ' ὃ αἱ ἀναφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικάι, εἰδικαί, τελικαί καὶ ὁμοιωματικαί προτάσεις προτάσσονται τῶν κυρίων ἀντὶ νὰ ἐπιτάσσωνται· οἶον, ὁ τις βούλεται τοῦτο καὶ οἶεται· ὅτε ἔμαθε (ὁ ἔππος) μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανεν· εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς, κἢν ψευδεῖς ὦν· ὅτι ἀληθὴ λέγεις οἶδα· ἵνα μὴ ἀποπλανῶ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, ἐκεῖνο μέμνησθε· ὥσπερ γὰρ τῷ σώματι φῶς ὁ ἥλιος, οὕτω ψυχῇ προσευχὴ.

6) Τὸ πρωθύστερον, καθ' ὃ προτάσσεται τὸ φύσει ὕστερον καὶ ἐ-

πιτάσσεται τὸ φύσει πρότερον· οἶον, θρέψασα τεκοῦσά τε πότνια βῆ-
τηρ· ἄνεσάν τε πύλας καὶ ἀπώσαν ὀχλίας.

ζ'. Σχῆμα πλεονασμοῦ.

§. 368. Πλεονασμὸς λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ προστίθεται εἰς τὸν λόγον μία ἢ πλείονες λέξεις, αἵτινες φαίνονται μὲν ὡς περιτταί, χρησιμεύουσιν ὅμως πρὸς δυνάμιν, χάριν καὶ ἔμφρασιν τοῦ λόγου, ἢ πρὸς περιγραφὴν τοῦ πράγματος· οἶον, ἔφη λέγων, καὶ, λέγει φᾶς, δρόμῳ θείν, φεύγειν φυγῇ, ὀφθαλμοῖς ὄραν, πάλιν αὖθις, αὖ πάλιν, ὁρώντων, βλέπόντων ὤμων, χιῶν λευκή, λευκὸν γάλα, οἰκοδομεῖν οἰκίαν, ἐξ οὐρανόθεν, ἐκ τῆς οἰκίας ἐξήγαγον τὰν δρόποδα κλπ.

§ 369. Εἴδη πλεονασμοῦ εἰσι

α) Τὸ ἐκ παραλλήλου, καθ' ὃ μία καὶ ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφράζεται διὰ δύο ἀντιφατικῶν λέξεων ἐκφερομένων, τῆς μὲν καταφατικῶς, τῆς δὲ ἀποφατικῶς· οἶον, γνωστὰ κοῦκ ἄγνωστα, ἐκὼν καὶ οὐκ ἄκων, μέγιστον καὶ οὐχ ἥκιστα ἐβλάπεν ὁ παιανισμός, οὐχ ἥκιστα, ἀλλὰ μάχιστα κλπ.

β) Τὸ ἐκ διὰ δυοῖν, καθ' ὃ τὸ ἐπίθετον οὐσιαστικοῦ τινος μεταβάλλεται εἰς τὸ σύστοιχον οὐσιαστικόν καὶ συνδέεται διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων· οἶον, χρυσὸν καὶ φιλάς, ἀντὶ χρυσᾶς φιλάς· ἐσθλὴτί τε καὶ χρυσῷ, ἀντὶ ἐσθλῆτι χρυσῇ· στεφάνοις ἵπποις τε, ἀντὶ ἵπποικίς στεφάνοις κλπ.

ζ'. Σχῆμα ἐλλείψεως.

§ 370. Ἐλλείψις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ οἱ ἀρχαῖοι λαλοῦντες ἢ γράφοντες παρέρριπτον λέξεις τινὰς ἢ προτάσεις, ὅταν ἠδύναντο νὰ ἐννοῶνται ἢ ἐξωθεν, ἢ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω, ὡς πολλαχοῦ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰδομέν· οἶον, γράφω (ἐγώ), φασίν (οἱ ἄνθρωποι), ἐστεφάνωσαν Θεμιστοκλέα, ἥριστευσεν γὰρ (Θεμιστοκλῆς), Ἀλέξανδρος ἦν Φιλίππου (υἱός), κοιμᾶται βαθύν (ὕπνον), ὅποτέραν τραπῷ (ὁδόν), μετέβησαν εἰς τὴν Φιλίππου (χώραν), μείναντες ἐν ταῖς ἑαυτῶν (πατρίσιν), ἄραντες (τὴν ἀγκυραν) ἔπλεον, μὴ ληφθῆς (ὅρα) κλπ.

§ 371. Σημειώσεις δὲ ἀξία ἐνταῦθα εἶναι, ὅτι μετὰ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὁ) παραλείπεται τὸ δεικτικόν (τοῦτο) μετὰ τοῦ ἐστίν· οἶον, καὶ ὁ μάχιστα ἠνίασέ με, ὅτι καὶ ὠνείδιζεν ἐμέ· ὁ μάχιστα ἠνίασέ με, ἐστὶ τοῦτο, ὅτι...

§ 372. Ἰδιαίτερα εἴδη τῆς ἐλλείψεως εἶναι

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

α) Ἡ ἀποσιώπησις, καθ' ἣν ἀρξάμενος ἤδη ὁ λόγος διακόπτεται χάριν ρητορικοῦ σκοποῦ καὶ μένει ἀτελής· οἷον, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν... οὐ βούλομαι δὲ δυσχερές εἰπεῖν οὐδέν, ἀρχόμενος τοῦ λόγου. Εἰς τὸ σχῆμα τῆς ἀποσιωπῆσεως ὑπάρχονται

1) Τὸ ἀναγταπόδοτον, ὅταν δηλ. παραλείπεται ἡ ἀπόδοσις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου· οἷον, ἐάν μιν ἐκὼν πείθεται (εὐ ἔχει), εἰ δὲ μή, ὡς ζύλον διαστρεφόμενον εὐθύνουσιν ἀπειλαὶ καὶ πληγαί· ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί, εἰ δέ κε μὴ δώσωσιν.

2) Ὁ δυνητικός λόγος, ὅταν δηλ. παραλείπεται ἡ πρότασις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου (§ 162)· οἷον, ἔλεγον ἂν, λέγοιμι ἂν κλπ.

β) Ἡ βραχυλογία, καθ' ἣν τὰ δυνάμενα ἄλλως νὰ ἐκφρασθῶσι διὰ περισσοτέρων λέξεων ἐκφράζονται δι' ὀλιγωτέρων· εἰδὴ δὲ αὐτῆς εἶνε τρία.

1) Τὸ ἀπὸ κοινοῦ, ὅταν ἡ αὐτὴ λέξις ἀντὶ νὰ τεθῇ δις τίθεται ἀπαξ· οἷον, ἐγὼ μὲν ἱατρός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (ἱατρός)· ἐγὼ μὲν διώκω (ἀρετὴν), σὺ δὲ φεύγεις ἀρετὴν· χώραν ἔχετε οὐδέν ἦττον ἡμῶν· ἐντιμον—τῆς χώρας ἡμῶν.

2) Τὸ ἐξ ἀναλόγου, ὅταν ἡ αὐτὴ λέξις λαμβάνηται μὲν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἀλλὰ κατ' ἄλλον σχηματισμὸν καὶ τύπον· οἷον, ἐστεφάνωσαν Θεμιστοκλέα· ἠρίστευσε γὰρ (ὁ Θεμιστοκλῆς)· σὺ Ἕλληνα εἶ καὶ ἡμεῖς (ἔσμεν).

3) Τὸ ζευγμα, καθ' ὃ δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἢ ἀντικείμενα ἀποδίδονται εἰς ἓν ῥῆμα (ἢ μετοχὴν), ὅπερ ἀρμολεῖ εἰς ἓν ἢ εἰς τινὰ μόνον τῶν ὑποκειμένων ἢ ἀντικειμένων, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ ἐννοοῦνται, ἀλλὰ ῥήματα κατὰλληλα πρὸς τὴν ἐννοίαν· οἷον, ὅφει ῥῶς κἀλλιστον καὶ κρότον χειρῶν πολὺν (ἀκούσῃ), οἴνου πινομένου καὶ σίτου (ἐσθιέμενου), ἡ μὲν (Θέτις) εἰς ἄλλα ἄλτο, Ζεὺς δὲ πρὸς δάμον (ἔβη).

Εἰς τὸ ζευγμα ὑπάρχειται καὶ τὸ σχῆμα τῆς συμπτύξεως τῶν ἐνωϊῶν, καθ' ὃ πλείονες ἐννοιαὶ ἐκφράζονται δι' ὀλιγωτέρων λέξεων· οἷον, ἀνίστατο εἰς οἴκημα—ἀνίστατο, ἵνα πορευθεῖ· εἰς οἴκημα, ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον οἱ ἐνοικοῦντες μετὰ Σουενέσιος εἰς χωρίον ὀχυρόν—ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον, καταφυγόντες μετὰ Σουενέσιος εἰς χωρίον ὀχυρόν, παραγγέλλει εἰς τὰ ὅπλα—παραγγέλλει ἰέναι εἰς τὰ ὅπλα, ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων· οἷον, βοᾷ πῦρ καὶ δικέλλας—βοᾷ φέρειν αὐτῷ πῦρ καὶ δικέλλας· ἐβόα τις τῶν ξένων, βοήθεια κλπ.

4) Τὸ ἀσύνδετον, καθ' ὃ δύο ἢ περισσώτεραι λέξεις ἢ προτάσεις χάριν γοργότητος ἢ ἐμφάσεως ἢ πάθους ψυχῆς φέρονται ἀσυνδέτως· οἷον, ἡνίκα Πύδνα, Πατρίδα, Μεθώνη, Πιγασσαί, τὰλλα πολιορκού-

μένα ἀπηγγέλλετο· συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθούντο, ἰμέχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον.

Η'. Σχῆμα ἀνακόλουθον.

§ 373. Ἀνακόλουθον σχῆμα λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ τὸ τέλος τῆς προτάσεως δὲν συμφωνεῖ συντακτικῶς πρὸς τὴν ἀρχὴν· ἀλλ' ἄλλως ἀρχεται ἢ προτάσις καὶ ἄλλως τελευτᾷ, γίνεται δὲ κατὰ πολλοὺς καὶ διαφοροὺς τρόπους, ἰδίως δὲ κατὰ τέσσαρας.

α) Ὅταν μετοχὴ ὀνομαστικῆς πτώσεως, ἐν ἀρχῇ ἢ ἐν τέλει τῆς προτάσεως τεθεῖσα, ἀποδίδωται χάριν ἐμφάσεως ἢ συντομίας εἰς ἑτεροπρόσωπον ῥῆμα· οἷον, ἀποβλέψας πρὸς τὸν στόλον ἐδοξέ μοι πύγκηλος εἶναι· καὶ τοῖς Συρακουσίοις κατάπληξιν ἐγένετο, ὁρῶντες. 1

β') Ὅταν αἰτιατικὴ οὐσιαστικοῦ τινος, τεθεῖσα ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, μεταβαλλομένου χάριν ἐμφάσεως τοῦ ἀρχικοῦ εἰρμοῦ τοῦ λόγου, μένῃ ἀνκνταποδοτός· οἷον, μητέρα δ' εἶ οἱ θυμὸς ἐφορμαῖται γαμέεσθαι, ἃς ἴτω εἰς μέγαρον—ὅσον διὰ τὴν μητέρα, ἐὰν ἡ ψυχὴ τῆς ἐπιθυμῆ νὰ ὑπανδρευθῇ, ἃς ὑπάγῃ αὕτη εἰς μέγαρον· καὶ γὰρ τὴν Καῦνον πρότερον οὐ βουλομένην συμμαχεῖν, ὥς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδις, τότε σφί καὶ αὕτη προσεγένετο.

γ') Ὅταν ἐπὶ τῶν ἐπιμερισμῶν τὸ ὅλον ἀντὶ νὰ τεθῇ εἰς γενικὴν τίθεται ὁμοιοπῶτως τοῖς μέρεσιν (§ 227, β')· οἷον, ὅσοι τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντες, οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ταχὺ πύκμπαν κατελύθησαν, οἱ δὲ ... θαυμάζονται· οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ πεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν· ἄνδρας τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ καὶ ἐξώγρησαν.

δ') Ὅταν τὸ ῥῆμα τῶν παραβολικῶν καὶ τῶν διὰ τοῦ ἢ ἐκφερόμενων συγκριτικῶν προτάσεων, ἀντὶ νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως, συμφωνῇ πρὸς τὸ αὐτῶν· οἷον, ὅσοι, ὥς περ καὶ ἡμεῖς ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλεύομεθα, ἀντὶ ὅσοι ἐπιβουλεύονται, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς· ἢ τύχη αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα. Ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦτο ὑπάγεται κυρίως εἰς τὴν ἐφεξῆς (§ 356).

Σημ. Εἰς τὸ ἀνακόλουθον σχῆμα ὑπάγεται καὶ ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος (§ 125).

1 Τοιοῦτο καὶ τὸ τῆς καθωμλημένης· ἐγὼ διὰ ταῦτα δὲν με μέλει.

Σχήματά τινα τῆς ρητορικῆς καὶ τῶν γραμματικῶν.

§ 374. Πρὸς τοῖς εἰρημένοις συντακτικοῖς σχήμασιν ἐπισυνάπτο-
μεν ὧδε καὶ τινα τῆς ρητορικῆς καὶ τῶν γραμματικῶν, ἅτινα συχνό-
τατα ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς δοκίμοις συγγραφεύσι, καὶ οἱ διδάσκαλοι
πολλὰκις μνημονεύουσιν αὐτά· εἰσι δὲ τὰ ἐξῆς:

α) *Εἰρωνεία*, ὅταν μετὰ πικρίας λέγωνται τὰ ἐναντία τῶν ὑπαρ-
χόντων· οἷον, ὁ καλὸς, ὁ τίμιος, ὁ σοφός, ὁ θαυμάσιος, ἀντὶ ὁ κακός,
ὁ ἄτιμος, ὁ ἀμαθής κλπ.

β) *Προσωποποιία*, ὅταν εἰς τὰ ἄψυχα ἀποδίδωται πρόσωπον·
οἷον, ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρὸς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει
φωνὴν ἀφίεις· οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δοῖαν θεοῦ· ροιὰ καὶ μηλιά ἤρι-
ζον περὶ κάλλους.

γ) *Ὄνοματοποιία*, ὅταν τὸ ὄνομα πλάττηται ἀπὸ τοῦ ἤχου τοῦ
σημαινόμενου· οἷον, φλοῖσθος (ὁ ἤχος τῆς θαλάσσης), ἐκλαγξαν ὄν-
στοι κλπ.

δ) *Μεταφορά*, ὅταν λέξις τις μεταφέρηται ἀπὸ τῆς κυρίας σημα-
σίας εἰς ἄλλην μὴ κυρίαν· οἷον, ποιμὴν λαῶν, ἀντὶ ἄρχων· κορυφή,
κνήμη, πόδες ὄρους· πῦρ ἔρωτος· σιδῆρειον στῆθος· δόλους ράπτειν·
προπέποται τὰ πράγματα τῆς πόλεως κλπ.

ε) *Εὐφημία*, ὅταν εἰς κακὸν τι ἀποδίδωμεν καλὸν ὄνομα· οἷον, εὐά-
γυμος, ἀριστερὰ χεῖρ, Εὐξείνιος Πόντος κλ. οὕτω καὶ τὰ παρ' ἡμῖν
γλυκᾶδι=ξείδι, τὸν ἐπῆλσε τὸ καλὸν τοῦ θεοῦ=κατελήφθη ὑπὸ ἐπι-
ληψίας κλπ.

ς) *Λιτότης*, ὅταν μία καταφατικὴ ἔννοια ἐκφράζηται δι' ἀντιφα-
τικῆς (ἀντιθέτου) λέξεως ἀποφατικῶς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρα-
σθῇ ἑλαττόν τι τοῦ ὑπάρχοντος· οἷον, οὐκ ἄγνωστα=γνωστά· οὐχ
ἥκιστα=μάλιστα· ταῖς Συρακούσις κατάπληξις οὐκ ὀλίγη ἐγένε-
το· οὐκ ἄγνοω κλπ.

ζ) *Ὁξύφωνος*, ὅταν δύο ἀντιφατικαὶ (ἐναντία) λέξεις συμπαρατί-
θωνται οὕτως ἀγγίνως, ὥστε νὰ φαίνηται ἀντίφασίς τις τῶν ἐννοιῶν,
ἐν ᾧ δὲν ὑπάρχει τοιαύτη· οἷον, σπεῦδε βραδέως· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ
τῆς συνθέσεως τῶν λέξεων· μωρόσοφος, κάλλαισχος, κλαυσίγε-
λος κλπ.

η) *Ἀνθυποφορά*, ὅταν ὁ λέγων ἢ ὁ γράφων, θέλων ν' ἀναιρέσῃ
ἐνδεχομένην ἐνστάσιν τινος τῶν ἀντιδίκων ἢ τῶν ἀκροατῶν, ἐκφέρῃ
αὐτὴν ἐρωτηματικῶς, καὶ εὐθὺς κατόπιν ἀναιρῇ αὐτὴν διὰ τοῦ ἀνθυ-
ποφορικοῦ ἄλλῃ· οἷον, τί βουλόμενοι μετεπέμπεσθε αὐτούς; ἐπὶ τὴν
εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἄπασιν ἄλλ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ
περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε.

θ') *Παρήχησις*, όταν συνεκρωνώνται δύο ἢ περισσότεραι λέξεις, ἔχουσαι μὲν τὸν αὐτὸν ἥχον, διάφορον ὅμως σημαίνοντον· οἷον, ἔσω-
σά σ' ὥς ἴσασιν Ἑλλήνων ὅσοι· τυφλὸς τὰ τ' ὥτα τὸν τε νοῦν τὰ τ'
ῥιματ' εἰ.

ι) *Πολύπτωτον*, όταν τὸ αὐτὸ ὄνομα ἐπαναλαμβάνηται εἰς τὴν αὐ-
τὴν πρότασιν ἐν διαφόροις πτώσει· οἷον, πάντων γὰρ πᾶσι πάντες ἔχθη-
στοι. Καρχηδόνιοι Ρωμαίοις· πόνος πόνον φέρει.

ια') *Περίφρασις*, όταν τὰ δυνάμενα νὰ ἐκφρασθῶσι δι' ὀλιγωτέρων
λέξεων ἐκφράζωνται διὰ περισσοτέρων· οἷον, τὴν μάθησιν ποιείσθε,
ἀντὶ μάθηάνατε· παραινέσιν καὶ ἀξίωσιν ἔχομεν, ἀντὶ παραινέσμεν,
καὶ ἀξιοῦμεν· τυγχάνομεν ὄντες, ἀντὶ ἐσμέν· υἱες Ἀχαιῶν, παῖδες
Ἑλλήνων, παῖδες ἰατρῶν, ἀντὶ Ἀχαιοί, Ἕλληνες, ἰατροί· δι' ὀργῆς
ἔχω, ἐν ὀργῇ εἰμι, ἀντὶ ὀργίζομαι· οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς, οἱ ἀπὸ τοῦ βή-
ματος, ἀντὶ οἱ Στωϊκοί, οἱ ῥήτορες· αὐτὸς χρῆμα μέγα, ἀντὶ μέγας σὺς·
τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν, ἀντὶ αἱ νύκτες κλπ.

ιβ') *Ἀντίπωσις*, όταν πῶσις τις τίθηται ἀντὶ ἄλλης· οἷον, οἱ
ἄνθρωποι ἐν τῶν κτισμάτων τοῖς θεοῖς εἰσιν, ἀντὶ τῶν θεῶν· ἡ πα-
τρόψ· ἡμῖν οἰκία ὑπὸ πολλῶν ποιητῶν ἐγκεκομίσασται κλπ.

ιγ') *Ἀντιχρονισμός*, όταν χρόνος τις τίθηται ἀντ' ἄλλου· ὥς,
Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον, ἀντὶ διέβαλε· μέμνημαι, κέ-
κτημαι, οἶδα, ἔρχομαι, καταβαίνω, ἀντὶ καταβήσομαι, ἐλεύσομαι
(§ 199, 204).

ιδ') *Συνωνυμία*, όταν ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφράζεται διὰ δύο ταυτοσή-
μων λέξεων· οἷον, θνήσκον· μὲρον· τε· θῶν ὠκυκλῶν νεῶν.

ιε') *Ἀντονομασία*, όταν πατρωνυμικὸν ἢ ἄλλο τι ὄνομα ἐξοχότη-
τος ἐνεκα λαμβάνηται ἀντὶ τῶν κυρίων· οἷον, Πηλεΐδης, ἀντὶ Ἀχιλ-
λεΐς, Ἀτρεΐδαι, ἀντὶ Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος· ὁ ποιητής, ὁ ῥήτωρ,
ἀντὶ ὁ Ὅμηρος, ὁ Δημοσθένης.

ισ') *Συνεκδοχή*, 1) όταν τίθηται τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου· οἷον,
τοῖσιν κεφαλὴν ποθέω, ἀντὶ τοιοῦτον ἄνδρα· δῖον ὄμμα=Ζεὺς· κάρη,
Ἰοκῆστης=Ἰοκῆστη· κόπη=ναῦς. 2) Ὄταν λαμβάνηται ἡ ὕλη
ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς πεποιημένου· ὥς, σίδηρος, ἀντὶ ξίφος ἢ ὄπλον· με-
λία=δῶρον ἐκ ξύλου μελίας. 3) Ὄταν λαμβάνηται τὸ γένος ἀντὶ
τοῦ εἶδους καὶ τούναντίον τὸ εἶδος ἀντὶ τοῦ γένους· οἷον, λῆχανον,
ἀντὶ ἡ κόρυμβη· πετεινός, ἀντὶ ἀλέκτωρ· σῖτος, ἀντὶ τροφή.

ις') *Μετωνυμία*, όταν τίθηται 1) τὸ αἶτιον (ὄργανον, ἐφευρετής)
ἀντὶ τοῦ αἰτιατοῦ· οἷον, Δημήτηρ, ἀντὶ σῖτος· Βῆκχος, ἀντὶ οἶνος·
Ἄρης, ἀντὶ πόλεμος· Ἡρακλῆς, ἀντὶ πῦρ· Ποσειδῶν, ἀντὶ θάλασ-
σα· ἄσπις, ἀντὶ ἀσπίδοφόροι· ἵπποι, ἀντὶ ἵππεις. 2) Τὸ σημεῖον ἀν-

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

ἢ τοῦ σημαίνοντος· οἶον, ἐλαία, ἀντί εἰρήνη· δάφνη, ἀντί νίκη κλπ.
 3) Τὸ περιέχον ἀντί τοῦ περιεχομένου καὶ τούναντιον τὸ περιεχόμε-
 νον ἀντί τοῦ περιέχοντος· οἶον, ἡ πόλις, ἀντί οἱ πολῖται· ἡ βουλή,
 ἀντί οἱ βουλευταί· ἰχθύς, ἔλαιον, ὄψα, λάχανα κλπ., ἀντί τῆς ἀγο-
 ρᾶς, ἐν ᾗ πωλοῦνται οἱ ἰχθύες, τὸ ἔλαιον κλπ.

ιή) Ἀντιμέρεια ἢ ἐναλλαγή, ὅταν μέρος τι λόγου τίθεται ἀντ'
 ἄλλου· 1) τὸ ἀφρημένον ἀντί τοῦ συγκεκριμένου· ὡς, πᾶσα συμμα-
 χία ἐπιχωρήσει, ἀντί πάντες οἱ σύμμαχοι· πᾶσα θεραπεία εἴπετο,
 ἀντί πάντες οἱ θεράποντες· ἡ ὁμηλικία=οἱ ὁμηλικές· ἡ δουλεία,
 ἀντί οἱ δοῦλοι· ἡ φυλακή, ἡ νεότης, ἀντί οἱ φύλακες, οἱ νέοι κλπ.

2) Τὸ οὐσιαστικὸν ἀντί τοῦ ἐπιθέτου· ὡς, τὴν ἡμετέραν πόλιν παί-
 δευσιν εἶναι τῆς Ἑλλάδος, ἀντί παιδεύτριαν· ἡ Ἑλλάς φωνή, ἀντί
 ἑλληνικὴ φωνή· βίη Ἡρακλέους, ἀντί βίαιος Ἡρακλῆς· νόσος, ἀντί
 λυμεών· ὀλεθρος, ἀντί ὀλέθριος κλπ. 3) Τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων
 καὶ τῶν μετοχῶν ἀντί τῶν συστοίχων οὐσιαστικῶν ὡς,
 τὸ πιστόν, τὸ ἀγαθόν, τὸ θεῖον, τὸ δεδιός, τὸ υπερβᾶλλον, ἀντί ἡ
 πίστις, ἡ ἀγαθότης, ἡ θεούτης, τὸ δέος, ἡ υπερβολή· τὸ ἑμὸν, τὰ ἡ-
 μέτερα, ἀντί ἐγώ, ἡμεῖς· 4) Τὰ ἑναρθεα οὐδέτερα τῶν εἰς ἱκος κτη-
 τικῶν ἀντί τῶν πρωτοτύπων· ὡς, τὸ πολιτικόν, τὸ ὀπλιτικόν, τὸ
 συμμαχικόν, τὸ ἑλληνικόν, τὸ δωρικόν, τὸ βαρβαρικόν, ἀντί οἱ πολῖ-
 ται, οἱ ὀπλίται, οἱ σύμμαχοι, οἱ Ἕλληνες κλπ. 5) Τὰ εἰς μαρμα-
 τικά ἀντί τῶν πρωτοτύπων· ὡς, νόμφευμα, ἀντί νόμφη, ἄλημα στρα-
 τοῦ, ἀντί ἀλήτης στρατός. 6) Τὰ κύρια ὀνόματα χωρῶν καὶ πόλεων,
 ἀντί τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων ἐθνικῶν ὡς, πᾶσα ἡ Ἑλλάς ἐσι-
 θεροφόρει, ἀντί πάντες οἱ Ἕλληνες· ἡ Πελοπόννησος ἀπασα διεστῆ-
 κε ἀντί πάντες οἱ Πελοποννήσιοι. Καὶ τούναντιον τὰ ἐθνικά ἀντί τῶν
 ἐξ ὧν παράγονται κυρίων ὀνομάτων χωρῶν καὶ πόλεων ὡς, εἰς Πέρ-
 σας, ἐν Μήδοις, ἐκ τῶν Ἀθηναίων, ἀντί εἰς Περσίαν, ἐν Μηδίᾳ, ἐξ Ἀ-
 θηνῶν. 7) Τὰ ἐπιθετα καὶ αἱ μετοχαὶ ἀντί ἐπιρρημάτων ὡς, ἐρχομαι
 ταχύς, ὁ ποταμὸς ρεῖ μέγας, εἰς πρώτους ὕμῃς ἔρχομαι, ἀντί ταχέως,
 μεγαλωσί, πρῶτον εἰς ὕμῃς, τελευτῶν εἶπε=τελευταῖον κλπ.

§ 375. Ἐναλλαγή γίνεται καὶ κατ' ἀριθμὸν, καθότι τὰ ὀνόματα
 τῶν τελετῶν καὶ πανηγύρεων (ἐορτῶν) πρὸς παράστασιν πάντων τῶν
 ἐν αὐταῖς τελουμένων ἢ χάριν μεγαλοπρεπειᾶς ἢ τιμῆς τίθενται εἰς
 πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἀντί ἐνικοῦ· ὡς, οἱ γάμοι, αἱ ταφαί, τὰ Διονύ-
 σια, τὰ Ὀλύμπια. Εἰς πληθυντικὸν δ' ἀριθμὸν τίθενται καὶ τὰ ἐν ἐ-
 νικῷ ἀριθμῷ ἀπαντῶντα κύρια ὀνόματα ἐξόντων καὶ περιωνύμων προ-
 σώπων, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ συμπεριληφθῶσιν ἢ νὰ ἐξομοιωθῶσι πρὸς
 ταῦτα ἄλλα πρόσωπα· οἶον, οἱ Σωκράται, οἱ Ὀδυσσεῖς κλπ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Όρισμοί	Σελ.	5
Ἀπλῇ πρότασις	»	5
Σύνθετος πρότασις	»	8
Περὶ ἀντικειμένου καὶ προσδιορισμῶν τῆς προτάσεως	»	10
Σύνταξις τῶν ὁμοιοπτῶτων προσδιορισμῶν	»	11
Ἑπεξήγησις καὶ παράθεσις	»	13
Σύνταξις τῶν ἑτεροπτῶτων προσδιορισμῶν	—	—
Ὀνόματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα	»	14
Ὀνόματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα	»	16
Ὀνόματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα	»	17
Σύνταξις τῶν ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί	»	17
Σύνταξις τῶν κατηγορηματικῶν ἐνεργητικῶν ρημάτων	»	18
Ρήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα	»	19
Ρήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα	»	21
Ρήματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα	»	21
Ρήματα συντασσόμενα μετὰ δύο πτώσεων	»	22
Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβόλων ρημάτων	»	26
Σύνταξις οὐδετέρων καὶ παθητικῶν ρημάτων	»	27
Σύνταξις τῶν μέσων ρημάτων	»	28
Σύνταξις τῶν ἀποθετικῶν καὶ ἀπροσώπων ρημάτων	»	30

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Σύνταξις τῶν εἰς τέλος ρηματικῶν ἐπιθέτων	Σελ.	31
Σύνταξις τοῦ ἀπαρεμρῆτου	»	32
Σύνταξις τῆς μετοχῆς	»	36
Ἀπόλυτος μετοχή	»	41
Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μετοχῆς	»	42
Περὶ τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν καὶ τοῦ ποῦ καὶ πότε	»	44
Τὸ διὰ τί ἢ τὸ αἶτιον	»	45
Τὸ πῶς ἢ ὁ τρόπος	»	47
Τὸ πόσον ἢ ποσὸν καὶ τὸ κατὰ τι	»	47
Περὶ ἐγκλίσεων	»	48
Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων	»	49
Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων	»	52
Εἰδικαὶ προτάσεις	»	—
Ἀναφορικαὶ προτάσεις	»	53
Χρονικαὶ προτάσεις	»	54
Υποθετικαὶ προτάσεις	»	55
Τελικαὶ προτάσεις	»	59
Ἐρωτηματικαὶ προτάσεις	»	61
Διαπορητικαὶ προτάσεις	»	63
Διστακτικαὶ προτάσεις	»	64
Χρόνοι τοῦ ῥήματος	»	—
Περὶ ἄρθρου	»	68
Περὶ ἀντωνυμιῶν. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι	»	74
Ὅριστικὴ καὶ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία	»	75
Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι	»	76
Ἀλληλοπαθεῖς καὶ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι	»	77
Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι	»	78
Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι	»	79
Ἀόριστος ἀντωνυμία τις	»	79
Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι	»	80
Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι	»	81
Περὶ προθέσεων	»	82
Περὶ ἀποφατικῶν μορίων	»	94

Περὶ ἐπιρρημάτων	Σελ.	99
Περὶ ἐπιφωνημάτων	»	102
Περὶ συνδέσεως λόγων	»	103
Συμπλεκτικαὶ προτάσεις	»	104
Διαζευκτικαὶ προτάσεις	»	106
Ἀντιθετικαὶ προτάσεις	»	—
Συμπερασματικαὶ προτάσεις	»	108
Αἰτιολογικαὶ προτάσεις	»	—
Σχῆμα κατὰ σύνεσιν	»	109
Σχῆμα Ἀττικὸν καὶ Βοιωτικὸν καὶ καθ' ὅλον καὶ μέρος	»	—
Σχῆμα ἐφέλξεως	»	110
Σχῆμα πλεονασμοῦ καὶ ἐλλείψεως	»	114
Σχῆμα ἀνακόλουθον	»	115
Σχῆματὰ τινὰ τῆς ρητορικῆς	»	117

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000079581